

Statenvoorstel 27/12 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 mei 2012

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 20 januari 2012

's-Hertogenbosch

Datum

12 april 2012

Document-nummer

3003939

Griffie

Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 20 januari 2012 dienen te worden vastgesteld.

1. Inleiding

Artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Overeenkomstig het bepaalde in voornoemd artikel liggen de ontwerpnotulen van de vergadering van Provinciale Staten van 20 januari 2012 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie.

2. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

mw. drs. C.J.M. Dortmans

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk toestel (073) 681 22 78

N.B. de notulen liggen vanaf 2 mei 2012 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie en worden als losse bijlage op SIS gepresenteerd.

Ontwerp-besluit 27/12 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 mei 2012

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 20 januari 2012

's-Hertogenbosch

Datum

12 april 2012

Document-nummer

3003939

Griffie

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 2011;
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 20 januari 2012 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 11 mei 2012

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 20 januari 2012**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	7	
Agenda	9	
Presentielijst	11	
Opening van de vergadering	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12,13,14	
Mw. Geeraedts	12	
Van Hattem	11	
Heijmans	12	
Indienen moties M1 tot en met M5	12,13	
Ingekomen stukken	14	54/11
Sprekers:		
Voorzitter	14	
Mw. Kerkhof-Mos	14	
Herstemming over motie M14 en Motie M15 (PS-vergadering 8/9 december 2011)	14	
Sprekers:		
Voorzitter	16,18,19,23,25,28,29,30	
Mw. Aarts-van de Loo	18,21,23	
De Boer	28	
Mw. Brunklaus	16,17,19,20,22,28,29,30	
Mw. Geeraedts	16,17,18,19,20,25,27,29	
Van Hattem	16,19,21,22,23,25,29	
Heijmans	16,28,30	
Kap	27,30	
Mw. Klitsie	26,29	
Mw. Knoet-Michels	18,23,25,26,29	
Krol	26,30	
Mw. Slegers	22,23,24,25,26,29	
P. Smeulders	24	
Van Vught	19,20,21,22,29	
Van der Wel	17,18,19,20,21,24,26,27,30	
Mw. Wijnands	29	
Motie M14 (mw. Brunklaus e.a.; verworpen)	14,30	
Motie M15 (mw. Brunklaus e.a.; verworpen)	15,30	

**Vaststelling RvO Provinciale Staten 2012 en
Reglement Statencommissies 2012 en intrekking
aantal regelingen**

30

69/11

Sprekers:

Voorzitter	32,34,36,37,38,39,40,41,43,45,46,47
Altundal	39,40
Dol	32,33,34,35,36,37,40,41,42,43,44,45,46
Mw. Geeraedts	41,42,43,44,45,46
Van Hattem	39,40,45
Heijmans	33,34,35,36,37,38,40,41,42,43,46
Kap	35,37,41,46,47
Mw. Kerkhof-Mos	32,33,46
Krol	40,45,46,47
Mw. Lestrade-Brouwer	39,40,46
P. Smeulders	46,47
Mw. Tsoutsanis-van der Koogh	30,38,46
Van der Wel	34,38,41,46,47
Mw. Wijnands	36,38,46
Amendement A1 (Dol e.a.; verworpen)	38,46

Provinciaal Milieuplan 2012 tot 2015

47

64/11

Sprekers:

Voorzitter	47,48,49,50,53,54,55,58,59,61,62,63,64,65, 70,73,75,76,77,78,79,80,81,82,83,84,85,86, 87,88
Van Agtmaal	48,74,75,84,85,86,87
Van den Berg	52,53
Bouwman	70
Burger Dirven	47,51,52,55,56,57,62,74,77,84,85,86,87
Dol	65
Mw. Geeraedts	48,82,83
Van Hattem	50,51,52,56,66,67,73,75,76,80,81,83,84,85, 86,87
Heijmans	72
Van den Hout	65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,80,81,82,83, 84
Mw. Van Iersel	49,50,75,84,85,86,87
Kap	64,66,72,84,85,86,87,88
Krol	62,85,86,87
Leenders	52,53,56,67,68,71,74,75,76,77,80,84,85, 86,87
Mw. Slegers	57
P. Smeulders	59,69,84,85,86,87
Mw. Spierings	55,56,57,68,69,71,72,73,78,81,84,85,86,87
Van der Wel	51,56,62,63,64,70,71,73,79,82,83,85,86,87
Amendement A2 (Leenders e.a.; verworpen)	54,85
Amendement A3 (Leenders e.a.; ingetrokken)	55,77

Amendement A4 (mw. Spierings e.a.; gewijzigd in A4a; verworpen)	58,78,85
Amendement A5 (P. Smeulders e.a.; verworpen)	61,85
Amendement A6 (Kap e.a.; verworpen)	64,86
Amendement A7 (Leenders e.a.; ingetrokken)	77,84
Motie M6 (mw. Van Iersel e.a.; aangenomen)	50,86
Motie M7 (mw. Spierings e.a.; verworpen)	58,87
Motie M8 (mw. Spierings e.a.; verworpen)	59,87
Motie M9 (Kuijken e.a.; aangenomen)	75,87
Motie M10 (Van der Wel e.a.; gewijzigd in M10a; Verworpen)	80,84,88

Vragenuurtje

88

Sprekers:

Voorzitter	88,90,93
Van den Berg	90,91,92,93
Bouwman	93
Van Hattem	88,92,93
Van Heugten	91,92,93
Van den Hout	89,90
Kerkhoff	88,89,90

Interpellatiedebat

93

Sprekers:

Voorzitter	93,95,97,98,99
Dol	97
Mw. Geeraedts	97,98
Van Hattem	93,95,96,97,98,99
Heijmans	96,98
Van den Hout	94,95,98
Mw. Kerkhof-Mos	98
Mw. Knoet-Michels	98

Motie M2 vreemd aan de orde van de dag

12,99

Sprekers:

Voorzitter	102,103,104,107
Altundal	102
Dol	101,102,105,106
Mw. Geeraedts	99,100,101,102,103,104,106
Van Hattem	100,101,102,103
Heijmans	103,104
Van den Hout	105,106,107
Kap	101,105,107
Mw. Kerkhof-Mos	102
Mw. Knoet-Michels	100,104,105,107
Krol	104
Kuijken	101,102,104

P. Smeulders	102,103,104,106
Mw. Spierings	102,104,105
Van der Wel	99,101,104
Mw. Wijnands	104
Motie M2 (mw. Geeraedts e.a.; aangenomen)	12,107

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

12,107

Sprekers:

Voorzitter	107,108,109,110
De Boer	108,109
Mw. Brunklaus	108,109
Mw. Geeraedts	108,109
Van Hattem	109
Kap	107,108,109,110
Mw. Klitsie	108,109
Krol	109
Mw. Slegers	109
Van Vught	109
Van der Wel	110
Motie M1 (Kap e.a.; aangehouden)	12,110

Motie M3 vreemd aan de orde van de dag

13,110

Sprekers:

Voorzitter	111
Dol	110,111
Mw. Geeraedts	111
Van Hattem	110
Heijmans	111
Kap	111
Mw. Kerkhof-Mos	111
Mw. Klitsie	111
Mw. Knoet-Michels	111
Krol	111
Mw. Lestrade-Brouwer	111
Pauli	110
P. Smeulders	111
Van der Wel	111
Motie M3 (Dol e.a.; verworpen)	13,111

Motie M4 vreemd aan de orde van de dag

13,111

Sprekers:

Voorzitter	112,114,116,117
Brenninkmeijer	111,113,114,115,116
Mw. Brunklaus	112,113,115,116
Burger Dirven	115,116
Dol	114,116
Mw. Geeraedts	116

Hageman	114,116
Heijmans	113,116
Van den Hout	112,113
Kap	117
Krol	116
Van Liempd	112,113,114,116
Van der Wel	116
Motie M4 (Brenninkmeijer e.a.; aangenomen)	13,117

Motie M5 vreemd aan de orde van de dag **13,117**

Sprekers:

Voorzitter	
Mw. Aarts- van de Loo	117
Mw. Brunklaus	117
Burger Dirven	117
Mw. Frijters-Klijnen	117
Hageman	117
Heijmans	117
Van den Hout	117
Kap	117
Krol	117
S. Smeulders	117
Motie M5 (S. Smeulders e.a.; aangenomen)	13,117

Sluiting van de vergadering **118**

Spreker:

Voorzitter	118
------------	-----

Besluit nr. 27/12 **119**

27/12

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Dol, R.	PVV	Uden
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Krol, H.C.M.	50PLUS	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk

Leenders, drs. H.J.M.
 Lestrade-Brouwer, mw. M.C.
 Liempd, P.J. van
 Lopik, ing. A.T. van
 Overboom, mw.drs. M.E.
 Pael, mw. E.
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.
 Slegers, mw. drs. V.T.C.
 Smeulders, drs. P.H.M.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spierings, mw. M.J.G.
 Tetteroo, mw. M.P.S.
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.
 Verhees, H.W.
 Vissers, M.P.
 Vught, A.C.J.M. van
 Vugt, drs. R.J. van
 Wagemakers, R.J.J.M.
 Wel, ir. M.C. van der
 Wijers, A.J.H.
 Wijnands, mw. drs. A.M.
 Zeeland, R.J.C. van
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

PvdA	Breda
D66	Boxtel
PvdA	Eindhoven
VVD	Heesch
D66	Breda
SP	's-Hertogenbosch
VVD	Sint Oedenrode
SP	Tilburg
GroenLinks	's-Hertogenbosch
PvdA	Helmond
D66	Sint Michielsgestel
PvdA	's-Hertogenbosch
VVD	Breda
VVD	Someren
SP	Oosterhout NB
CDA	Rijkevoort
CDA	Woudrichem
PvdA	Tilburg
PvdD	Rijsbergen
VVD	Oosterhout NB
PvdA	Helmond
SP	Oss
VVD	Woudrichem

mw. drs. C.J.M. Dortmans

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

VRIJDAG 20 JANUARI 2012

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Ingekomen stukken
- III Herstemming tweetal moties
- IV Voorstellen

Voorstel op het gebied van het functioneren van PS

Nummer:

69/11 Vaststelling RvO Provinciale Staten 2012 en Reglement Statencommissies 2012 en intrekking aantal regelingen

Voorstel op het gebied van ecologie en handhaving

Nummer:

64/11 Provinciaal milieuplan 2012 tot 1015

- V Vragenuurtje
- VI Interpellatie van de PVV inzake uitlatingen gedeputeerde Van den Hout over het Natuurakkoord
- VII Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 20 JANUARI 2012

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 51 leden aanwezig, te weten:

drs. P. Smeulders, drs. Burger Dirven, mw. Brunklaus, Altundal MIB, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, Wijers, mw.drs. Klitsie, drs. Van Vugt, Van Gruijthuijsen, Kerkhoff, mw. Frijters-Klijnen, ing. Van Lopik, mw.drs. Prins-Afman, Van Vught, Koevoets, Wagemakers, mw. Van Iersel, Dol, Van Hattem, mw.drs. Van der Kammen, mw. Van Extel-van Katwijk, Van den Berg, ir. Hageman, Kuijken MSc, mw. Arts, mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh, mw.mr. Keijzers-Verschelling, Krol, Heijmans, Kouthoofd, mw.mr. Geeraedts, ing. Van Agtmaal, mw. Tetteroo, mw. Knoet-Michels, Ten Harmsen van der Beek, mw.ing. Aarts-van de Loo, Verhees, S. Smeulders MA, mw. Kardol, mw.drs. Wijnands, Van Liempd, mw. Kerkhof-Mos, drs. Brenninkmeijer, Vissers, drs. Leenders, mw.drs. Slegers, Bouwman, mw.mr. Aarts-Engbers, Kap en ir. Van der Wel.

Afwezig zijn 4 leden: en mw.drs. Overboom, mw. Pauel, Van Zeeland en mw. Zwijnenburg-van der Vliet.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

De *voorzitter*: Dames en heren. Van harte welkom bij deze eerste vergadering van onze Staten in het jaar 2012.

Ik heet in het bijzonder van harte welkom de gasten op de publieke tribune, te weten onze vaste gasten, de gasten die vandaag hier zijn op uitnodiging van ons lid mevrouw Wijnands, leden van de Vrouwenvereniging Scala uit Breugel en leerlingen van het Koning Willem I college. Naast mevrouw Wijnands is de heer Kuijken vandaag uw gastheer. Wij zijn blij met de belangstelling voor ons werk. Ik hoop dat u allen een leuke ochtend en middag hebt in ons provinciehuis.

Ik stel nu de aangevulde agenda aan de orde. Ik meld dat de fractie van de PVV een interpel-

latieverzoek heeft gedaan. Ik neem aan dat wij daarmee kunnen instemmen en constateer dat dit inderdaad zo. Ik heb ook begrepen dat de schriftelijke vragen van de heer Van Hattem over dit onderwerp betrokken mogen worden bij de interpellatie. Gaat u daarmee inderdaad akkoord, mijnheer Van Hattem?

De heer *Van Hattem* (PVV): Ja, voorzitter. Ik teken daarbij echter uitdrukkelijk aan dat er een duidelijke cesuur is tussen het interpellatiedebat en de vragen. Het interpellatiedebat betreft het proces rond het natuurakkoord en de uitspraken die daarover in de media gedaan zijn. Mijn vragen zijn gericht op de inhoud van het natuurakkoord en de besprekingen die daarover gevoerd zijn en worden.

De *voorzitter*: Het loopt wat door elkaar heen, maar

ik neem aan dat de gedeputeerde een helder onderscheid zal maken in de beantwoording. Dat zien wij dus later in de vergadering.

Er zijn vier moties vreemd aan de orde van de dag aangekondigd: een door de fractie van de PvdA over Omroep Brabant, een door de PvdD over Cleanergy Wanroij, een van het CDA over het Brabants Orkest en een van de OSN, de PvdA en de PvdD over pelsdierhouderijen.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Voorzitter! Ik wil mede namens het CDA en de SP nog een motie vreemd aan de orde van de dag indienen. Deze motie heeft betrekking op het deelakkoord natuur.

De voorzitter: Die motie is intussen eigenlijk niet meer vreemd aan de orde van dag omdat het interpellatiedebat over dit onderwerp gaat.

Mevrouw Geeraedts: Ik dien de motie toch in, voorzitter.

De voorzitter: Dat is goed, maar wij zullen deze motie waarschijnlijk behandelen in de context van dat debat.

De heer Heijmans (SP): Voorzitter! Ik begrijp uw suggestie om deze motie niet in te dienen als een motie vreemd aan de orde van de dag. Volgens mij gaat de interpellatie echter over uitspraken in de publiciteit en is onze motie gericht op de inhoudelijkheid. Naar mijn oordeel zijn het absoluut twee verschillende onderwerpen, met name omdat ook de heer Van Hattem een duidelijke cesuur aanbrengt.

De voorzitter: Wij moeten de tekst van de motie eerst bestuderen. Dan kunnen wij dat precies bepalen.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Dat is ook de reden waarom wij de motie handhaven.

De voorzitter: Door de leden Kap, mw. Wijnands en Van der Wel wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

constaterende dat:

- *pelsdieren alleen gehouden worden in verband met hun vacht ten behoeve van de bontindustrie;*
- *inmiddels kunstbont op de markt is dat niet van echt bont is te onderscheiden;*
- *pelsdieren zoals de nerts van nature tientallen kilometers af kunnen leggen op zoek naar voedsel;*
- *de provincie geen beleid heeft om aan deze onnodige vorm van intensieve veehouderij een einde te maken;*

overwegende dat:

- *het houden van pelsdieren door het voorgaande op morele en ethische bezwaren stuit;*
- *de noodzaak tot het houden van pelsdieren, door de beschikbaarheid van kunstbont, niet aanwezig is;*
- *het houden van pelsdieren in kleine hokken tot ernstige welzijnsproblemen bij pelsdieren leidt;*
- *de provincie in haar Verordening Ruimte een verschil kan maken door aansluitend op het verbod tot nieuwvestiging ook een verbod op hervestiging en omschakeling naar pelsdierhouderijen in te voeren, waarbij voor bestaande pelsdierhouderijen een uitsterfconstructie geldt zodat zij nu bedrijven met inachtneming van de bestaande regels van de Verordening Ruimte gecontinueerd kunnen worden;*

Provinciale Staten dragen Gedeputeerde Staten op om de Verordening Ruimte als volgt te wijzigen:

- *in artikel 1.1 (begripsbepalingen) een definitie toe te voegen van de term "Pelsdierhouderij";*
- *aan artikel 9.3, regels verwevingsgebieden, onder b toe te voegen "met uitzondering van een pelsdierhouderij";*
- *aan artikel 9.4, regels landbouwontwikkelingsgebieden, onder b toe te voegen "met uitzondering van een pelsdierhouderij";*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

Door de leden mw. Geeraedts, mw. Kerkhof-Mos en Heijmans wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

constaterende dat:

- *in de Tweede Kamer het deelakkoord natuur is aange*

nomen;

- staatssecretaris Bleker op korte termijn met het IPO in overleg zal treden over de vervolgstappen rondom het deelakkoord natuur;
- de provincies binnen IPO gezamenlijk in overleg treden en onderhandelen over de verdere uitwerking van het deelakkoord natuur;

overwegende dat:

- de belangen van de provincie Noord-Brabant het beste worden gediend wanneer het college actief aan overleg en onderhandeling kan deelnemen;

spreken uit dat:

- het college zich er bij de verdere onderhandelingen over de uitwerking van het deelakkoord natuur voor moet inspannen om een voor Noord-Brabant zo positief mogelijke uitwerking te realiseren;

geven het college opdracht en mandaat om:

- in IPO-verband volledig deel te nemen aan alle onderhandelingen over de uitwerking van het deelakkoord;
- waar mogelijk een actieve inbreng te leveren voor eventuele gesprekken tussen het IPO en de staatssecretaris,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M2.

Door de leden Dol en Van Hattem wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 20 januari 2012,

constaterende dat:

- de nieuwjaarsreceptie een kostenplaatje heeft van minimaal € 30.000;
- deze receptie alleen toegankelijk is voor genodigden, niet voor gewone Brabantse burgers;

overwegende dat:

- in tijden van crisis en bezuinigingen deze uitgaven buitenproportioneel hoog zijn;
- de provincie een voorbeeld zou kunnen nemen aan steden als Den Bosch en Amsterdam die uit oogpunt van kostenbesparing de nieuwjaarsreceptie hebben afgeschaft;

spreken uit dat:

- nieuwjaarsrecepties in deze crisistijden geen vanzelfsprekendheid zouden mogen zijn;

besluiten:

- het college van Gedeputeerde Staten op te dragen om te onderzoeken of er alternatieve mogelijkheden zijn om een

voor iedere burger toegankelijke doch goedkopere nieuwjaarsreceptie te organiseren, dan wel te doen besluiten om deze in het vervolg niet door te laten gaan, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M3.

Door de leden Brenninkmeijer, Heijmans, Burger Dirven en Krol wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in openbare vergadering bijeen op 20 januari 2012,

overwegende dat:

- bij de Nieuwjaarsconcerten is gebleken dat het Brabants Orkest zich grote zorgen maakt over zijn voortbestaan vanwege de bezuinigingen van het Rijk;
- het Brabants Orkest zich diensgevolge moet richten op een toekomst die minder afhankelijk is van overheidssubsidie door bijvoorbeeld het zoeken van andere inkomsten, het verlagen van de kosten en het samenwerken met andere orkesten of gezelschappen;
- het Brabants Orkest een cultuurofoon is voor Brabant, met zowel op het amateurvlak als op het professionele vlak een brede uitstraling naar veel Brabantse muzikanten, muziekgezelschappen en muziekopleidingen;

spreken uit dat:

- het belangrijk is dat het Brabants Orkest in een of andere vorm blijft bestaan;

verzoeken het college van GS:

- zich in te spannen voor een duurzame toekomst voor het Brabants Orkest;
- te bezien of de provincie Noord-Brabant in de transitie naar een andere toekomst van het orkest een rol kan spelen en zo ja, welke;
- Provinciale Staten daarover zo spoedig mogelijk te berichten,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M4.

Door de leden S. Smeulders, mw. Aarts-van de Loo, Burger Dirven, Heijmans, Hageman, Krol, Van der Wel en Kap wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering

bijeen op vrijdag 20 januari 2012,
constaterende dat:

- er een landelijke discussie gaande is over de regionale omroepen;
- de mogelijkheid bestaat dat de regionale omroepen - en dus ook Omroep Brabant - worden samengevoegd en worden gecentraliseerd onder de vlag van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO);
- de regionale omroepen mogelijk hun eigen zenders en daarmee onafhankelijkheid over de programmering verliezen en nog slechts beurtelings kunnen uitzenden op het landelijke kanaal van Nederland 3;
- het voortbestaan van Omroep Brabant als redactioneel onafhankelijke regionale omroep voor Brabant met een eigen programmering en een eigen net mogelijk in het geding is;

overwegende dat:

- Omroep Brabant gedurende vele jaren een groot draagvlak onder de Brabantse bevolking heeft opgebouwd;
- Omroep Brabant zo mogelijk de eigen Brabantse identiteit dient te behouden die de zender zo waardevol voor Brabant maakt;
- het van belang is dat Omroep Brabant als regionale omroep voor Brabant zo veel mogelijk volledige redactionele en programmatische zeggenschap blijft behouden;
- Omroep Brabant daartoe bij voorkeur zelfstandigheid en het eigen net dient te behouden;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- actief uit te dragen dat Omroep Brabant de redactionele en programmatische zelfstandigheid en het eigen net dient te behouden;
- maximaal inzet te plegen bij het Rijk om deze doelstellingen te bereiken,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M5.

Nummer PS 01/12

Ingekomen stukken

Mevrouw Kerkhof-Mos (CDA): Voorzitter! Wij willen stuk F3, de brief van de gemeente Boekel, graag behandelen in de commissie Economische

Zaken en Bestuur.

De voorzitter: Daartegen lijkt mij geen bezwaar. Het is bij dezen geregeld.

Met uitzondering van deze brief worden de ingekomen stukken afgedaan conform het voorstel van de griffier.

Herstemming over motie M14 (Meten is weten) en M15 (Afstandscriteria intensieve veehouderijbedrijven), ingediend tijdens de vergadering van 9 december 2011 bij de besluitvorming over de Statenvoorstellen inzake De transitie van het Brabantse stadteland - een nieuwe koers (PS 60/11) en de Integrale uitwerking advies commissie Van Doorn (PS 71/11)

Motie M14 was ingediend door de leden mw. Brunklaus, mw. Slegers, mw. Knoet-Michels, Van der Wel en van Hattem:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 9 december 2008, besprekende Advies Commissie Van Doorn (PS 71) en de Transitie van het Brabantse Stadteland (PS 60),

overwegende dat:

- de term duurzaamheid een containerbegrip is geworden dat op verschillende manieren uitgelegd kan worden;
- de provincie Noord-Brabant zich met het aannemen van 'De transitie van het Brabantse stadteland - een nieuwe koers' en met de uitwerking van het advies van de Commissie Van Doorn committeert aan verduurzaming van de (intensieve) veehouderij/agrarische sector;

van mening zijnde dat:

- wij, om als Provinciale Staten de controlerende taak gedegen en effectief te kunnen uitoefenen, meetbare en objectieve criteria en normen met betrekking tot duurzaamheid tot onze beschikking moeten hebben;
- wij alleen op deze manier kunnen meten of Brabant daadwerkelijk duurzamer wordt;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- in 2012 een nulmeting op te stellen c.q. een overzicht van de onderstaande kwalitatieve en kwantitatieve criteria voor Noord-Brabant voor de volgende onderdelen:

1. omvang van de veestapel;
 2. aantal hectaren bouwblok intensieve veehouderijen;
 3. aantal dieren per stal;
 4. lucht-, water- en bodemkwaliteitsgegevens;
 5. aantal besmettingen met zoönosen;
 6. omvang van de veevoerimport uit niet-Europese landen;
- en vervolgens Provinciale Staten jaarlijks een geactualiseerd overzicht te doen toekomen, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie M15 was ingediend door de leden mw. Brunklaus, mw. Slegers, mw. Knoet-Michels en Van der Wel:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 9 december 2011, besprekende Advies Commissie van Doorn (PS 71/11) en de transitie van het Brabantse stadteland (PS 60/11), overwegende dat: de intensieve veehouderij tot ernstige gezondheidsrisico's voor de mens leidt.

- de afgelopen twintig jaar grote en gevaarlijke uitbraken van dierziekten hebben plaatsgevonden met grote maatschappelijke gevolgen;
- voor omwonenden van IV-bedrijven vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen een bedreiging vormen;
- uit onderzoek blijkt dat longontsteking vaker voor komt in de nabijheid van pluimvee- en geitenbedrijven en daarbij dat zelf gerapporteerde gezondheidsklachten vaker voorkomen bij omwonenden van intensieve veehouderijen dan bij de andere bevolking;
- intensieve veehouderijbedrijven tevens zorgen voor geuroverlast;
- een onaangename geur ernstige hinder veroorzaakt en samengaat met andere klachten zoals depressie, stress, verminderde kwaliteit van leven en moeheid;
- daarnaast geurwaarneming kan leiden tot verstoring van gedrag of activiteiten zoals slechte ventilatie, niet graag thuis zijn of naar buiten gaan en minder diep ademhalen en dus het welzijn van omwonenden ernstig onder druk zet;

tevens overwegende dat:

- de provincie het bevoegde gezag is om door middel van ruimtelijke ordening onnodige risico's en overlast voor haar burgers te beperken;
- het hanteren van een afstandscriterium tussen bedrijven en gevoelige bestemmingen zoals woningen, het risico op

overdracht van dierziekten naar mensen en geuroverlast voor omwonenden beperkt;

tevens overwegende dat:

- de provincie het bevoegde gezag is om de burgers te beschermen tegen bedreigingen van de volksgezondheid;
- en constaterende dat:
- binnen een straal van 250 meter vanaf intensieve veehouderijen hogere concentraties fijnstof, endotoxinen en veespecifieke MRSA-bacterie worden gemeten met mogelijk negatieve gezondheidseffecten;
 - GGD Nederland adviseert dat bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderijbedrijven in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen (woningen) gebouwd zouden mogen worden en vice versa;
 - GGD Nederland concludeert dat binnen de afstand van 250 - 1000 meter tussen een LOG of IV-bedrijf tot een woonkern of lintbebouwing bij vergunningverlening een aanvullende gezondheidskundige risicobeoordeling moet worden uitgevoerd;

van mening zijnde dat:

- de gezondheidsrisico's en geuroverlast van de intensieve veehouderij voor omwonenden zoveel mogelijk beperkt dienen te worden;
- de provincie de verantwoordelijkheid draagt om door middel van ruimtelijke ordening en planontwikkeling onnodige risico's en overlast voor haar burgers zoveel mogelijk te beperken;
- voor de intensieve veehouderij een helder toetsingskader moet komen voor de gezondheid van, en risico's voor, omwonenden;
- bij planontwikkeling gezondheid en geuroverlast meegewogen dienen te worden bij besluitvorming;
- met het oog hierop het zeer wenselijk is bij vergunningverlening afstandscriteria te hanteren tussen bedrijven en woningen;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- bij planontwikkeling gezondheidsnormen, gezondheidsrisico's en geuroverlast mee te nemen bij besluitvorming;
- in de Verordening ruimte voor nieuwbouw of uitbreiding het afstandscriterium van minimaal 250 meter tussen intensieve veehouderijbedrijven en gevoelige bestemmingen (woningen) bij vergunningverlening op te nemen;
- binnen de afstand van 250 - 1000 meter tussen een LOG of IV-bedrijf tot een woonkern of lintbebouwing bij vergunningverlening een aanvullende gezondheidskundige risicobeoordeling uit te voeren,

en gaan over tot de orde van de dag "

De *voorzitter*: Tijdens de vorige vergadering stakten de stemmen bij deze twee moties. De Provinciewet en het Reglement van Orde schrijven ons voor die opnieuw in stemming te brengen. Kunnen wij direct tot stemming over te gaan of wenst u de beraadslagingen daarover te heropenen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijn fractie wil graag dat de indieners de moties nog een keer motiveren en hoort daarover ook graag het standpunt van het college.

De *voorzitter*: Dat kan. De moties M14 en M15 zijn door dezelfde fracties ingediend. Ik stel voor die samen in bespreking te brengen. Dat lijkt mij betrekkelijk overzichtelijk.

Ik stel voor allereerst het woord te geven aan de indieners, daarna aan de verschillende fracties en tot slot aan het college.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Wij hebben motie M14 wel mee ingediend maar motie M15 niet. Het zijn dus niet helemaal dezelfde indieners.

De *voorzitter*: Bij beide moties is de eerste indiener wel dezelfde persoon.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag over de orde. Eerder is in twee termijnen over deze moties gediscussieerd. Ik kan mij voorstellen dat u deze bespreking beperkt tot één termijn, of geeft u ons ook twee termijnen? Het lijkt mij goed als dat aan het begin van het debat duidelijk is.

De *voorzitter*: De wet zegt slechts dat ik de beraadslaging kan heropenen. Uit het debat moet blijken of er behoefte is aan een tweede termijn.

Ik geef nu het woord aan mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! In december hebben wij uitvoerig gesproken over de voorstellen inzake vitaal platteland en de commissie Van Doorn. Wij hebben samen met veel

andere partijen de motie "Meten is weten" ingediend omdat wij graag willen volgen wat de consequenties zijn van de ontwikkelingen op het platteland. Dat moge duidelijk zijn.

Over de motie M15 inzake "Afstandscriteria intensieve veehouderijbedrijven" is nogal wat te doen geweest de afgelopen dagen. Ik verwijs naar de kranten en naar de radio. Ik wil deze motie nog even toelichten. Als wij in 2020 achteromkijken, willen wij een groen, vitaal en kansrijk platteland zien waar het goed toeven is en mensen kunnen recreëren zonder dat zij het risico lopen ziek te worden en waar dieren op een fatsoenlijke manier gefokt worden. Alle partijen hier in de Staten vinden dat zij hun verantwoording moeten nemen. Ook het ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie) bijvoorbeeld wil heldere toetsingscriteria voor het thema gezondheid.

Moeten wij niet onze verantwoordelijkheid nemen en de gezondheid van de Brabanders vooropstellen, al is een en ander misschien nu nog niet 100% onderbouwd? Of moet 1%, 10% of meer van de omwonenden van de intensieve veehouderijbedrijven ziek worden? GroenLinks vindt dat er nu voorzorgmaatregelen genomen dienen te worden op dit front. Daarin staan wij niet alleen. GGD-Nederland (GGD = Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst heeft een update gemaakt van de gezondheid intensieve veehouderij. Op pagina 21 van zijn informatieblad van oktober 2011 adviseert GGD-Nederland op basis van de op dit moment bekende publicaties en onderzoeken in Nederland om binnen een straal van 250 meter het voorzorgsprincipe leidend te laten zijn. Verder staat er: "Dit betekent bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter en geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen bouwen." Dat raadt de GGD ons aan. Wij vinden het verstandig om die voorzorgsmaatregelen over te nemen. Vandaar dat wij deze motie hebben ingediend. Wij hopen van harte dat de Staten gezondheid voorrang geven op al die andere zaken die mogelijk genoemd worden.

De *voorzitter*: Ik geef nu het woord aan de fracties als zij er behoefte aan hebben om hierover nog iets

te zeggen. Daarna geef ik de gedeputeerde de gelegenheid om nogmaals het standpunt van het college te verwoorden. Ik herinner eraan dat dit ook al eerder gebeurd is. Daarna gaan wij over tot stemming.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik zou nog een vraag willen stellen aan de indieners. Wij kennen natuurlijk het rapport van de GGD waarnaar mevrouw Brunklaus verwijst. De afstand die de GGD voorstelt, is echter niet onderbouwd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Mevrouw Geeraedts zegt dat deze afstand niet onderbouwd is. Welke afstand had zij dan gewild? 25 meter? Je moet op een gegeven moment ergens voor kiezen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ben niet voor willekeurige afstanden, zeker niet omdat er sprake is van vergaande consequenties.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Meer consequenties dan al die mensen die Q-koorts hebben gekregen? Ik vind het ongelooflijk dat mevrouw Geeraedts dit zegt. Het gaat om een veilige afstand. Wij kiezen voor een maat. Wij vragen niet om een afstand van vijf kilometer waardoor helemaal niets meer mogelijk is, maar om 250 meter.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het probleem van de Q-koorts is niet opgelost bij 250 meter. Ik moet de heer Van der Wel toch teleurstellen als hij meent dat het wel zo is.

Het verbaast mij dat in de motie niet verwezen wordt naar het feit dat het ministerie van VWS een opdracht heeft gegeven aan de Gezondheidsraad om de consequenties te onderzoeken. Wat betekent de intensieve veehouderij voor de volksgezondheid? De Gezondheidsraad wordt ook gevraagd om criteria te ontwikkelen als inderdaad blijkt dat er sprake is van risico's voor de volksgezondheid. Dat onderzoek komt in het najaar beschikbaar. Wij vinden het veel beter om te wachten op de resultaten van dat onderzoek van de Gezondheidsraad.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): GGD-Neder-

land schrijft in zijn rapport dat de voorzorgsmaatregelen nu genomen moeten worden; vandaar ook deze motie. Er wordt echt geadviseerd om niet te wachten met het invoeren daarvan. Mevrouw Geeraedts zegt dat zij het rapport kent. Dan kent zij ook de reden waarom dit zo belangrijk is. Q-koorts is de ene kant, maar ik wijs ook op de MRSA-bacterie etc. Er wordt een hele opsomming gegeven waarom het zo belangrijk is om het nu te regelen en niet de put te dempen als het kalf verdronken is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij gaan dus nu iets regelen waarvan misschien straks komt vast te staan dat wij dat niet hadden moeten doen omdat er andere normen, waarden of criteria uit dat onderzoek komen.

Zolang niet vaststaat dat er inderdaad sprake is van een risico voor de volksgezondheid en wij geen criteria hebben, zijn de consequenties van deze motie niet te overzien. Dat is mijn tweede punt. De hele intensieve veehouderij en de woningbouw liggen dan stil. Wie moet dat betalen volgens mevrouw Brunklaus?

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik begrijp dat mevrouw Geeraedts aan het geld denkt. Dat doen wij natuurlijk ook, maar bij ons staat gezondheid voorop. Er zijn zoveel argumenten te geven, maar het is niet de bedoeling dat ik die op dit moment geef. Wij willen toch allemaal dat de gezondheidsrisico's zo veel mogelijk beperkt worden. De motie strekt ertoe dat er niet meer gebouwd wordt binnen 250 meter afstand van bedrijven met intensieve veehouderij.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Brunklaus hoeft de strekking van de motie niet uit te leggen. Het staat allemaal in de motie, dus dat lijkt mij niet relevant. Misschien moeten er wel technische maatregelen worden getroffen. Het afstandscriterium is niet het enige zaligmakende criterium. Ik vind dat wij moeten wachten op het advies van de Gezondheidsraad. Als de Gezondheidsraad zegt dat het gevaarlijk is voor de volksgezondheid, moeten wij in deze Staten beslissingen nemen. Dan kunnen wij dat op een verantwoorde manier

doen en ook verantwoord de consequenties overzien. Op dit moment kan dat niet.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts en ik verschillen niet van opvatting over het feit dat wij de uitkomst van het wetenschappelijk onderzoek willen afwachten, maar wel over de weg ernaar toe. Niets doen met de kennis die er nu al is en op nul blijven staan, is ook een keuze. Wij hebben in Brabant met zijn allen veel boerenverstand en een ding is zeker, namelijk dat veel van de ziektes en van de ellende wel degelijk te maken heeft met het feit dat mensen dicht bij stallen wonen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij weten ook dat de oplossing niet hoeft te zitten in de afstanden, die kan ook in andere maatregelen zitten. Wij kiezen voor iets wat wij niet zeker weten; wij kiezen voor een afstand die wij niet weten en wij kiezen voor een maatregel waarvan helemaal niet vaststaat dat die de oplossing biedt. Misschien zijn er wel totaal andere oplossingen, waarbij wij én de problematiek van de volksgezondheid kunnen oplossen én de bouw niet helemaal stil hoeven te leggen. De agrariërs moeten ook bepaalde ontwikkelingen kunnen realiseren.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Mevrouw Geeraedts kiest niet, maar dat is geen optie meer na zo veel jaren discussie en nu er zo veel duidelijk is over de relatie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Knoet, u luistert niet goed.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): U moet er niet doorheen praten, mevrouw Geeraedts. Ik luister wel goed. Wij zijn het niet oneens over de criteria maar wel over de weg ernaar toe. Ik zeg met het boerenverstand van veel mensen hier dat wij iets moeten doen na al die jaren; men is het meer dan zat!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijn boerenverstand zegt dat je in dit soort zaken op verantwoorde wijze bezig moet zijn en dus eerst een

wetenschappelijk onderbouwd onderzoek moet afwachten. Dat onderzoek is er binnen afzienbare tijd. Er is niets mis mee om daarop even te wachten.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Ik wil het pleidooi van mevrouw Geeraedts ondersteunen. De GGD heeft de norm van 250 meter gebaseerd op het IRAS-rapport. In dat rapport staat echter dat men nog geen uitsluitsel kan geven en dat er daarom extra onderzoek nodig is. De Gezondheidsraad is daarmee bezig. Ik ben het met mevrouw Geeraedts eens dat wij nu niet lukraak moeten kiezen voor een afstand die verder niet onderbouwd is. Ook de VNG zegt dat zo'n afstand de zaken op slot zet, terwijl er geen onderbouwing voor is. Dat lijkt mij niet correct.

De heer *Van der Wel* (PvdD): De bestaande stallen zijn in beperkte mate voorzien van luchtwassers. Slechts bij een aantal stallen wordt fijnstof afgevangen. We weten dat fijnstof een van de oorzaken is van de verspreiding van die ziektes. Mevrouw Geeraedts zegt dat er straks technische maatregelen genomen moeten worden. Dat betekent dat dan alle stallen voorzien moeten worden van bijvoorbeeld luchtwassers.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zeg niet dat er technische maatregelen genomen moeten worden.

De *voorzitter*: U voert het woord via de voorzitter. Het woord was aan de heer Van der Wel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Als dat het geval zou zijn, betekent dat enorme kosten. Wij stellen nu een eenvoudige oplossing voor die binnen onze macht ligt en waarmee wij de situatie kunnen verbeteren. En dat wil mevrouw Geeraedts uitsluiten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Weet de heer Van der Wel niet dat wat nu wordt voorgesteld ook enorme kosten meebrengt? Alles wordt stilgezet! Wie moet volgens de heer Van der Wel de schade betalen? Doet hij dat?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik kan het wel uitleggen.

De *voorzitter*: Als u dat heel kort wil doen, heel graag.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Als wij paal en perk stellen aan wat er kan, wil dat niet zeggen dat meteen iedereen schade lijdt. Mevrouw Geeraedts suggereert steeds dat de provincie bang moet zijn dat bijvoorbeeld een boer gaat zeggen dat hij nog zo veel meer stallen had willen bouwen. De maat is een keer vol.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wat is dit nu? Er liggen bestemmingsplannen met bouwblokken. Daar mag men dus bouwen. De heer Van der Wel wil de verordening aanpassen waardoor die boeren opeens niet meer mogen bouwen. Denkt hij dat daaruit geen planschade voortkomt? Denkt hij dat de boeren het prima zullen vinden dat de Staten dit doen en dan even niet bouwen?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik verwijs naar de woorden van de heer De Boer in het kader van het ROW-gebeuren, namelijk dat de boeren het samen met de inwoners moeten oplossen. Dat zou toch goed werken?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daar ben ik helemaal voor, maar niet op de manier zoals in deze motie wordt voorgesteld.

De *voorzitter*: Ik sta nog één interruptie toe.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Het gezonde verstand lijkt mij al voldoende om te zien dat de huidige stallen vaak al een lengte hebben van 250 meter of langer. Is het raar dat wij een soort veiligheidsmarge willen inbouwen voor de burgers die op het platteland wonen, zodat zij een bepaalde rechtszekerheid hebben? Het aantal burgers dat daar woont, is groot. Wij spreken niet over tientallen kilometers maar over een paar honderd meter. Dat is voor iedereen een prettige maat om te kunnen leven en werken.

De *voorzitter*: Uw punt is helder, mijnheer Van Hattem. Het woord is aan mevrouw Geeraedts.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! De heer Van Hattem voegt niets toe aan het debat. Ik kan weer in herhaling vallen. Ik handhaaf mijn standpunt.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts, komt u tot een afronding van uw voorgenomen interventie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb duidelijk gemaakt waarom in ieder geval de VVD-fractie deze motie ten eerste ontraadt en zal tegenstemmen.

De heer *Van Vught* (CDA): Voorzitter! Wij vinden motie M14 overbodig. Er is al een aantal gegevens bekend en openbaar. Bij een aantal gegevens is dat niet het geval, maar wij vragen ons af of wij die op provinciaal niveau allemaal moeten weten. Het geeft heel veel werk, zeker als wij een en ander actueel willen houden. Dan kunnen wij wel een vleugel aan het provinciehuis bouwen in plaats van er een te verhuren. Wij zullen deze motie dus niet steunen.

Over motie M15 is zojuist al zeer uitgebreid gesproken. Wij vinden het heel slecht om bedrijven op slot te zetten en bovendien wordt hiermee in veel kleine kernen ook de woningbouw op slot gezet.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik vind de opmerking van de heer Van Vught dat de intensieve veehouderij en de woningbouw op slot worden gezet, zeer suggestief. Hij weet net zo goed als ik dat dit niet het geval is. Deze motie vraagt het college om voor te bereiden dat het afstandscriterium in de verordening wordt opgenomen. Het is nog een lange weg voordat dit definitief besloten zal worden. Er volgen inspraakprocedures, enz. Ik vind het politiek heel fout als de heer Van Vught zegt dat nu alles op slot gezet wordt. Dat is absoluut niet het gevolg van deze motie!

De heer *Van Vught* (CDA): Ik ben dat niet eens met

mevrouw Brunklaus; 250 meter is 250 meter. Ik neem aan dat dit naar twee kanten werkt. Als een bedrijf niet mag uitbreiden, mogen er ook geen woningen korter bij die bedrijven worden gebouwd. Als er een groot of klein veehouderijbedrijf op een paar honderd meter afstand van een dorp zit, blokkeert dit naar onze mening de ontwikkeling van woningbouw aan die kant van het dorp.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Het CDA vindt het dus wel prima als mensen die dicht bij die stallen worden ziek worden omdat wij geen voorzorgsmaatregelen genomen hebben? Wij pleiten voor het nemen van die voorzorgsmaatregelen. Dat staat ook in het rapport van de GGD. Waarom reageert het CDA op deze manier? Zij heeft er toch ook belang bij?

De heer *Van Vught* (CDA): Wij werken ook met gezond boerenverstand. Dat werd al een paar keer genoemd. Wij hebben het rapport van IRAS ook gelezen. Mevrouw Aarts sprak daar al over. Op bladzijde 36 staat dat er tot heden toe geen reden is om zo overhaast paardenmiddelen toe te passen. Wij zeggen niet dat er nooit afstandstabellen moeten komen die anders zijn dan thans. Wij willen daarbij echter het onderzoek van de Gezondheidsraad betrekken en dan pas een besluit nemen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil even reageren op de opmerking van mevrouw Brunklaus. Zij kan wel zeggen dat het voorlopig nog niet zover is omdat er nog inspraak etc. moet plaatsvinden. Er ontstaat echter wel een enorme onrust. Niemand weet waaraan hij toe is. Zowel voor de burger als voor de agrariër ontstaat er een tijd van grote onzekerheid. Ik denk dat dit heel vervelende consequenties kan hebben en bovendien zonder dat er verantwoorde onderzoeken aan dit soort maatregelen ten grondslag liggen. Als je dit soort dingen gaat voorbereiden, zijn er eigenlijk al consequenties die wellicht achteraf onjuist blijken. Dan komen de claims, want dan zijn er verkeerde verwachtingen gewekt. Mevrouw Brunklaus weet dat die claims gehonoreerd kun-

nen worden.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik begrijp het punt van mevrouw Geeraedts. Maar wat gebeurt er met al die mensen die geen boer zijn, die in de omgeving van die bedrijven wonen en afhankelijk zijn? Zij leven ook in onzekerheid want zij weten dat die bacteriën zich door de lucht verspreiden, dat zij besmet kunnen worden met zoönose. Dat weet mevrouw Geeraedts net zo goed. Zij heeft ook kunnen lezen dat er onderzoek plaatsvindt en dat een en ander steeds meer onderbouwd wordt. Er wordt niet voor niets gevraagd om nu voorzorgsmaatregelen te nemen. Als deze motie wordt aangenomen, zijn wij zo maar twee jaar verder voordat het werkelijk praktijk wordt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als ik mevrouw Brunklaus mag geloven, hebben wij het onderzoek van de Gezondheidsraad niet meer nodig, want zij weet al hoe het zit. Ik denk dat zo'n betoog nergens op slaat.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik lees het advies van de mensen die hier heel veel verstand van hebben.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Maar u hebt ook de reacties gezien, mevrouw Brunklaus.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik ben het geheel niet eens met de constatering dat dit ongerustheid brengt. De mensen in het landelijk gebied zijn al ongerust over alles wat er al gebeurd is. Een afstand van 250 meter schept alleen maar meer duidelijkheid. Bovendien is het dan voor de dorpen duidelijk waar zij wel kunnen bouwen en tot hoe ver. Ook dat geeft duidelijkheid. Een veiligheidsmarge maakt ook aan de boeren duidelijk dat zij tot een bepaalde cirkel kunnen bouwen en dat het daarmee ophoudt. Het geeft dus aan beide kanten zekerheid, terwijl mevrouw Geeraedts het accent legt op de onzekerheid en dat vind ik verkeerd.

De heer *Van Vught* (CDA): De heer Van der Wel merkte op dat lang niet alle stallen beschikken over

luchtwassers. Op 1 januari 2013 is dat echter wel het geval. Alle iv-stallen moeten dus dit jaar maatregelen nemen. Dat is een wettelijke verplichting. Als zij dat niet doen, moeten zij stoppen. Volgens de media komen er ook veel stoppers. De andere bedrijven moeten die aanpassing plegen. Op 1 januari 2013 zijn alle iv-stallen emissiearm. Dat helpt ook bij de oplossing van dit probleem. Ook moet niet steeds gesuggereerd worden dat iedereen die in de buurt van een iv-bedrijf woont, ziek wordt. Dat is niet waar. Als dat het geval was, was het veel erger geweest in Brabant. Wij moeten niet overdrijven, maar dat gebeurt wel af en toe, ook in deze zaal.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik ben het niet met de heer Van Vught eens. Er zijn echt mensen doodgegaan. Het woord overdrijven past hier niet; het is heel ernstig.

De heer Van Vught zegt dat een aantal bedrijven zullen stoppen om zij niet meer kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Als er een goede afstemming plaatsvindt, hebben de dorpen voldoende ruimte om uit te breiden.

De heer *Van Vught* (CDA): De laatste opmerking van de heer Van der Wel begrijp ik niet.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Als bedrijven op de goede plek stoppen, is er voor dorpen voldoende ruimte om uit te breiden.

De heer *Van Vught* (CDA): Hoe meer vernieuwing er in deze sector plaatsvindt, hoe beter het is zowel voor de omgeving als voor de emissie als voor de bedrijfsvoering. Hoe beter de interne bedrijfsvoering is, dus hoe beter de gebouwen zijn en hoe lager het gebruik van antibiotica is, hoe beter dat voor alle inwoners van Brabant is. Oude stallen verdwijnen, er komen nieuwe voor terug, maar er kunnen niet meer dieren komen vanwege de dierrechten. Dan is het dus alleen maar beter.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! De heer Van Vught zegt dat wij niet moeten overdrijven, dat niet iedereen ziek hoeft te worden van de intensieve veehouderij. Het punt is echter dat

mensen wel ziek kunnen worden. Inderdaad zal niet iedereen ziek worden. Ik woon ook op het platteland en heb er niet veel last van, maar ik ken mensen die er niet tegen kunnen. Juist die mensen hebben ook recht op een goede bescherming en daaraan gaat de heer Van Vught voorbij als hij zegt dat niet iedereen ziek hoeft te worden.

De heer *Van Vught* (CDA): Wij moeten er met zijn alleen keihard aan werken om te voorkomen dat mensen er ziek van worden. Laten wij dat vooropstellen. Dat wil het CDA ook. Er wordt heel hard aan gewerkt. Ik verwijs naar het rapport van de commissie Van Doorn dat hier uitgebreid behandeld is. De aanbevelingen worden opgevolgd. Daarin zitten veel elementen om de overlast voor de omgeving te verminderen. Fijnstof is onderdeel daarvan, maar ook de industrie en het verkeer veroorzaken fijnstof. Dat moet ook aangepakt worden.

De heer *Van Hattem* (PVV): Natuurlijk moet dat. De heer Van Vught spreekt over overlast maar het gaat puur om gezondheidsrisico's en dat is iets anders dan overlast. Ik weet niet of hij de rapporten over zoönose kent die laatst zijn besproken op het congres van huis- en dierenartsen. Daarin staat duidelijk te lezen dat bijvoorbeeld mensen met longziektes die dichtbij stallen wonen, meer last krijgen van die longziektes dan mensen die niet in de buurt van stallen wonen. Dit is concreet vastgesteld. Daaraan kan de heer Van Vught toch niet voorbijgaan?

De heer *Van Vught* (CDA): Nogmaals, wij gaan daaraan niet voorbij. Als dat de conclusie van de heer Van Hattem is, is dat niet juist. Wij willen echter de adviezen van de Gezondheidsraad afwachten. Mochten die aanleiding geven tot het treffen van maatregelen, dan zijn ook wij daarvoor in.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Ik vraag mij af of de heer Van Hattem het IRAS, de Universiteit van Utrecht en het RIVM (Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu) ook als deskundigen ziet op dit terrein. Zij kunnen geen

afstanden aantoonbaar maken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Zij zijn ongetwijfeld deskundig, maar de rapporten die er liggen wijzen uit dat er wel risico's zijn bij bepaalde afstanden.

De heer *Van Vught* (CDA): Ook de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) adviseert om te wachten op het rapport van de Gezondheidsraad. Wij sluiten ons daarbij aan en zullen tegen deze motie stemmen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Het lijkt wel alsof wij de hele discussie opnieuw gaan voeren. Ik ga misschien een verrassende en voor sommigen misschien wel schokkende mededeling doen: de SP heeft deze motie een maand geleden op de valreep mee ingediend en gaat die nu iets minder op de valreep "ontindienen". Ik zal uitleggen waarom. Ik kan een heleboel inhoudelijke redenen geven, maar ik verwijs naar iets dat ik vanmorgen hoorde. Wij hebben de afgelopen twee jaar gesproken met Q-koorts patiënten. Tegen sommige van deze patiënten is bijvoorbeeld door de GGD gezegd dat een afstand van vijf kilometer misschien zinvol geweest was. Ik heb in de vorige Statenvergadering ook gevraagd wat wij doen als straks uit het onderzoek van de Gezondheidsraad blijkt dat er een veel grotere afstand nodig is en wij deze motie hebben aangenomen en in de Verordening Ruimte een afstandscriterium van 250 meter hebben vastgelegd. Misschien moet het 500 meter zijn, misschien een kilometer of nog meer?

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil mevrouw Slegers erop wijzen dat de Tweede Kamerfractie van de SP een motie heeft ingediend met dezelfde strekking als deze motie. Ik begrijp helemaal niet dat de SP zich wel terugtrekt uit deze motie en niet voor wil stemmen.

Alle rapporten die op dit moment door de coalitiepartners worden aangehaald, zijn veel ouder dan het rapport waarover ik spreek. Voortschrijdend inzicht toont aan dat het harder nodig is.

Mevrouw *Slegers* (SP): Als dingen niet goed

onderbouwd geregeld worden in de Verordening Ruimte leidt dat tot problemen. Dat hebben wij eerder meegemaakt. Mevrouw Brunklaus zei zelf in haar termijn dat het misschien niet 100% onderbouwd is. Daar zit juist de pijn waar volgens mij mevrouw Geeraedts naar verwees. Als wij het wel opnemen in de Verordening Ruimte terwijl het misschien niet goed onderbouwd is, worden wij straks ongelooflijk snel teruggefloten door de Raad van State en weten wij niet hoe snel wij in ons hok moeten kruipen. Ik vraag mevrouw Brunklaus wat erop tegen is om deze motie even aan te houden totdat er meer duidelijkheid is en wij onderbouwd een bepaald criterium kunnen opnemen in de Verordening Ruimte. Dat lijkt mij bestuurlijk iets verstandiger.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik heb gezegd dat geadviseerd wordt om de voorzorgsmaatregelen nu te nemen. Dat is wel degelijk onderbouwd door het rapport van november 2011 van de GGD. Als wij de motie aanhouden, blijven wij bezig. Er zijn genoeg rapporten en bewijzen die onderbouwen dat het juist is om nu deze criteria op te nemen in de Verordening Ruimte. Wij houden de motie niet aan, dat is echt water naar de zee dragen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik zou het jammer vinden dat als vandaag de motie niet aangenomen wordt, zij dan versnipperd wordt. Dat lijkt mij contra-productief. Het is goed om hier de emoties van heel veel Brabanders te verwoorden. Die credit wil ik iedereen geven. Dat heeft de SP ook altijd gedaan. Sommige doen dat vanuit de boeren, anderen vanuit de burgers en de buitenlui. Wij hebben afgelopen december toen wij het koersdocument hebben aangenomen unaniem geconstateerd dat het tijd is om allemaal uit onze eigen hoek van de boksring te komen en naar echte oplossingen te zoeken. De meeste mensen die ik vanochtend hard heb horen roepen en hun emoties heb horen verwoorden, ben ik de afgelopen jaren niet tegengekomen op mijn tochten door het platteland. Dat geldt ook voor de Tweede Kamerfracties, misschien met uitzondering van de fractie van de Partij voor de Dieren,

maar de Tweede Kamerfractie van GroenLinks ging pas een maand of vier geleden voor het eerst in Noord-Limburg op bezoek bij veehouderijen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Op dit moment zie ik maar één partij terug in het hok kruipen als een schoothondje van deze coalitie en dat is de SP. Dat verbaast mij toch zeer, want de SP heeft altijd met heel veel geroffel op zulke punten gehamerd en trekt nu als een donderslag bij heldere hemel zijn keutel in en kruipt terug het hok in. Mevrouw Slegers zegt dat voor sommige mensen vijf kilometer beter zou zijn. Dat is baarlijke nonsens.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat heeft de GGD gezegd.

De *voorzitter*: Dames en heren, het woord wordt via de voorzitter gevoerd. Het woord was aan de heer Van Hattem.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Met mijn opmerking over baarlijke nonsens doel ik het argument. Het is geen nonsens dat het voor sommige mensen beter zou zijn. Wij zeggen nu dat 250 meter echt als minimum moet worden aangehouden. Wij kunnen echt niet minder doen. Dit is het onderste uit de kan. Mevrouw Slegers gaat daaraan voorbij met haar opmerking dat het misschien meer moet worden in de toekomst.

Mevrouw *Slegers* (SP): Inhoudelijk ben ik het niet oneens met de heer Van Hattem. Ik heb vorige maand al gezegd dat wij misschien wel naar veel grotere afstanden moeten en dat er misschien nog andere criteria moeten komen.

Wij hebben een maand geleden afgesproken dat een regiegroep aan de gang gaat om de koers te wijzigen, bijvoorbeeld welke kant veehouderijen op moeten. Op initiatief van de SP zit er een gezondheidsdeskundige in die regiegroep. Daarmee was iedereen het eens. Straks bij het PMP (Provinciaal Milieuplan) komt nog aan de orde dat er extra gemonitord wordt. Op dit moment zoeken veel betrokken mensen in Brabant naar oplossingen. Die moeten straks allemaal verankerd worden in de Verordening Ruimte.

Laten wij nu zorgvuldig zijn en uit de boksring komen. Ik snap de oppositie wel, maar wij moeten nu tot echte oplossingen komen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dit is een mooie eerste basisvoorwaarde voor een echte oplossing. Het is onbegrijpelijk dat mevrouw Slegers deze motie niet wil steunen. Dit is een eerste aanzet naar een oplossing. Wij roepen de SP nogmaals op de motie te steunen en niet puur vanwege coalitie-overwegingen zijn keutel in te trekken. Dit is echt dood en dood en doodzonde.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik heb net tegenover de heer Van Hattem en anderen een aantal inhoudelijke argumenten genoemd waarom de SP nú deze motie niet gaat steunen; let op mijn woordkeuze! Straks kan die motie terugkomen en dan zou het zo maar kunnen dat iedereen – inclusief de VVD en zelfs het CDA – de motie zal steunen op basis van empirisch materiaal en feitenonderzoek. De PVV moet even niet aankomen met kom eens met inhoudelijke argumenten. Dat had zij moeten doen bij het natuurakkoord.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Ik begrijp mevrouw Slegers uitstekend. Ik verwijs naar het rapport van de GGD. Dat is later verschenen dan het onderzoek van IRAS. Vanmorgen op Radio 1 gaf de woordvoerder van de GGD zelf aan dat hun informatie gebaseerd is op wat in dat IRAS-onderzoek staat, namelijk dat er geen uitsluit is over het afstandscriterium.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat stukje van de uitzending heb ik niet gehoord. Toen ik in de auto zat op weg naar het provinciehuis hoorde ik wel Jos van der Sande van de GGD opmerken dat in het najaar het rapport van de Gezondheidsraad komt. Als zelfs de GGD daarnaar verwijst, wie zijn wij dan als generalisten en niet als ter zake deskundigen, hoe vaak wij ook de boer op zijn geweest, om dat naast ons neer te leggen?

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Er wordt wel erg selectief geluisterd. In ieder geval heeft mevrouw Slegers dan vlak voor negenen de radio afgezet,

want diezelfde GGD-arts zei dat het absoluut past in de voorzorgplicht om nu een uitspraak te doen over een afstandscriterium.

Als wij er nu geen afstandscriterium inzetten en dus gewoon uitgaan van nul, waarom kunnen wij er dan straks 250 meter inzetten? Dan passen wij het toch ook aan? Er ligt wel degelijk een relatie met een afstand tot een stal. Laten wij in godsnaam ergens beginnen. Misschien wordt het wel vijf kilometer.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik ben het inhoudelijk heel erg eens met mevrouw Knoet en ben dat ook altijd geweest. Het punt is dat wij in december met z'n allen afgesproken hebben dat wij dit jaar de Verordening Ruimte gaan bekijken op dit soort dingen. De Verordening Ruimte is een juridisch kader. Het is ook het enige kader waarin wij dit soort dingen kunnen regelen, maar wij moeten die wel onderbouwen. Wij hebben de afgelopen jaren zo veel bestuurlijke ellende – en daarmee sociale ellende – gecreëerd voor heel veel Brabanders. Als wij nu die verordening haast-je-repje gaan aanpassen en straks weer en daarna weer, kost dat heel veel geld en veroorzaakt dat heel veel ellende. Vooral dat laatste vind ik het belangrijkste.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik merk op dat de SP hier getuigt van politieke onwil. Wij hebben onlangs gesproken over de Verordening Ruimte. Toen is een aantal zaken veranderd. Wij waren daartegen en hebben daarvoor onze argumenten gegeven, maar het is toch gebeurd. Dat had ook juridische consequenties voor mensen en dieren. Dat je dat niet kunt veranderen, is geen reden om het nu niet te doen. Ik vind het wel een argument dat tegen de mensen is gezegd dat er iets gedaan zou worden en dat er op het moment dat dit kan, niets gedaan wordt.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Wij kunnen dit nu niet doen, want daaruit komt meer ellende dan goeds.

Ik begrijp de eerste opmerking van de heer Van der Wel niet goed. De laatste keer dat de Verordening Ruimte is gewijzigd, was vorig jaar en dat gebeurde om dingen te repareren die eerder

fout waren gegaan. Toen hebben wij een discussie gevoerd waaruit naar voren gekomen is dat wij niet continu de Verordening Ruimte moeten aanpassen omdat wij dan voortdurend de Brabanders die wij vertegenwoordigen, op het verkeerde been zetten. Wij moeten het nu voor eens en altijd goed gaan regelen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is een illusie dat wij een Verordening Ruimte kunnen maken die recht doet aan alle situaties zoals wij die ons nu en in de toekomst zouden wensen. Ik weet wel dat hier een motie ligt waarmee wij iets kunnen veranderen. Als de SP die niet wil steunen, getuigt dat van politieke onwil en is het een farce voor haar achterban.

Mevrouw *Slegers* (SP): Als deze motie echt iets ten goede zou kunnen veranderen, zou ik nu de steun van de SP niet intrekken. Ik ben ervan overtuigd dat dit niet zo is, dat het meer ellende oplevert, juist voor de mensen die zowel de heer Van der Wel als de SP vertegenwoordigd heeft de afgelopen vijf jaar. Dat is de reden.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik constateer dat mevrouw Slegers er een gewoonte van maakt om wanneer zij het moeilijk heeft tijdens een debat, lelijke dingen te zeggen over GroenLinks. Dat is vorige maand gebeurd bij de discussie over het natuurakkoord en dat gebeurt nu weer. Er worden allerlei verwijten gemaakt over de Tweede Kamerfractie van GroenLinks. Ten eerste kloppen die niet en ten tweede vind ik het beneden alle peil om op dat soort argumenten een debat te voeren. Ik wil er nog één ding over zeggen: onze stemmers, zowel landelijk als in Brabant, weten wel waarop zij stemmen, op een partij die tegen het natuurakkoord is en tegen megastallen. Over de SP kan ik dat niet zeggen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Volgens mij was het mevrouw Brunklaus van GroenLinks die over de Tweede Kamerfracties begon. Ik ben de afgelopen vijf jaar op de heer Martens na die zelf een boerenbedrijf heeft, niemand van GroenLinks tegengekomen op mijn tochten over het Brabantse

platteland.

Ik ben klaar met mijn inbreng, voorzitter.

De *voorzitter*: Dan is nu het woord aan de fractie van de PVV. Wenst u gebruik te maken van deze termijn en zo ja, wie?

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat is niet het geval, voorzitter.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Ik wil het debat niet overdoen, maar ik wil even melden dat wij als fractie van de PvdA zien dat er eigenlijk twee keuzes voorliggen. De ene gaat over de onzekerheid bij burgers en boeren omdat het juridisch niet helemaal duidelijk is omdat wij tegen moeilijkheden kunnen aanlopen en over onzekerheid over de gezondheid van diezelfde burgers en boeren. De andere keuze betreft de vraag of wij wachten op nog meer gegevens voordat wij gaan handelen en nu dus niets doen, of dat wij op grond van de gegevens en de inmiddels aangetoonde relatie tussen afstand en gezondheid van omwonenden alvast een begin maken. Het moge duidelijk zijn dat de PvdA kiest voor de gezondheid van boeren en burgers en handelen vooropstelt.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik ben het inhoudelijk zeer eens met mevrouw Knoet, maar wat als op enig moment in het bestuurlijk traject blijkt dat wij worden teruggedrukt omdat wij het bestuurlijk niet goed hebben afgedicht? Zitten wij dan niet weer te rotzooien met als gevolg veel ellende voor heel veel mensen? Kunnen wij het niet beter zo snel mogelijk helemaal afdichten zodat voor iedereen duidelijk is dat gezondheid het allerbelangrijkste criterium is op het platteland?

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik vind het bijzonder dat mevrouw Slegers steeds vaker bang is voor allerlei dingen: bang voor wat er misschien nog komt, bang voor dit, bang voor dat. Vanmiddag spreken wij over het natuurakkoord en ik denk dat wij dan hetzelfde herkennen. Als hier een motie wordt aangenomen om een afstandscriterium van 250 meter op te nemen in de

Verordening Ruimte en in de verdere uitwerking blijkt dat wij dingen over het hoofd gezien hebben, dan horen wij dat graag van GS en kunnen dan kritisch kijken naar een aanpassing. Er zijn oude en nieuwe situaties. Het moet duidelijk zijn dat wij niet willen dat het allemaal maar gewoon doorgaat. Als straks uit onderzoeken mocht blijken dat het anders moet, kunnen wij dat in mijn optiek aanpassen op precies dezelfde manier als mevrouw Slegers, want zij doet niets en gaat straks ook aanpassen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Mevrouw Knoet pleit er dus voor nu iets te doen waarvan wij straks misschien moeten concluderen dat het niet kan of niet mag, het dan te repareren en misschien daarna nogmaals. Volgens mij zitten wij al in een zodanige fase van het proces dat wij het echt moeten gaan regelen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik kan mevrouw Slegers blijkbaar niet duidelijk maken dat ik het verschil niet zie tussen nu een keuze maken voor een bepaalde afstand en straks wellicht bijstellen op basis van nieuw wetenschappelijk onderzoek. Mevrouw Slegers doet hetzelfde maar gaat uit van nul!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Maar dat is nu juist het verschil. Kennelijk wil mevrouw Knoet het niet begrijpen. Op dit moment doen wij niks. Wij hebben nu een verordening die wij gemotiveerd en goed hebben vastgesteld. Op dit moment doen wij daar niets aan. Wij passen die verordening pas aan op het moment dat de Gezondheidsraad met het onderzoek komt en handreikingen doet hoe dit probleem kan worden aangepakt. Dat is wat anders dan nu veranderen en in de toekomst wederom veranderen. Mevrouw Knoet gaat voortdurend voorbij aan het feit dat de Brabantse burger ook moet weten waaraan hij toe is. Dat weet hij dus niet, want nu is het 250 meter en wij zeggen er meteen bij dat het in de toekomst wel weer anders kan zijn. Zo werkt het even niet!

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Met nul wordt ook geen zekerheid gegeven. Ook mevrouw Geeraedts

houdt de mogelijkheid open dat er wijzigingen komen op basis van een volgend onderzoek. Dat is één onderzoek tussen de vele die wij al hebben. Er is meer dan voldoende aangetoond dat er een relatie is tussen de afstand en het ziek worden van boeren en burgers.

Mevrouw *Slegers* (SP): Stel dat deze motie wordt aangenomen, dan verandert dit niets aan de bestaande situatie bij mensen die nu met problemen zitten op het platteland. Maar dat is volgens mij precies de emotie op grond waarvan mevrouw *Knoet* redeneert. Ik ben het inhoudelijk met haar eens, maar wij moeten het nu regelen voor die mensen en signalen afgeven, ook daarmee ben ik het eens. Maar met deze motie wordt het absoluut niet geregeld.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Na vijf jaar onderzoek op het platteland vond mevrouw *Slegers* vorige maand nog dat zij deze motie kon indienen. Zij heeft blijkbaar in de afgelopen vier weken argumenten gekregen die ons nu zouden moeten kunnen overtuigen binnen vijf minuten, maar bij mij is dat nog niet gelukt.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik heb tijdens die Statenvergadering al gezegd dat wij nattigheid voelden dat er misschien langere afstanden nodig waren. Dat voorzetje had ik al gegeven. Ik zou willen zeggen: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald!

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voorzitter! De fractie van D66 wil het thema gezondheid neerzetten als een uitermate belangrijk thema voor deze Staten. Zij moeten daarmee rekening houden in alle beleidsontwikkelingen.

Bij de Structuurvisie RO heeft D66 een motie ingediend om gezondheid neer te zetten als een provinciaal belang. Die motie is aangenomen. Ik daag het college uit om gezondheid zowel in het ruimtelijke spoor als in het milieuspoor de plaats te geven die zij verdient. Gezondheid moet een belangrijk thema zijn.

Ik onderstreep dat in het beleid sprake moet zijn van een bepaalde consistentie. Wij hebben een

Koersdocument, wij hebben de commissie Van Doorn op de agenda staan en wij willen niet vooruitlopen op alle discussies door nu een afstandscriterium te ondersteunen, zoals in deze motie wordt gevraagd.

Wij willen in de verordening scherp kijken wat er nodig is om gezondheid een plek te geven. Wij wachten graag het advies van de Gezondheidsraad af. Ik wil wel GS uitdagen om voor die tijd te kijken welke instrumenten wij hebben en daarvoor voorstellen te ontwikkelen. Als GS daartoe niet bereid zijn, kunnen wij samen met de indieners van de motie kijken naar een initiatief dat meer richting geeft aan GS. Wij steunen op dit moment deze motie niet.

Motie M4, Meten is weten, steunen wij wel. Vorige keer hebben wij in de hectiek van de stemmingen een fout gemaakt.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Mag ik via u aan de fractie van de SP laten weten dat ik naar het beluisteren van de bijdrage van mevrouw *Slegers* acuut last kreeg van een aanval van plaatsvervangende schaamte? Ik wens de SP veel sterkte toe bij het uitleggen aan de burgers van dit schoolvoorbeeld van politieke draaikonterij.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Wie in een glazen huis woont, moet niet met stenen gooien. Als de fractie van 50PLUS ervoor zorgt dat zij voortaan bij alle stemmingen aanwezig is, heeft de heer *Krol* wellicht recht van spreken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Met de reconstructie hebben wij ons inderdaad heel veel problemen op de hals gehaald. De stallen zijn groter geworden. Blijkbaar hebben de mensen dit te laat opgemerkt en er niets tegen kunnen doen. De Partij voor de Dieren heeft het burgerinitiatief Megastallen Nee mede op de kaart gezet. Ik durf te beweren dat wij initiator zijn geweest. Wij hebben de mensen bij elkaar gebracht, inclusief de wetenschappers. Toen al – ruim twee jaar geleden – is gesproken over dierziektes en over op mensen overdraagbare ziektes. Wij weten immers dat er genoeg gebeurd is in het verleden. Als er zo veel dieren bij elkaar gezet worden en als deze ziek

worden, moge het duidelijk zijn dat er op een gegeven moment een variant van een virus komt dat overslaat op mensen en zij dus ook ziek worden. De grote vrees is dat er dadelijk een variant komt die van mens op mens overspringt en zelfs dodelijk is. Dan hebben wij de poppen aan het dansen, dan hebben wij een epidemie en dat willen wij voorkomen. Wij hebben de landbouwers en de intensieve veehouders alle kansen gegeven om een en ander aan te passen. Hun ene maat is echter groter groeien en meer dieren houden. Dat vergroot het probleem alleen maar.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik maak hier bezwaar tegen. Het verhaal dat de heer Van der Wel nu houdt, staat nog helemaal niet vast. De Gezondheidsraad gaat dat nu juist onderzoeken. De heer Van der Wel roept hier van alles dat hij op geen enkele manier kan onderbouwen. Ik maak er dus bezwaar tegen dat hij dat hier poneert als zijnde de waarheid. Dat is onjuist. De Gezondheidsraad gaat juist dat onderzoeken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Mevrouw Geeraedts zegt dat wij moeten wachten op het rapport van de Gezondheidsraad en dat wij dan op grond daarvan maatregelen gaan nemen. Zij houdt daarmee een slag om de arm, want zij wil dadelijk de conclusies van het rapport van de Gezondheidsraad niet gaan onderschrijven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Van der Wel, waar slaat dit nu op? Heb ik dat gezegd? Kennelijk luistert u niet. Ik heb juist gezegd dat wij wachten op het rapport van de Gezondheidsraad. Er is aan de Gezondheidsraad gevraagd om ook criteria te ontwikkelen, bijvoorbeeld ten aanzien van de afstand, of technische maatregelen of wat dan ook. Als dat rapport er is, is het moment aangekomen om de verordening aan te passen conform het advies van de Gezondheidsraad. Dat heb ik betoogd, net zoals het CDA, de SP en D66. Dan moet u niet zeggen dat wij daar niets mee doen, mijnheer Van der Wel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik wil graag nu een bevestiging dat de VVD-fractie onderschrijft dat

zij dadelijk de aanbevelingen van het advies van de Gezondheidsraad overneemt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij wachten het advies van de Gezondheidsraad af. Wij bekijken dat en als dat hanteerbare criteria bevat – en dat is de bedoeling – zullen wij in deze Staten met elkaar gaan discussiëren hoe wij die verordening op een zodanig manier moeten aanpassen dat de volksgezondheid in het buitengebied gegarandeerd is.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij nemen daar een voorschot op en wij willen dat nu al doen met die afstand van 250 meter. Ik heb bij interruptie al gevraagd wat wij nog minder kunnen doen. Misschien 25 meter? 250 meter is een minimale afstand en die kunnen wij in de toekomst aanpassen.

Het is een farce dat er geen bewijzen zijn dat er sprake is van overdraagbare ziektes. Dat is al bewezen. De GGD heeft het aangekaart. Het is bewezen dat mensen Q-koorts krijgen. Men kan de locatie terughalen waar die mensen geweest zijn en gerecreëerd hebben. Op genetisch materiaal kan men dat testen. Wij moeten de mensen waarschuwen en een afstandscriterium hanteren. Nog langer wachten, betekent eigenlijk dat wij de mensen nu niet genoeg waarschuwen en een woning laten bouwen waar het eigenlijk niet kan. Wij zijn ervan overtuigd dat het nu opnemen van afstandscriteria zekerheid geeft; zekerheid voor de mensen in de dorpen en zekerheid voor de boeren. Elke technologische verbetering in de toekomst is prachtig, maar het gaat erom wat wij als provincie nú kunnen doen. Wij zullen dan ook voor deze motie stemmen.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik was eigenlijk niet van plan om het woord te voeren, maar gezien deze omvangrijke discussie lijkt het mij goed als ook ik hierover iets zeg, al is het maar omdat ik de vorige keer helaas verhinderd was.

De grondhouding van onze fractie ten opzichte van motie M15 is positief. Volksgezondheid is immers belangrijk genoeg om een omvangrijke discussie te voeren. De vraag is echter hoe dit

concreet vormgegeven wordt in de motie. Ik wijs erop dat op basis van de Wet geurhinder al afstanden in acht moeten worden genomen ten opzichte van geurgevoelige objecten. Er zijn dus, zij het variabele, afstanden geïmplementeerd in wet- en regelgeving. Een afstand tot geurgevoelige objecten heeft gevolgen voor derden. Het zorgvuldigheidsbeginsel vergt van ons een goed wetenschappelijk onderbouwd verhaal. Wij belasten immers derden in hun bedrijfsvoering.

De OSN constateert dat er nog geen onomstotelijk wetenschappelijk bewijs op tafel ligt. Uit onderzoek blijkt wel dat fijnstof een rol zou kunnen spelen in de volksgezondheid. De blootstelling hieraan hangt echter veel af van de windrichting. Daaruit valt al af te leiden dat een stringent criterium van 250 meter te rigide kan zijn. Soms zal 250 meter te weinig zijn en soms misschien te veel. Wij wachten daarom graag het rapport van de Gezondheidsraad af en beschouwen deze motie als een aangename vrucht die echter nog niet rijp genoeg is om te plukken. Onze fractie zal dan ook niet voor deze motie stemmen.

Motie M14, Meten is weten, gaat in onze optiek eigenlijk niet ver genoeg. Desondanks steunen wij deze motie wel.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat gedeputeerde Yves De Boer nu het woord voert.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil beginnen met vast te stellen dat wat het college op 9 december heeft uitgesproken en dat u kunt teruglezen in de notulen, onverkort overeind blijft. Ik heb op 9 december al voldoende gezegd over motie M14. In deze motie wordt het college verzocht om aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve criteria inhoud en invulling te geven. Ik heb gezegd dat al veel materiaal is over de kwantitatieve criteria waarover de Staten reeds geïnformeerd worden. Met het verzoek om een nulmeting te enten op kwalitatieve criteria, vragen de Staten ons echter het onmogelijke. Namens het college ontraad ik deze motie wederom ten stelligste.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb de notulen niet bij mij, maar ik meen mij te herinneren dat de gedeputeerde tijdens de behandeling van de motie heeft gezegd dat wanneer het college de cijfers niet voor heel Europa maar alleen voor Brabant hoeft uit te zoeken, het college geen bezwaar heeft tegen deze motie. Ik heb begrepen van de gedeputeerde dat het college met die uitleg de motie zou kunnen overnemen. De gedeputeerde zegt nu dat het college aanvaarding van deze motie ontraadt gezien de uitleg en de kwalitatieve cijfers die gevraagd worden. Is mijn interpretatie van de vorige keer onjuist of hoe zit het?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ter voorbereiding van deze vergadering heb ik de notulen nog eens nagelezen. Ik heb namens het college deze motie ontraden. Ik ben wel ingegaan op een aantal kwantitatieve criteria. Ik heb gezegd dat het redelijk ondoenlijk was om te kunnen voldoen aan het verzoek met betrekking tot de omvang van de veevoerimport uit niet-Europese landen omdat wij niet over die gegevens kunnen beschikken. Ik denk dat wij in staat zijn de kwantitatieve aspecten hiervan voor Brabant aan te geven, maar het is voor ons ondoenlijk om zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve aspecten in de nulmeting te zetten. Dat is ook de reden waarom ik de motie namens het college heb ontraden.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Dank aan de heer Heijmans. Wij hebben dat debat de vorige keer inderdaad gevoerd. Het gaat over de gegevens van Noord-Brabant en niet over de gegevens over Europa. De gedeputeerde heeft de vorige keer inderdaad gezegd dat dit niet op al te grote problemen zou stuiten. Wij willen uniforme gegevens hebben die voor iedereen hetzelfde zijn. De gedeputeerde weet dat op dit moment niet voor alle partijen inzichtelijk is van welke gegevens uitgegaan wordt. Dat is de strekking van deze motie: een nulmeting, uitgaan van dezelfde criteria. De gedeputeerde heeft inderdaad gezegd dat hij dat zou kunnen ondersteunen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik verwijs

naar mijn woorden zoals die zijn vastgelegd in de vorige vergadering en die ook nu op de band staan. Ik heb daaraan niets toe te voegen. Ik snap het punt van mevrouw Brunklaus.

Ik wil nog graag kort ingaan op motie M15. Er is het afgelopen uur al heel over gezegd. Er is veel gezegd over afstandscriteria bij nieuwe vestigingen. Er is al heel veel vastgelegd. De Staten hebben een aantal kernachtige en krachtige besluiten genomen in het Koersdocument en over het document van de commissie Van Doorn. De Staten hebben ook geconstateerd dat op dit moment in het intensiveringsgebied eigenlijk al helemaal niets mag. Er is dus al een aantal daadkrachtige besluiten in dezen genomen.

Ik verwijs ook naar wat de heer Kap heeft gezegd. Ik lees ook even voor uit de brief van minister Schippers. Dat is ook de reden waarom het college van GS van Noord-Brabant, – maar ook het IPO (Interprovinciaal Overleg), de VNG en ZLTO – deze lijn heeft ingezet en deze motie blijft ontraden. De minister vraagt nut en noodzaak aan te geven van het hanteren van minimumafstanden, en zo ja, welke, tussen veehouderijbedrijven en woongebieden in Nederland. Zij verzoekt dan ook aan te geven of een minimale afstand kan worden verkort of achterwege kan blijven, indien bepaalde emissiebeperkende of ander risicobeheersende maatregelen genomen worden. Die vraag moet beantwoord worden. Als die feiten in het derde kwartaal op tafel komen, kunnen wij rechtsgeldige besluiten nemen bij het aanpassen van de Verordening Ruimte. Dat is iets anders dan de veegronde die wij onlangs hebben gehad. Als wij dan met elkaar beleidsrijke wijzigingen in de Verordening Ruimte aanbrengen – en gelet op het Koersdocument en het rapport van Van Doorn zullen er wel meer moeten komen – wordt dat weloverwogen gedaan en gestaafd op feiten die op empirische basis berusten.

Voorzitter. Ik wil het daarbij laten en meld nogmaals namens het college dat wij deze motie ten sterkste ontraden.

De *voorzitter*: In aanmerking nemend dat dit een herhaling is van de beraadslagingen die wij op 9 december gehad hebben, heb ik de indruk dat wij

het bij deze termijn kunnen laten.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil graag vijf minuten schorsing.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij daarmee instemmen.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst.

De *voorzitter*: Ik heropen de vergadering en stel voor over te gaan tot de stemming.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Wij hebben de schorsing gevraagd omdat wij even wilden overleggen of wij motie M15 wilden aanhouden en boven de markt laten zweven tot het derde kwartaal, maar wij hebben net besloten haar toch in te dienen om de standpunten helder te krijgen. Er zijn straks weer nieuwe kansen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! De fractie van de PvdA wil graag hoofdelijke stemming over motie M15.

De *voorzitter*: Dat gaan wij in orde maken. Na de stemming over de moties schors is de vergadering voor koffie.

In stemming komt motie M14.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.
Voorzitter. Wij zijn tegen vanwege de kwalitatieve criteria.

De heer *Van Vught* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.
Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD, dus vanwege het woord kwalitatief.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Voorzitter. Ik begrijp dat de SP valt over het woord kwaliteit.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de SP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb een opmerking over de orde. Op een stemverklaring mag je niet reageren. Ik vind het dan ook niet fatsoenlijk om andere partijen in je stemverklaring te noemen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik neem mijn woorden terug met excuses aan de fractie van de SP.

De *voorzitter*: Dank u wel, mijnheer Van der Wel.

In stemming komt motie M15.

De *voorzitter*: De hoofdelijke stemming begint bij nr. 19.

Voor de motie hebben gestemd de leden: Dol, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Van den Berg, Krol, mw. Tetteroo, mw. Knoet-Michels, S. Smeulders, mw. Kardol, mw. Wijnands, Van Liempd, Leenders, Bouwman, Van der Wel, P. Smeulders, mw. Brunklaus, Kerkhoff, mw. Frijters-Klijnen en Wagemakers.

Tegen de motie hebben gestemd de leden: mw. Van Extel-van Katwijk, Hageman, Kuijken, mw. Arts, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Keijzers-Verschelling, Heijmans, Kouthoofd, mw. Geeraedts, Van Agtmaal, Ten Harmsen van der Beek, mw. Aarts-van de Loo, Verhees, mw. Kerkhof-Mos, Brenninkmeijer, Vissers, mw.

Slegers, mw. Aarts-Engbers, Kap, Burger Dirven, Altundal, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, Wijers, mw. Klitsie, Van Vugt, Van Gruijthuijsen, Van Lopik, mw. Prins-Afman, Van Vught, Koevoets en mw. Van Iersel.

De *voorzitter*: Ik constateer dat 32 leden tegen deze motie hebben gestemd en 19 leden ervoor, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt van 11.00 uur tot 11.20 geschorst.

De *voorzitter*: Wij beginnen nu met de behandeling van de voorstellen. Dat is allereerst de vaststelling van het Reglement van Orde Provinciale Staten 2012 en het Reglement Statencommissies 2012 en daarmee verbonden de intrekking van een aantal regelingen. Het betreft hier een voorstel van het presidium. Nadat de Staten in eerste termijn het woord hebben gevoerd, zal ik de vicevoorzitter van het presidium, mevrouw Geeraedts, vragen de beantwoording namens het presidium te verzorgen.

Nummer 69/11

Vaststelling Reglement van Orde Provinciale Staten 2012 en het Reglement Statencommissies 2012 en intrekking aantal regelingen

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! Ten opzichte van het vorige en het volgende punt van de agenda is dit een beetje een saai onderwerp. Dat geldt zeker voor de publieke tribune, maar het was ontzettend leuk dat de publieke tribune zojuist heeft gezien hoe het in de praktijk gaat onder uw uitstekend voorzitterschap en hoe wij functioneren. Dat functioneren moet ergens in reglementen landen, want daarvoor zijn spelregels. Als je wedstrijden wilt winnen in de sport heb je spelregels nodig en als je goed en slagvaardig wilt besturen, heb je ook spelregels nodig. Die spelregels waren toe aan herziening en daarover moeten besluiten genomen worden. Wij weten allemaal waarom die aanpassingen nu voorliggen, want wij hebben aan het begin van de

nieuwe bestuursperiode besluiten genomen over het aantal commissies, bovendien was het noodzakelijk om op te schonen wat overbodig was en een logische volgorde aan te brengen in de artikelen. Dat maakt het allemaal erg toegankelijk en gebruiksvriendelijk. Dat is prettig want dan weet iedereen waaraan hij toe is.

Wij ontkomen niet aan die procedures. Zij gelden strikt. Elke voorzitter weet dat precies. Wij hebben alles net langs zien komen: stemverklaring, hoofdelijke stemming, vergissen bij stemmen; het staat allemaal keurig en logisch bij elkaar in de artikelnummering.

Het getuigt van zorgvuldigheid dat het presidium het advies van professor Kortmann heeft ingewonnen over het door professor Elzinga en de toenmalige staatssecretaris van Binnenlandse Zaken ingenomen standpunt met betrekking tot de mogelijkheid om in commissieverband gewogen te stemmen. Die professorale thesis en antithesis zijn altijd buitengewoon boeiend. Uit het advies van professor Kortmann is het voorstel over de gewogen stemming voortgekomen en de fractie van de VVD kan zich vinden in het totale pakket dat nu voorligt.

Wij vinden het totale pakket van herzieningen ontzettend knap werk van met name de griffier. Het was een enorme klus. Het is makkelijk en heel prettig leesbaar. Het is een spoorboekje voor iedereen. Het staat niet in het Reglement van Orde dat een fractie applaudisseert voor een griffier, maar wij vinden dat zij heel veel complimenten verdient.

Mijn fractie kan dus instemmen met het voorliggende nieuwe Reglement van Orde PS, met het Reglement Statencommissies 2012 en met het intrekken van overbodige en achterhaalde regelingen.

Wij kunnen echter niet nalaten om nog twee aandachtspunten voor het vervolgtraject te noemen. Net als iedereen in deze Staten hechten wij aan de kwaliteit van ons functioneren; hoe beter hoe effectiever. Met het overhevelen van de taken van de opgeheven agendacommissie naar het presidium en naar de voorzitters van de commissies is het uitstekend om een langetermijnagenda van onze Staten te hanteren. In de praktijk

blijkt echter dat daarin veel geschoven wordt, dat voorzitters van commissies de agenda noodgedwongen moeten aanpassen en dat zij plotseling geconfronteerd worden met pieken en dalen in plaats van met een constante flow zoals oorspronkelijk was afgesproken in die langetermijnagenda. Wij vragen zowel GS als het ambtelijk apparaat om daaraan wel vast te houden. Dat is belangrijk voor onze slagvaardigheid.

Wij zien bij de uitwerking van de Agenda van Brabant en in het kader van onze kerntaken dat er veel meer integrale beschouwingen moeten worden gehouden in gezamenlijke commissievergaderingen. Dat kan volgens het reglement. De frequentie van deze vergadering neemt toe, maar de spelregels staan nog niet duidelijk vast. Bij de evaluatie van de commissiestructuren moeten er spelregels komen voor die integrale beschouwingen die absoluut noodzakelijk zijn voor een slagvaardige beleidsvoering.

De voorliggende stukken zijn een goede aanzet en goede stap voorwaarts. Wij gaan daarmee door. Samenvattend, wij zijn het eens met alle voorliggende ontwerpbesluiten.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik ben het roerend eens met mevrouw Tsoutsanis die uw voortreffelijk voorzitterschap heeft geprezen. Over de slagvaardigheid van PS wil ik wat meer zeggen dan zij heeft gedaan.

Gisteren hebben wij nog een nota van wijziging gekregen op dit Statenvoorstel, waardoor wij vandaag geen technische opmerkingen meer hoeven te maken. Dank daarvoor, want dat was buitengewoon handig. Ik kan dus kort zijn.

Wij vinden dat de griffier met haar adviseurs zeer goed werk heeft afgeleverd en een grote verbeter-slag heeft gemaakt in de reglementen. Dat dient de efficiency van onze vergaderingen. Dat verdient een groot compliment want het was een enorme klus. U begrijpt al dat dit mijn inleiding is op het binnenkort met de griffier te houden functioneringsgesprek!

In het Reglement op de Statencommissies is het advies van professor Kortmann verwerkt. Wij zijn blij dat D66 destijds de prikkel heeft gegeven tot

deskundig juridisch onderzoek naar de kwestie van de representativiteit in relatie tot de commissiesamenstelling. Wij zijn heel blij met het advies. Dat is ook in de stukken verwerkt. Wij danken ook professor Kortmann vanaf deze plaats.

De CDA-fractie heeft geen moeite met het terugbrengen van de inspreektijd in de commissies. De praktijk van vele jaren wijst immers uit dat insprekers vaak tijdig hun inbreng aanleveren. Een beknopte mondelinge toelichting van maximaal drie minuten per spreker kan dan ook volstaan. Overigens wachten wij de aangekondigde commissie-evaluatie af.

Voorzitter. Kortom, wij stemmen van harte in met de nieuwe reglementen.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ook wij sluiten aan bij opmerking van de vorige sprekers dat er sprake is van prima werk. Wij vinden echter ook dat kritisch gekeken moet worden of er eventueel verbeteringen mogelijk zijn. Wij zouden dan ook over een vijftal punten willen spreken vandaag. Het gaat om drie geschreven regels en om twee ongeschreven regels.

Wat de geschreven regels betreft, willen wij spreken over de gewogen stemming, over artikel 19 en over burgerleden en bij de ongeschreven regels over de maidenspeech en het twee keer interrumpen.

De *voorzitter*: Mijnheer Dol, mag ik u even interrumpen? In het presidium is de afspraak gemaakt dat wij over de ongeschreven regels pas spreken in de volgende presidiumvergadering. Ik wil u vragen om dat dan te doen. Dan is het ook vruchtbaarder om dan daarop terug te komen. Ik geef u in overweging om dit punt nu te laten rusten.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik ben mij er volledig van bewust dat wij afgesproken hebben dat wij de ongeschreven regels opnieuw gaan bespreken in het presidium. Wij kunnen ons echter afvragen of een aantal van deze ongeschreven regels niet moet worden opgenomen in het Reglement van Orde. Dat is een van de redenen waarom ik dit punt vandaag even wil aanstippen.

Als een meerderheid beslist dat het een ongeschreven regel kan blijven, is dat wat ons betreft prima. Mocht het zo zijn dat een meerderheid tot de conclusie komt dat het misschien toch verstandig is om die regel op te nemen, dan wil ik die hier vandaag vast neerleggen.

Ik begin met de gewogen stemming. Het beginsel "one man, one vote" is een elementair beginsel van de Nederlandse democratie en de rechtsstaat. Het gehele wettelijke stelsel is ervan doordrenkt. Het past een commissie daarom niet om hiermee te experimenteren, te meer daar diverse ministers in het verleden al hebben aangegeven juist om deze principiële reden tegen variaties te zijn. Ik verwijs ook naar de brief van mr. R. Van de Pol aan de gemeenteraad van Westland van 19 oktober 2011. Voorts blijkt uit niets dat de provincie überhaupt de wettelijke bevoegdheid heeft om van het staatsrechtelijke principe "one man, one vote" af te wijken. Afwijken van een fundamenteel uitgangspunt moet stellig gefundeerd zijn op een heldere en aanwijsbare wettelijke grondslag en welke dat is, ontgaat mij. Het is mij ook onduidelijk hoe houdbaar een besluit tot invoering van gewogen stemming zal zijn. Is de provincie erbij gebaat om een nieuwe, betwistbare stemmingsmethodiek te introduceren waarvan op voorhand kan worden verwacht dat de minister deze als ongewenst zal beschouwen en op enigerlei wijze ongedaan zal maken? Er wordt een ongewenst precedent geschapen dat op gespannen voet staat met een van de meest essentiële uitgangspunten van een democratie. De provincie zou die juist moeten respecteren. Ook het vermijden van spanning met het ministerie lijkt ons gewenst.

Het systeem van gewogen stemming impliceert voorts dat een commissielid kan stemmen namens afwezige commissieleden.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik verbaas mij over de inbreng van de heer Dol en over het feit dat hij suggereert dat er in een commissie wordt gestemd en dat er dus besluiten zouden zijn met rechtsgevolgen. Kan hij dat eens toelichten? Wanneer heeft de heer Dol meege maakt dat er gestemd werd en er een besluit met

een rechtsgevolg genomen is?

De heer *Dol* (PVV): Als er niet gestemd zou worden in een commissie, was het ook niet nodig om daar gewogen stemming door te voeren. Dan kunnen wij het principe "one man, one vote" blijven hanteren.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het is toch zo dat in een commissie uitsluitend wordt geadviseerd?

De heer *Dol* (PVV): Volgens mij staat in het reglement dat een gewogen stemming gebruikt kan worden om een meerderheid in een commissie te krijgen. Dat lijkt ons niet juist. Wij zijn ervoor het principe "one man, one vote" te hanteren, ook in de commissies.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik ben het heel erg met de heer *Dol* eens dat wij de democratie moeten dienen, maar er zijn hier nu eenmaal grotere en kleinere fracties. Dat zul je moeten respecteren, juist met het oog op de democratie. Dan is het toch niet onverstandig om juist aan gewogen advisering te doen?

De heer *Dol* (PVV): Misschien kan mevrouw *Kerkhof* dit beter uitleggen, want ik begrijp het niet helemaal. Het democratisch principe "one man, one vote" hangen wij allemaal aan. Waarom moet je dan in bepaalde situaties naar een gewogen systeem? Mevrouw *Kerkhof* zegt dat dit niet geldt voor de commissies, maar wanneer wordt die gewogen stemming dan wel gebruikt?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): In de commissie worden geen besluiten genomen. Er is dus geen sprake van rechtsgevolgen. Een commissie bespreekt een stuk, neemt het ter kennisneming aan of adviseert aan PS. Het gewicht van een fractie is daarbij wel degelijk van belang. Dat wordt nu gerealiseerd in dit commissiereglement. Ik begrijp niet waarom de heer *Dol* blijft aandringen op "one man, one vote", want dat heeft in een commissie werkelijk niets met democratie te maken.

De heer *Dol* (PVV): In onze ogen wel.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik begrijp dat de heer *Dol* een andere mening is toegedaan?

De heer *Dol* (PVV): Volledig.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Als ik de heer *Dol* hoor, bekruipt mij toch de vraag waarvoor deze exercitie gedaan wordt. Ik hoor hem terugrijpen op artikelen en op allerlei punten, maar is hij het niet met mij eens dat het Reglement van Orde slechts een procedure is die het werken van deze Staten zo democratisch en zo goed mogelijk moet laten verlopen? Dat het geen kwestie is van of het juridische gelijk daar of daar zit, maar dat wij samen bepalen wat voor ons een eenvoudige, prettige en goede manier van werken is? Ik vraag de heer *Dol* hierop eens in te gaan en dan aan te geven wat het bezwaar is tegen gewogen stemming. Laat ik eens een praktisch voorbeeld geven. Het is mogelijk dat wij een commissievergadering hebben en dat een Statenlid met goede redenen op dat moment iets anders moet doen voor de Staten en geen zaak heeft die hij in de commissie moet bespreken. Hij kan dat dan doen omdat zijn stem toch gewogen meetelt. Dat lijkt mij een praktisch voordeel van een afspraak die wij allemaal kunnen maken. Ik hoop dat de heer *Dol* op die manier naar het Reglement van Orde wil kijken. Wij schieten niets op met juridische haarkloverij. Wij moeten praktisch samenwerken.

De heer *Dol* (PVV): Juridische haarkloverij; een prachtige term, maar het gaat om het principe. Wij hebben het systeem "one man, one vote". Waarom zouden wij naar een ander systeem moeten gaan? Dat is de kern van het verhaal. Er zijn ontzettend veel juridische onderbouwingen waarmee de voors en tegens tegen elkaar kunnen worden afgewogen. De fractie van de PVV heeft op dit ogenblik geen behoefte aan een nieuw systeem. Zij kan zich volledig vinden in "one man, one vote" ook binnen de commissievergaderingen.

De heer *Heijmans* (SP): De heer *Dol* zegt dat zijn fractie geen behoefte heeft aan een nieuw systeem. In het verleden hebben wij altijd gewogen gestemd

in commissies en dat heeft nooit enig probleem opgeleverd. Als de heer Dol toen lid van deze Staten geweest was, had hij gezegd: ik heb geen behoefte aan een nieuw systeem want dit werkt toch goed. Is hij bereid om te kijken naar onze ervaringen met de gewogen stemming en daarna te proberen om ons op grond van dingen die toen fout zijn gegaan met argumenten te overtuigen?

De heer *Dol* (PVV): De wedervraag kan natuurlijk zijn of de heer Heijmans mij kan wijzen op problemen die er zijn met "one man, one vote".

De heer *Heijmans* (SP): Het systeem "one man, one vote" betekent dat altijd alle leden van een commissie aanwezig moeten zijn. Wij zijn er allemaal van overtuigd dat vergaderen af en toe bijzonder zinvol en nuttig kan zijn, maar dat wij niet moeten vergaderen om het vergaderen. Als er bijvoorbeeld maar één punt op de agenda staat, is het fantastisch dat de woordvoerder van de fractie aanwezig is en de andere fractieleden op werkbezoek kunnen naar West-Brabant of weet ik veel waar.

De heer *Dol* (PVV): Ik begrijp het argument van de heer Heijmans. Wij zijn allemaal democratisch gekozen. Wij hebben allemaal de eed afgelegd dat wij zelf zullen beslissen en ik denk dat dit ook zo hoort in de commissies. Wij lopen het risico dat van grote fracties heel weinig mensen aanwezig zijn omdat zij weten dat zij met een gewogen stemming toch hun doel kunnen bereiken. Wij zijn ervoor om het principe "one man, one vote" door te voeren in de commissies.

De heer *Van der Wel* (PvdD): De heer Heijmans stelt dat het mogelijk moet zijn dat een Statenlid ander werk voor de Staten doet in de tijd dat er een commissievergadering plaatsvindt. Ik herinner de heer Heijmans eraan dat zijn fractie tegengestemd heeft toen wij een extra burgerlid hebben gevraagd. Er lopen twee vergaderingen parallel en het kan bij ons ook gebeuren dat iemand vanwege andere taken of door ziekte niet aanwezig kan zijn. Dan kunnen wij onze bestuurlijke functie ook niet uitvoeren. Als de heer

Heijmans vindt dat wij hier flexibel moeten zijn omdat één persoon per partij genoeg is, moet hij de kleine partijen ook in staat stellen hun mening te kunnen uiten als er iemand van die partijen ziek is. Daar is hij echter geen voorstander van. Hij buigt de regels in de richting die hij wil. Ik steun de PVV in deze zaak. Wij zijn gekozen als volksvertegenwoordiger. Dat geeft rechten en plichten. Dat betekent ook dat je bij een vergadering aanwezig moet zijn. Als onze fractie uit tien mensen zou bestaan, zouden zij daar zijn. Zo werkt het gewoon.

De *voorzitter*: De heer Dol vervolgt zijn betoog.

De heer *Dol* (PVV): Het principe "one man, one vote" geldt en werkt al sinds de oude Grieken en misschien nog wel eerder. Het nieuwe systeem van gewogen stemmen daarentegen leidt tot veel onzekerheden, niet in het minst over de geldigheid van genomen besluiten. De provincie moet zonder meer kunnen instaan voor de besluiten die genomen worden, zowel inhoudelijk als qua rechtsgeldigheid. Daarover mag geen enkele twijfel bestaan. Een keuze voor een gewogen stemming is vanuit dit gezichtspunt onverantwoord in de ogen van de PVV.

Mijn tweede punt betreft artikel 19: het gebruik van mobiele telefoons. Zoals altijd gaat het om de kleine lettertjes. Er staat dat het tijdens vergaderingen niet toegestaan is mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen in de vergaderzaal "te gebruiken voor zover dit de orde van de vergadering verstoort of kan verstoren." Dat zouden de criteria zijn voor het wel of niet gebruik mogen maken van je mobiele middelen. Wij zien helemaal niets in dit artikel. Er wordt gesproken over mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen. Dat kunnen dus iPads, laptops en al die zaken meer zijn. Wij hebben vanochtend hier gesproken over moties. De twitterberichten vliegen door de wereld terwijl wij aan het discussiëren zijn. Mag dat wel of mag dat niet? Ik krijg daarop geen helder antwoord in dit stuk. Als het wel mag, laten wij dit artikel dan gewoon schrappen want dan heeft het geen enkel nut. Als wij afspreken dat het niet de bedoeling is dat dit

soort informatie naar buiten gaat, laten wij dan nu beslissen dat de apparatuur uit gaat en er geen informatie naar buiten gaat. Dat is mijn reactie op artikel 19. Zoals het artikel nu luidt, kan ik het niet plaatsen. Ik wil graag weten hoe de anderen daarover denken.

Ik kom nu bij een heikel punt, namelijk de burgerleden. Alle provincies, met uitzondering van Noord-Brabant, hebben in het Reglement van Orde iets opgenomen over burgerleden. Als u wilt weten wat zij hebben opgenomen, kunt u zich tot mij wenden. Dan zal ik dat laten zien. Wij kunnen niet goed waarderen dat het presidium dit punt vooruitgeschoven heeft naar een volgende bestuursperiode. Wij denken namelijk dat een burgerlid om zijn werk in een commissie te kunnen doen, dezelfde rechten en plichten zou moeten hebben als een Statenlid. Ik geef een voorbeeld waaruit blijkt dat dit niet geregeld is.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Dol wil de zaken correct en juist bespreken. Hij begint echter met de opmerking dat burgerleden dezelfde rechten en plichten behoren te hebben als Statenleden. Ziet hij geen verschil tussen een direct gekozen volksvertegenwoordiger en iemand die burgerlid is? Als het zo zou zijn als de heer Dol aangeeft, zouden burgerleden hier in de Staten het recht hebben hier te stemmen en het recht hebben hier het woord te voeren. Of neemt hij terug dat burgerleden dezelfde rechten behoren te hebben als Statenleden?

De heer *Dol* (PVV): Laat ik heel duidelijk zijn, voorzitter. Het gaat om burgerleden in de commissies. Het gaat dus niet om Statenleden. Statenleden zijn gekozen door de bevolking en wij bepalen met ons 55 wat hier in de Staten gebeurt. Daar kan geen burgerlid tussenkomen. Die discussie hoeven wij hier niet te voeren.

De heer *Heijmans* (SP): Dus de stelling van de heer Dol dat zij dezelfde rechten en plichten hebben zoals hij letterlijk zei, is niet juist?

De heer *Dol* (PVV): Laat ik het nuanceren tot de commissie.

Voorzitter. Ik sprak over de burgerleden. Als ik morgen mijn fractie zou verlaten – laat ik u zeggen dat dit niet zal gebeuren – kan ik de straat op gaan en een willekeurige minderjarige buitenlandse niet-Nederlandstalig persoon mee naar binnen trekken en voorstellen als burgerlid. Als dat zou gebeuren, zitten wij hier allemaal met onze mond vol tanden. Hoe moeten wij daarmee in godsnaam omgaan? Er staat niets over geschreven. Ik zou dat erg jammer vinden en denk ook niet dat dit de bedoeling is. Ik verwijs naar de opmerking van mevrouw Tsoutsanis dat er spelregels moeten zijn als je een wedstrijd speelt. Die spelregels moeten er ook zijn in onze Staten en die moeten goed verwoord worden. Wij zijn van mening dat wij heel duidelijk moeten bepalen waaraan burgerleden moeten voldoen. Dat is voor ons van essentieel belang. Het feit dat dit niet is meegenomen in het Reglement op de Statencommissies is voor ons een dusdanig issue dat dit moet veranderen. Ik dien daarom een amendement in om een artikel toe te voegen over burgerleden.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Het klinkt allemaal erg logisch, maar welke fractie begint aan een burgerlid dat geen Nederlands spreekt. Dan snijdt je toch in je eigen vlees. Het is een zelfregulerend mechanisme dat er iemand komt die inhoudelijk onderlegt is en aan die criteria voldoet.

De heer *Dol* (PVV): Het gaat erom dat wij ons moeten houden aan spelregels. Dat zou de heer Kap heel goed moeten weten. Als wij de spelregels nu goed definiëren, ontstaan er ook geen misverstanden. Dat is de reden waarom ik daarvoor ben. Op het moment dat het Reglement van Orde voorligt en wij de mogelijkheid hebben om dat aan te passen, waarom zouden wij dan de kans voorbij laten gaan om vandaag de zaken goed te regelen? Dat is wat ik probeer te betogen. Het is in het belang van alle 55 Statenleden.

De heer *Kap* (OSN): Wil de heer Dol het vanaf vandaag regelen zonder terugwerkende kracht? Hij heeft immers ook weleens gezegd dat het met

terugwerkende kracht geregeld moest worden.

De heer *Dol* (PVV): Laat ik de heer Kap in dat opzicht volledig geruststellen. Het gaat erom dat wij dit vandaag regelen voor de toekomst en niet met terugwerkende kracht.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Dol wil alles in strak omschreven regels vastleggen. Hoe verhoudt zich dat met de fantastisch naam van zijn partij, namelijk de Partij voor de Vrijheid?

De heer *Dol* (PVV): Wilt u echt dat ik daarop serieus reageer, voorzitter? Wij zijn allemaal gekozen en hebben ons te houden aan bepaalde regels. Het feit dat je voor de vrijheid bent, wil niet zeggen dat je je niet aan regels hebt te houden. Wij respecteren de vrijheid van iedereen, maar wij denken dat in dit geval van burgerleden die vrijheid te ver gaat als je daarvoor niets regelt.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De heer Dol wil dus eigenlijk dat de Staten moeten vastleggen wie een individuele partij (die haar eigen verantwoordelijkheid heeft) wel of niet als burgerlid kan aannemen?

De heer *Dol* (PVV): Nee, nee, dat wil ik niet. Ik zeg gewoon dat er voorwaarden moeten zijn waaraan iemand moet voldoen om burgerlid te kunnen worden. Dat is een groot verschil. Het is goed als wij dat van tevoren vastleggen. Alle andere provincies in Nederland hebben dat gedaan, met uitzondering van Limburg. In Limburg kent men geen burgerleden en dus heeft men daar besloten dit punt te laten liggen. In alle andere provincies is er een regeling getroffen voor burgerleden. Ik vind het belangrijk om dit vandaag in deze Staten te regelen.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts zal straks namens het presidium antwoorden. Misschien is het wel nuttig als ik als voorzitter van het presidium erop wijs dat hierover wel een afspraak gemaakt is. Daar kunnen wij van afwijken, maar tot nu toe was de afspraak dat wij dit precies om de door de heer Dol genoemde reden met ingang van

de nieuwe periode zouden regelen. De heer Dol komt nu met het voorstel om het vandaag te doen. Het staat hem uiteraard vrij om dat voor te stellen. In het presidium is besloten om dit net als in de andere provincies te regelen omdat het belangrijk is, maar met ingang van de nieuwe bestuursperiode. Er bestaat in het presidium geen meningsverschil over het feit dat wij iets moeten regelen, hooguit over het moment waarop. Ik zeg dit voor de duidelijkheid, anders ontstaan er misschien misverstanden.

De heer *Dol* (PVV): Ik heb in mijn inleiding ook gezegd dat wij dit punt vooruitgeschoven hebben naar de volgende bestuursperiode. De reden waarom ik dit vandaag wil regelen is het feit dat mensen uit een fractie kunnen stappen en een eigen fractie beginnen. Op dat moment kunnen zij behoefte hebben aan burgerleden. Zij hebben daar ook recht op. Als wij het nu niet regelen, moeten wij in het presidium weer praten over de criteria waaraan dat burgerlid moet voldoen. Dat hebben wij in het verleden ook gedaan met de heer Kap. Ik wil graag voorkomen dat wij weer in diezelfde situatie terechtkomen en het vandaag via een amendement regelen.

De *voorzitter*: Uw punt is helder. Ik wilde dit slechts even melden voor de leden die niet bij de presidiumvergadering aanwezig waren. Verder is alles heel helder. Gaat u verder met uw betoog.

De heer *Dol* (PVV): Ik wil nu enkele opmerkingen maken over twee ongeschreven regels, ondanks het feit dat wij hebben gezegd die te laten liggen tot een volgende presidiumvergadering. Het gaat allereerst om de maidenspeech. Ik vind dat wij moeten vasthouden aan tradities en ervoor moeten zorgen dat iedereen een maidenspeech kan houden. Wij kunnen discussiëren over de vraag of er tijdens een maidenspeech geïnterrupteerd mag worden, maar iedereen moet een maidenspeech kunnen houden. Het liefst met een woord van de voorzitter en een bosje bloemen. Dat zou ik erg op prijs stellen. Het hoeft nu niet meegenomen te worden in het Reglement van Orde maar in de toekomst zou ik toch iets

daarover willen vastleggen. Ik ben namelijk van mening dat wij tradities moeten koesteren.

Mijn laatste punt gaat over het aantal interrupties. Ook dat is een ongeschreven regel, maar ik vind het een zeer belangrijk punt. De voorzitter heeft als ongeschreven regel afgesproken dat er maximaal twee keer geïnterrupteerd mag worden. Vandaag hebben wij een fantastisch debat gehad dat de voorzitter op een fantastische manier heeft voorgezeten en begeleid. Ik kan dat ontzettend waarderen. In het verleden is echter al een aantal keren voorgekomen dat als iemand een vraag stelt en geen goed antwoord krijgt, hij nog een keer een vraag stelt waarop weer een ontwijkend antwoord komt, de voorzitter zegt: sorry, u hebt uw twee interrupties gehad; dat was het dan. Wij denken dat de voorzitter in dezen flexibeler moet optreden en moet kijken of een vraag daadwerkelijk beantwoord is of dat er mogelijkheden zijn om er iets meer uit te krijgen. Volgens mij bevordert dit het debat in deze Staten ontzettend. Ik wil deze opmerking maken om te voorkomen dat wij met twee interrupties afgescheept worden.

De heer *Heijmans* (SP): Ik vind dit voorstel van de heer Dol vrij ver gaan ondanks dat hij begint met de opmerking dat de commissaris de vergadering goed leidt. Ik wil hem vragen zijn vertrouwen uit te spreken in deze voorzitter van onze Staten om op grond van eigen oordeel te kunnen bepalen hoe flexibel hij is. De heer Dol spreekt altijd over regeltjes. Wil hij deze voorzitter nu ook aan regeltjes binden om te kunnen bepalen op welk moment hij flexibel moet zijn en op welk moment niet? Met andere woorden: wat wil de heer Dol precies zeggen?

De heer *Dol* (PVV): Ik geloof dat ik heel duidelijk ben geweest. Ik vraag de voorzitter om flexibel met deze regel om te gaan, niet sec vast te houden aan twee keer interrumpen maar echt te kijken naar de inhoud van het debat. Het debat moet op een goede manier gevoerd worden. Ik heb volledig vertrouwen in onze voorzitter dat hij dat op een prima manier begeleidt.

De heer *Heijmans* (SP): Ik hoor in het betoog van

de heer Dol wel degelijk kritiek op het functioneren van deze voorzitter. Hij zegt namelijk dat hij in het verleden heeft meegemaakt dat de ene keer flexibel en de andere keer minder flexibel met interrupties werd omgegaan. Een goede voorzitter behoort aan te voelen wanneer hij wat flexibeler kan zijn en wanneer niet. Ik vind dat wij allemaal het vertrouwen uitspreken dat deze voorzitter dit op de juiste manier zal doen.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Laat ik heel duidelijk zijn. Ik wil het volledig vertrouwen in u uitspreken. Laat ik dat vooropstellen. U zult echter zelf moeten beamen dat u een aantal keren hebt gezegd: er is twee keer geïnterrupteerd en daarmee is de kous af. Dat is een feit en dat is een reëel probleem. Het enige wat ik vraag van deze fantastische voorzitter of hij meer flexibel wil zijn en ons de gelegenheid wil geven een goed debat te voeren in deze Staten.

De *voorzitter*: Dat wil ik graag doen. De fractievoorzitter van de VVD zal straks uitvoerig antwoorden namens het presidium maar misschien mag ik hierover iets zeggen. Ik meen het buitengewoon serieus als ik zeg dat ik natuurlijk nooit in de verleiding moet worden gebracht om in mijn rol als voorzitter te beoordelen of een antwoord inhoudelijk adequaat is, want dan ga ik mij mengen in de inhoudelijke dimensie van het debat. U bent zelf verantwoordelijk om een gedeputeerde zo te bevragen dat hij goede antwoorden geeft. Als u niet tevreden bent, ligt het aan uw capaciteit als Statenlid om daarmee tevreden te zijn. Het zou echt van de gekke zijn als uw voorzitter inhoudelijk moet beoordelen of een antwoord voldoende is. Dat mag ik u niet toezeggen. Flexibiliteit om de dynamiek van het debat op te voeren, zeg ik u wel van harte toe,

De heer *Kap* (OSN): Ik wil de heer Dol bijvallen. Als een volksvertegenwoordiger een vraag stelt, wat is er dan op tegen dat hij een goed antwoord verlangt en niet wil worden afgescheept?

De heer *Dol* (PVV): Ik blijf erbij dat wij duidelijk moeten en een goed debat moeten kunnen voeren.

Dat blijft voor mij bovenaan staan.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik zie beide kanten van de zaak. Ik heb zelf meegemaakt dat na twee keer interrumpen mijn vraag niet beantwoord was. Ik zie ook dat mijn vraagstelling niet goed was. Dat is inderdaad een manco. Het gaat echter om de essentie van het debat en misschien kunnen wij in het presidium nog eens kijken hoe wij dit kunnen verbeteren.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Ik geloof toch dat wij hierin onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen. De debatvoerders moeten dat verder invullen.

Ik was zo blij dat de heer Dol aan het begin van zijn betoog zei dat hij het eens was met mijn opmerking over de spelregels. Wij moeten die spelregels ook houden. De voorzitter doet het voortreffelijk juist omdat de inhoud wordt vermeden. Ik ben het daarmee helemaal eens. Een beetje "buiten spel" bestaat niet. Daar komt alleen maar ellende van. Spelregels zijn spelregels en wel in de volle omvang!

De voorzitter: Door de leden Dol en mw. Frijters-Klijnen wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 20 januari 2012,
constaterende dat:*

- *over burgerleden niets is opgenomen in het Reglement op de Statencommissies;*
- *er dientengevolge geen eisen zijn geformuleerd met betrekking tot burgerleden;*

overwegende dat:

- *het verstandig is hiervoor een regeling te treffen;*
- *daar nu de tijd voor is gezien de nieuwe regeling;*

besluiten:

het Reglement op de Statencommissies Noord-Brabant als volgt uit te breiden:

Artikel 5A,

Burgercommissieleden.

- a. Tot burgerlid van een commissie kunnen enkel benoemd worden degenen die bij de laatst gehouden verkiezingen voor de leden van Provinciale Staten als kandidaat op de*

kieslijst van de betreffende partij zijn vermeld en ook bij acceptatie van het burgerlidmaatschap nog steeds voldoen aan de voorwaarden zoals die ook gelden voor het lidmaatschap van Provinciale Staten, bedoeld in de artikelen 10 en 13 van de Provinciewet. Deze leden worden burgercommissieleden genoemd.

- b. Het aantal toegestane burgerleden wordt bepaald in de eerste presidiumvergadering na de Statenverkiezingen.*
- c. Het burgercommissielid wordt benoemd door de voorzitter van Provinciale Staten op voordracht van de fractievoorzitter.*
- d. De voorzitter van Provinciale Staten benoemt burgerleden na advies van de fractievoorzitters te hebben ingewonnen. Het advies bevat het verslag van het onderzoek door een commissie naar de geloofsbrieven van de voorgedragene.*
- e. Na zijn benoeming doch voor het begin van zijn werkzaamheden legt het burgercommissielid een verklaring af, luidende als volgt:*
"Ondergetekende (naam, adres, woonplaats) verklaart dat hij/zij om tot lid van de commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heeft gegeven of beloofd, dat hij/zij rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of belofte heeft aangenomen of zal aannemen om iets te doen of te laten als burgercommissielid en dat hij/zij zijn/haar verplichtingen als burgercommissielid naar eer en geweten zal vervullen", gevolgd door de datum en de handtekening van het burgercommissielid."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A1.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Volgens mij hanteert u de verkeerde volgorde, ware het niet dat de SP instemt met het voorstel. Dat betekent dat wij ook eens de keuze maken om ergens niet het woord over te voeren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Heijmans. Dan is nu volgens de volgorde het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Mijn bijdrage komt overeen met die van de SP. In de geest van het nieuwe Reglement van Orde willen wij het kort houden en alleen de griffier en de

ambtelijke staf bedanken voor het werk dat zij hebben gedaan.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ook wij willen de griffie hartelijk danken voor de inzet bij de verandering van het Reglement van Orde. Het is ons ook opgevallen dat sommige partijen zich hiervoor buitengewoon hebben ingespannen. Vanaf deze plek wil ook onze dank uitspreken aan de collega's.

Wij hebben steeds ingezet op onderzoek naar de mogelijkheid van gewogen stemming. Wij hebben met onze discussie daarover onze jonge bezoekers van de tribune af weten te jagen, dus zo spannend hebben wij het niet gemaakt. De aanpassing is eigenlijk in een stroomversnelling gekomen doordat wij de OSN kregen, waardoor de moeizaam uitgerekende vertegenwoordiging niet meer klopte. Het heeft een en ander in een versnelling gebracht, waarvoor onze dank.

De gewogen stemming geeft een opening naar veel andere mogelijkheden. De commissiestructuur is overal anders. Ook hierover staan dingen in het reglement die wij graag anders hadden gezien. Wij zouden bijvoorbeeld ook iets anders gewild hebben met betrekking tot burgerleden, maar niet wat de PVV aangeeft. Wij zouden meer burgerleden gehad willen hebben. Wij vinden het ook jammer dat er minder spreektijd komt voor burgers. Wij zien heel veel mogelijkheden in een gewogen stemming. Na de evaluatie in februari kan er namelijk een heel andere structuur ontstaan waarin veel meer hearings mogelijk zijn en mogelijkheden om naast elkaar bijeenkomsten te organiseren. Wij hopen dat deze reglementen en de discussie daarover openingen bieden om echt op een andere manier naar de commissiestructuur en naar de beraadslagingen te kijken. Dan zal wellicht weer een evaluatie van het reglement nodig zijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Mevrouw Lestrade zegt dat er wat haar betreft meer burgerleden mogen komen. Als wij daartoe zouden besluiten, moeten die althans wat onze fractie betreft aan bepaalde criteria voldoen. Welk bezwaar heeft mevrouw Lestrade als wij nu een

regeling zouden maken waarin in ieder geval geëist wordt dat die burgerleden uit Brabant moeten komen. Met het huidige Reglement van Orde kan iemand die in België woont en niet eens Brabander is, hier gewoon burgerlid worden. Hoe ziet mevrouw Lestrade dit?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wij hebben daarover al gesproken in het presidium. De heer Van Hattem weet dat wij akkoord zijn gegaan met een aanpassing. Ik voorzie niet dat bijvoorbeeld de Onafhankelijke Statenfractie met allerlei mensen uit het buitenland aankomt om in onze burgervertegenwoordiging te voorzien. Ik geloof niet dat wij daarvoor direct bang moeten zijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb het niet over de Onafhankelijke Statenfractie. Mevrouw Lestrade stelt nu een uitbreiding van het aantal burgerleden voor. Als dat wordt toegestaan en D66 wijst een burgerlid aan die woont in een mooie villa in Brasschaat en het wel leuk vindt om hier in de Staten als burgerlid erbij te gaan zitten, zou dat volgens de huidige regels kunnen. Moeten wij dit willen?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Elke partij heeft haar eigen verantwoordelijkheid. Bij D66 is dit uitstekend geregeld. Bij ons moet iedereen die op de lijst staat aantonen dat hij in Brabant woont. Degenen die burgerlid willen worden, horen op de lijst te staan. Naar mijn idee was dit de vorige periode ook een voorwaarde voor het burgerlidmaatschap.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter!

De *voorzitter*: Nee, u hebt nu twee keer geïnterrumpeerd.

De heer *Altundal* (SP): Voorzitter! Ik wil even reageren op de opmerking van de heer Van Hattem. Ik vind het debat een rare draai krijgen. Ik kom niet uit België, ik kom uit Turkije. Betekent dit dat ik niet in de Staten mag zitten?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor zover ik weet,

woont de heer Altundal keurig in Brabant. Daar is niks mis mee. Hij kan keurig in de Staten zitten als Statenlid of als burgerlid. Hij is ook verplicht in Brabant te wonen om Statenlid te kunnen worden. Diezelfde eis willen wij aan burgerleden stellen.

De heer *Altundal* (SP): Ik neem aan dat wij in Nederland een wet hebben waarin staat waaraan iemand moet voldoen wilt hij Statenlid kunnen worden. Wil de PVV die wet veranderen?

De heer *Van Hattem* (PVV): In artikel 10 van de Kieswet wordt geregeld waaraan Statenleden moeten voldoen. Wij willen dit overeenkomstig van toepassing verklaren op burgerleden, niet meer en niet minder.

De *voorzitter*: Mijnheer Van Hattem, ik wil u er wel op wijzen dat in België ook Brabanders wonen, maar dat terzijde.

De heer *Dol* (PVV): Mevrouw Lestrade zegt dat bij haar partij iedereen die op de kieslijst staat moet aantonen in Brabant te wonen en dat degenen die burgerlid willen worden op de lijst moeten staan. Dat is precies wat wij willen regelen.

Er is ook gezegd dat het met de heer Kap prima geregeld is, maar dat wil niet zeggen dat wij niet voorbereid moeten zijn op problemen die er eventueel kunnen komen. Dat proberen wij duidelijk te maken en daarom moet het vandaag geregeld worden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wij hebben in het presidium aangegeven dat wij volledig instemmen met de wijze waarop het geregeld moet gaan worden. Voor ons had dat nu ook gemogen. Ik vind het een vrij technisch verhaal omdat er geen problemen dreigen en ik nog een wijziging van het reglement voorzie. Als de heer Dol een amendement indient met een tekst waarmee wij het eens zijn, vind ik dat prima. Wij zullen het amendement bekijken.

De *voorzitter*: Dat wordt nu rondgedeeld. Ik stel voor dat wij die tekst even bekijken.

De heer *Dol* (PVV): Wij voorzien ook geen ijstijd de komende jaren, maar dat wil niet zeggen dat die er niet kan komen. Ook al voorzie je iets niet, het moet wel goed geregeld zijn. Dat willen wij vandaag doen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Volgens mij komt er eerder een opwarming van de aarde dan een ijstijd. Ik hoop dat de PVV zich daar ook op wil voorbereiden.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Dol noemt als eis dat de naam voorkomt op de kieslijst. Is dit een poging om het voor de nieuwe onafhankelijke fractie onmogelijk te maken om een burgerlid te hebben? Die heeft immers geen kieslijst en kan dus nooit een burgerlid aanwijzen die op de kieslijst heeft gestaan?

De heer *Dol* (PVV): Zover ik het kan zien, heeft iedere partij die hier in deze Staten vertegenwoordigd is een kieslijst waarop meer mensen staan. Al deze mensen zijn in onze ogen in staat burgerlid te worden. Als iemand zich afscheidt van een fractie is dat jammer en is er geen mogelijkheid voor een burgerlid.

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij voldoende gewisseld. Het woord "ijstijd" krijgt dus een nieuwe betekenis heb ik begrepen.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Ik wil een paar dingen duidelijk krijgen. Als wij spreken over de gewogen stemming, hebben wij het toch uitsluitend over de commissies? Ik vraag dat omdat ook in deze vergadering mensen zich ziek kunnen melden om daarmee een protest af te geven. Ik zou dat niet graag willen verhinderen.

Ik merk dat er nogal discussie kan ontstaan over leden die zich afscheiden van de fractie. In dat geval heb ik een probleem en misschien kan dat worden meegenomen in de besprekingen in Den Haag om daarvoor een iets andere regeling te treffen. Wij hebben hier een goed voorbeeld. Ik vind de heer Kap een zeer gewaardeerd mede-Statenlid. Wij hebben echter andere voorbeelden gezien, bijvoorbeeld vorige week in Limburg. Het

is toch van de zotte dat iemand zich kan afscheiden van de fractie, daartoe niet gelegitimeerd is door de burgers en toch gewoon door kan gaan. Ik begrijp dat wij dit hier niet kunnen regelen, maar ik zou het zeer op prijs stellen als u dit kunt meenemen in uw contacten met Den Haag.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij zijn voor het principe van "one man, one vote" en voor de rest kunnen wij met het reglement leven.

De heer *Kap* (OSN): Ik sluit mij aan bij de Partij voor de Dieren, voorzitter.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

De *voorzitter*: Ik geef het woord aan de vice-voorzitter van het presidium, mevrouw Geeraedts, voor de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het presidium.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er zijn nooit zo veel positieve geluiden naar voren gebracht over onderwerpen als wij vandaag hebben mogen horen, zowel voor de griffier en de partijen die zich druk hebben gemaakt om de reglementen aan te passen als voor de rol van de voorzitter. Het kan niet op vandaag! Er zijn echter ook een paar kritische opmerkingen gemaakt, met name door de PVV.

Er is gesproken over de gewogen stemming. Het lastige is dat wij in het presidium daarover ook hebben gesproken. Ook de heer Dol was daarbij. De meerderheid van het presidium heeft ervoor gekozen om het advies van Kortmann over te nemen en over te gaan op het stelsel van de gewogen stemming. Daarom is het ook in de reglementen verwerkt.

Op basis van het advies van professor Elzinga hebben wij in het verleden gekozen voor het principe van "one man, one vote". In het advies van de heer Kortmann staat dat professor Elzinga zelf ook een kanttekening plaats bij het principe van "one man, one vote". Elzinga zegt dat je een onderscheid moet maken tussen vergaderingen waarin besluiten genomen worden die op een

rechtsgevolg zijn gericht en vergaderingen waarin dat niet het geval is. In onze commissievergaderingen nemen wij geen besluiten die op rechtsgevolgen zijn gericht. Elzinga zegt dat alleen voor besluiten met een rechtsgevolg het systeem van "one man, one vote" zou moeten worden toegepast. Als het gaat om besluiten in de zin van advisering, voorbereiding voor beraadslaging of wat dan ook, geldt dit niet. Eigenlijk zegt Elzinga het dus zelf ook al.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik wil een ander voorbeeld geven. In de commissie bestaat de mogelijkheid om via stemming voor te stellen c.q. af te dwingen om iets door te sturen naar PS. Dat heeft duidelijk juridische consequenties. In dat opzicht is "one man, one vote" in mijn ogen wel belangrijk omdat wij anders het risico lopen dat met name grote fracties door zich te laten vertegenwoordigen door één lid een besluit kunnen tegenhouden of juist kunnen doordrukken. Wij vinden echter dat wij gekozen zijn als volksvertegenwoordiger om ervoor te zorgen dat een en ander op een goede manier gebeurt. Wij vinden het van het grootste belang dat wij ook in de commissievergaderingen voltallig aanwezig zijn en vinden daarom "one man, one vote" een prima systeem.

Mevrouw *Geeraeds* (VVD): Dat standpunt heeft de heer Dol zojuist ook naar voren gebracht. Ik probeer hem duidelijk te maken dat als een commissie besluit dat een bepaald onderwerp rijp is om te agenderen voor de Statenvergadering, dit geen besluit is dat gericht is op een rechtsgevolg. Misschien zit daarin de verwarring. Elzinga bedoelt heel duidelijk besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dat zijn besluiten gericht op een rechtsgevolg. Die kunnen ook heel andere consequenties hebben. Nogmaals, de besluiten in de commissie hebben een heel andere betekenis.

De heer *Dol* (PVV): Maar de consequenties ervan kunnen wel heel erg belangrijk zijn.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik zie altijd een

bijlage en daar staat boven: Advies van de commissie en niet Besluit van de commissie. Ook het oordeel of iets wel of niet rijp is voor behandeling is een advies en geen besluit.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De commissie heeft besloten om te adviseren aan. Dat is het dan eigenlijk. In die zin wijkt het advies van Kortmann nog niet eens zo erg af van het advies van Elzinga. Als er besloten is om te adviseren dat het een Statenstuk kan worden, kan iedereen daarover vrij spreken in de Statenvergadering. Als de heer Dol ergens tegen is, kan hij dat tot uitdrukking brengen in de Staten. Dus de belangen worden ook niet geschaad.

De heer *Dol* (PVV): Oud-minister van Binnenlandse Zaken, de heer Donner, was pertinent tegen gewogen stemming. Is het mogelijk dit artikel aan te houden, voorlopig niet te accorderen en eens bij minister Spies na te vragen hoe zij hierover denkt?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind dat niet nodig. Wij als Staten gaan over onze eigen commissies. Wij kunnen zelf bepalen wat wij willen. Het is misschien wel aardig dat de minister in Den Haag bepaalde opvattingen heeft, maar wij bepalen dit zelf. Toen wij het systeem hadden van gewogen stemming was er ook geen minister in Den Haag die zei dat dit niet kon.

De heer *Dol* (PVV): Volgens mij was dat wel zo en is dat juist de reden geweest waarom wij van gewogen stemming afgezien hebben. Ik weet het niet helemaal zeker, want wij waren de vorige periode niet aanwezig.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Sterker nog, er zijn heel veel provincies en ook heel veel gemeenten die in hun commissies het systeem van gewogen stemming hanteren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Wij moeten even serieus worden. Ik hoor de heer Dol zeggen dat hij weet dat de heer Donner tegen gewogen stemming is, dus laten wij hem om advies vragen.

Ik ken Ronald van Raak. Ik weet dat die voor gewogen stemming is. Laten wij hem eens om advies vragen. Ik stel voor dat wij onszelf serieus en zelf een besluit hierover nemen.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik maak hier ernstig bezwaar tegen. Ik vind niet dat je de heer Van Raak kunt vergelijken met de minister van Binnenlandse Zaken Donner.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik denk dat ik voldoende gezegd heb over dit onderwerp.

De heer Dol heeft de kwestie van artikel 19 aangekaart: het verbod op het gebruik van mobiele telefoons. Wij hebben daarover gesproken in het presidium. Wat wordt hier precies bedoeld? Het moet niet zo zijn dat in deze Statenvergadering opeens mobiele telefoons gaan rinkelen. Het gaat dus om het geluid als zodanig. Het is ook niet de bedoeling dat in deze Statenvergadering mensen gaan praten door die telefoons want dat stoort. Dat is het enige wat hier wordt bedoeld.

Wij zullen in het presidium nog gaan spreken over etiquette, bijvoorbeeld over het twitteren. Er is niets mis met twitteren maar het moet niet zo zijn dat hier naar aanleiding van twitters die de helft niet kent, opeens allerlei debatten worden gevoerd. Dit soort zaken gaan wij in het presidium nog eens even goed met elkaar bespreken. De heer Dol is daar ook bij. Artikel 19 gaat echter alleen over het fysieke geluid.

De heer *Dol* (PVV): Ik begrijp dat volledig. Zo had ik het zelf ook geïnterpreteerd. Kan mevrouw Geeraedts mij uitleggen wat bedoeld wordt met artikel 19, lid 2: "Onder gebruik als bedoeld in het eerste lid wordt mede verstaan het stand-by houden van deze apparatuur."?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zal ik u vertellen. Mijn apparatuur rinkelt niet bij stand-by houden. Er schijnt echter apparatuur te zijn die dat wel doet. Het gaat in dit artikel alleen om het geluid. Als wij dat loslaten, hebben wij straks hier straks een vrolijk geheel met allemaal verschillende telefoongeluiden en dat willen wij gewoon niet.

De heer *Dol* (PVV): Ik ben het volledig met mevrouw Geeraedts eens dat wij hier niet alle geluiden van de telefoons willen hebben. Volgens mij kunnen wij dan beter een algemeen artikel opnemen dat het verboden is om deze vergadering op welke manier dan ook te storen. Dat lijkt mij veel beter dan nu een uitzondering te maken voor mobiele telefoons.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er staat niet alleen mobiele telefoons er staat ook "of andere communicatiemiddelen". Het staat er dus al in. Ik stel voor, dit artikel te handhaven en in het presidium nog nader te spreken over de etiquette die hiermee te maken heeft.

Het derde punt dat aan de orde is geweest, betreft de burgerleden.

De *voorzitter*: Hoor ik nu het tikken van potlood? Dat kan ook hinderlijk zijn!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Misschien is dat een communicatiemiddel, Mijnheer de voorzitter!

Wij hebben in het presidium ook uitvoerig gesproken over de burgerleden. Het klopt dat wij dit punt niet hebben opgenomen. Wij hebben in het presidium afgesproken dat wij dit niet hangende de rit gaan aanpassen maar dat de door de heer Dol genoemde punten in het reglement voor de volgende Staten aan de orde zullen komen. Ook al staan die punten nu niet in het reglement, zij zijn zo duidelijk dat iedereen daaraan ongetwijfeld zal voldoen. Wij hebben dit tot twee keer toe in het presidium afgesproken. Ik zie niet waarom wij daarvan op dit moment zouden moeten afwijken. Ik ontraad iedereen om in te stemmen met het betreffende amendement.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Het presidium is geen Statenvergadering. De beslissingen worden vandaag hier genomen en niet in het presidium. Laat ik dat vooropstellen. Dat is één.

Het feit dat in het presidium iets met meerderheid besloten wordt, wil niet zeggen dat je daar niet kritisch naar mag kijken. Dat is punt twee.

Ik vind het fijn om te horen dat mevrouw Geeraedts zegt dat de punten die wij opgeschreven

hebben wel heel erg duidelijk zijn en erg algemeen. Wat is dan het probleem om die vandaag in te voeren en vanaf volgende week te laten ingaan?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Omdat wij vinden dat wij niet hangende de rit de spelregels moeten veranderen. Wij hebben er heel bewust voor gekozen om het niet te doen. Er zijn voors en tegens en misschien moeten wij dat de volgende keer wel doen of misschien ook niet. Dat zien wij dan wel bij de volgende Staten.

De heer *Dol* (PVV): Het grote probleem is dat er geen spelregels zijn.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik begrijp niet wat de heer Dol bedoelt met de opmerking dat er geen spelregels zijn. Er zijn wel spelregels maar wij hebben de kwestie van de burgerleden nu niet in spelregels vastgelegd. De heer Dol heeft zelf gezegd dat er ook ongeschreven regels zijn, dus er zijn ongeschreven spelregels kennelijk.

De heer *Dol* (PVV): In mijn ogen zijn er geen spelregels. Nogmaals, wat in onze fractie met de heer Kap is gebeurd, kan morgen bij elke fractie gebeuren. Ik blijf vragen waarom wij het dan niet regelen. Als een meerderheid het niets eens is met de regels, kunnen wij de regels aanpassen. Ik wil daar best over nadenken. Het gaat mij erom dat wij voorbereid zijn op dingen die kunnen gaan gebeuren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat lijkt mij voor uw partij wel verstandig, mijnheer Dol.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Dol. Stel dat uw amendement het haalt, mijnheer Dol, is dan voor u de consequentie dat de heer Kap geen gebruik mag maken van burgerleden terwijl er parallel commissievergaderingen plaatsvinden?

De heer *Dol* (PVV): De afspraken met de heer Kap blijven bestaan. Er zal voor hem niets veranderen. Hij mag gewoon een burgerlid aanwijzen onder de

voorwaarden die het presidium heeft gesteld en waarvan hij heeft gezegd dat hij daaraan zal voldoen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dus toch spelregels maar dan vastgesteld in het presidium. De heer Dol zegt het zelf. Ik ben blij met zijn reactie. Nogmaals, ik ontraad het amendement.

De heer *Dol* (PVV): Ik krijg nog een vraag ingefluisterd. Ik weet niet precies de juridische consequenties daarvan. Er wordt mij gezegd dat als wij het vandaag niet regelen, men bij de nieuwe bestuursperiode met hetzelfde probleem zit. Wat is daarover de opvatting. Je kunt straks namelijk niet iets regelen voordat de nieuwe Staten met hun werk zijn begonnen. Het is misschien belangrijk om daar nog even naar te kijken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is gebruikelijk dat na de Statenverkiezing de nieuwe Staten hun eigen reglement en het reglement voor de commissies bekijken. Dat hebben wij nu ook gedaan. De heer Dol is daar ook bij geweest. Dat gebeurt in eerste instantie in het presidium. Soms hoeft er niets veranderd te worden en soms wel. Wij hebben besloten om een aantal dingen te veranderen. Die liggen hier nu voor.

De heer *Dol* (PVV): Dat klopt. Wij zijn vandaag bij elkaar om het nieuwe reglement aan te passen en daarom is dat een goede gelegenheid om dit punt nu te regelen. Misschien is door het feit dat deze nieuwe Staten heel veel nieuwe leden kent, vergeten om dit punt in de presidiumvergadering mee te nemen? Dat kan gebeuren. Daar gaat het niet om. Wij willen dit punt voor deze periode heel graag geregeld hebben.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Uw punt is duidelijk, mijnheer Dol. Ik heb u al geantwoord.

Ik kom nu bij een ongeschreven regels waarover de heer Dol sprak. Dat betrof allereerst de maidenspeech. Ik ben er zelf misschien een beetje debet aan. Ik heb gezegd dat ik het een beetje jammer vind. Wij hebben zo veel nieuwe Statenleden, als die allemaal een maidenspeech

houden en je mag niet interromperen, dan wordt het toch wel saai in deze Staten. Het gaat immers toch om de interrupties en het debat. Dat bosje bloemen, dat kan misschien toch wel als iemand hier de eerste keer spreekt. Ik heb daar geen problemen mee. Het is een inderdaad een ongeschreven regel waarover wij in het presidium nog eens moeten praten. Ik vind het echter iets te ver gaan om dit in het reglement vast te leggen.

Verder wil de heer Dol het aantal interrupties vastleggen. U hebt toch echt regelzucht, mijnheer Dol. Alles moet worden vastgelegd, begrijp ik.

De heer *Dol* (PVV): Nee, nee, nee. Mevrouw Geeraedts had toch iets beter moeten luisteren. Ik heb gesproken over ongeschreven regels. Ik heb gezegd dat met name de maidenspeech vastgelegd zou moeten worden. Met mijn opmerking over de interrupties heb ik een voorschot willen nemen op de volgende presidiumvergadering.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De heer Dol sprak over ongescheven regels, over het feit dat wij nu de reglementen vaststellen en vroeg zich af of het niet mogelijk was om deze in de reglementen op te nemen. Daarom heeft hij dit nu aan de orde gesteld na de interruptie van de voorzitter.

De heer *Dol* (PVV): Het hoeft voor ons niet opgenomen te worden in het Reglement van Orde, maar het is wel een punt van aandacht. Wij vinden dat dit in toekomst wat flexibeler mag worden toegepast.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat punt is dan in ieder geval niet voor vandaag.

De heer Dol vindt dat de voorzitter flexibeler moet omgaan met het aantal interrupties omdat vragen soms niet of niet goed beantwoord zijn. Wij moeten daarmee oppassen. Het is namelijk niet aan de voorzitter van deze Staten om te beoordelen of een gedeputeerde wel of niet een goed antwoord geeft. Ook vanwege de tijd waarbinnen zaken hier moeten worden behandeld, lijkt het mij heel goed dat er maximaal twee keer geïnterrupteerd mag worden en het aan de voorzitter over te laten om te beoordelen of het wellicht

noodzakelijk is dat hij daarmee bij een bepaald debat iets flexibeler mee omgaat. Vanochtend heeft de voorzitter ook meer interrupties toegelaten.

De heer *Dol* is ook lid van een grote fractie. Ik geef hem even een hint. Iemand van de fractie neemt het over en zo komen er toch nog een heleboel interrupties. Dat is helemaal geen probleem. Een meerderheid van het presidium pleit ervoor om het basisprincipe van twee interrupties te handhaven.

De heer *Dol* (PVV): Ik verwijs even naar de Eerste en de Tweede Kamer. Ook daar bepaalt de voorzitter in hoeverre hij de interrupties laat doorgaan en worden de ongeschreven regels over twee keer interrumpen niet altijd gevolgd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat laten wij dan zo. Dat is helemaal prima.

De heer *Krol* vindt dat het niet mogelijk moet zijn dat iemand zich van de fractie afscheidt. Wij gaan niet over de Kieswet en de Kieswet laat dat toe. Wil de heer *Krol* dat wij tegen Den Haag moeten zeggen dat dit niet meer moet kunnen? Wij gaan er niet over. Ik begrijp niet helemaal waarom de heer *Krol* nu met deze opmerking komt. Wij hebben het immers over de reglementen.

De heer *Krol* (50PLUS): Ik heb mijn opmerking gemaakt naar aanleiding van de uitvoerige discussie die daarvoor gevoerd werd tussen het lid van de Onafhankelijke Statenfractie en de PVV. Mevrouw *Geeraedts* is onderdeel van een landelijke partij. Misschien kan zij dit punt een keer meenemen naar Den Haag.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De discussie ging niet over het uittreden maar over de mogelijkheid van een burgerlid voor mijnheer *Kap*.

De heer *Krol* (50PLUS): Het een heeft met het ander te maken, hé?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Maar zo heeft alles met elkaar te maken, mijnheer *Krol*. Dan staan wij hier morgenochtend nog, dus dat moeten wij maar

niet doen.

De heer *Krol* (50PLUS): Het leven is soms heel moeilijk.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zou de Staten willen adviseren beide reglementen vast te stellen en het amendement van de PVV willen ontraden.

De *voorzitter*: Ik constateer dat alleen de fractie van de PVV een tweede termijn wenst en geef daartoe het woord aan de heer *Van Hattem*.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik zou nog iets willen zeggen over het principe "one man, one vote". Mevrouw *Geeraedts* heeft gezegd dat als in de commissies wordt besloten om iets door te geleiden naar de Staten, dit daar uitvoerig besproken kan worden. Dat is juist. Er kan echter ook in een commissie besloten worden om iets niet door te geleiden naar de Staten en dan kan het dus niet besproken worden. Dat betekent dat de stemming in de commissie wel degelijk van belang is voor de status en de afwikkeling van een voorstel of van een ingekomen stuk. In die zin kan besluitvorming in de commissies wel degelijk van belang zijn. Moet mevrouw *Geeraedts* ons niet een beetje gelijk geven dat het wel degelijk belangrijk kan zijn dat er niet gewogen gestemd kan worden in de commissies?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zal de laatste zijn om te zeggen dat de commissies niet belangrijk zijn. Daar komen belangrijke zaken aan de orde. De commissies hebben de belangrijke taak om te adviseren of stukken al dan niet doorgaan naar de Staten. Dat wil nog niet zeggen dat je het "one man, one vote"-systeem moet hebben. Als een meerderheid van de commissie niet wil dat iets doorgaat naar de Staten, gaat het gewoon niet door. Of je nu het "one man, one vote"-systeem hebt of het systeem van gewogen stemmen, dat maakt voor die besluitvorming niet zoveel uit.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het maakt wel uit omdat je als coalitie, dus met een meerderheid van de Staten, eigenlijk fysiek in het voordeel bent

omdat je met een kleiner aantal mensen op die manier een stempel kunt drukken op die commissies en dus niet alle leden hoeft te laten komen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): In de commissies discussiëren wij met elkaar! Het gaat er toch niet om dat iemand altijd gelijk wil hebben. Het gaat er juist om dat wij elkaars standpunten horen en kijken of wij iets wel of niet in de Staten willen behandelen. Het is toch niet zo dat de coalitiepartijen altijd overal hun stempel op willen drukken.

De heer *Heijmans* (SP): Als er paar mensen niet aanwezig zijn bij een commissievergadering en wij stemmen niet gewogen, zou de minderheid van de Staten de meerderheid kunnen verplichten een stuk te bespreken dat zij niet willen bespreken. Als je het systeem van gewogen stemming volgt, zorg je ervoor dat altijd de meest democratische weg gevolgd wordt. Als een gewogen stemming uitmaakt dat een stuk niet rijp is voor behandeling in de Staten, betekent dit dat een meerderheid van deze Staten op dat moment nog niet wenst te spreken over dat stuk. Dat is democratie. De meerderheid beslist. De ene keer zal die meerderheid coalitie heten en een andere keer zal die meerderheid gedeeltelijk uit coalitie en oppositie bestaan, maar het is wel de meerderheid die een besluit neemt.

De heer *Dol* (PVV): De heer Heijmans raakt precies het punt. Vandaag zijn er ook leden niet aanwezig in deze vergadering. De andere beslissen via one man, one vote. Zo hoort het ook in de commissies te gebeuren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk dat ik hierop maar niet meer reageer, want dat heb ik al tien keer gedaan.

De *voorzitter*: Wij gaan nu over tot stemming.

In stemming komt amendement A1.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Lid a hoort wat ons betreft bij de eigen regelingen van de partij. Als er een reglement voor burgerleden wordt opgenomen, willen wij ook dat daarin staat wat er gebeurt met afscheidende partijen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

Wij zijn wel voor een regeling, maar dit gaat even iets te snel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 69/11.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Omdat het punt van de burgerleden en het amendement zijn afgewezen, vinden wij dit geen goed reglement.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor het reglement maar tegen gewogen stemming en behouden ons het recht voor om de minister hierover om advies te vragen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS en OSN voor dit Statenvoorstel hebben gestemd en de aanwezige leden van de PVV ertegen, zodat het is aangenomen.

De vergadering wordt van 12.25 uur tot 13.00 uur geschorst.

Nummer 64/11

Provinciaal Milieuplan 2012 tot 2015

De *voorzitter*: Ik maak u er misschien ten overvloede op attent dat ten aanzien van de tekst van het voorstel een erratum op uw tafels is gelegd. Dat betreft niet de tekst van het besluit dat wij gaan nemen, maar een deel van de tekst in het PMP zelf. Gelieve daarmee rekening te houden bij de behandeling van dit plan.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Vandaag wordt in onze Staten het Provinciaal Milieu Plan 2012 – 2015 behandeld. Het Provinciaal Milieu Plan, afgekort PMP, is een belangrijk document. Het is duidelijk op uitvoering gericht en geeft aan welke ambities de provincie Noord-Brabant op het gebied van milieu wil realiseren en hoe die ambities worden gehaald. Wij willen GS complimenteren met het PMP, zeker in vergelijking met het vorige milieuplan ISM (Integraal Strategisch Milieubeleid). Het huidige plan is een helder verhaal, gedegen, met duidelijke doelstellingen, kaders en ambities. Zo omvat het PMP een concreet uitvoeringsprogramma aan de hand van

acht thema's waarop wij als PS kunnen controleren. Verder is er een mid-term review in 2013 dat de mogelijkheid biedt om het plan bij te sturen in de tweede helft van de werkingstermijn.

Het PMP is opgesteld in samenhang met onze andere plannen, zoals het Provinciaal Waterplan, de Verordening Ruimte, de Economische Agenda en andere plannen. Wij juichen dit toe. Er is steeds meer behoefte aan een integraal beleid en daar heeft het PMP goed op ingespeeld.

De Q-koorts uitbraken in Brabant, de luchtkwaliteit rond de megastallen, maar ook thema's als fijnstof, ammoniak en geluid zijn actuele thema's die leven onder de Brabantse inwoners. Gezondheid, en dus een gezonde leefomgeving en volksgezondheid, heeft een grotere rol gekregen zoals de Staten in 2010 besloten hebben. De fractie van de VVD is blij dat het thema gezondheid in dit PMP alle aandacht krijgt. De woordvoerder van de SP zal zo dadelijk hierover een motie indienen die door het CDA en de VVD gesteund wordt.

Ook de inspraakreacties van POC (Provinciale Omgevingscommissie) en SER (Sociaal Economische Raad Brabant) zijn meegenomen in het PMP, evenals het rapport van de commissie Van Doorn. Dat wordt ook genoemd in het PMP.

De SER geeft aan dat het PMP goed aansluit bij de duurzaamheidsdefinitie van Brundtland. De POC onderschrijft de focus in het PMP op luchtkwaliteit, waterkwaliteit, footprint en biodiversiteit. Verder komt de Landelijke Gezondheidsraad met een rapport in het najaar van 2012. Wij hebben daarover vanochtend al uitgebreid gesproken. Wij zijn dan ook zeer benieuwd naar de uitkomsten en de inhoud van dat rapport.

In het huidige PMP staat onze provinciale rol uitstekend verwoord: "De fysieke omgeving bepaalt aan welke omgevingsfactoren we blootgesteld worden. In dit Provinciale Milieuplan gaat de aandacht vooral uit naar het beïnvloeden van de fysieke omgeving."

De provincie is verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving en wat daarover wettelijk is vastgelegd. Omdat we de gezondheid van onze Brabantse burgers belangrijk vinden voeren we bovenop de wettelijk taken nog een aantal extra

taken uit. Er worden accenten gelegd op emissiereductie bij veehouderij, vermindering van de fosfaatdruk en monitoring/footprint van de toestand van het milieu.

De provincie heeft een regierol ingenomen bij het realiseren van emissiereductie bij veehouderij. De provincie zoekt samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen naar oplossingen. Weten wat er speelt. Het samen zoeken naar oplossingen, de komst van nieuwe innovatieve technieken en een verduurzaming van de sector, geven aan dat de provincie haar milieutak serieus neemt.

Dit geldt ook voor het streven van GS om in Brabant de fosfaatdruk te verminderen en te komen tot een fosfaatkringloop. Ook hierin neemt de provincie een regierol door partijen en belangen bij elkaar te brengen en door ruimtelijke knelpunten te helpen oplossen. Het is dan ook belangrijk dat er ruimte is voor dit soort initiatieven waarbij een fosfaatkringloop kan worden gerealiseerd.

Waar in het vorige milieuplan een samenhangend overzicht over de toestand van het Brabantse milieu ontbrak, zal er in het nieuwe PMP voor elk relevant milieuthema een set robuuste indicatoren worden gehanteerd. Deze wijze van aanpak is een grote verbetering ten opzichte van het oude milieuplan. Na een nulmeting zullen tweejaarlijks de resultaten gepresenteerd worden, zodat alle belanghebbenden inzicht kunnen verkrijgen in de gemaakte vorderingen. Dit geeft ook de mogelijkheid om als provincie in een steeds veranderende omgeving mee te kunnen bewegen en snel op veranderende situaties te kunnen inspelen. Het is de laatste jaren steeds duidelijker geworden dat dit nodig is.

Het PMP staat en valt met een goede handhaving. De fractie van de VVD vindt dat de provincie vanuit haar regie- en handhavende rol bedrijven en/of bedrijfstakken moet stimuleren om ervoor te zorgen dat ook zij een goede milieuborging of certificering organiseren.

Er zijn geen extra financiële middelen beschikbaar gesteld bij het Bestuursakkoord voor het PMP. Dat betekent dat we moeten focussen op die zaken waar de provinciale overheid verantwoordelijk voor is.

Ik sluit af, voorzitter. Aan de hand van acht in het PMP gehanteerde thema's biedt het PMP sturing voor milieuzaken én gezondheid. De VVD is voorstander van een gezonde leefomgeving van onze Brabantse burgers. Dit kunnen wij alleen bereiken in samenwerking met andere partijen, zoals bijvoorbeeld de gemeenten. De bindende werking van het PMP naar andere partijen is daarom goed geregeld via o.a. de Provinciale Milieuverordening, de Verordening Ruimte en de milieuvergunning.

Voordat wij kunnen instemmen met het PMP, hebben wij wel een tweetal vragen aan GS.

In 2013 is de mid-term review gepland. Graag vernemen wij wat de provincie dan bereikt wil hebben? En wat zijn de verwachtingen dat zij dat inderdaad zal bereiken?

Op blz. 46 lezen wij dat GS voorstellen om alle intensieve veehouderijen uit te rusten met luchtwassers. Graag horen wij van GS op welke wijze dit voorstel financieel haalbaar is.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Van Agtmaal. Ik wijs erop dat dit zijn maidenspeech in onze Staten is. U ziet maar aan welke regels u zich wilt houden.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Waar zijn de bloemen dan, voorzitter?

De heer Van Agtmaal (CDA): Voorzitter! Zoals iedereen weet, heeft het Provinciaal Milieuplan voorheen als integrale strategie milieu al de nodige discussie in de Staten opgeleverd. Het stuk dat nu ter besluitvorming voorligt is duidelijk constructief en sluit naadloos aan op de kerntaken uit de Agenda van Brabant. Complimenten!

Wij zijn dan ook zeer verheugd dat de provincie zich gaat richten op haar wettelijke taken. Dit komt de deregulering op het eerste oog ten goede. Nu de praktijk. Ik citeer graag uit de nieuwjaars-toespraak van de commissaris. "Moerdijk leerde ons dure lessen." Kortom, in Nederland hebben wij veel regelgeving, maar de controle en handhaving laten vaak te wensen over. Wij vragen het college uitdrukkelijk om de handhaving en de controle zoals omschreven in het PMP, daad

werkelijk te doen plaatsvinden. Pas dan heeft dit dossier echt nut.

Wij zijn ook erg benieuwd naar de invulling van de RUD's (Regionale uitvoeringsdiensten) en de mogelijke BRZO-taakstelling (BRZO = Besluit Risico's Zware Ongevallen). De gedeputeerde heeft aangegeven dat wij op korte termijn informatie krijgen over wat de bedoeling hiervan is.

Wij hebben het milieu en de gezondheid in Brabant hoog in het vaandel. Wij kijken daarom ook naar de inhoud en constructie van de GES (Gezondheidseffectscreening). In het voorjaar komt de toegezegde startnotitie. Nogmaals, mijn fractie stelt gezondheid voorop, maar een en ander moet de deregulering en de termijnen van de verguningsprocedures niet nadelig beïnvloeden.

Wij zijn zeer nieuwsgierig naar de huidige toestand van het Brabantse milieu. GS hebben in de Memorie van Antwoord toegezegd dat wij begin dit jaar een nulmeting kunnen verwachten. Wij kijken daarnaar uit en hopen dat dit niet leidt tot extra beleid. Ik hoop dat de gedeputeerde ons gerust kan stellen.

Wij moeten in de toekomst beslist het internationale en het provinciale beleid in de gaten houden. De provincie moet niet vooroplopen in regelgeving en natuurlijk ook niet achterop, waardoor de Brabantse positie in het gedrang kan komen.

Wij verwachten dat dit PMP de leefbaarheid in Brabant en daarmee verbonden gezondheid zeer ten goede komt.

Ik kijk even naar de heer Dol van de PVV. Uiteraard neem ik zo meteen graag een bloemetje in ontvangst vanwege mijn maidenspeech. Waarvoor mijn dank!

De *voorzitter*: Mijnheer Van Agtmaal, u bent niet de enige die vandaag een maidenspeech houdt. Ik stel ook voor om iedereen na de eerste termijn de gelegenheid te geven om deze leden te feliciteren. Ook mevrouw Van Iersel van de SP houdt hier vandaag haar maidenspeech. Ook haar wens ik veel succes.

Mevrouw Van Iersel (SP): Voorzitter! Het Provin-

ciaal Milieuplan was een lang proces, er is vooruitgang geboekt. Het PMP is een strategisch document op hoofdlijnen. Concretisering vindt plaats in thematische beleidsplannen en jaarlijkse uitvoeringsprogramma's op subdoelen. De SP-fractie is tevreden dat het Provinciaal Milieuplan in de tussentijd concreter is ingevuld doordat de activiteiten meer smart zijn geformuleerd en hierdoor beter aansluiten op de ambities. Zij is ook van mening dat de provincie door het PMP de regierol nu meer op zich neemt en deze vertaalt in in ambities. De kaders voor het beleid voor de komende jaren liggen er.

Een PMP opstellen is één, maar uiteindelijk komt het neer op de uitvoer. Het is dan ook belangrijk dat controle en handhaving als belangrijk onderdeel zijn meegenomen, immers vertrouwen is goed maar controle is beter.

Daarnaast is een aantal essentiële zaken opgenomen over gezondheid en luchtkwaliteit gekoppeld aan Brabantse problematiek. Deze zijn met dit PMP mogelijk in de toekomst beter beheersbaar, in ieder geval beter toetsbaar! Het blijft wel zaak om in 2013 goed te evalueren als provincie. De SP heeft altijd gepleit voor betere monitoring. In de toekomst wordt het mogelijk om niet alleen naar de omgevingsfactoren te kijken maar deze ook aan elkaar te koppelen.

Wij vinden het belangrijk dat er extra aandacht wordt geschonken aan gezondheid. Dat is de meest bepalende factor voor het Provinciaal Milieubeleid. Wij hebben er altijd voor gepleit om gezondheid op te nemen als integraal onderdeel van het PMP. Deze inzet is nodig om een gezonde en veilige leefomgeving te kunnen realiseren, immers milieufactoren kunnen negatieve effecten hebben op de gezondheid. In Noord-Brabant lopen de burgers het risico ziek te worden van het milieu, bijvoorbeeld door luchtverontreiniging, uitbraak van dierziekten zoals Q-koorts en MRSA, overschot aan fosfaat en andere mineralen. In een provincie waar werken, recreëren en wonen op sommige plekken erg verweven zijn, is het goed om in de toekomst cumulatieve overlast in kaart te brengen.

Noord-Brabant moet zo veel mogelijk milieumaatregelen nemen die bijdragen aan een leefbaar

en gezond Brabant. En dat doet dit PMP ook: "De keuze voor Brabant als leefbare, innovatieve regio die Europees bij de top hoort, impliceert dat andere beleidsterreinen zoveel mogelijk ondersteunend moeten zijn aan deze ambitie." Het is heel goed om te lezen dat de provincie zich als regisseur ziet op het milieugebied en dat niet alleen in theorie maar al in de praktijk handhaving een fikse impuls heeft gekregen, bijvoorbeeld door Samen Sterk in het Buitengebied. Dankzij het succes van het gelijknamige proefproject in Zuidoost-Brabant, werken nu ook in de rest van Brabant instanties samen aan de handhaving in het buitengebied. Maar we zijn er nog niet. Als inleiding op de motie die wij gaan indienen, verwijst ik naar een tekst van Viktor Frölke. Ik citeer: "Beleving van de stankoverlast. Brabant is het nieuwe buitenland, dat werd wel weer duidelijk. Niet zo zeer vanwege de zachte g of carnaval, want dat is folklore, maar vanwege de stank. Stank kan een traditie zijn; folklore is het zelden. Ik durf staande te houden dat er geen plek is in Nederland waar de stank zo penetrant is als in plat Noord-Brabant. Bio-stank bedoel ik. Stank van beesten. Het zal iets met de intensieve veehouderij van doen hebben. Op niet-Brabants platteland ruik je ook beesten en hun uitwerpselen, maar niet of minder de intensieve stront. Er zou een stankkaart van Nederland moeten komen, een TomTom met strontalerts, daar heb je tenminste wat aan. Lawaai drijft een mens tot waanzin, maar stank maakt een mens ziek, zwak en misselijk. Tampons in de neusgaten is een oplossing. Dat geldt ook voor verhuizen, maar waarheen?" Wij hebben jarenlang gehamerd op extra aandacht voor monitoring als eerste aanzet om een beter inzicht te krijgen in de milieusituatie in Brabant, en dat gebeurt dus nu. Maar er is een systematische verkenning nodig naar de gezondheidsrisico's in Brabant. Daar vraagt onze motie om. Wij dienen die samen met de VVD en het CDA in.

De voorzitter: Door de leden mw. Van Iersel, mw. Geeraedts en Van Agtmaal wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012, besprekende het Provinciaal Milieuplan,

constaterende dat:

- *de toestand van het milieu voor Brabanders logischerwijs één van de allerbelangrijkste aandachtspunten is omdat die rechtstreeks van invloed is op hun leefomgeving en hun gezondheid;*

overwegende dat:

- *milieu, leefbaarheid en gezondheid onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden;*

van mening dat:

- *veel aandacht voor de gezondheidsaspecten van de provinciale milieutaken gerechtvaardigd en vanzelfsprekend is;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *het kader van "De Toestand van het Milieu" te verbreden met een systematische verkenning naar de gezondheidsrisico's in Brabant, waarbij in elk geval ook wordt verkend of beleving van geur, geluid en veiligheid gezondheidsrisico's met zich meebrengt en zo ja, welke, en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M6.

Mevrouw Van Iersel (SP): Voorzitter! Tot slot vraag ik naar aanleiding van een brief van Geert Versteeg over de casus in Zundert speciale aandacht voor de problematiek van de bestrijdingsmiddelen.

De voorzitter: Mevrouw Van Iersel, ik wens u geluk met uw maidenspeech.

Het woord is nu aan de heer Van Hattem van de fractie van de PVV.

De heer Van Hattem (PVV): Voorzitter! Allereerst mijn felicitaties en complimenten aan de twee voorgaande sprekers met hun maidenspeeches.

Zoals wij in de commissie al hebben aangegeven kunnen wij ons vinden in de lijn van dit PMP waarbij de wettelijke taken richtsnoer zijn. Onze fractie is dan ook positief over het schrappen van taken die geen kerntaken zijn, zoals een zelfstandig klimaatbeleid. En dat is maar goed ook. Klimaatbeleid kost handenvol belastinggeld zon-

der dat er een duidelijk aantoonbaar resultaat zichtbaar zal worden. Als provinciale overheid kunnen wij geen significant verschil maken bij een eventuele opwarming van de aarde, voor zover daarvan sprake is en voor zover menselijk handelen daarvan de oorzaak is. De meningen in de wetenschap hierover lopen uiteen en onomstotelijk bewijs is dus niet leverbaar.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik constateer een kleine tegenstrijdigheid in de redenering van de heer Van Hattem. Zojuist heeft hij gestemd voor een afstandseis van 250 meter terwijl er gezegd wordt dat er geen bewijs is. Nu zegt de heer Van Hattem dat er geen bewijs is dat menselijk handelen de oorzaak is van de opwarming van de aarde en dat wij er daarom maar niets aan moeten doen. Hoe verhoudt zich dat?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik had deze vraag wel verwacht. Bij de intensieve veehouderij gaat het om een voorzorgcriterium en om concrete zaken die direct de volksgezondheid raken. Dat is bij het klimaatbeleid niet het geval. Er vinden mondiaal brede discussies over plaats. Wij kunnen niet zeggen dat het hier gaat om iets dat de volksgezondheid raakt. Ik vind dat een heel andere verhaal dan het afstandscriterium van 250 meter voor de veehouderij.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Kent de heer Van Hattem het begrip "no regret"? De heer Van Hattem spreekt over handen vol geld. Maar minder vlees eten bijvoorbeeld is een maatregel die simpel kan worden ingevoerd en waaraan iedereen zich kan houden. Dan heb je minder uitstoot, minder vervoersbewegingen, minder problemen en niemand hoeft er spijt van te krijgen. Het is niet waar dat maatregelen alleen maar heel veel geld kosten. Het gaat om het bewustzijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dit zijn geen maatregelen van het Rijk of de provincie. Een burger kan zelf besluiten minder vlees te eten. Dat scheelt hem ook in de portemonnee. Iedereen moet dit zelf beslissen. Wij spreken nu echter over

provinciaal beleid. Ik vind een zelfstandig klimaatbeleid onnodig en ben blij dat dit geen deel meer uitmaakt van het huidige PMP.

Gisteren stond in het Eindhovens Dagblad nog een voorbeeld van onzinnig klimaatbeleid. Vogels en vlinders zouden zich niet snel genoeg aanpassen aan verschuivende klimaatzones, want – zo zegt men – het klimaat dat twintig jaar geleden bij Maastricht lag, zou nu bij Zwolle liggen. Met alle respect, maar dergelijke berichten zijn klinkklare onzin. Zowel Maastricht als Zwolle kent volgens de klimaatclassificatie van Köppen hetzelfde klimaat, een gematigd zeeklimaat. Er zijn hooguit kleine verschillen in de langjarige temperatuur-gemiddelden. Daarbij komt dat dit onderzoek slechts een zeer beperkte looptijd heeft van twintig jaar. Men meet pas vanaf 1990. Voor goed klimaatonderzoek zijn veel langere termijnen nodig. Aan dergelijk miserabel onderzoek worden echter wel vergaande politieke conclusies verbonden door te stellen dat het effect wordt versterkt omdat het kabinet nu een streep zet door de EHS. Er zou zelfs een klimaatschuld tegenover deze diergroepen worden opgebouwd.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! De heer Van Hattem zei zojuist dat de provincie geen onafhankelijk klimaatbeleid voert, maar leest nu het klimaatbeleid van heel Nederland voor. Ik wil hem vragen bij het onderwerp te blijven.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik bespeurde bij bepaalde partijen de behoefte om het klimaatbeleid toch weer in het PMP te fietsen. Misschien komen daarvoor nog moties. Daarom laat ik de gelegenheid niet voorbijgaan om nog eens stevig te pleiten tegen een dergelijk klimaatbeleid en blijf te geven van onze vreugde dat dit uit het huidige stuk is weggeschreven. Dit soort flauwekul hoort er gewoon niet in thuis en komt er hopelijk nooit meer in terug.

In de commissievergadering hebben wij al aangegeven dat wij ook positief waren over andere punten. Ik noem er enkele. Handhaving juichen wij ten eerste. Dit laat op veel plaatsen nog veel te wensen over. Er kan een flinke inhaalslag gemaakt worden. Met handhaving komen wij uit bij de

RUD's. Wij zijn benieuwd naar de update die dit voorjaar in de planning zit. Mochten er inmiddels nieuwe ontwikkelingen zijn, dan horen wij dat heel graag. In dit kader pleit ik er nogmaals voor dat als gemeenten daartoe de mogelijkheid zien en daarvoor over de nodige kennis beschikken, zij zelfstandig taken uitvoeren vooral op het gebied van bouw- en woningtoezicht. Zij staan immers het dichtst bij de burgers en de uitvoering. De RUD's kunnen zich dan richten op inrichtingen met grote veiligheidsrisico's zoals de BRZO's. Wij vinden dat daar de echte prioriteit moet liggen.

Wij vinden het ook een goede zaak dat in alle aspecten van het beleid aandacht voor de relatie met de gezondheid terugkomt. Op die manier wordt milieubeleid ook tastbaar, het kan een concrete bijdrage leveren aan de gezondheid van onze burgers en blijft niet hangen in milieudoelstelling. In dat kader hebben wij in de commissievergadering aandacht gevraagd voor geurhinder; niet alleen van veehouderijen maar ook van industriële inrichtingen die voor stankoverlast zorgen. Toen werden de destructor in Son genoemd en de asfaltcentrale in Eindhoven, maar wij zouden bijvoorbeeld ook kunnen denken aan een bedrijf zoals De Heus in Den Bosch. Wij zijn tevreden met de toezegging van de gedeputeerde dat de in GS vastgestelde beleidsregels voor industriële geur binnenkort naar PS komen. Wij zullen die op hun merites beoordelen.

Ook zijn wij blij met de toezegging van de gedeputeerde dat er een overzicht komt van de stand van zaken bij het project Actief bodembeheer De Kempen over het saneren van zinkassen en dat er in de toekomst budget beschikbaar is zodat dit project kan worden afgemaakt.

Er zijn nog enkele punten waarvoor wij aandacht willen vragen. Bij het onderdeel licht is sprake van het ondersteunen van innovatieve oplossingen om het aantal lichtpunten in natuurgebieden te verminderen. Wij pleiten ervoor dit niet ten koste te laten gaan van het verkeer en de sociale veiligheid, bijvoorbeeld op fietspaden langs wegen door natuurgebieden. Een concreet probleem doet zich voor in de gemeente Valkenswaard. Grote uitvalswegen, de provinciale wegen N69, N396 en

N397, lopen dwars door natuurgebieden en fietsers klagen al jaren dat zij over onverlichte fietspaden naar school moeten fietsen. Dat is zeer onwenselijk, zowel in het kader van de sociale veiligheid als van de verkeersveiligheid. Wij willen dat hiervoor zo snel mogelijk innovatieve oplossingen komen, zoals led-verlichting.

Wij zetten wel vraagtekens bij hoofdstuk 6.3: kennis en verbinding. Daar wordt gesproken over het inzetten van organisaties zoals Telos en het IVN (Instituut voor Natuureducatie) als een vooruitgeschoven post om kennis op het gebied van ecologie en milieu te verspreiden. Wij zien dit niet als een provinciale taak. Wij vinden ook niet dat dit past binnen de beperking tot de wettelijke taken die wordt voorgesteld. Wij pleiten er dan ook voor deze activiteiten niet langer vanuit de provincie te organiseren en te subsidiëren. In algemene zin kan mijn fractie instemmen met het voorliggende PMP.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Wil de heer Van Hattem dat de provincie haar regierol bij kennisinstellingen niet meer op zich neemt?

De heer *Van Hattem* (PVV): In ieder geval niet bij voorlichting over milieu en ecologie. Daar zien wij geen provinciale kerntaak. Het is aan die organisaties en niet aan de provincie.

De heer *Leenders* (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Vorige week verscheen een aantal artikelen in o.a. Brabantse kranten over de luchtkwaliteit in de Randstad en in de provincie Noord-Brabant. Ik las daarin een verhaal over Brabantse ouders met twee astmatische kinderen die zienderogen opknaptten nadat zij naar Friesland verhuisd waren. Dat bericht deed mij verzuchten: het zullen je kinderen maar zijn; of je ouders of wellicht jijzelf en je woont in een provincie waar de lucht veel meer is verontreinigd dan in andere landsdelen en je hebt niet de mogelijkheid om te verhuizen. Dan vind je dat de provincie alles eraan moet doen om dat probleem op te lossen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Denkt de heer Leenders dat Brabant met zijn bevolkingsdichtheid

en ligging ooit de luchtkwaliteit kan halen die Friesland nu heeft?

De heer *Leenders* (PvdA): Dat zeg ik ook niet. Wij weten allemaal dat Brabant dichtbevolkt is en dat er een intensieve veehouderij is die zeer substantieel bijdraagt aan de fijnstofproblematiek waarvan mensen met astma veel last hebben. Wij zullen de luchtkwaliteit van Friesland waarschijnlijk nooit halen, maar dat laat onverlet dat je wel verwacht dat de provincie er alles aan doet om de problemen te minimaliseren.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Ik zou de heer Leenders erop willen wijzen dat de fijnstofproblematiek ongelooflijk veel kleiner is geworden ten opzichte van het verleden. Wij meten pas sinds 1990 en sinds die tijd is het gehalveerd. Daarvoor was het nog veel erger. Daar gaat het een zeer goede kant uit. Ik vind het geen goed voorbeeld.

De *voorzitter*: De heer Leenders vervolgt zijn betoog.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Een belangrijke vraag die wij ons vandaag stellen, is of wij als provincie voldoende doen. Het antwoord van de Partij van de Arbeid is "nee", de provincie doet niet genoeg. Natuurlijk zijn ook wij blij dat de provincie Brabant een nieuw Provinciaal Milieuplan heeft waarin de intentie wordt uitgesproken dat er veel meer aandacht moet zijn voor gezondheid in relatie tot milieufactoren. Voorgaande sprekers hebben er al het een en ander over gezegd. Na de drie extra kantjes en veel woorden over gezondheid in dit PMP zijn er wat ons betreft veel te weinig daden. In onze provincie is best veel aandacht voor gezondheid, o.a. vanwege de specifieke problemen met luchtverontreiniging als gevolg van de intensieve veehouderij. Zoals in de memorie van toelichting wordt benadrukt, is er ook anderszins aandacht voor gezondheid, bijvoorbeeld zorg economie en gebiedsopgave. Dit PMP schiet wat ons betreft tekort als de ambitie die spreekt uit de drie kantjes die over gezondheid gaan als uitgangspunt wordt genomen. De kernvraag van de commissie RM

(Ruimte en Milieu) van februari 2010 of gezondheid beter verankerd en vormgegeven moet worden, is wat ons betreft niet beantwoord. Daar zijn wij niet blij mee.

Wat is er niet gebeurd wat wel had moeten gebeuren? Ambities op het terrein van gezondheid worden onvoldoende concreet vertaald in indicatoren en activiteiten. De vele adviezen die o.a. bij de gezondheidstafels zijn gegeven door met name de Provinciale Raad Gezondheid en het Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de Brabantse GGD 's zijn vrijwel niet overgenomen. De enige concrete uitspraak is dat bij provinciale gebiedsontwikkelingen gezondheid vanaf het begin moet worden meegenomen. Bij de uitwerking van dit hoofdstuk vinden wij dat echter niet terug. Het is opmerkelijk dat in de uitvoeringsstrategie het woord gezondheid nauwelijks meer genoemd wordt; nog één keer om precies te zijn. In de beschrijving van het instrumentarium wordt geen enkel instrument genoemd dat gaat over gezondheid, of het moet de bijzin op pagina 56 zijn: "Het is tegenwoordig gebruikelijk het thema gezondheid in een MER (Milieueffectrapportage) mee te nemen." Bij de financiële paragraaf komt gezondheid ook niet meer terug.

In de commissie hebben wij de gedeputeerde gevraagd naar het typische verschil tussen dit PMP en het vorige op het onderdeel gezondheid. De gedeputeerde is van mening dat als wij aan verbetering van de milieuaspecten werken, wij ook werken aan positieve effecten op de gezondheid. Ik neem aan dat hij dat straks weer zal zeggen en daarover zijn wij het ook niet oneens. Hij heeft erkend dat extra aandacht voor gezondheid zoals die wordt gesuggereerd in dit PMP, er inderdaad niet in zit. Er is geen geld voor. De provincie beperkt zich tot de wettelijke taken. Dat is een keuze. Wij hebben het financieel niet gemakkelijk. De Staten hebben ook gekozen voor het terugtrekken bij kerntaken. Daarmee is mijn fractie ook akkoord gegaan. Als wij die keuze maken, moeten wij niet net doen of gezondheid in dit PMP verankerd en uitgewerkt is, zoals de commissie in 2010 wilde. Doe dan niet alsof je echt meer doet dan wat het milieubeleid toch al doet. Dat is jammer, maar wel eerlijk.

Omdat wij iets meer willen dan wat er nu staat en soms ook iets anders, doen wij samen met collega's enkele voorstellen in de vorm van amendementen en dienen wij ook nog enkele moties in.

In het vervolg op wat ik al zei, stellen wij voor in de subtitel de aandacht voor gezondheid in dit PMP niet te overdrijven. De subtitel "Gezondheid voorop" moet wat ons betreft worden verwijderd omdat dit de lading niet dekt. Wij vinden dat er op deze wijze niet eerlijk gecommuniceerd wordt met de Brabantse burger. De burger wordt een vette worst voorgehouden die er niet is. Vandaar dat ik mede namens D66 en GroenLinks een amendement indien.

Wij stellen voor de aandacht voor gezondheid ook tot uitdrukking te brengen in de financiële paragraaf, want daarin staat er geen woord over. Wij willen in hoofdstuk 7 in de tabel financiële middelen, Algemeen, "Gezondheidseffectscreening" als aandachtspunt toevoegen. De GES wordt wel genoemd in de tekst, maar niet uitgewerkt. Wij willen boter bij de vis en dienen daarom mede namens D66 en GroenLinks daartoe een amendement in.

In dit PMP is nauwelijks of geen aandacht voor risicocommunicatie bij het thema externe veiligheid. Het lijkt ons goed dat er in dit PMP aandacht is voor adequaat en tijdig communiceren met betrokken burgers over de risico's van incidenten, calamiteiten of een ramp. Zeker na het oordeel van de Onderzoeksraad voor de veiligheid over de communicatie bij Chemi-Pack is dat belangrijk. Wat is naar het oordeel van het college de rol van de provincie bij risicocommunicatie? Wellicht kom ik hierop in tweede termijn nog even terug.

Wij vinden het verminderen van fosfaatdruk erg belangrijk. Wij hebben in onze provincie grote problemen om de norm te halen. In het PMP staat dat in 2011 in samenwerking met de meest betrokken organisaties een actieplan zal worden uitgewerkt dat in fasen wordt uitgevoerd. Is dat plan er al? Kan de gedeputeerde melden hoe het ervoor staat? In het verlengde daarvan merk ik op dat in dit PMP geen aandacht is voor verontreiniging van oppervlaktewater door pesticiden, hormonen en antibiotica. Wij vinden dit

een zeer belangrijk thema in relatie tot gezondheid. Het komt terug in het Provinciaal Waterplan. Wat ons betreft is ook duidelijk dat dit een onderdeel moet zijn van dit PMP. Wij moeten ons realiseren dat wij nu een PMP met gaten bespreken en wellicht vaststellen.

Het is ook duidelijk dat er geen aandacht is voor de gebieden in onze provincie waar cumulatie van geluidsoorten plaatsvindt. Het Rijk meet de rijkswegen en de luchtvaart, de provincie en de gemeenten hun wegen, het Rijk de spoorwegen, maar wie meet nu de integrale geluidsbelasting? Met die vraag leuren mensen al jaren. Kan de gedeputeerde ons melden of de provincie daaraan aandacht wil geven en op welke wijze?

Er staat in de paragraaf financiën dat de beschikbare middelen voldoende zijn om de wettelijke taken op het benodigde niveau te kunnen uitvoeren. Dat is erg knap met een zo grote financiële terugval in de komende jaren van ruim €12 mln. naar ruim €5 mln. in 2015. Kan het college ons uitleggen hoe wij dat moeten rijmen met de grote uitdagingen en ambities die wij in Brabant op milieugebied hebben en zoals die in dit PMP zijn verwoord?

De *voorzitter*: Door de leden Leenders, mw. Spiering en P. Smeulders worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012, besprekende het Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015,

constaterende dat:

- *de provincie in het voorliggende Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015 het thema gezondheid onvoldoende tot uitdrukking laat komen;*

overwegende dat:

- *gezondheid in het Provinciaal Milieuplan wordt gepropageerd als een belangrijk thema voor de provincie Noord-Brabant;*
- *het thema gezondheid niet of nauwelijks wordt uitgewerkt in het PMP omdat er geen extra middelen voor beschikbaar worden gesteld;*
- *burgers van Brabant recht hebben op eerlijke communicatie over de inzet van de provincie en geen vette worst*

moeten worden voorgehouden als die er niet is; besluiten:

- *de ondertitel van het Provinciaal Milieuplan "Gezondheid voorop" te schrappen."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012, besprekende het Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015,

constaterende dat:

- *de provincie in het voorliggende Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015 het thema gezondheid onvoldoende tot uitdrukking laat komen;*

overwegende dat.

- *gezondheid in het Provinciaal Milieuplan wordt gepromoveerd als een belangrijk thema voor de provincie Noord-Brabant;*
- *naar aanleiding van de gezondheidstafels besloten is dat gezondheid vanaf het begin meegenomen wordt bij de provinciale gebiedsontwikkelingen zoals bedoeld in de Structuurvisie ruimtelijke ontwikkeling;*
- *de Gezondheidseffectscreening in het PMP wordt genoemd als een te gebruiken instrument;*
- *het thema gezondheid in de financiële paragraaf niet wordt benoemd;*

besluiten:

- *beslispunt 1 aan te vullen met:
In hoofdstuk 7 (Financiën) in de tabel bij financiële middelen, Algemeen, de tekst toe te voegen: "Gezondheidseffectscreening."*

De *voorzitter*: Deze amendementen maken onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgen nr. A2 en nr. A3.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik val meteen met de deur in huis. Wij missen de ambitie in dit PMP! Wij betreuren het ten eerste dat in dit PMP de provincie zich beperkt tot wettelijke taken en minimale normen. Wij denken dat dit onvoldoende is voor een goede leef- en vestigingsklimaat in Brabant dat dit college zo belangrijk vindt. Dit gebrek aan ambitie is ook in strijd met de Agenda van Brabant. Daarin staat immers dat structurele milieu- en veiligheidsproblemen een zwak punt zijn. Daarin staat dat enerzijds het bewaren van evenwicht tussen belangen van economische

expansie en innovatie en anderzijds de kwaliteit en verscheidenheid van het woon- en leefmilieu als uitdagingen gelden voor Brabant.

Ik zal spreken over alle punten die er volgens mij niet goed in zitten, maar beperk mij tot de bestuurlijke accenten en begin met het thema gezondheid.

Wij hebben de stellige indruk dat de coalitie geen geld voor gezondheid beschikbaar wil stellen bovenop de wettelijke taken op het gebied van het milieu. Alles wat er staat over gezondheid lijkt wel windowdressing. Vandaar dat wij hiervoor samen met de PvdA en GroenLinks een amendement hebben ingediend.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Waaruit blijkt dat de coalitie daarvoor geen geld over heeft en niet bezorgd is?

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik zeg niet dat de coalitie daarover niet bezorgd zou zijn. Ik heb gezegd dat ik de indruk heb dat het college niet bereid is om hiervoor extra geld uit te trekken. Ik zie het namelijk nergens staan, terwijl er heel veel gezegd wordt over gezondheid. Het wordt echter allemaal gerelateerd aan de wettelijke taken van de provincie voor allerlei milieuaspecten. Er wordt niets extra's gedaan. Het komt op mij over als window dressing.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Waaruit blijkt dat dan? Gezondheid ligt ons zeer zeker na aan het hart. De provincie gaat over de gezondheid bij de inrichting van de fysieke ruimte.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik heb niet gezegd dat gezondheid het college niet aan het hart zou gaan, ik heb gezegd dat er geen geld voor wordt uitgetrokken en er geen extra inspanningen worden gedaan. Dat heb ik bedoeld te zeggen. De Memorie van Antwoord doet zelfs vermoeden dat het college gezondheid meer ziet als een economische kans: gezondheidseconomie. Het is bijna als wij kunnen verdienen als er mensen ziek worden.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Dat zijn uw woorden,

mevrouw Spierings!

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Ik zou de vraag willen omdraaien. Waaruit blijkt dat er in dit PMP wél aandacht is voor gezondheid? De heer Burger Dirven mag die vraag ook in de tweede termijn beantwoorden.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Er zijn beperkte middelen en met die beperkte middelen doen wij het optimale voor de Brabantse burgers en gezondheid ligt ons zeer na aan het hart. Ik heb in mijn termijn aangegeven dat er zeer wordt ingezet op innovatie en handhaving. Dat geeft heel veel kansen. Wij nemen dat zeer, zeer, zeer serieus.

De heer *Leenders* (PvdA): Dat zijn de intentie en de ambities. Ik heb de heer Burger Dirven gevraagd waaruit concreet blijkt dat er substantieel aandacht voor gezondheid is. Daar gaat het mij om.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Dat staat in het PMP.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Mijn bankrekening gaat mij ook zeer aan het hart maar die wordt er niet voller van!

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Spierings.

Mevrouw *Spierings* (D66): Wij zijn van mening dat wij als provincie méér kunnen doen op het gebied van gezondheid, zelfs zonder dat dit de provincie geld hoeft te kosten. Wij hebben een amendement en twee moties die wij samen met de PvdA en GroenLinks indienen.

Het amendement gaat over de gezondheidseffectscreening, de GES. De provincie is het bevoegd gezag in de milieueffectrapportage. Wij stellen voor dat de provincie in haar advies aan de initiatiefnemer opneemt dat zij aanbeveelt om een GES onderdeel uit laten maken van de MER; dus geen extra procedure maar meenemen in een lopende procedure die toch moet worden uitgevoerd. Dus geen extra kosten voor de provincie. Verder dienen wij een motie in over de gezondheidsparagraaf. Volgens ons is deze motie in lijn met wat besproken is in de commissie

Cultuur en Samenleving.

De heer *Van Hattem* (PVV): Mevrouw Spierings zegt dat een GES de provincie geen geld kost, maar de aanvraag kost wel geld. Heeft mevrouw Spierings enig idee wat het gaat kosten om zo'n screening te laten uitvoeren?

Mevrouw *Spierings* (D66): Dat is moeilijk aan te geven. Dat ligt ook een beetje aan hoe complex een project is. Dat is immers van invloed op de kosten van een MER. Bij een GES worden alle zaken die toch onderzocht worden in de MER integraal beschouwd in het licht van gezondheid. Ik denk daarbij aan zaken als luchtkwaliteit, geluidsoverlast etc. Deze komen altijd al aan bod in een MER maar worden niet gerelateerd aan de gezondheid van burgers. Dat gebeurt wel met een gezondheidseffectscreening. Ik denk dat dit een MER 5% tot maximaal 10% duurder maakt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het kan een behoorlijke kostenpost worden. In het kader van de huidige economische crisis zou het een rem kunnen zijn op de ontwikkeling van bepaalde projecten, ook in gevallen waar misschien geen sprake is van een gezondheidseffect. Zijn wij eigenlijk niet een beetje bezig met het optuigen van misschien overbodige doch kostbare regelgeving?

Mevrouw *Spierings* (D66): Als een project geen negatief effect heeft op de gezondheid denk ik dat dit heel gemakkelijk in een paar zinnen te onderbouwen is. Je ziet dat op je klompen aankomen en dan kun je onderbouwen waarom je een GES niet uitvoert. Het college lijkt mij prima in staat om op een gegeven moment te beoordelen dat een project geen enkele relatie heeft met gezondheid en beargumenteerd besluit geen GES te doen.

Onze motie over de gezondheidsparagraaf is volgens mij in lijn met wat wij besproken hebben in de commissie Cultuur en Samenleving. Toen is aangedrongen op aspectbeleid met betrekking tot gezondheid. De VVD heeft toen gezegd dat de provincie heeft gekozen voor leefbaarheid als

speerpunt en dat het dan verstandig is om met vooruitziende blik rekening te houden met bepaalde gezondheidsaspecten. Ik citeer nu de VVD: "Als er voortaan bij ieder provinciaal voorstel een alinea komt met het kopje gezondheidsaspecten, dan zijn wij al dik tevreden." Het is ook mijn voorstel om bij alle zaken die hier ter besluitvorming worden voorgelegd een paragraaf op te nemen waarin staat hoe een en ander zich relateert met de gezondheid van onze Brabanders.

Onze laatste motie gaat over een provinciale volksgezondheidstoekomstverkenning (VTV). Het belang hiervan zit in de focus op de relatie tussen provinciale kerntaken en de gezondheid. Het zijn dus geen ingewikkelde nieuwe zaken en geen uitgebreide onderzoeken. Er ligt al ontzettend veel. Wij willen dat het een en het ander gecombineerd worden en dat goed in kaart wordt gebracht hoe de provinciale kerntaken zich verhouden met de gezondheid van de Brabanders en hoe wij met ons beleid de gezondheid van de Brabanders beïnvloeden.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik vroeg mij af wat D66 gedaan zou hebben als zij niet de brief van Henk Jans hadden gehad. Had D66 dan een eigen inbreng gehad? Zij leent nu bij Henk Jans en bij de VVD, maar wat is de eigen inbreng van D66 op het PMP?

Mevrouw *Spierings* (D66): Wat ik hier sta te vertellen, is mijn eigen inbreng. Ik heb daarvoor verschillende bronnen geraadpleegd o.a. de heer Jans, maar ook veel andere bronnen.

Voorzitter. Het verbaast mij zeer dat ik een motie gestuurd krijg van VVD, SP en CDA met een vergelijkbare strekking als onze motie. Het had mij heel logisch geleken dat wij daarover van tevoren hadden overlegd. Anderhalve week geleden heb ik mijn ideeën op de mail gezet. Ik wil graag samenwerken met de coalitie, maar als zij haar eigen plan trekt zonder op het idee te komen dat wij ook samen bepaalde dingen kunnen doen, wordt het mij wel erg lastig gemaakt.

Het volgende bestuurlijk accent betreft de emissiereductie veehouderij. Het probleem van

afschaffing van melkquotum en mestrechten wordt niet geadresseerd en dat terwijl het afschaffen hiervan in 2015, zoals het Rijk van plan is, tot een grote toename van emissies zal gaan leiden. Hoe denkt de gedeputeerde te kunnen voorkomen dat de emissies straks omhoog gaan in plaats van omlaag?

In de commissiebehandeling heeft hij toegezegd dat, mocht het Rijk elektronische monitoring van luchtwassers niet verplicht stellen, de provincie dit dan toch gaat invoeren. Kan de gedeputeerde deze toezegging nogmaals bevestigen zodat daarover geen misverstand ontstaat?

De Geurwet verplicht een gemeente om bepaalde geurnormen vast te leggen. Vervolgens kan een gemeente vrijwel niets doen als blijkt dat het toch meer stinkt dan in de geurnorm is vastgelegd. Brabantse gemeenten proberen nu in Den Haag hierin verandering in te krijgen. Is de gedeputeerde bereid erbij het Rijk voor te pleiten de Geurwet zo te veranderen dat gemeenten daadwerkelijk instrumenten krijgen om iets aan de stankhinder te doen?

De heer Leenders heeft zojuist al gesproken over het verminderen van de fosfaatdruk. Het fosfaatprobleem in Brabant is nog lang niet opgelost. Dat gebeurt ook niet met dit PMP.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Ik heb nog even een vraag aan mevrouw Spierings over de overschrijding van de geurnorm. Dat is toch simpelweg een overschrijding van de verordening? Dan kan er toch gewoon gehandhaafd worden?

Mevrouw *Spierings* (D66): Nee, voor bestaande gevallen kan er niet worden gehandhaafd. Daaraan kan de gemeente helemaal niets doen. Alleen als er nieuwe aanvragen binnenkomen, kan er worden gestuurd.

Voorzitter. Er wordt nauwelijks geld uitgetrokken voor het verminderen van de fosfaatdruk. Er komt een actieplan fosfaat. De heer Leenders heeft daar ook het een en ander over gevraagd. Als onze partners in het veld het actieplan fosfaat willen uitvoeren, heeft de provincie geen middelen om dat samen met hen te doen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat hij op zijn minst de commissie

Ecologie en Handhaving op de hoogte houdt van de vorderingen van het fosfaatactieplan en dit plan te zijner tijd aan die commissie zal toezenden? Dan kunnen wij spreken over hoeveel extra geld wij daarvoor beschikbaar willen stellen.

Ik moet constateren dat het PMP nogal wat slordigheden bevat. Het is zichtbaar dat er veel in geschrapt is en dat zaken zijn toegevoegd. Ik geef een paar voorbeelden. Er is zojuist al een erratum rondgestuurd. Ik kan er nog wel een paar voorstellen. Het PMP suggereert dat naar aanleiding van de gezondheidstafels is besloten om duurzaamheid en gezondheid van het begin af aan mee te nemen in de provinciale gebiedsontwikkelingen. Maar dat besluit is niet genomen! Alleen het verslag van de gezondheidstafels is door het college vastgesteld. Als dat betekent dat daarmee dit besluit genomen is, zijn er nog heel wat meer besluiten genomen over gezondheid. Verder staat er dat het rapport "Toestand van het Brabantse milieu" in 2011 zal verschijnen, maar dat rapport ligt er nog steeds niet. Het viel mij ook op dat in hoofdstuk 4 niets staat over monitoring van geluidshinder door vliegverkeer, terwijl in hoofdstuk 5 staat dat de geluidscontour wordt gemonitord. Behalve het feit dat dit niet consistent is, baart het mij ook zorgen dat wij de geluidscontour gaan monitoren in plaats van het aantal mensen dat daadwerkelijk geluidshinder ervaart door vliegverkeer. Ik hoor dan ook graag van de gedeputeerde of hij ook het aantal geluidgehinderden door vliegverkeer wil gaan monitoren.

Voorzitter. Er is al het een en ander opgemerkt over integraliteit. Dit PMP zou integraal zijn. Dat is echter maar tot op beperkte hoogte het geval. Zo wordt voor alle wateraspecten doorverwezen naar het waterplan, terwijl ons water wel degelijk een grote invloed heeft op de gezondheid. Ik zou graag zien dat bij herzieningen het PMP en het Provinciaal Waterplan daadwerkelijk geïntegreerd worden.

De voorzitter: Door de leden mw. Spierings, Leenders en P. Smeulders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

besprekende het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 (PMP),

constaterende dat:

- *gezondheid als provinciaal belang is benoemd in de Structuurvisie ruimtelijke ordening;*
- *diverse insprekers voorstellen hebben gedaan voor het beter opnemen van gezondheid in het Provinciaal Milieuplan;*
- *op 26 november 2010 de commissie Ruimte en Milieu geadviseerd heeft om besluitvorming over het ontwerp-PMP uit stellen tot na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011, met als een van de argumenten dat gezondheid een grotere rol zou moeten krijgen;*
- *de POC in haar advies van 8 december 2011 het accent op gezondheid waardeert, maar te beperkt acht;*

overwegende dat:

- *de provincie bevoegd gezag is voor veel milieueffectrapportages, ook buiten de provinciale gebiedsontwikkelingen;*
- *gezondheid niet standaard een onderdeel is van milieueffectrapportages;*
- *de toenmalige ministeries van VWS en VROM een "Handboek gezondheidseffectscreening stad & milieu" hebben ontwikkeld, waarmee gezondheidseffecten in de planfase in beeld gebracht kunnen worden;*

besluiten:

- *beslispunt 1 van ontwerpbesluit 64/11B aan te vullen met in het Provinciaal Milieuplan 2012-2015 in paragraaf 5.1 op te nemen: "De provincie zal in haar rol als bevoegd gezag voor alle milieueffectrapportages het advies geven een Gezondheidseffectscreening op te stellen en daarbij adviseren het Handboek gezondheidseffectscreening-stad & milieu als leidraad te nemen."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit. Het krijgt nr. A4.

Door de leden mw. Spierings, Leenders en P. Smeulders worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

besprekende het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 (PMP)

constaterende dat:

- *gezondheid als provinciaal belang is benoemd in de Structuurvisie ruimtelijke ordening;*

- diverse insprekers voorstellen hebben gedaan voor het beter opnemen van gezondheid in het Provinciaal Milieuplan;
- op 26 november 2010 de commissie Ruimte en Milieu geadviseerd heeft om besluitvorming over het ontwerp-PMP uit stellen tot na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011, met als een van de argumenten dat gezondheid een grotere rol zou moeten krijgen;
- de POC in haar advies van 8 december 2011 het accent op gezondheid waardeert, maar te beperkt acht;

overwegende dat:

- gezondheid voor de provincie een relatief nieuw beleidsterrein is, dat nog niet de mate van verinnerlijking heeft bereikt die wel bij thema's milieu en duurzaamheid speelt;
- gezondheid een relatie heeft met veel provinciale kerntaken;

besluiten dat:

- documenten die ter besluitvorming worden aangeboden aan Provinciale Staten voorzien moet zijn van een gezondheidsparagraaf; die de effecten van het besluit op de gezondheid van de burgers toelicht,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

besprekende het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 (PMP)

constaterende dat:

- gezondheid als provinciaal belang is benoemd in de Structuurvisie ruimtelijke ordening;
- diverse insprekers voorstellen hebben gedaan voor het beter opnemen van gezondheid in het Provinciaal Milieuplan;
- op 26 november 2010 de commissie Ruimte en Milieu geadviseerd heeft om besluitvorming over het ontwerp-PMP uit stellen tot na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011, met als een van de argumenten dat gezondheid een grotere rol zou moeten krijgen;
- de POC in haar advies van 8 december 2011 het accent op gezondheid waardeert, maar te beperkt acht;

overwegende dat:

- landelijke normen zoals die voor luchtkwaliteit voor wegverkeer de gezondheid onvoldoende beschermen, omdat normen doorgaans het resultaat zijn van een afweging van verschillende belangen (RIVM, 2008. GGD-richtlijn medische milieukunde. Luchtkwaliteit en gezondheid. Bilthoven);
- er momenteel geen inzicht bestaat in milieufactoren zoals

luchtkwaliteit, geluid en stank en de door Brabanders ervaren gezondheid;

- dit een effectief provinciaal gezondheidsbeleid belemmert;
- er veel gegevens beschikbaar zijn, onder andere bij de drie GGD's en het RIVM en daardoor met relatief beperkte aanvullende inspanning veel informatie over de relatie tussen provinciale kerntaken en gezondheid op het niveau van provincie Noord-Brabant te genereren is;

besluiten:

- een provinciale volksgezondheidstoekomstverkenning (VTV) uit te laten voeren;
- deze VTV te richten op de relatie tussen de provinciale kerntaken (ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur, milieu, water enz.) en de door de Brabanders ervaren gezondheid, op een dusdanige wijze dat inzicht ontstaat in effectieve maatregelen die de provincie kan nemen ter bevordering van de volksgezondheid in Brabant;
- de commissies Ecologie en Handhaving en Cultuur en Samenleving te informeren over de resultaten van deze VTV;
- deze VTV gereed te hebben voor de evaluatie van het PMP in 2013,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging en krijgen nr. M7 en nr. M8.

De heer P. Smeulders (GroenLinks): Voorzitter! Wij hebben even moeten wachten op het Provinciaal Milieuplan 2012-2015, maar eindelijk is het er. Laat ik positief beginnen. GroenLinks is blij dat er een afwegingskader duurzaamheid komt en dat monitoring gaat plaatsvinden met de duurzaamheidbalans en gezondheidskaarten. Dat is goed.

De voorganger van het PMP, de Integrale Strategie Milieu, had één groot bezwaar: Er stond niet in beschreven wat de doelen waren en dat was vrij lastig. In het PMP staan deze wel beschreven, maar we hebben niet echt een idee hoe we die gaan bereiken. De aanpak had klip en klaar in het PMP opgenomen moeten zijn. Dat is helaas niet het geval. Omdat er vaak naar andere beleidsstukken wordt verwezen, is er geen sprake van een integraal document; het lijkt nu meer op een lappendeken.

Zo krijgt een gewichtig thema als water bijvoor-

beeld nauwelijks aandacht omdat wordt doorverwezen naar het Provinciaal Waterplan. De Brabantse Milieufederatie (BMF) maakte tijdens haar inspreekreactie tijdens onze commissievergadering met drie concrete voorbeelden duidelijk waarom dit echt onvoldoende is. Het gaat niet alleen om bedreiging van de biodiversiteit – ook erg belangrijk – maar ook om de volksgezondheid. De kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater is een groot goed. Voorkomen van vervuiling aan de bron moet het uitgangspunt zijn. Het verwijzen naar nationaal en Europees beleid lijkt ons, net als de BMF, voor de gezondheid van de consument niet voldoende. In dit plan zou nadrukkelijker geborgd moeten worden hoe het milieubelang in de andere strategische beleidsplannen nadrukkelijk wordt meegenomen.

Ik geef nog een ander voorbeeld: de energietransitie Brabant. Daarvoor wordt verwezen naar de Energieagenda. Maar hoe sturen GS op het bereiken van de door ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland) geformuleerde energiedoelstellingen die onderdeel uitmaken van die Energieagenda? Deze energiedoelstellingen zijn een afgeleide van naar Brabant vertaalde nationale doelstellingen, die voortkomen uit door Nederland onderschreven Europees beleid. Wat doen GS hier concreet aan? Wij stellen deze vraag omdat we steeds vaker het idee krijgen dat energiebeleid in dit huis vooral wordt gezien als economisch beleid. Wij vinden klimaatverandering wel een groot probleem. Ik durf het bijna niet meer te noemen na de tirade van de PVV. Wij vinden dat de provincie Noord-Brabant alles moet doen dat binnen haar mogelijkheden ligt om de internationale doelstellingen dichterbij te brengen die de lidstaat Nederland heeft onderschreven. De milieuaspecten van energie krijgen wat ons betreft veel te weinig aandacht. Het PMP had daarvoor nu juist een zeer goede basis kunnen zijn.

Op welke milieuthema's spitst het PMP zich wel toe? Dat zijn externe veiligheid, lucht, geur, geluid en trillingen, licht, bodem, afval en stortplaatsen. We betreuren het dat een aantal taken is vervallen. Wij hebben het dan o.a. over afvalmining, frisse

scholen, duurzaam bouwen, proeftuinen, milieueducatieprojecten, innovatief groen, biologische landbouw en zelfstandig klimaatbeleid. GroenLinks betreurt het dat de politieke aandacht voor klimaatverandering de afgelopen jaren helaas is afgenomen. Geloof u mij, het probleem is echt niet kleiner geworden.

Toch lijkt het voorliggende plan op het eerste gezicht een hogere ambitie gekregen te hebben vanwege de benoeming van drie plusthema's. Er wordt voor drie bestuurlijke accenten gekozen en deze worden uitgevoerd met bestaande middelen. Het gaat om emissiereductie bij veehouderijen, vermindering van de fosfaatdruk en monitoring van de Toestand van het Milieu. Op zich zijn deze accenten natuurlijk prima. Wij komen weer bij de discussie die wij eerder hebben gevoerd, natuurlijk zou vermindering van de veestapel de beste milieumaatregel zijn. Alle andere maatregelen zijn in veel gevallen symptoombestrijding. Het kan toch niet zo zijn dat een kind wiens ouders een boerderij hebben, in een ziekenhuis in quarantaine wordt geplaatst in verband de MRSA-bacterie. In wat voor land leven wij dan? Waar blijft het principe de vervuiler betaalt? Dat zou in lijn zijn met onze aangenomen motie tijdens de behandeling van het rapport van de commissie Van Doorn. Ook lezen we dat de innovatiestrategieën rondom onder meer duurzame landbouw extra kansen bieden voor wederzijds doelbereik. GS schrijft op bladzijde 60: "Aan te dringen op verdergaande verduurzaming van de landbouw." Ik ben een beetje beducht voor een nieuwe discussie over definities, maar ben toch wel heel erg benieuwd naar wat GS onder duurzame landbouw verstaan.

Ons grootste bezwaar is dat in het PMP te vaak wordt teruggevallen op de wettelijke – lees minimale – normen. Daaruit spreekt natuurlijk helemaal geen ambitie! Wij zijn het met de Provinciale Omgevingscommissie eens dat het PMP zich te zeer beperkt tot wettelijke taken en regelgeving. Immers, op andere beleidsterreinen worden, ondanks de bezuinigingen, de ambities wel gehandhaafd. In die beleidsterreinen wordt gezocht naar slimme oplossingen om de ambities wél overeind te houden, bijvoorbeeld op het vlak

van gezondheid. Er wordt gezegd dat wij er veel aan gaan doen. Aangezien gezondheid voor een groot deel bepaald wordt door ons leefmilieu, is een hogere ambitie voor dit hele plan noodzakelijk. Men kan niet zeggen: gezondheid is een plusthema, maar wij hebben er geen geld voor. Als er geen hogere ambitie komt, hebben wij grote twijfels of deze minimale inzet op milieu zich echt zal vertalen in een gezonder Brabant. Die twijfel wordt gevoed door het feit dat op het terrein van gezondheid geen concrete acties worden voorgesteld. Tijdens de commissievergadering stelden we hier samen met de PvdA, D66 en de PvdD al vragen over. Ik vond de memorie van toelichting op dit punt redelijk verbijsterend. Zij bevat een pagina vol met wat voor economische programma's de provincie profiteert van gezondheid, bijvoorbeeld van de vergrijzing. Ik heb de memorie van toelichting hier bij mij. Ik kan het zo voorlezen. Dus als iemand mij iets wil vragen! Er wordt gesproken over zorg economie, topsectoren en economische potentie. Maar daar gaat het niet alleen om. Wij moeten ons zeker in deze tijd realiseren dat economie belangrijk is maar dat gezondheid een groter goed is. En dan komen wij natuurlijk weer bij de discussie die wij vanochtend hebben gevoerd.

Op 26 november 2010 heeft de commissie Ruimte en Milieu geadviseerd om besluitvorming over het ontwerp-PMP uit te stellen tot na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011. Uit de inspraak, de gevraagde adviezen en de opmerkingen van de commissie Ruimte en Milieu bleek dat men kritisch was over de geringe aandacht voor extra provinciale inzet, de terugtrekking op wettelijke taken en bestuurlijke afspraken werd als te mager beoordeeld en de terugval in financiële middelen van €44 mln. naar €22 mln. in 2014 vond men toen al teleurstellend. Nu zien we in het voorstel dat wij in 2015, het laatste jaar van dit PMP, teruggaan naar €5 mln. Wij hebben daarbij wel wat vraagtekens. De commissie Ruimte en Milieu wilde meer provinciale plussen dan de drie die in het PMP staan en dit diende financieel onderbouwd te worden. Wij vinden het dan ook heel vreemd dat hiermee vrijwel niets gebeurd is. Het ambitieniveau richt zich puur op de wettelijke

verplichtingen, terwijl het niet goed gaat met het milieu in Brabant. Voor de uitvoering van het PMP 2012-2015 zijn er geen extra middelen, noch in financiële zin, noch in ambtelijke inzet. Dat doet ons pijn. Het kan wel degelijk. We lezen zelfs in het commissiestuk dat er ten behoeve van de onderhandelingen over het bestuursakkoord 2011-2015 voorstellen zijn gedaan voor extra plussen en de hiervoor benodigde financiering. Bij het opstellen van het Bestuursakkoord 2011-2015 is hier niets mee gedaan. Wij kunnen dus concluderen dat dit geringe ambitieniveau een politieke keuze is. U begrijpt, voorzitter, dat GroenLinks die uitermate betreurt.

Uit de evaluatie van de Integrale Strategie Milieu blijkt dat de toestand van het milieu in Brabant verder verslechtert. Een ambitieus Provinciaal Milieuplan is gewenst. Daarom voorzitter, dienen wij samen met de PvdA en D66 een amendement in dat het college oproept om bij de Voorjaarsnota het oorspronkelijke geldbedrag van €44 mln. voor PMP beschikbaar te stellen. De dekking komt uit het door mij een beetje gehate infrastructuurfonds. Als dit amendement niet wordt aangenomen, kunnen wij niet instemmen met het PMP vanwege het minimale ambitieniveau.

De voorzitter: Door de leden P. Smeulders, mw. Spierings en Leenders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012, besprekende het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 (PMP),

constaterende dat:

- *in het PMP – met uitzondering van drie plussen – wordt teruggevallen op de wettelijke, lees minimale, milieunormen;*
- *voor de realisatie van de drie plussen, te weten: emissiereductie bij veehouderijen, vermindering van de fosfaatdruk en monitoring van de Toestand van het Milieu, geen extra middelen of ambtelijke inzet beschikbaar is;*

overwegende dat de Statencommissie Ruimte en Milieu op 26 november 2010:

- *kritisch was over de geringe aandacht voor extra provinciale inzet en de terugtrekking op wettelijke taken;*

- de terugval in financiële middelen van €44 mln. naar €22 mln. in 2014 teleurstellend vond;

voorts overwegende dat:

- uit de evaluatie van de *Integrale Strategie Milieu* blijkt dat de toestand van het milieu in Brabant verder verslechtert;
- een ambitieus Provinciaal Milieuplan gewenst is;

besluiten:

de tekst van het ontwerpbesluit 64/11 B om:

1. Het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 vast te stellen.

2. De *Integrale Strategie Milieu* in te trekken.

te vervangen door:

1. Het Provinciaal Milieuplan 2012 - 2015 vast te stellen.

2. Bij de Voorjaarsnota 2012 het oorspronkelijke geldbedrag van €44 mln. voor het Provinciaal Milieuplan beschikbaar te stellen, gedekt uit het Infrastructuurfonds.

3. De *Integrale Strategie Milieu* in te trekken."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A5.

De heer Krol (50PLUS): Mijnheer de voorzitter! De fractie van 50PLUS is tevreden met dit voorstel. Ik zou echter in algemene zin willen opmerken dat milieuproblematiek de provinciegrenzen overschrijdt. Het is eigenlijk van de zotte dat wij als Brabant een PMP moeten bespreken. In onze ogen moet dat een landelijk, beter nog een Europees plan zijn en eigenlijk zou het wereldwijd moeten gebeuren, maar wereldwijd lukt zeker niet. Als wij zien hoe in ons eigen land de milieubelangen worden verkwanseld, moet er ook regionaal geroeid worden met de steeds korter wordende riemen die ons ter beschikking staan.

Het CDA in Drenthe voorspelt dat de provinciale besturen in 2020 niet meer zullen bestaan. Ik help dat het CDA hopen. Dan zou wat ons betreft de landelijke overheid weer coördinerend moeten optreden, gesteund door zo'n 100 samenwerkende gemeenten die de regionale belangen behartigen. Tot dat moment zullen wij mee moeten gaan met de voorgestelde maatregelen die op onderdelen eigenlijk veel verder zouden moeten gaan. 50PLUS kan het niet laten om keer op keer te

herhalen dat het voor ons, voor onze kinderen, kleinkinderen en voor de generaties daarna eigenlijk heel anders zou moeten.

De heer Burger Dirven (VVD): De heer Krol zegt dat de milieubelangen verkwanseld worden. Het feit dat wij hierover spreken, geeft aan dat wij de milieubelangen niet verkwanselen. Is hij dat met mij eens?

De heer Krol (50PLUS): Ik heb al gezegd dat wij gezien de omstandigheden hiermee tevreden zijn, maar wat zou het fijn zijn als wij een iets voortvarender staatssecretaris hadden. De provincie gaat hier echter niet over.

De heer Burger Dirven (VVD): De heer Krol zei ook dat in Drenthe gezegd wordt dat de provincies ophouden te bestaan. Er zouden 100 gemeenten komen. Dat is weliswaar een andere discussie, die gaat niet zozeer over het PMP. Denkt de heer Krol dat de milieubelangen dan beter gegarandeerd zijn dan nu op provinciaal niveau. De provincie heeft de wettelijke taak een milieuplan te hebben. Dat doen wij en dat bespreken wij hier. Zou het beter zijn als er geen provincies meer waren?

De heer Krol (50PLUS): Ik ben bang dat het ook dan heel moeilijk zal zijn. Als je dingen coördineert en wij zouden wat meer over onze grenzen kijken, zou het beter kunnen.

De heer Van der Wel (PvdD): Voorzitter! Als ik in de zaal kijk, merk ik op dat het "one man, one vote"-principe misschien ook in de provincie zou kunnen worden afgeschaft. Ik zie namelijk dat iedereen alweer slaapt.

De voorzitter: Ik heb een andere waarneming, maar ik heb wel gevraagd of er iets aan de temperatuur kan worden gedaan. Het kan ook aan het debat liggen.

De heer Van der Wel (PvdD): Voorzitter! In de inleiding van de nota staat: Het nieuwe bestuurlijke profiel draait om de inrichting van de

ruimte in economisch perspectief. Het Bestuursakkoord en de Agenda van Brabant stellen economisch rendement als toetsingscriterium voorop. Het Provinciaal Milieuplan beperkt zich tot wettelijke taken en er is geen extra geld voor plussen, extra's om prangende zaken te verbeteren. Er wordt gekozen voor deregulering, minder regels en anders omgaan met normen. Wij zijn van mening dat hierdoor de natuur niet beter kan worden. Immers, wat zich niet kan verweren moet juist beschermd worden door wetgeving.

We hebben dan ook grote problemen met het PMP. Het plan spreekt van het monitoren van biodiversiteit, over de vervuiler betaald – ik heb betaald met een d geschreven omdat mensen letterlijk betaald worden om vervuiling te voorkomen op kosten van de overheid – en over gezondheid als toetsingscriterium. Maar hoe pakt het in de praktijk uit? We zien niet of Brabant van het PMP juist beter of slechter wordt. Dat komt omdat het ontbreekt aan concrete invulling. Er worden wel toetsingscriteria gegeven, maar er worden behalve wettelijke normen nergens extra grenzen gesteld. Wij mogen toch verwachten dat plannen voldoen aan wettelijke normen? Daar heb je geen provinciaal milieuplan voor nodig!

Doorwerking van het PMP in andere strategische beleidsplannen is niet optimaal. Het milieubelang wordt ondergeschikt gemaakt aan andere belangen. In het PMP zou nadrukkelijk geborgd moeten worden hoe in de andere strategische beleidsplannen het milieubelang volwaardig wordt meegenomen. Dat zijn niet mijn woorden, maar van de POC.

Er staan ook goede doelstellingen in het PMP: Brabant streeft naar een goede gezonde en leefbare omgeving en Brabant streeft naar een integrale aanpak van natuur, landschap, water, landbouw, cultuur, recreatie en leefbaarheid. Dat biedt perspectief als je het goed aanpakt en daarvoor regels vaststelt.

Het Provinciaal Milieuplan beschrijft aan de hand van negen thema's de milieumambities van de provincie en de wijze waarop deze zouden moeten worden gerealiseerd. Het thema footprint en biodiversiteit wordt ingevuld door nauwlettend monitoren, echter zonder maatregelen. Zoiets heet

in onze ogen "supervised neglect", oftewel: je staat erbij en je kijkt ernaar.

Externe veiligheid heeft betrekking op risicovolle situaties vanwege gevaarlijke stoffen of de luchtvaart. Regels moeten de kans op ongevallen beperken, maar hoe verhoudt zich dat tot de voorgenomen deregulering? Kan de gedeputeerde ons uitleggen hoe we dat moeten begrijpen?

Een merkwaardig toetsingscriterium is het gevoel van onveiligheid van burgers. Wat moeten wij daaronder precies verstaan? Komt er werkelijk betrouwbare informatie over risicovolle activiteiten, of is dit voornamelijk bedoeld om de burgers gerust te stellen? Het is zeker nodig om te toetsen of gemeentes wel geëquipeerd zijn voor de risico's die ze zich op de hals halen met bijvoorbeeld het binnenhalen van risicovolle bedrijven.

Hoopgevend is het opnemen van het criterium gezondheid. De ondertitel van het plan stelt gezondheid voorop. Let wel, er wordt uitsluitend gerefereerd aan humane gezondheid. Over de gezondheid van andere soorten wordt niet gesproken.

Het is wel zaak om dit goed aan te pakken en die mogelijkheid is er ook. Door gezondheid van concrete toetsingscriteria te voorzien, kun je ook een financiële waarborging geven aan die zaken die anders makkelijk opzij worden geschoven zodra economisch rendement de boventoon voert. Echter, zonder concrete onderzoeken zullen criteria moeilijk te formuleren zijn.

Wel duidelijk is dat de luchtkwaliteit in Brabant niet goed is. NOx, fijnstof, ozon en geur zijn slecht voor de gezondheid. Daarvoor is geen onderzoek nodig. De ammoniakuitstoot is veel te hoog om de natuurdoelstellingen te kunnen halen.

Luchtkwaliteit heeft direct invloed op gezondheid, zie de eerdere verwijzing naar de bewezen correlatie tussen cara/longontsteking en fijnstof.

De voorzitter: Mijnheer Van der Wel, komt u tot een afronding. Uw spreektijd is om.

De heer Van der Wel (PvdD): Met welke concrete maatregelen wil de gedeputeerde dit regelen?

Geluidsoverlast is een van de meest voorkomende

milieuklachten, tegelijkertijd zien wij echter dat er steeds hogere grenswaarden worden gesteld. Hoe moeten wij dat met elkaar rijmen?

De *voorzitter*: Uw spreektijd is echt om.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij moeten kiezen voor een beleid dat hierop anticipeert en dat leidt tot meer kwaliteit; kwaliteit van producten en kwaliteit van leven, met concreet toetsbare criteria.

De heer *Kap* (OSN): Mijnheer de voorzitter! Laat ik vooropstellen dat dit PMP niet direct bindend is voor burgers of gemeenten maar alleen voor de provincie zelf. Het lijkt mij aardig om dit even te memoreren. Het plan is bondig en een verbetering ten opzichte van het ISM als het gaat om de te behalen doelen. Het is echter toch complex wegens de vele doorwerkingen naar andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer.

Onze fractie is verheugd over het feit dat er zo veel reacties vanuit het maatschappelijk veld zijn gekomen. Dit heeft tot goede aanpassingen geleid, waarmee ook vaststaat dat het PMP op draagvlak onder onze bevolking kan rekenen.

Wij zijn ook blij dat monitoring een prominente plaats heeft gekregen in het PMP. Zo nodig moet monitoren gepaard gaan met handhaving, anders is elk beleid nutteloos, dus ook dit PMP.

Er zijn echter ook enkele punten van kritiek. Jammer vinden wij de terugtrekkende bewegingen op sommige taakvelden zoals educatie en duurzaam bouwen. Daarmee zwemt dit college volgens ons tegen de stroom in.

Er zijn ook enkele slordigheden zoals reeds door mevrouw Spierings is geconstateerd. Wij zijn blij met het erratum.

De beleidsregel beoordeling geurhinder moet volgens het stuk nog worden vastgesteld, maar dat is op 1 november jl. reeds gebeurd. Misschien is het een optie om bij langlopende plannen een actualisatiecheck te laten plaatsvinden voordat het stuk aan PS wordt aangeboden? Dit ook vanwege de lange aanlevertermijnen die ambtenaren in acht moeten nemen.

Het halen van wettelijke normen zoals overal bij

de speerpunten genoemd, is natuurlijk prima maar getuigt natuurlijk niet van ambitie. De heer Smeulders had daar een zeer goed punt. Daarom is het ook zo jammer dat op een terrein waar geen harde verplichting geldt, namelijk bij duurzaam bouwen, de provincie kansen laat liggen. Wij verwachten over de hele lijn meer ambitie van het college.

Er staat in het PMP bij lichthinder dat we het aantal lux gaan verminderen in bepaalde gebieden en dat we industriële geurhinder op geurgevoelige objecten gaan verminderen. Onze fractie begrijpt dit uiteraard, maar zou dit soort zaken graag concreter hebben. Om die reden hebben wij de motie "Meten is weten" ook ondersteund en aangegeven dat dit niet ver genoeg gaat. De uitvoeringsprogramma's zullen we dan ook op de voet volgen. Immers, alleen als er concrete en objectieve gegevens op tafel komen, kunnen wij als PS onze controlerende taak naar behoren uitvoeren. Wij zullen hiervoor in de toekomst ook nadrukkelijk aandacht blijven vragen.

Er is nog een hoop over het PMP te zeggen, maar laat ik me beperken tot het volgende punt. In tegenstelling tot het natuur- en landschapsoffensief is het voorkomen van lichthinder slechts mondjesmaat genoemd. Alleen de Natura 2000-gebieden en de stiltegebieden worden beschermd tegenover lichthinder. Dit gaat onze fractie niet ver genoeg. Daarom dienen wij samen met de PvdD en de PvdA een amendement in om het voorkomen van lichthinder tot speerpunt te verheffen voor de gehele Ecologische Hoofdstructuur. Ik zal deze aan u overhandigen, voorzitter, en beëindig hiermee mijn betoog.

De *voorzitter*: Door de leden Kap en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012, constaterende dat:

- *de provincie in het voorliggende Milieubeleidsplan 2012-2015 het voorkomen van lichthinder slechts als speerpunt heeft benoemd voor de Natura 2000-gebieden en de stiltegebieden;*
- *de provincie bevoegd gezag is in het kader van de*

Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet;

- *de provincie beheerder is van provinciale wegen met de bijbehorende verlichtingselementen;*
- *de provincie duurzaam om wil gaan met energie;*
- *de provincie gezondheid als een cruciaal thema in haar beleid heeft;*

overwegende dat:

- *lichthinder een item is dat gemeenteoverschrijdend is;*
- *wetenschappelijk bewezen is dat lichthinder verstorend werkt ten aanzien van flora en fauna;*
- *uit onderzoeken blijkt dat lichthinder een directe relatie heeft met de volksgezondheid;*
- *het tegengaan van lichthinder hand in hand kan gaan met energiebesparing en besparing van belastinggeld;*

besluiten:

- *het Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015 vast te stellen met inachtneming van het volgende:*
 - *het voorkomen van lichthinder als speerpunt op te nemen in het Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015 voor de gehele Ecologische Hoofdstructuur;*
 - *het voorgaande in de eerstkomende wijziging van de Verordening Ruimte te implementeren."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit. Het krijgt nr. A6.

De *voorzitter*: Hiermee komt een einde van de eerste termijn. Er waren twee maidenspeeches. De gedeputeerde zal na een korte schorsing namens het college antwoorden.

Ik wil nu een bijzonder woord geven aan de heer Dol die daar om heeft verzocht.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Belofte maakt schuld, zegt men. Ik vind dit een heel mooi moment om mijn belofte in te lossen en de leden die hun maidenspeech hebben gehouden een bloemetje aan te bieden.

Ik wil vragen of de heer Van Agtmaal en mevrouw Van Iersel naar voren komen zodat ik hun een bloemetje kan aanbieden.

De *voorzitter*: Wij danken de heer Dol. Hij maakt het niet te dol vandaag, maar voegt de daad bij het woord. Dank u wel.

De vergadering wordt van 14.30 uur tot 14.45 uur

geschorst.

De *voorzitter*: Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Aan de orde is de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college. Het woord is aan gedeputeerde Van den Hout.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Dank voor de complimenten die door verschillende woordvoerders zijn geuit voor dit Provinciaal Milieuplan. Het is een verbetering ten opzichte van het vorige. Alle aanbevelingen uit de evaluatie zijn overgenomen en verwerkt in dit nieuwe PMP. Er is vaak gevraagd waarom iets er niet in staat. Ons antwoord daarop is: omdat het ergens anders in staat. Volgens mij wordt het beleid niet integraler als alles in één groot document gegoten wordt. Wij hebben in deze Staten ook afgesproken dat wij dingen niet dubbel zullen opschrijven of organiseren. Alles wat betrekking heeft op water bijvoorbeeld, staat in het Provinciaal Waterplan. Daar hoort het ook thuis, tenzij de Staten besluiten dat zij geen speciaal waterplan meer willen maar dat het één groot boekwerk moet worden. Ik zou daar niet voor willen pleiten. Alles wat betrekking heeft op water staat dus niet in het PMP omdat daarvoor een ander plan bestaat.

De heer *Burger Dirven* van de VVD heeft gevraagd wat wij gaan bespreken in de midterm review. Er zijn doelen die wij over vier of vijf jaar willen bereiken. In 2013 zullen wij bekijken of het goed gaat, of wij goed op weg zijn, of dat er aanpassing nodig is. Wij zullen ook kijken naar nieuwe inzichten. Misschien zijn er nieuwe milieuproblemen die moeten worden opgenomen, is er sprake van verandering van speerpunten of van veranderende inzichten.

In verband met de luchtwassers is gevraagd of een en ander financieel haalbaar is. Voor de provincie wel, want de ondernemer moet zelf investeren in de maatregelen die hij verplicht is te nemen. Als dit op rijksniveau niet verplicht wordt gesteld, doet de provincie dat zelf. Dat kan op de grond van het PMP en de verordening. Dat gaat zeker gebeuren in Brabant.

De heer *Van Agtmaal* van het CDA vroeg het college om streng te controleren en te handhaven

en in te gaan op de rol van de RUD's in dezen. De controle en de handhaving worden beschreven in de nieuwe handhavingskoers. De RUD's houden zich vanaf volgend jaar bezig met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Ik kom daarop binnenkort uitgebreid terug in de commissie, want er gebeurt momenteel veel op dat gebied.

Verscheidende sprekers hebben gevraagd naar de gezondheidseffectscreening. Er vindt nu reeds bij alle grote plannen en gebiedsopgaven een GES plaats. Die zit standaard in de MER voor majeure projecten. De beschrijving daarvan en waar wij dat allemaal doen horen niet in het PMP thuis, maar een en ander zit verweven in RO en infrastructuur.

De Staten krijgen in april de nulmeting van de Toestand van het Brabantse milieu. Aan de hand van deze nulmeting kunnen wij bekijken of ons milieuplan effect heeft gehad. Het is geen opmaat naar nieuw beleid.

Ook de heer Van Hattem van de PVV vroeg naar de stand van zaken bij de RUD's. De laatste besprekingen vinden momenteel plaats. Op 2 februari is in de Tweede Kamer een AO over de RUD's. Ik hoop dat er dan knopen worden doorgehakt.

IVN en Telos worden door ons niet gesubsidieerd. Milieueducatie is geen kerntaak meer van de provincie. IVN en Telos mogen zich wel bezighouden met milieueducatie, maar op eigen kosten.

De heer Van Hattem sprak in het verlengde van het PMP over het AbdK (Actief bodembeheer in de Kempen). Er komt binnenkort een financieel overzicht. Dan wordt duidelijk voor welke maatregelen er nog financiële middelen beschikbaar zijn. De laatste handtekeningen moeten nog worden gezet in Den Haag.

Verkeersveiligheid is en blijft leidend bij straatverlichting. Ik ben een groot voorstander van innovatieve oplossingen. Op verschillende plekken in Brabant wordt daaraan gewerkt, niet alleen met led-verlichting maar vooral met light on demand.

De heer *Kap* (OSN): Volgens mij hoort dit meer thuis bij het Verkeers- en Vervoersplan. Ik doel

eigenlijk op lichtmasten bij sportvelden, paardenhouderijen, maneges, melkveehouderijen, etc.. Men laat daar die lichten steeds meer aan. Kan de gedeputeerde daarop ingaan?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is geen kerntaak en zelfs geen wettelijke taak van de provincie om daarop toe te zien. Wij hebben in de Verordening Ruimte wel een opmerking opgenomen over het verzekeren van donkerte, met name in en rondom de EHS. Wij gaan geen donkertergebieden afspreken zoals de Staten hebben kunnen zien in het erratum, maar wij hebben wel de kwalitatieve zorg voor voldoende donkerte in natuurgebieden.

De heer *Kap* (OSN): Er staat eigenlijk alleen maar een kernwaarde bij de begripsbepaling en voor de rest niets. Dat is juist zo vervelend. Ik mag de gedeputeerde eraan herinneren dat hij in het natuur- en landschapsoffensief wel het een en ander over het voorkomen van lichthinder heeft opgenomen. Ik zou het heel logisch vinden als die lijn werd doorgetrokken in dit PMP.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij vinden dat dit niet thuishoort in het PMP maar in de Verordening Ruimte en daar staat het ook in.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik weet niet of de gedeputeerde klaar is met zijn opmerkingen over het beleid ten aanzien van licht. Wij doelen specifiek op de situatie in Valkenswaard. De gemeente kan het immers niet oplossen want alle grote uitvalswegen zijn provinciale wegen. De N69 naar Eindhoven loopt door een natuurgebied, dat geldt ook voor de N396 en voor de N69 richting Borkel. De provincie is hier wegbeheerder. Daar komen bossen en provinciale wegen bij elkaar. Ziet de gedeputeerde daar mogelijkheden voor een pilotproject?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wat voor pilot?

De heer *Van Hattem* (PVV): Met innovatieve verlichting voor de fietspaden langs die provinciale wegen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Als natuurman zou ik dat graag toezeggen, maar dit valt echt onder de portefeuille van mijn collega Ruud van Heugten. Hij is de baas van de provinciale wegen en van de verlichting daarop. Ik zal hem vragen of hij als er straks vernieuwingen aan die wegen gaan plaatsvinden, mogelijkheden ziet om zodanig innovatief om te gaan met verlichting dat die minder gevolgen heeft voor de omgeving.

De heer *Van Hattem* (PVV): Als wij hiervan een terugkoppeling kunnen krijgen in de commissie, heel graag.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De heer Leenders van de PvdA vindt dat er sprake is van te weinig actie op het gebied van gezondheid en hij is niet de enige. De heer Leenders vindt dat er sprake is van windowdressing maar dat er eigenlijk niet zo heel veel gebeurt. Ik bestrijd dat. Ik heb dat ook al gedaan tijdens de commissiebehandeling. Ik hoor vandaag niet veel nieuwe argumenten. De GES is vrij nieuw. Die staat beknopt beschreven in het PMP en moet nog verder worden uitgewerkt in het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening en infrastructuur. Ik kom nog terug op de gezondheidskaarten als ik inga op de motie waarin gepleit wordt voor een onderzoek naar beleving van gezondheid. Er vindt op dit moment een update plaats van de gezondheidskaarten. Die kaarten worden gebruikt als input bij provinciale gebiedsontwikkelingen.

Wat mij betreft zijn de emissiereductie en de fosfaatproblematiek de twee belangrijkste bestuurlijke accenten bovenop de wettelijke taken in dit PMP. De enige reden hiervoor is het feit dat wij de gevaren voor de volksgezondheid door emissie van met name de intensieve veehouderij en de fosfaatproblematiek willen terugdringen. Dit probleem wordt niet alleen via het PMP aangevlogen, maar misschien nog veel nadrukkelijker via het koersdocument transitie stadteland en de commissie Van Doorn.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik wilde de gedeputeerde even laten uitpraten, vandaar dat ik even wachtte. Wij hebben in de commissie gesproken over wat

gelet op de ambitie in het PMP, nu werkelijk het surplus is bij het thema gezondheid. De gedeputeerde heeft toen gezegd dat alles wat de provincie doet voor het milieu ook ten bate komt van de gezondheid. Dat is inderdaad waar. Dat is logisch en daarmee zijn wij het ook eens. Het ging mij echter om de vraag wat je extra doet als je deze ambitie uitspreekt. De zaken die de gedeputeerde noemt, vinden wij veel te mager.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Eerlijk gezegd, vind ik het nogal wat. Wij werken met de GES en met gezondheidskaarten. Er komt extra beleid voor emissiereductie en voor de fosfaatproblematiek.

De heer *Leenders* (PvdA): De GES is niet nieuw. Die wordt al een tijdje toegepast. Ik hoop dat de gedeputeerde wil toezeggen dat nu een GES zal worden gedaan in iedere situatie waarin het gaat om een gebiedsontwikkeling. De gezondheidskaarten bestaan ook al jaren!

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Die kaarten worden nu geüpdatet. Niet overal waar een MER voor nodig is, moet een GES gedaan worden. Als wij naast de EHS een golfbaan willen aanleggen, zou het een beetje zonde zijn om daarvoor een gezondheidseffectscreening op te zetten. Het is de discretionaire bevoegdheid van de betreffende gedeputeerde om te beslissen of het zinvol is om een GES in te zetten. Overal waar dit maar enigszins zinvol kan zijn, moet die ingezet worden. Stel dat een bepaalde omgeving helemaal voldoet aan allerlei normen – een norm voor geluid, een norm voor geur, een norm voor trillingen – dan nog kan daar iemand heel ziek worden. Daar kom je niet achter als je het PMP alleen maar richt op het halen van normen, hoe hoog die ook zijn gesteld. Dat doet immers niets aan stapeling en beleving. Als je echter in de ondertitel van je PMP zegt dat gezondheid vooropstaat, dwing je jezelf daarmee wel rekening te houden. Daarvoor zijn die gezondheidskaarten echt bedoeld. Het gaat eigenlijk een stapje verder dan alleen het halen van de afzonderlijke wettelijke normen. Er wordt daarnaast ook bekeken wat het uiteindelijk betekent voor de volksgezondheid. Dat is volgens

mij het innovatieve element hierin.

Het klopt dat er weinig opgenomen is over de vervuiling van het oppervlaktewater, met uitzondering van fosfaat. Het oppervlakte en de maatregelen die wij daar nemen, zijn onderdeel van het Provinciaal Waterplan. Hetzelfde geldt voor risicocommunicatie. Bij het thema extra veiligheid staat bij het onderwerp communicatie naar de burgers wel degelijk iets over risicovolle omgevingen en bedrijven. De rest van de risicocommunicatie hoort thuis in de visie op externe veiligheid die binnenkort gereed is.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Het thema externe veiligheid is een van de acht thema's. Er is inderdaad een kleine verwijzing in verband met communicatie, maar die is ontzettend mager. Wij hebben net gehoord dat de Onderzoeksraad voor de Veiligheid toch een aantal tekortkomingen heeft geconstateerd in de communicatie over Chemie-Pack in Moerdijk.

Er wordt gezegd dat bij rampen de veiligheids-regio's aan de bak zijn voor de communicatie met burgers. Heeft de provincie een rol bij risicocommunicatie?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De provincie heeft een rol op het moment dat zij het bevoegd gezag is en de ramp groot genoeg om op te schalen tot dit niveau. Onze visie daarop staat niet in het PMP. Die hoort daarin ook niet thuis. Die komt in de visie op externe veiligheid die op dit moment geschreven wordt.

De heer *Leenders* (PvdA): Externe veiligheid wordt wel als thema genoemd in het PMP, maar communicatie hoort daar niet in thuis! Dat is wat de gedeputeerde zegt. Ik vind dat een uitermate merkwaardige opstelling en kom daarop terug in mijn tweede termijn.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij wachten dat af. Voorzitter. Een aantal fracties heeft opnieuw aandacht gevraagd voor het kleiner worden van het budget voor dit PMP. Wij hebben dit in de commissie uitvoerig besproken en ook schriftelijk nog eens duidelijk gemaakt. De suggestie dat het

budget van €45 mln. naar €5 mln. gaat, was tijdens de commissiebehandeling al niet juist en nu ook niet. Ik heb dat tijdens de commissiebehandeling uitgelegd. Een groot aantal miljoenen dat vroeger bij het milieubeleid stond, staat nu ergens anders. Ik wijs op de €3,5 mln. voor extra veiligheid, op de €30 mln. die er echt komen voor de bodem, maar nog niet in het plan staan omdat een en ander nog niet goedgekeurd is door het Rijk. Verder wijs ik op de ISV-middelen (ISV = investeringsbudget stedelijke vernieuwing), op de middelen in het kader van samen investeren in Brabant, etc. Middelen die in die €45 mln. zaten voor zaken die nu ophouden omdat het tijdelijke programma's waren of ergens anders zijn ondergebracht, vindt u niet meer terug in het PMP. Men kan echter niet stellen dat het budget voor milieubeleid afneemt naar €5 mln. Daarvan is absoluut geen sprake!

Mevrouw *Spierings* en anderen hebben hun teleurstelling uitgesproken over het feit dat de provincie zich terugtrekt op wettelijke taken. Van sommige fracties kan ik mij dat voorstellen, maar minder van die fracties die hun steun gegeven hebben aan de Agenda van Brabant, want daarop is dit nu precies gebaseerd. In de Agenda van Brabant hebben wij immers niet alleen duidelijk afgesproken dat wij ons gaan terugtrekken op wettelijke taken en kerntaken, maar ook op welke. Dit is de uitwerking daarvan.

Het klopt dat in het PMP niet de gevolgen worden genoemd van het afschaffen van de melkquota en de mestrechten. Die horen volgens mij hierin ook niet thuis. De gevolgen zijn uitermate goed meegenomen in de uitwerking van Van Doorn en zullen een belangrijk onderdeel gaan uitmaken van de transitie Stadteland. Dat is misschien wel een van de belangrijkste redenen waarom wij een dergelijk beleid moeten gaan voeren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik begrijp dat de gevolgen van de afschaffing van melkquota en mestrechten worden meegenomen bij de behandeling van het advies van de commissie Van Doorn. Dat neemt echter niet weg dat in het PMP reductie van de veehouderij wordt nagestreefd. Afschaffing van melkquota en mestrechten zal zeer

waarschijnlijk leiden tot een toename van emissies. Ik vind het vreemd dat dit probleem helemaal niet wordt benoemd in het PMP. Ik mis ook een vooruitziende blik hoe wij daarmee omgaan en hoe wij kunnen voorkomen dat de emissies straks toe- in plaats van afnemen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De beste manier om emissies niet te laten toenemen, is het niet laten groeien van de intensieve veehouderij in Brabant. Daar werken wij ook aan, alleen niet via het PMP. In het PMP zorgen wij er wel voor dat een nieuwe stal voldoet aan de laatste eisen voor emissies; dat daar de meest moderne luchtwassers komen die wij binnenkort ook nog gaan monitoren. Op dat moment komt er wel degelijk een reductie van de emissie.

Mevrouw *Spierings* (D66): Als dit PMP integraal wordt genoemd, vind ik het toch vreemd dat dit soort zaken niet wordt aangestipt.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij moeten voorkomen dat wij alle integrale onderdelen van het beleid in alle stukken herhalen. Herhalen en integraal zijn niet helemaal hetzelfde wat mij betreft.

Er is opgemerkt dat er geen geld zou zijn voor fosfaatbeleid en ook geen actieplan. Ik wijs erop dat daarvoor drie ton is uitgetrokken en er is wel een actieplan. Dat wordt uitgewerkt in het verlengde van de commissie Van Doorn.

Inzake het monitoren van vliegtuiglawaai heb ik voorgesteld om samen met de COVM's (Commissies voor Overleg en Voorlichting over de Milieuhygiëne) bij de verschillende vliegvelden te kijken of het zinvol is om niet alleen de contouren via modellen te berekenen, maar ook echt te gaan meten met behulp van meetpalen die wij samen met de gemeenten zouden kunnen neerzetten. Het is nog maar een idee. Het moet in samenwerking met de luchtmacht en de omliggende gemeenten. Wat ons betreft, gaat het zeker gebeuren.

De heer *Smeulders* van de fractie van GroenLinks stelt dat energietransitie en de energieagenda niet opgenomen zijn in het PMP. Dat klopt want daarvoor hebben wij immers een energieagenda.

Iets anders kan ik er niet van maken. Bijna al onze gedeputeerden zijn bezig met verduurzaming en vergroening van Brabant. Wij schrijven niet samen één groot stuk, wij schrijven allemaal voor ons eigen beleidsterrein. Energie is in handen van gedeputeerde Pauli. Die is met Biobased en Soliance behoorlijk op weg naar het stimuleren van alternatieve energiebronnen. Op mijn terrein ligt een deel vergroening en verduurzaming van energie. Wij beginnen binnenkort met het ondersteunen van grote en kleine lokale clubs die in heel Brabant bezig zijn met het omschakelen naar zonne- en windenergie en andere alternatieve bronnen, met mestvergisting, biomassaverbranding etc. Voor een deel is het klimaatbeleid en een deel heeft betrekking op vergroening van energie. Dat staat echter niet in het PMP.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik ben in ieder geval blij met het tweede gedeelte van het antwoord van de gedeputeerde. Kan hij zich mijn zorgen voorstellen dat het energiebeleid van de provincie steeds meer begint te lijken op economisch beleid in plaats van op klimaat- en milieubeleid? Wat doet de gedeputeerde om dit te voorkomen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik ga niets doen om te voorkomen dat wij in Brabant een sector ontwikkelen die op een zeer innovatieve manier met energie bezig is. Natuurlijk is dat een economische sector. Het is echter niet alleen economisch goed als Soliance een succes wordt, het is ook goed voor het klimaat. Die twee zaken gaan hier hand in hand. Ik zit niet meer in het oude zwart-witdenken van economie versus ecologie. Integendeel, ik zorg ervoor dat via collega Pauli ecologie betaalbaar wordt.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Dat klinkt niet helemaal geruststellend. Ik heb al verwezen naar het door het ECN geschreven stuk dat als bijlage is toegevoegd bij onze eigen energieagenda. Daarin staat dat de provincie Noord-Brabant een aantal klimaatambities wil halen. Het lijkt mij goed om die in het PMP te verankeren. Ik ben ook voor Soliance, maar daarvan wordt het klimaat in

Brabant op korte termijn niet beter. Wat gaan wij dan wel doen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Aan het klimaat in Brabant gaan wij niets doen. Wij voeren geen zelfstandig klimaatbeleid meer. Klimaat is typisch iets wat je niet alleen in Brabant kunt verbeteren. Via Soliance en Biobased leveren wij daar wel een bijdrage aan. Wij leveren ook een bijdrage door de vergroening van energie en door te werken aan isolatie. Er zijn ook projecten in het kader van de distributie van restwarmte en andere restafvalstromen op bedrijventerreinen. Het is inderdaad ook economisch beleid, maar het is vooral ecologisch beleid gericht op energiebesparing en daarmee is het indirect ook klimaatbeleid. Er staan in het PWP (Provinciaal Waterplan) volop maatregelen in het kader van mitigatie en adaptatie. Als het niet lukt om klimaatverandering tegen te houden, leidt dat tot stijgende waterspiegels. Hoe gaan wij daarmee om? Daarvoor staan zowel in het Provinciaal Waterplan als in het Deltaplan allerlei mitigerende en adaptieve maatregelen. Wij hebben echter geen apart klimaatbeleid meer.

De definitie van duurzame landbouw is te vinden in het rapport van de commissie Van Doorn.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voorzitter! Het gaat ons niet om de klimaatdoelstellingen maar om de energiedoelstellingen. In de energieagenda zitten twee onderdelen. Een daarvan kun je omschrijven als technisch-economisch. Dat heeft te maken met het bereiken van een positie op de wereldmarkt, maar draagt vooralsnog niet bij aan hernieuwbare energie en aan energiebesparing. Daarvoor zijn doelstellingen afgesproken die als bijlagen bij het rapport zijn gevoegd: 31 PTU voor hernieuwbare energie en 83 PTU voor besparing. Ik sluit aan bij de opmerking van de VVD hierover en vraag de gedeputeerde wat wij gaan meten in de midterm review en wat gaan wij bereiken in 2020. Dat debat zal elders nog verder gevoerd worden, maar dit zijn wel voorwaarden die in het aanhangsel van het PMP staan en daarmee moet iets gebeuren. Er worden namelijk elke keer voorbeelden genoemd, maar er worden geen

meetbare doelen vastgesteld. Die zijn er wel, die zijn uitgerekend, maar er is geen een-op-eenrelatie tussen wat er op de diverse gebieden – wind-energie, warmte, gebouwde omgeving, etc. – zou moeten gebeuren en die doelstellingen. Dat is wat ik vraag.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Die worden hier niet opgenomen, maar in de verdere uitwerking van de energieagenda.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Maar deze nota wordt gezien als randvoorwaarde voor het bereiken van de doelstellingen. Ik heb het niet over klimaatdoelstelling of klimaatbeleid maar over vastgelegde doelstellingen in dat plan. Daarvoor is de gedeputeerde medeverantwoordelijk.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Absoluut, en die discussie gaan wij voeren bij de vaststelling en de uitwerking van de energieagenda. Ik kan het nog drie keer zeggen.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Ik kom daarop terug.

De *voorzitter*: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij hebben nog enkele vragen gesteld over de externe veiligheid. In de Staten is besproken dat GS minder regels willen, maar wel de kans op ongevallen met gevaarlijke stoffen of in de luchtvaart willen beperken. Hoe wil het college dit doen met minder regels?

Een andere vraag ging over het gevoel van onveiligheid. Hoe wordt dat gemeten? Bestaan daar plannen voor? Volgens mij staat dit niet in een ander plan van de provincie.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Dat laatste kun je vragen aan mensen. Je kunt objectieve maatstaven voor sociale veiligheid hanteren, bijvoorbeeld hoeveel roofovervallen vinden er plaats, of hoeveel bedrijven branden af. Dat zegt echter niet alles over de manier waarop mensen dat ervaren. De objectieve werkelijkheid

die je kunt meten, loopt niet altijd parallel met de beleving van de mensen. Die beleving vinden wij wel essentieel, want die bepaalt hoe mensen zich voelen; of zij wel of niet de deur uit durven gaan. Dat kun je gewoon vragen in een belevingsonderzoek over veiligheid.

Op de eerste vraag van de heer Van der Wel heb ik al geantwoord. Ik heb verwezen naar de aanstaande visie op externe veiligheid en op de vorming van de RUD's. Wij komen daar binnenkort uitgebreid op terug. Ik denk niet dat deregulering op het gebied van externe veiligheid, zo daarvan al sprake is, leidt tot gevaarlijkere situaties. Controleren en handhaven zijn veel belangrijker. Er is geen gebrek aan regels en misschien zijn er ook niet te veel regels, maar het schort aan handhaving en controle op naleving van die regels. In de handhavingskoers die binnenkort naar de commissie komt, zullen wij daarop nader ingaan.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het thema gezondheid is nieuw in dit PMP. Dat staat in geen enkel ander stuk, dus moet er in dit PMP handen en voeten aan gegeven worden. De luchtkwaliteit in Brabant is zeer slecht. Er bestaat werkelijk een correlatie tussen luchtkwaliteit en gezondheid. Welke concrete maatregelen gaat het college voorstellen om dat te monitoren en daarin verandering te brengen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zou bijna tegen de heer Van der Wel zeggen: leest u het Provinciaal Milieuplan. Dat staat niet alleen vol met doelstellingen die wij hebben bij de luchtkwaliteit, maar daarin staat ook de manier waarop wij die willen bereiken. Wij hebben daarover behoorlijk gedebatteerd naar aanleiding van door collega's van de heer Van der Wel gestelde vragen over de luchtkwaliteit.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! De gedeputeerde stelt dat het PMP vol zou staan met doelstellingen. Ik citeer: "De doelstelling luchtkwaliteit. De luchtkwaliteit in Noord-Brabant voor stikstof, dioxide en fijnstof en verzuurde stoffen afkomstig van verkeer, landbouw en industrie

voldoet aan de wettelijke normen." Wat staat er nog meer?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat is bij lange niet het geval. Ik denk dat wij een flinke ambitie hebben als wij ervoor willen zorgen dat dit straks wel zo is.

Ik kom nu bij de moties en amendementen en begin met amendement A2. Daarin wordt gevraagd om in het PMP de ondertitel "Gezondheid voorop" te schrappen. Het college vindt dit niet nodig. Het is geen gezondheidsprogramma, het is een milieuprogramma met als ondertitel "Gezondheid voorop." Ik ontraad dit amendement.

Ik ontraad ook amendement A3. Gezondheidseffectscreening is van toepassing op projecten in de ruimtelijke ordening en infrastructuur. Ik heb liever dat een GES bij het aanleggen van een weg betaald wordt door collega Van Heugten dan met mijn milieugeld.

Amendement A4 wil ik eveneens ontraden. Het Handboek gezondheidseffectscreening stad & milieu is niet geschreven voor het provinciale niveau. Het is geschreven op het niveau van de gemeenten en de GGD's. De GGD's gebruiken het ook en dat lijkt genoeg.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik begrijp dat de gedeputeerde met name valt over de verwijzing naar het Handboek gezondheidseffectscreening stad & milieu en het advies om dat als leidraad te nemen. Als wij dat zouden schrappen, is het amendement dan wel acceptabel? Is dit zijn enige bezwaar tegen dit amendement?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij zijn geen bevoegd gezag voor alle MER's. Het lijkt overbodig om het advies te geven om altijd een GES op te stellen. Ik heb al gezegd dat wij daarmee in die zin zuinig moeten omgaan en dat wij geen GES moeten organiseren voor projecten die wel MER-plichtig zijn, maar waarbij je op je klompen kunt aanvoelen dat die geen gezondheidseffecten zullen hebben. Ik heb in dit verband verwezen naar de aanleg van een golfbaan.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik begrijp dat de provincie geen bevoegd gezag is voor alle MER's. In dit amendement worden die milieueffect-rapportages bedoeld waarvoor de provincie het bevoegd gezag is. Wij willen dat GS daar het advies geven een GES op te stellen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat hij in zijn rol als bevoegd gezag een gezondheidseffectscreening zal vragen voor de milieueffectrapportages voor alle plannen en projecten waarvoor dat relevant kan zijn?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Absoluut. Dat is ook al staand beleid.

Mevrouw *Spierings* (D66): Waar is vastgelegd dat dit staand beleid is?

De heer *Van den Hout* (SP): Waar een MER wordt uitgevoerd bij infra en ruimtelijke ordening met mogelijke effecten voor de gezondheid, is het staand beleid dat daar een GES plaatsvindt.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ook bij projecten waarbij anderen initiatiefnemers zijn en de provincie het bevoegd gezag is?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zal hierop terugkomen, voorzitter.

Wij ontraden amendement A6. Het voorkomen van lichthinder is geen gedefinieerde kerntaak van de provincie. Wij hebben daar amper wettelijke taken. Bij de Natura 2000-gebieden is dat al geregeld. In de Verordening Ruimte staan criteria hoe wij moeten omgaan met donkerte rondom de rest van de EHS.

De heer *Kap* (OSN): Zoals ik al zei, in de Verordening Ruimte staat helemaal niets over het voorkomen van lichthinder. Misschien kunnen de gedeputeerde en ik een deal maken? In het PMP staat dat stiltegebieden wel beschermd worden. Die zijn echter primair agrarisch. In het Bestuursakkoord en in het natuur- en landschapsoffensief staat dat het college het voorkomen van lichthinder ziet als een thema om mee aan de slag te gaan. Dat rijmt niet met wat de gedeputeerde nu

zeft. Ik zou graag willen dat GS in dezen wat ambitie tonen en instemmen met dit amendement. Dat kan kosteloos.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik adviseer de indieners van dit amendement om dit ter sprake te brengen als de Verordening Ruimte hier behandeld wordt. Het wordt nu ingediend als een amendement op het PMP, maar wat de indieners werkelijk willen veranderen is een tekst in de Verordening Ruimte. Het amendement lijkt mij hier niet op zijn plaats. Er komt binnenkort een veegronde voor beleidsarme wijzigingen van de Verordening Ruimte. Misschien dat het daarin past. Zo niet, dan is het een beleidsrijke wijziging en zal het aan de orde moeten komen bij de behandeling van Verordening Ruimte.

Met motie M6 wordt gevraagd om de Toestand van het Milieu te verbreden met een systematische verkenning naar de gezondheidsrisico's in Brabant. Dat doen wij al in de gezondheidskaarten die wij nu updaten. Verder staat er: "waarbij in elk geval ook wordt verkend of beleving van geur, geluid en veiligheid gezondheidsrisico's met zich brengt en zo ja, welke." Ik kan toezeggen dat wij daarop in de commissie zullen terugkomen. Ik wil eerst even kijken hoe wij dat zouden kunnen doen, welke criteria daarbij moeten gelden en wat de eventuele kosten zijn. Ik wil daarover wel een notitie maken en die in de commissie bespreken. Dan kunnen wij kijken of het zinvol is om dit te doen.

De heer *Heijmans* (SP): Mag ik vragen wat het advies is bij deze motie? Aanhouden, overnemen of ontraden?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De motie bevat twee oproepen. De eerste doen wij al en over de tweede wil ik nader spreken in de commissie. Als die toezegging voldoende is, is het raadzaam om deze motie in te trekken.

Motie M7 is overbodig. In de commissie CS van 16 december is uitvoerig gesproken over het aspect gezondheid. Bij alle majeure stukken zal voortaan een gezondheidsparagraaf opgenomen worden; niet bij elk voorstelletje dat hier passeert, maar wel bij alle intensieve beleidsvoorstellen waar wij ook

werkelijk wat kunnen verwachten van zo'n paragraaf.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Wij hebben vanochtend een hele discussie gevoerd over de vraag of een commissie wel of niet besluitvormend is en waarover. Een commissie is niet besluitvormend. Het is fijn dat de commissie Cultuur en Samenleving een aanbeveling heeft gedaan in de richting van de strekking van mijn motie. Ik breng deze motie gewoon in stemming. Wij willen niet alleen een aanbeveling van de commissie maar een besluit.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is aan mevrouw Spierings of zij deze motie in stemming wil brengen. Ik zou haar dan wel willen aanbevelen de woorden "documenten die ter besluitvorming worden aangeboden" te nuanceren. Als wij voor alle PS-besluiten een gezondheidsparagraaf moeten beschrijven, zullen dat in een groot aantal gevallen lege paragrafen zijn, terwijl er wel heel veel mensen naar moeten kijken. Ik denk dat wij daarmee genuanceerder moeten omgaan.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik heb daarover nagedacht en mij afgevraagd of ik dat moest beperken. Ik ben tot de conclusie gekomen dat ongeveer al onze kerntaken een relatie hebben met gezondheid. Het is ook niet zo dat wij per vergadering tien documenten ter besluitvorming voorgelegd krijgen. Als eenvoudig aan te geven is dat er geen relatie is met gezondheid, kan dat volgens mij met één regel. Het lijkt mij niet zo'n grote moeite om het te doen voor alle documenten waarover wij beslissen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik handhaaf mijn conclusie dat motie overbodig is omdat het naar mijn mening al gebeurt waar dit relevant is.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik ben blij met de opmerking van mevrouw Spierings over de besluitvorming in de commissies. Er is hier inderdaad over gesproken in de commissie. De gedeputeerde zegt nu dat daar een besluit is gevallen. Wij hebben er later ook over gesproken

in de commissie Ecologie en Handhaving. Toen heb ik gezegd dat wij gezondheid eigenlijk als een *conditio sine qua non* zouden moeten zien en daarmee altijd rekening moeten houden. Het kan inderdaad met een heel eenvoudige regel. Als het niet van toepassing is, kan worden volstaan met de opmerking "niet van toepassing"; niet meer en niet minder. Ik denk dat dit niet zo'n probleem hoeft te zijn. Het is leuk dat het punt over besluitvorming in de commissies nog even naar voren gekomen is.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is jammer dat de gedeputeerde hier niet mee wil instemmen. Als ik het goed begrijp, is een GES niet verplicht. Er zijn echter veel projecten waarbij de provincie belang heeft, initiatiefnemer is of ondersteuning geeft en waar gezondheid meespeelt. Volgens onze gegevens wordt een GES slechts incidenteel uitgevoerd en moeten ambtenaren enorm hun best doen om aan te tonen dat zo'n GES noodzakelijk is. Om willekeur te voorkomen, kunnen wij besluiten dit op te nemen in alle documenten die ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd. Dat is veel eenvoudiger dan dat per geval moet worden gelobbyd. Dat kost veel meer energie dan dat wij het in een keer vaststellen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De heer Van der Wel haalt nu het opnemen van een gezondheidsparagraaf in alle beslisdocumenten en het uitvoeren van een gezondheidseffectscreening op grote projecten een beetje door elkaar. Nogmaals, ik denk niet dat bij alle documenten die hier passeren een gezondheidsparagraaf nodig is; wel in die documenten waar het een gevulde paragraaf kan zijn. Hetzelfde geldt voor een GES. Die wordt uitgevoerd waar het relevant is.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Als er sprake is van een omissie in de projecten, kan het op deze manier worden opgelost in plaats van dat je de boer op moet om een GES af te dwingen of wat dan ook.

De *voorzitter*: Dit punt lijkt mij wel gewisseld. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog en komt tot een afronding.

De heer *Van den Hout* (GS:SP): Motie M8 is eigenlijk overbodig. Er wordt op dit moment een volksgezondheidstoekomstverkenning uitgevoerd door de GGD. Daar zit ook de ervaring met gezondheid. Ik kan wel toezeggen dat wij de commissie Ecologie en Handhaving en de commissie Cultuur en Samenleving daarvan op de hoogte zullen houden en dat die VTV gereed is voor de midterm review in 2013. In die zin kan ik de motie overnemen. De indieners kunnen haar ook intrekken, want het gaat al gebeuren.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Voordat de gedeputeerde zijn beantwoording afrondt, zou ik hem willen vragen nog in te gaan op mijn vraag over de cumulatie van soorten geluid.

De heer *Van den Hout* (GS:SP): Dit moet terechtkomen in die geüpdate gezondheidskaarten. De provincie gaat over het geluid dat veroorzaakt wordt door een provinciale weg. Er kan tegelijkertijd ook geluid zijn afkomstig van iets waarover het Rijk gaat. Het is mogelijk dat beide geluidstromen voldoen aan de daarvoor geldende eisen, maar pas in een gezondheidskaart komen al die geluidstromen samen, want die gaat niet over de vraag wie de baas is van een bepaald geluid maar over wat op die plek het effect van het geluid is op de gezondheid van burgers.

De vergadering wordt van 15.35 uur tot 15.45 uur geschorst.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Er zijn in de eerste termijn boeiende speeches gehouden, met name door diegenen die, zo lijkt het, niet erg pro het PMP zijn. De provincie heeft als beleidsterrein de inrichting van de fysieke leefomgeving ten einde een gezond leefklimaat te realiseren voor de Brabantse burger. Naast de wettelijke taken ondersteunt de VVD ook de bovenwettelijke taken. Laat daarover geen misverstand bestaan. Ze zijn door ons al in eerste termijn benoemd en ik herhaal ze: emissiereductie bij de veehouderij, vermindering van fosfaatdruk en de monitoring. Ook in de Agenda van Brabant is overeengekomen dat we ons richten op een goed

vestigings- en leefklimaat en dat wij daarnaast de taken uitvoeren waartoe we wettelijk verplicht zijn. Ook de PvdA ondersteunt de Agenda van Brabant en het heeft ons enigszins verbaasd dat die wettelijke taken nu niet genoeg zouden zijn. Wij zijn het daar niet mee eens.

De heer *Leenders* (PvdA): Het feit dat we de Agenda van Brabant mede ondersteunen wil niet zeggen dat we er later niet in details op terug kunnen komen. Waar het ons echter vooral om gaat is dat in dit PMP een ontzettend grote ambitie wordt uitgesproken die vervolgens in de uitwerking niet wordt waargemaakt. Dan moet je dat zo natuurlijk niet doen en daar gaat het ons om, niet meer en niet minder. Als dat niet was gebeurd hadden we er waarschijnlijk anders tegenover gestaan.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Als VVD-fractie kunnen wij dat niet onderschrijven. Wij onderschrijven dat dit PMP een hoog ambitieniveau heeft en wij hebben er ook heel veel vertrouwen in. Wij danken GS dan ook voor het antwoord op onze vragen, die naar tevredenheid zijn beantwoord. Wij kunnen dan ook instemmen met het PMP.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voorzitter! Ik zal het kort houden omdat wij als CDA ons al positief over dit voorstel hebben uitgelaten. Daarnaast zijn wij ook verheugd over de goede en duidelijke beantwoording door de gedeputeerde. Dat geeft natuurlijk veel vertrouwen. Zijn uitspraak over de handhaving vinden wij zeer goed.

Wij hebben nog een motie over de RUD's en in het bijzonder de taakstelling van de BRZO's. Wij spreken uit dat het college in gesprek gaat met het IPO over de vaststelling van de regio-indeling voor RUD's met BRZO-taakstelling en alles in het werk zal stellen om een RUD met BRZO-taakstelling in Noord-Brabant te krijgen.

De GES, de gezondheidseffectscreening, is in het verleden al gedaan bij de majeure projecten. Wanneer u over enkele maanden met een notitie hierover komt zou u een aantal ervaringen daarmee in deze notitie terug kunnen laten komen, zodat wij die in de commissie kunnen waarnemen

en bespreken. Tot zover en hartelijk dank.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik had het al in eerste termijn willen zeggen maar ik heb het niet gedaan uit piëteit met de heer Van Agtmaal maar ik wil hem het genoeg van een interruptie in tweede termijn toch niet ontnemen. Hij zei in eerste termijn dat gezondheid heel belangrijk is en bla bla bla. Dat soort dingen. Dat was helder. Op een gegeven moment zei hij echter ook dat gezondheid niet mag gaan ten koste van deregulering. Moet ik daaruit begrijpen dat hij zegt dat deregulering belangrijker is dan gezondheid?

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Nee, dat is absoluut niet het geval. In mijn verhaal is nadrukkelijk naar voren gekomen dat het beleid in het provinciaal milieuplan duidelijk is omschreven en dat is natuurlijk met deregulering gepaard gegaan. Eigenlijk staat alles er nog in, maar het is gewoon praktischer geworden. Wanneer je dat gewoon goed handhaaft, is dat ook een vorm van deregulering. Als je bijvoorbeeld veel regels opstelt en niets controleert, dan ben je gewoon terug bij af. Oftewel, wanneer de handhaving goed is, is de gezondheid vanzelf ook goed.

De heer *Leenders* (PvdA): Conclusie: als er in het belang van de gezondheid op enig moment een nieuwe regel nodig is, dan is de heer Van Agtmaal daar niet tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Uit het toekomst-verhaal moet dat blijken als de diverse rapportages er zijn en er nieuw beleid moet komen. Als het strikt noodzakelijk is en het de gezondheid ten goede komt, dan moeten we dat natuurlijk sowieso meenemen.

De *voorzitter*: Door de leden Kuijken, Burger Dirven en mw. Van Iersel wordt de volgende motie ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in openbare vergadering bijeen op 20 januari 2012, constaterende dat:

- *Brabant veel BRZO-bedrijven op haar grondgebied*

herbergt;

- *in de brief van staatssecretaris Atsma van Infrastructuur en Milieu van 8 december aan de Tweede Kamer' staat dat IPO, VNG en VNO-NCW van mening zijn dat er in Nederland "circa vijf in BRZO-taken gespecialiseerde RUD's" moeten komen;*
- *in dezelfde brief staat dat de staatssecretaris het IPO gevraagd heeft om samen met de gemeenten en in afstemming met de veiligheidsregio's en de BRZO-bedrijven een voorstel te maken over de definitieve regio-indeling en om hem uiterlijk op 1 februari te informeren welke RUD'S zich in de BRZO-taken zullen specialiseren,*

overwegende dat:

- *de brand bij BRZO-bedrijf Chemie-Pack erg gevoelig ligt bij de Brabantse burger;*
- *het volledig onderbrengen van de BRZO-controle bij organen buiten Noord-Brabant ongewenst is en geen recht zou doen aan de hoeveelheid BRZO-bedrijven in Brabant;*
- *Brabant hecht aan korte communicatielijnen,*

spreken uit dat:

het college in gesprek gaat met het IPO over vaststelling van de regio-indeling voor RUD's met BRZO-taakstelling en alles in het werk zal stellen om een RUD met BRZO-taak in Noord-Brabant te krijgen, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M9.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voorzitter! De SP heeft geen behoefte aan een tweede termijn maar ik wil via deze weg wel de PVV bedanken voor de mooie bloemen.

De *voorzitter*: Het woord is aan de PVV? Zeg het met bloemen, zou ik zeggen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Inderdaad. Het is ook zeer welgemeend. Wij waarderen de inbreng van beide sprekers ook zeer.

Ik heb voor de tweede termijn verder geen punten, alleen de moties en amendementen.

Amendement A2 zullen wij niet steunen.

Steun aan amendement A3 is afhankelijk van amendement A4, dat wij niet zullen steunen.

Wordt A4 wel aangenomen dan zullen wij A3 steunen omdat het nuttig is het in de financiële paragraaf op te nemen.

De amendementen A5 en A6 zullen wij niet steunen.

Wel zijn wij voornemens motie M6 te steunen evenals motie M7, maar motie M8 niet.

De *voorzitter*: Ik meld nog dat op dit moment wordt uitgedeeld een gewijzigde versie van amendement A4 onder nummer A4a. Amendement 4 maakt geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik ben mijn betoog daarstraks begonnen met een ervaringsverhaal en ik wil nog een citaat geven uit het PMP op pagina 45:

“In bijvoorbeeld 2000 was in Nederland de fijnstofproblematiek dusdanig dat enige tienduizenden bewoners rekening moesten houden met een 5-10 jaar lagere levensverwachting”.

Dat zegt nogal wat. Het gaat om enkele duizenden mensen in Brabant die dus 5 tot 10 jaar korter leven ten gevolge van de fijnstofproblematiek in de lucht. We hebben het dus ergens over. Dat is de reden waarom we blij waren met de ambitie en de vele woorden hierover in het PMP en zeer teleurgesteld in de mate waarin het is uitgewerkt. Vandaar onze kritische houding. De gedeputeerde zegt dat veel elders is omschreven. Dat is ook zo en ik heb er al iets over gezegd. Alles bij elkaar levert het een behoorlijk pakket aan maatregelen op die de provincie in het belang van de gezondheid neemt. Onze vraag is dan wat exact in het PMP gebeurt. Als daar te weinig toegevoegde waarde in zit, vinden wij het niet eerlijk in de ondertitel “gezondheid voorop” te zetten. Nee, zet dan in de ondertitel: milieu voorop. Dan weten wij allen dat het ook gaat om de belangen van gezondheid, want dat is ook de intrinsieke waarde van milieubeleid. Dat is de reden waarom wij ervoor pleiten dat het amendement wordt aangenomen, terwijl het tegelijkertijd van symbolische waarde is. Het kost in ieder geval niets.

De heer *Van Hattem* (PVV): De heer Leenders zegt dat het van symbolische waarde is. Misschien pleit

dat ervoor om die zin wel te laten staan en het college pas achteraf erop af te rekenen in hoeverre ze het gezondheidsbeleid hierin hebben meegenomen. Dit is in ieder geval een goede trigger om hiermee aan de slag te gaan. Zou hij het niet op die manier kunnen insteken.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik snap uw motivering, mijnheer Van Hattem. Wij vinden dat niet correct ten opzichte van de Brabantse burger omdat je daarmee de suggestie wekt dat we met dit PMP een substantiële bijdrage leveren aan bijvoorbeeld zo iets als de fijnstofproblematiek. Die suggestie mogen we wat ons betreft niet wekken.

De heer *Van Hattem* (PVV): We spreken elkaar nu even aan als oppositiepartijen. Is het dan niet veel beter het college hierop achteraf af te rekenen en als het faalt de burger hierover een eerlijk verhaal te vertellen, dan te zeggen dat ze de burger hebben voorgelogen met hun verhaal over gezondheidsbeleid en dat er niets van terecht is gekomen? Bij de evaluatie van het plan kunnen we ze dit dan hard inwrijven. Waarom moet het nu per se vooraf al?

De heer *Leenders* (PvdA): Wij vinden dat het er in essentie om gaat dat je in de communicatie richting burger de burger geen vette worst moet voorhouden die er niet is. Dat is de essentie van dit amendement. Wat de heer Van Hattem zegt moeten we vooral ook doen, maar als we het doen op grond van dit PMP kunnen we ze er veel minder op afrekenen dan als was gebeurd wat wij hadden gewild, respectievelijk dat er een goede vertaling was gekomen van de ambitie in dit PMP. De gedeputeerde was overtuigend met zijn toezegging dat overal waar het nuttig is, de gezondheidseffectscreening wordt toegepast. Waar dat niet nuttig is, moet hij dat uiteraard vooral niet doen. Dat amendement trek ik mede namens D66 en GroenLinks dus in. Dus boter bij de vis gaat er wat ons betreft dus uit.

Wij vroegen ons af welke rol de provincie precies heeft bij risicocommunicatie. Bij rampen ligt die vooral bij de veiligheidsregio. Ik heb begrepen dat er ook duidelijk een rol ligt voor de provincie,

maar sowieso als het niet om een ramp gaat maar alleen om een calamiteit of een incident, een bodemverontreiniging of zo waarbij bewoners zich ongerust maken over de mogelijke gevolgen van die verontreiniging voor hun gezondheid, is er ook een vorm van risicocommunicatie. Dat betekent dus dat risicocommunicatie een verantwoordelijkheid van de provincie is. Wij willen toch voorstellen dat in het PMP op te nemen en daartoe hebben we mede namens de collega's van D66 en GroenLinks een amendement opgesteld waarin wij voorstellen in de paragraaf 4.1.5 over het realiseren van de doelstellingen de tekst toe te voegen: bij een incident, calamiteit of ramp adequaat tijdig te communiceren met de betrokken burgers over de mogelijke en feitelijke risico's en aan de paragraaf 4.1.6 toe te voegen: ontwikkelen van een communicatieplan ten behoeve van risicocommunicatie op basis van the state of the art en zorg te dragen voor voldoende deskundigheid over risicocommunicatie bij bestuurders en ambtenaren die mogelijk betrokken zijn of kunnen worden bij incidenten, calamiteiten of rampen. Ten slotte iets over het geluid. Het is prima dat het bij de gezondheidskaarten tot uitdrukking komt. Ik hoop ook dat die gezondheidskaarten gebruikt gaan worden, want ze bestaan al jaren en ze zijn al jaren niet goed en niet effectief gebruikt. Ik ga er dan ook vanuit dat het zal gebeuren en daarop zullen we u ook aanspreken als dat niet gebeurt.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Kunt u aangeven wat als we zo'n communicatieplan opstellen, de taak daarin is van de veiligheidsregio's bij een ramp?

De heer *Leenders* (PvdA): De veiligheidsregio heeft een rol, als zij wordt ingeschakeld bij een ramp. Neem Moerdijk. Op het moment dat de veiligheidsregio de verantwoordelijkheid van de gemeente overnam, had zij een rol in de risicocommunicatie. Dat is ook gebleken. De gemeente en de provincie maar ook bedrijven die risicovolle activiteiten uitvoeren, hebben de plicht volgens de zogenaamde Seveso-richtlijnen, indertijd na de ramp in Italië vastgesteld, te communiceren over risico's met omwonenden en andere burgers.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Bent u het met mij eens dat als de communicatie van een veiligheidsregio of -regio's niet op orde is, wij niet hun taak moeten overnemen door zelf ook nog een keer een communicatieplan daarvoor op te stellen?

De heer *Leenders* (PvdA): Dat ben ik helemaal met u eens en ik bedoel dat ook niet. De veiligheidsregio's moeten vooral hun eigen risicocommunicatie verbeteren. Wat ik bedoel is dat daar waar de veiligheidsregio niet aan de orde is de provincie aan zet is, bijvoorbeeld bij een bodemverontreiniging. Daar waar bodemverontreiniging wordt geconstateerd en bewoners daar in de buurt zich afvragen wat de gevolgen zijn voor hun gezondheid, dan moet je daar adequaat over communiceren. Dat is ook een vorm van risicocommunicatie.

De *voorzitter*: Aangezien amendement A3 is ingetrokken, maakt het geen onderdeel van de beraadslagingen meer uit.

Door de leden *Leenders*, mw. *Spierings* en P. *Smeulders* wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

besprekende het Provinciaal Milieubeleidsplan 2012-2015 constaterende dat

- *externe veiligheid een van de thema's is in het Provinciaal Milieuplan 2012-2015,*

overwegende dat:

- *er in de tekst van het thema externe veiligheid niet of nauwelijks aandacht is voor risicocommunicatie;*
- *juist in 2011 is gebleken bij de brand bij Chemie-Pack hoe belangrijk risicocommunicatie is,*

besluiten

in paragraaf 4.1.5 Hoe gaan we onze doelstellingen realiseren? een aandachtsstreeptje toe te voegen met de volgende tekst:

"- bij een incident, calamiteit of ramp adequaat en tijdig te communiceren met de betrokken burgers over de mogelijke en feitelijke risico's.";

in paragraaf 4.1.6 Wat gaan we doen in 2012-2015? een aandachtsstreeptje toe te voegen met de volgende tekst:

"- Ontwikkelen van een communicatieplan ten behoeve van

risicocommunicatie op basis van de state of the art en het zorg dragen voor voldoende deskundigheid over risicocommunicatie bij bestuurders en ambtenaren die mogelijk betrokken kunnen zijn of worden bij incidenten, calamiteiten en/of rampen."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Het krijgt nr. A7.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor zijn toelichting en voor zijn reactie op allerlei moties en amendementen. Ik merk er wel bij op dat het erg moeilijk wordt voor ons om op deze manier akkoord te gaan met het PMP. Nu weet ik wel dat de gedeputeerde onze steun niet nodig heeft, want het plan wordt toch wel aangenomen. Dat is echter niet de manier waarop wij als D66 erbij willen zitten. Wij willen meedenken waar het kan. Dat proberen we met moties en amendementen want dat zijn onze enige instrumenten. Blijkbaar wordt het niet gewaardeerd. Het antwoord is: ontraden en overbodig. Niet: ik snap de geest ervan en ik doe u een toezegging. Of: ik snap de geest ervan en als u nu dat aanpast, is het voor mij wel acceptabel. Dat betreuren we ontzettend. Wij dachten dat deze coalitie graag wilde samenwerken, maar wij krijgen de indruk dat het echt anders is.

Wij houden vol; wij willen wel samenwerken. Wij hebben het amendement over de gezondheids-effectscreening aangepast op zo'n manier dat het volgens ons dat zegt wat het moet zeggen: gezondheidseffectscreening daar waar het zinvol kan zijn en daar waar de provincie bevoegd gezag is, dus niet voor alle MER's en alleen daar waar de provincie er iets over heeft te zeggen. Als het volgens de methodiek stad en milieu niet altijd de ideale methodiek is dan laten we het college vrij de juiste methodiek erbij te zoeken. U heeft dan ook een wijziging van ons amendement ontvangen.

De motie met betrekking tot de gezondheidsparagraaf willen we gewoon in stemming laten brengen. Wij denken dat wij hier in de Statenzaal moeten besluiten en niet elders in een commissievergadering.

De motie inzake de toekomstverkenning volksgezondheid is wat ons betreft wel nodig. De

volksgezondheidstoekomstverkenningen die nu worden uitgevoerd, zo heb ik mij door een ambtenaar laten informeren, zijn op het niveau van de GGD-regio's, dus niet provinciaal, en landelijk. Waar het ons om gaat is dat er een verkenning komt naar de relatie tussen de provinciale kerntaken en de gezondheid van de Brabanders, specifiek daarop zodat wij straks weten, waar wij met onze kerntaken de gezondheid van de Brabanders beïnvloeden en hoe wij in onze besluitvorming zo kunnen besluiten dat het de gezondheid van de Brabanders ten goede komt.

Dit over ons positieve en actieve meedenken.

Dan kom ik nog even terug op het vliegtuiglawaai. Ik begrijp niet helemaal waarom wij in het monitoren van het vliegtuiglawaai dat mensen ervaren, afhankelijk zijn van Defensie. Wellicht kan de gedeputeerde dat alsnog even toelichten.

Als ik het in de hectiek heb gemist dan kan de gedeputeerde mij dat dadelijk vertellen, maar volgens mij heb ik geen antwoord gehad op mijn vraag over het geurbeleid en de bereidheid van de gedeputeerde in Den Haag te lobbyen voor effectief geurbeleid.

Ook heb ik geen antwoord gehad op mijn vraag over het fosfaatactieplan en het informeren van de commissie ecologie over handhaving daarvan.

De *voorzitter*: Amendement A4 is in die zin gewijzigd dat het thans luidt:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,

besprekende het Provinciaal Milieuplan 2012-2015 (PMP),

constaterende dat:

- *gezondheid als provinciaal belang is benoemd in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening;*
- *diverse sprekers voorstellen hebben gedaan voor het beter opnemen van gezondheid in het Provinciaal Milieu Plan;*
- *op 26 november 2010 de commissie Ruimte & Milieu geadviseerd heeft om besluitvorming over het ontwerp PMP uit stellen tot na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011 met als een van de argumenten dat Gezondheid een grotere rol zou moeten krijgen;*
- *de POC in haar advies van 8 december 2011 het*

accent op gezondheid waardeert, maar te beperkt acht, overwegende dat:

- *de provincie bevoegd gezag is voor vele milieueffectrapportages, ook buiten de provinciale gebiedsontwikkelingen;*
- *gezondheid-niet standaard een onderdeel is van milieueffectrapportages;*
- *de toenmalige ministeries van VWS en VROM een "Handboek gezondheidseffectscreening stad & milieu" hebben ontwikkeld, waarmee gezondheidseffecten in de planfase in beeld gebracht kunnen worden,*

besluiten:

- *beslispunt 1 van Ontwerpbesluit 6411 I B aan te vullen met "in het Provinciaal Milieu Plan 2012-2015 in paragraaf 5.1 op te nemen "De provincie zal in haar rol als bevoegd gezag voor alle milieueffectrapportages waarvoor de provincie bevoegd gezag is daar waar dit zinvol kan zijn het advies geven een gezondheidseffectscreening op te stellen."*

De voorzitter: Dit gewijzigd amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nummer A4a.

De heer Van der Wel (PvdD): Voorzitter! Ik vat even kort samen wat wij eerder hebben gezegd. Wij vinden dat het PMP als kapstok niet echt doet wat het zou moeten doen, namelijk punten benadrukken waar we echt op gaan letten met concrete maatregelen waar burgers en ook ambtenaren echt iets aan hebben. Als het gaat om gezondheid is toch duidelijk waar de problemen zitten. Het gaat om geluidsoverlast, het gaat om stank, het gaat om legio zaken die wij zouden kunnen en moeten meten en waar Brabant beter van wordt. Van al die dingen staat eigenlijk niets in het provinciaal milieuplan en, als ik het goed heb, ook niet in de andere plannen. Wat dat betreft is het een leeg stuk waar we wel mooi over kunnen praten, maar waar weinig vooruitgang in zit. Dat vinden we heel erg jammer. We hopen dan maar dat de uitwerking in andere plannen meer hoop geeft. Wij zullen het in de desbetreffende commissies goed volgen en suggesties doen.

Voorzitter. Als u mij toestaat, wil ik hier in de rest van mijn tijd de motie vreemd aan de orde van de

dag toelichten.

De voorzitter: Als u geen motie hebt ingediend, kunt u die ook niet toelichten.

De heer Van der Wel (PvdD): Ik heb haar wel aangekondigd.

De voorzitter: Nee, zo gaat dat niet. Moties vreemd aan de orde van de dag worden aan het begin van de vergadering ingediend en aan het eind van de vergadering behandeld. Die kunnen nu niet meer worden ingediend.

De heer Van der Wel (PvdD): Ik begrijp het. Het heeft betrekking op het milieu en het houdt verband met het Provinciaal Milieuplan.

De voorzitter: Dan is het gewoon een motie die betrekking heeft op dit onderwerp. Die mag u indienen.

De heer Van der Wel (PvdD): Het betreft een concreet geval waarin men te maken heeft met overlast, iets wat we volgens het provinciaal milieuplan willen voorkomen. Het gaat concreet over een mestvergister. De lokale partijen zijn al enige jaren bezig om deze mestvergister in Wanroij naar een andere locatie te verplaatsen. Tot op heden is dat om onduidelijke redenen steeds niet gelukt. Zes jaar geleden is deze vergister als proeffabriek gebouwd en in die tijd heeft hij vijf keer een boete gehad voor geurovertredingen. De buurt vecht hier al jaren tegen. Het is een concreet geval waar de provincie echt mee te maken heeft. De omwonenden hebben allemaal een agrarische achtergrond en zijn inmiddels wel het een en ander gewend wat betreft mestuitstoot en geuruitstoot. Het bedrijf heeft een milieuvergunning ontvangen die inmiddels is verlopen en een door de provincie verleende verlenging is door de Raad van State vernietigd. Dit speelde zich af voor de Wabo. Gezien de omvang van het bedrijf was een vergunning van de provincie nodig. Deze is dus zoals gezegd door de Raad van State vernietigd. Het bedrijf draait nu volgens onze informatie zonder vergunning. Wij vinden dit een

typisch voorbeeld hoe je als provincie niet moet omgaan met de leefomgeving. De mensen daar hebben er heel veel last van. Volgens onze informatie is de provincie, die de vergunning voor de Wabo heeft verleend, ook de partij die de vergunning zou moeten handhaven maar dat is tot op heden niet gebeurd. Vandaar dat wij nu met een concrete motie met steun van 50PLUS, de Onafhankelijke Statenfractie en GroenLinks willen aankondigen dat GS de uitspraak van de Raad van State eerbiedigen, het recht van omwonenden en ondernemers op een leefbare woon- en werkomgeving respecteren en in afwachting van een nieuwe vergunning, die is aangevraagd, het bedrijf nu stilleggen.

De voorzitter: De gedeputeerde zal in de beantwoording ook de vraag betrekken of dit iets is dat bij motie kan dan wel bij artikel 3.2 vragen thuishoort. Dat moeten we even bekijken.
Door de leden Van der Wel, Krol en P. Smeulders wordt de volgende motie voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 januari 2012,
constaterende:*

- *dat de Raad van State de milieuvergunning voor Cleanergy vernietigd heeft;*
- *dat de Raad van State uitgesproken heeft dat er bij het verlenen van de vergunning door de provincie zaken over het hoofd zijn gezien;*
- *dat Cleanergy al vele jaren stank- en geluidsoverlast veroorzaakt;*
- *dat Cleanergy in het verleden beboet is voor overlast,*

overwegende:

- *dat het bedrijf al anderhalf jaar zonder geldige milieuvergunning opereert;*
- *dat de ernstige hinder voor omwonenden en de andere ondernemers op bedrijventerrein Molenveld onacceptabel is,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *de uitspraak van de Raad van State te eerbiedigen;*
- *het recht van de omwonenden en ondernemers op een leefbare woon- en werkomgeving te respecteren;*
- *in afwachting van een nieuwe milieuvergunning het bedrijf Cleanergy stil te leggen,*
en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M10.

De heer Van den Hout (GS;SP): Voorzitter! De motie van het CDA over de inzet van een BRZO RUD in Brabant zien wij als ondersteuning van ons beleid. In die zin is de motie aan te bevelen. Het amendement van de PvdA over risicocommunicatie heeft het risico in zich dat wij gaan communiceren als eigenlijk anderen aan bod zijn. Bij alle rampen is het de veiligheidsregio die daarover het woord dient te voeren. In de andere gevallen die u aanvoerde, zoals bodemverontreiniging of andere milieuzaken, staat als een paal boven water dat goed gecommuniceerd moet worden met de omwonenden. Ik heb ook geen aanleiding te denken dat wij dat niet goed zouden doen. Als dat wel zo is dan moeten we het daar eens over hebben. Ik heb het liever een keer uitgebreid in de commissievergadering hierover dan dat we het per motie proberen af te doen.

De heer Leenders (PvdA): Voorzitter! Als je ziet hoe overheden zo nu en dan communiceren, ook in dat soort kleinere gevallen en ook over risico's, dan is het voor de hand liggend dat op het moment dat je het hebt over externe veiligheid, je ook iets zegt over een zorgvuldige wijze van communiceren en over de deskundigheid die je daarvoor nodig hebt. Dat zegt het amendement.

De heer Van den Hout (GS;SP): Ik vind het net iets te algemeen gesteld om te zeggen dat hoe overheden in het algemeen communiceren, niet best is en dat dit dus hier ook wel niet het geval zal zijn en u voorstelt dit in orde te maken. Bovendien kan ik u vertellen dat al onze woordvoerders in die zin regelmatig worden bijgeschoold in risicocommunicatie en dat behalve dat ze hier mooie verhalen voor het voetlicht van de pers brengen, ook piketdiensten draaien in het verband van de veiligheidsregio. Ze zijn er volgens mij allemaal wel degelijk voldoende bij betrokken.

De heer Van Hattem (PVV): Voorzitter! De motie komt op zich sympathiek over, maar ik vraag mij toch af hoe wij ons als provincie opstellen. De

commissaris heeft die taak wanneer het een calamiteit betreft die provinciegrens overschrijdend is en in bepaalde gevallen ook als meer gemeentes erbij betrokken zijn. Daarbij komt dat de provincie Omroep Brabant als officiële rampenzender faciliteert. Bij dergelijke calamiteiten heeft de provincie dus wel een bepaalde rol en daar past ook een communicatiestrategie bij. Dan lijkt afstemming met de veiligheidsregio's en met de gemeentes in dit geval op zijn minst relevant. Hoe kijkt de gedeputeerde er vanuit die invalshoek naar?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij hebben communicatiestrategieën voor alle punten waarop wij moeten communiceren. Als het gaat om het reageren op rampen waar de veiligheidsregio als eerste aan bod is, hebben we ook overleg met de veiligheidsregio, maar we gaan niet hun communicatie overnemen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Is het bij een calamiteit wel altijd even duidelijk of een veiligheidsregio als eerste aan bod komt? Bij Moerdijk overschreed het ook de provinciegrens en waren er meer veiligheidsregio's bij betrokken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Toch heeft u ook in wat van het rapport is uitgelekt kunnen lezen dat de provincie daar geen rol had bij de communicatie.

De heer *Van Hattem* (PVV): Misschien moeten wij wel een rol willen hebben.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Nee. Bovendien gaat de motie daar niet over.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dan zouden we ook kunnen zeggen dat het wel leuk en aardig is maar dat wij Omroep Brabant niet meer als rampenzender willen faciliteren en dat consequent ook aan de veiligheidsregio's willen overlaten. Ik mis een beetje de eenduidigheid in het geheel.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het werkt uitstekend.

De *voorzitter*: Even voor de goede orde voordat allerlei misverstanden en vooronderstellingen in dit debat een rol gaan spelen. Het lijkt mij goed dat degenen die dat willen eens in de commissie worden bijgepraat over hoe onder de huidige wetgeving de verantwoordelijkheden zijn. Die zijn vaak anders dan in veronderstellingen lijkt, maar het is een kwestie van even bijgepraat worden. Dan kunnen we veel ruis uit het debat weghalen en kunnen we nu verder met de behandeling van dit plan.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): D66 heeft een nieuw amendement A4a ingediend. Voor een groot deel gebeurt het gestelde al. Bij relevante projecten wordt die GES uitgevoerd. Bij alle andere mogelijk relevante projecten wordt de MER door de Staten behandeld en dan is dat misschien het moment om gezamenlijk te bekijken of dit een project is waarvoor we een GES willen organiseren of waarvoor we gezondheid wel van belang achten maar het op een andere manier willen benaderen dan via een gezondheidseffectscreening in beeld willen krijgen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik kan mij bijna niet voorstellen dat alle MER's waarvoor de provincie bevoegd gezag is, hier in de Staten langs komen, want het gaat juist ook om de MER's waarvan anderen dan de provincie initiatiefnemers zijn. Juist daar kunnen we invloed hebben.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zei al dat daar waar het relevant is, het al gebeurt. De echt majeure projecten komen hier echt wel langs.

Mevrouw *Spierings* (D66): Dan lijkt het mij ook een heel kleine moeite om ze gewoon aan te bevelen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dan moet ik zeggen dat het amendement bijna leeg is en daarmee overbodig. Wat wij nu doen is daar waar we er iets over hebben te zeggen en het zinvol is, een GES uitvoeren. U roept ons op om daar waar we bevoegd zijn en waar het zinvol is, zo'n GES uit te voeren.

Motie M8 van D66 zou ik kunnen overnemen en

ik zou kunnen toezeggen dat we de VTV's die op dit moment per GGD-regio worden gemaakt en niet provinciebreed worden gemaakt, bij elkaar voegen. Niet alleen door er een nietje door te slaan, maar daar waar provinciale taken de gezondheid raken, de VTV's van de GGD's bij elkaar te nemen en op die manier te komen tot een VTV op provinciaal niveau, dus geen nieuw onderzoek maar door gebruik te maken van de regio-onderzoeken die door de GGD worden uitgevoerd. Vanzelfsprekend kunnen wij toezeggen, zoals ik daarnet al heb gedaan, dat wij de commissies daarvan op de hoogte houden en dat zo'n VTV gereed is voor medio 2013 als het PMP voor een midterm review voorkomt.

De *voorzitter*: Wat is uw conclusie ten aanzien van de motie?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Mijn conclusie is dat ik de motie kan overnemen, in de zin zoals ik zojuist bedoelde.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daar moet u dan wel even helder over zijn. Neemt u de motie over zoals die hier staat of?....

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Nee, ik neem sowieso de twee laatste punten over: het informeren van de commissie en dat het in 2013 klaar is. Verder heb ik gezegd dat het VTV niet uit een nieuw onderzoek zal bestaan, maar wordt opgesteld op basis van de regio-onderzoeken die de GGD al uitvoert.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is de vraag of dat ook de bedoeling van de indieners van de motie is.

De *voorzitter*: Dat zullen we te weten komen bij de stemverklaringen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Als deze manier van overnemen niet de bedoeling is van de indieners van de motie, moeten zij de motie maar in stemming brengen.

Gevraagd is waarom wij bij militaire luchthavens zo afhankelijk zijn van Defensie. Ik heb de vraag

misschien niet helemaal goed begrepen. Het probleem rond die luchthavens is dat Defensie vergunningverlener, toezichthouder en handhaver is en de contouren opstelt, dus in feite alles doet. Dat maakt het ingewikkeld. Wij hebben daar COVM's voor om met Defensie en omliggende gemeenten en burgers te overleggen. Blijft staan dat wij voor alle informatie, ook informatie over de geluidscontouren, sterk afhankelijk zijn van informatie die we al dan niet van Defensie krijgen. Voor een deel is dat op te lossen door het plaatsen van meetpalen zodat we weten wat er werkelijk aan geluid wordt geproduceerd.

Er is gepleit voor het steunen van gemeenten bij het aanpassen van de Geurwet zodat zij effectief kunnen handhaven. Ik moet er even een vorm voor vinden, maar ik zeg toe dat ik de gemeenten daarbij zal steunen.

De motie over een mestvergister in Wanroij van de PvdD vind ik wat te ingewikkeld. Er zijn vragen gesteld over hetzelfde thema en die zijn bijna beantwoord, maar die antwoorden hebben de Staten nog niet gezien. Ik vind het onverantwoord om hier in de Staten op basis van de informatie die de heer Van der Wel hier in anderhalve minuut geeft over een behoorlijk complexe situatie, per motie te besluiten dat we onmiddellijk een bedrijf gaan stilleggen. Ik kan u beloven dat als de motie wordt aangenomen, ik haar niet op die manier ga uitvoeren.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Is de gedeputeerde het met mij eens dat zwaar overlast gevende bedrijven aandacht vragen van de provincie en dat een vergunningenbeleid moet worden uitgevoerd gericht op het voorkomen en opheffen van anderszins situaties en dat bij acute veiligheids- en gezondheidsproblemen de provincie alert moet reageren? Dat staat in het Bestuursakkoord.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja natuurlijk. Het is staand beleid, maar om op basis daarvan en op basis van de werkelijk minieme informatie die u mij kon geven over een heel specifieke situatie nu toe te zeggen een bedrijf te sluiten, gaat mij veel te ver.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Kan de gedeputeerde mij toezeggen dat hij verder de zaak gaat bekijken en dat als hij tot de constatering komt dat de provincie in dit geval bevoegd gezag is omdat het van voor de Wabo is, hij zal ingrijpen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het ligt er maar aan wat de heer Van der Wel onder ingrijpen verstaat.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voldoen aan de wet.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Absoluut. Wij voldoen altijd aan de wet.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik dank de gedeputeerde voor deze toezegging.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Wellicht hoeft sluiting niet meteen de consequentie te zijn. Er is voor de overheid in principe wel een beginselplicht tot handhaving. Hoe ziet de gedeputeerde dat in relatie tot dit dossier? De gedeputeerde zegt dat hij de motie toch niet zal uitvoeren. Is hij wel bereid de handhavingsverplichtingen op zich te nemen die uit de wet voortvloeien?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja natuurlijk. Wij houden ons aan de wet. Daarom kan ik niet op basis van veel te weinig informatie zo iets drastisch toezeggen. We hebben weliswaar een plicht tot handhaven – die kan ons althans worden opgelegd – maar zover is het nog niet. Als een bedrijf, waar het naar uitziet, een nieuwe vergunningaanvraag heeft ingediend, zullen wij voordat wij gaan handhaven, eerst moeten kijken of het een aanvraag is waarvoor vergunning kan worden verleend en die een einde maakt aan illegale overlast. Als dat het geval is kunnen wij nog steeds niet handhaven. Hoe dan ook, ik vind het geen onderwerp dat wij hier in de Staten per motie kunnen regelen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Is de gedeputeerde los daarvan eventueel wel bereid te kijken welke handhavingsmogelijkheden er zijn?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar zijn al 3.2 vragen over gesteld.

De *voorzitter*: De gedeputeerde heeft voldoende duidelijk gemaakt dat hij bereid is naar die zaak te kijken. Hij handelt in een lopende kwestie. Er wordt niet per motie een bedrijf gesloten.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De gedeputeerde haalde zojuist zelf aan dat er een vergunningaanvraag ligt. Dat heeft hij niet van mij.

De *voorzitter*: Volgens mij heeft de gedeputeerde dat niet gezegd. Hij zei: in een situatie waarin er een nieuwe aanvraag is. Het is een theoretische mogelijkheid.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dan haak ik daarop in met te zeggen dat gezien de grootte van het bedrijf wij als provincie een verklaring van geen bedenking moeten geven. Ik stuur er wel stellig op aan dat hij er dan kritisch naar kijkt gezien het verleden van het bedrijf.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij kijken altijd kritisch naar verklaringen die wij afgeven maar wij moeten ons wel aan de wet houden.

De *voorzitter*: Ik kijk nog even rond om te zien of er behoefte is aan een schorsing voordat wij overgaan tot de stemmingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie zou graag even schorsing willen.

De vergadering wordt voor tien minuten geschorst.

De *voorzitter*: Is er nog behoefte aan een derde termijn?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik heb nog een vraag aan de indieners van motie M10. Zijn zij bereid de laatste regel over het stilleggen van het bedrijf zodanig aan te passen dat niet heel concreet de maatregel van het stilleggen van het bedrijf wordt genoemd? Dan zouden we eventueel

wel kunnen instemmen met de motie. Zoals zij nu luidt kunnen wij dat niet.

De *voorzitter*: Mocht dat het geval zijn, dan zal een aangepaste versie moeten worden opgesteld en rondgedeeld.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Daarmee kunnen we instemmen.

De *voorzitter*: Dan moet er een aangepaste motie komen. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

De vergadering wordt voor vijf minuten geschorst.

De *voorzitter*: Ingediend is een gewijzigde motie M10a, waardoor motie M10 is vervallen en geen onderdeel van de beraadslaging meer uitmaakt. Het dictum van motie M10a luidt:

"verzoeken het college van Gedeputeerde Staten

- de uitspraak van de Raad van State te eerbiedigen;*
- het recht van de omwonenden en ondernemers op een leefbare woon- en werkomgeving te respecteren;*
- in afwachting van een nieuwe milieuvergunning te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om te handhaven,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Krijgen we nog een advies van de gedeputeerde over deze gewijzigde motie?

De *voorzitter*: Het zal heel kort kunnen zijn. Ik denk dat de gedeputeerde herhaalt wat hij zojuist heeft gezegd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): In elke vergunningloze situatie, waarin sprake is van een vernietigde vergunning en aanvraag van een nieuwe of een aanvulling op een eerdere vergunning, wordt bekeken of er in die tussentijd mogelijkheden of noodzaak zijn om te handhaven. Dat onderzoek doen we altijd en hebben we ook in dit geval gedaan. In die zin is deze motie achterhaald. Onze conclusie is dat totdat wij de nieuwe milieuvergunning afgeven, het bedrijf kan

blijven opereren maar dat wel moet doen onder de condities die zijn gesteld bij de vergunning van maart 2010.

De heer *Kap* (OSN): Even voor de duidelijkheid: Er is dus een nieuwe vergunning aangevraagd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja. Deze heeft al ter inzage gelegen en daarop is al een reactie gekomen. Onze reactie daarop wordt nu voorbereid. Uiteindelijk wordt een vergunning afgegeven. Wij achten het een vergunningbare situatie. In dat licht bezien blijft deze onderneming in bedrijf.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Inmiddels hebben wij meer feitelijke informatie over amendement A7 dat handelt over het communiceren over risico's. De wettelijke taak voor risicocommunicatie bij externe veiligheid ligt bij de veiligheidsregio's. De provincie heeft de opdracht vanuit het ministerie van I en M, de structurele uitvoering van externe veiligheidstaken, waaronder risicocommunicatie door veiligheidsregio's te registreren. Om die reden lijkt het ons niet op zijn plaats dit amendement te handhaven. Wij trekken het daarom meden namens D66 en GroenLinks in.

De *voorzitter*: Amendement A7 is ingetrokken en maakt geen onderwerp meer uit van de beraadslaging.

In stemming komt amendement A2.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4a.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.
Voorzitter. Wij vinden dit amendement overbodig.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.
Wij vinden dat dit amendement te veel beperkingen oplegt.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is verworpen.

In stemming komt het Statenvoorstel nr. 64/11.

De voorzitter: Ik wijs nog op het erratum dat hierbij is inbegrepen. Dat heeft niet betrekking op het besluit zelf maar op de tekst van het voorstel.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.
Onder verwijzing naar mijn tweede termijn kunnen wij niet op deze manier met het plan instemmen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en 50PLUS voor dit Statenvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M6.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Wij hadden graag gehad dat deze motie in samenhang was gebracht met motie M8.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor, met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor, met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor, met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De voorzitter: Ik stel vast dat voor deze motie hebben gestemd de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD en die van de overige fracties ertegen zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M7.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de SP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.
Zoals de gedeputeerde het toelichtte, staat het niet in de motie.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.
Wij hadden deze motie graag mede willen

indienen maar wij zijn er helaas niet voor benaderd.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.
Met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de motie unaniem is aangenomen.

In stemming komt motie M10a.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.
We gaan hier in de Staten niet over individuele zaken zoals deze. Wij vinden ook dat deze zaak hier niet had mogen worden ingebracht.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Tegen.
Wij vinden het belachelijk per motie individuele gevallen te behandelen. Het is ook geen taak voor PS maar voor GS.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.
Wij gaan hier niet over individuele gevallen en een heel aantal vragen is niet beantwoord.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De voorzitter: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat zij is verworpen.

Vragenuurtje

De voorzitter: Met de heer Van Hattem is afgesproken dat de vragen die hij had ingediend inzake het Natuurakkoord, worden betrokken bij de behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag die is ingediend door VVD, CDA en SP. De interpellatie zal dus louter betrekking hebben op de uitingen van de gedeputeerde in de media. Dat is ook met de heer Van Hattem goed afgesproken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat is correct. Ik ga er wel vanuit dat het interpellatiedebat plaatsvindt voordat over het Natuurakkoord wordt gesproken.

De voorzitter: De behandeling van een motie vreemd aan de orde van de dag is altijd het laatste agendapunt. We hebben nu eerst het vragenuurtje en daarna het interpellatiedebat.

De eerder ingediende vragen van de heer Van Liempd over het medisch kinderdagverblijf zijn ingetrokken.

Allereerst stel ik aan de orde de vragen van de heer Kerkhoff. De volgorde is dat eerst de indiener de vragen stelt, dat de gedeputeerde daarop antwoord, dat de indiener daarop mag reageren en dat daarna andere leden er iets over mogen vinden.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Een gevoelige zaak is de opslag van radioactief afval in deze provincie en ook over de grens in de grensstreek. Dan woon je in Valkenswaard en word je er meteen mee geconfronteerd. Om Wim Sonneveld te citeren: Zo is het gekomen. Op 22 december jl. is tijdens de gemeenteraadszitting van de gemeente Valkenswaard door de partijen Helder en Gedreven en de PvdA een motie ingediend waarin de gemeenteraad zich kon uitspreken over de

opslag van radioactief afval in de boven- of ondergrond van Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft. Door CDA en D66 werd verzocht de motie aan te houden tot na 23 januari 2012 als in Bergeijk een informatieavond wordt gehouden, georganiseerd door de provincie Noord-Brabant. De motie is toch in stemming gebracht en verworpen. Ik citeer nu uit de motie van de gemeente Valkenswaard die ik gisteravond pas laat heb gekregen: Op basis van het rapport van T&A Survey is vast komen te staan dat in dit gebied zich veel breuken bevinden in de ondergrond en dat de kleilaag daar bovendien zowel aan de onderkant als aan de bovenkant grenst aan een waterlaag waardoor eventuele lekkage van radioactief afval sneller naar het aardoppervlak kan bewegen. Het hele gebeuren is ontstaan door het voornemen een hele tijd geleden al van de Belgische deelregering om in de grensstreek van de Kempen dit radioactief afval op te slaan. Het zou met name in de gemeente Lommel gebeuren. Gebleken is ook dat de bijeenkomst van 23 januari in Bergeijk is georganiseerd op initiatief van de provincie Noord-Brabant door middel van een door de provincie Noord-Brabant, directie ecologie, verstuurd brief van 8 december 2011, gericht aan het college van B&W van gemeenteraden in de provincie Noord-Brabant. Deze bijeenkomst in Bergeijk en ook andere bijeenkomsten, in totaal 3 stuks, zijn georganiseerd naar aanleiding van een in opdracht van de provincie Noord-Brabant verricht onderzoek van de hoogleraar Theo Olsthoorn hier in september gepresenteerd. Ook worden daar de Belgische plannen gepresenteerd van de Belgische organisatie NIRAS. Bij dit soort gevoelige zaken gaat de organisatie Greenpeace nog allerlei blaadjes sturen. Iedereen wordt dan een beetje onrustig en ik kan mij daar wat bij voorstellen.

Vandaar aan het college de volgende vragen.

Vraag 1. Uit ons bekende berichtgeving blijkt dat de provincie Noord-Brabant het eerder genomen besluit van februari verleden jaar over de opslag van radioactief afval in Noord-Brabant heeft afgewezen. Het beleid dat de hoogleraar Theo Olsthoorn in zijn onderzoeksrapport suggereert is

dat de provincie “de opslag van radioactief afval in de Belgische kleigrond een stuk gemakkelijker kan accepteren indien deze opslag gebeurt op grote diepte”. Dat is blijkbaar een nuancering van de eerder in februari verleden jaar aangenomen afwijzende motie. De vraag is dus wat het standpunt van GS is ten aanzien van deze stellingname van Noord-Brabant. Met andere woorden, heeft het college op grond hiervan een ander standpunt ten aanzien van de opslag van radioactief afval in Noord-Brabant dan het eerder ingenomen afwijzende standpunt.

Vraag 2. De volgende vraag is waarom de leden van minimaal de commissie ecologie en handhaving niet vooraf zijn geïnformeerd over de op 8 december 2011 door de provincie Noord-Brabant verstuurde uitnodiging voor de bijeenkomsten, o.a. op 23 januari 2012 in Bergeijk en op andere data in Noord-Brabant.

Vraag 3. Laat de provincie door het organiseren van de onder punt 2 genoemde bijeenkomsten en het versturen van uitnodigingen hiervoor niet ten onrechte de verdenking op zich dat de provincie Noord-Brabant de verantwoordelijke instantie is terwijl het toch een zaak is van de gemeentelijke en centrale overheden?

Vraag 4. Waarom zijn de betrokken gemeenten, zeker de gemeente Valkenswaard, niet eerder geïnformeerd over het rapport van professor Olsthoorn, zodat bijvoorbeeld in de gemeente Valkenswaard op 23 december jl. tijdens die gemeenteraadsvergadering een duidelijk standpunt had kunnen worden ingenomen en ook had kunnen worden onderbouwd?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! De provincie organiseert een drietal bijeenkomsten in de regio, Brabantdekkend als het ware. Een ervan is inmiddels geweest. Dat was in midden-west. Volgende week zijn er nog twee bijeenkomsten, een in Tilburg en een in Bergeijk. Wij hebben toen prof. Olsthoorn hier zijn onderzoeksrapport presenteerde gezien dat het tot veel onrust heeft geleid in een groot aantal Brabantse gemeenten. Hoe dichter bij België, hoe groter de onrust. Wij hebben toen gemeend die gemeenten te moeten afgaan met dit soort informatiebijeenkomsten om

zowel de Belgische kant van het verhaal te laten vertellen van NIRAS als de kant van het onderzoeksrapport van prof. Olsthoorn en het standpunt van de provincie. De heer Kerkhoff haalt Nederland en België door elkaar en dat is jammer. De provincie Noord-Brabant heeft in de Staten een motie aangenomen waarin zij uitsprak geen voorstander te zijn van de opslag van kernafval in Nederlandse bodem. Dat is het standpunt van PS en dus ook van GS. Het onderzoek van prof. Olsthoorn heeft geen betrekking op de Brabantse bodem maar gaat over Belgische plannen. Hij stelt dat er twee kleilagen zijn, een ondiepe en een diepe. De Belgen willen het in de ondiepe kleilaag stoppen en hij suggereert dat het waarschijnlijk meer aanvaardbaar is als dat kernafval in de tweede laag wordt gestort en ik denk dat hij daar gelijk in heeft. Het is echter kernafval in België en daar gaan wij niet over en daar hebben deze Staten ook geen standpunt over geformuleerd.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Het gaat om communicatie. Nu ziet de gedeputeerde hoe misverstanden kunnen groeien, ook in een gemeente als Valkenswaard. Nogmaals, mijnheer Olsthoorn heeft in opdracht van deze provincie het rapport gemaakt. Dan gaat men zeggen: verrek, die provincie gaat plotseling een ander standpunt innemen. Dat soort zaken moeten we echt zien te vermijden. Dat meen ik serieus.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De heer Kerkhoff is de eerste die mij erop wijst dat er plotseling een ander standpunt van de provincie zou liggen. Ik heb verleden week nog met prof. Olsthoorn gesproken en het lijkt mij volkomen duidelijk dat die volstrekt niet ziet dat er opeens een ander standpunt van GS zou liggen. Wij zijn naar aanleiding van de motie van PS tegen de opslag van kernafval in Brabantse bodem en wij hebben niets te zeggen over wat de Belgen in hun bodem doen. Wij hebben daar wel belangen bij en wij hebben er wel een mening over.

Waarom zijn de leden van de commissie Ecologie en Handhaving niet vooraf al op 8 december over deze bijeenkomsten geïnformeerd? Ten eerste, de

bijeenkomsten waren niet voor hem bedoeld want hij was hier al bij de presentatie van het rapport van prof. Olsthoorn. De informatiebijeenkomsten zijn opgezet naar aanleiding van onrust in de regio en waren dan ook bedoeld voor met name gemeenten in die regio en eventueel publiek. Wij hebben geïnventariseerd wat de belangstelling was om te kunnen bepalen of die bijeenkomsten überhaupt doorgang moesten vinden. Toen in januari duidelijk werd dat de belangstelling groot was en de bijeenkomsten door zouden gaan, hebben wij u daarvan op de hoogte gesteld zodat geïnteresseerden eventueel zouden kunnen aansluiten.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Het gaat hier om communicatie. Natuurlijk zijn deze bijeenkomsten zeer nuttig, want informatie van de Brabanders over dit soort zaken is van groot belang. Nogmaals echter, ik ben volksvertegenwoordiger en ik woon in Valkenswaard. Ik word benaderd en op dat moment weet ik dus niks. Dat is gewoon vervelend. Ik had het kunnen weten als ik hier was geïnformeerd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik denk dat de provincie Noord-Brabant ongelooflijk veel activiteiten verricht waar u geen weet van heeft. Dit is er dan een van. Het volstaat dan om even op de website te kijken of een telefoontje naar de provincie en dan weet u precies waar het over gaat.

Ik denk niet dat wij niet verwarring zaaien door ten onrechte de verdenking op ons te laden dat wij verantwoordelijk zijn, terwijl het de verantwoordelijkheid en bevoegdheid is van centrale en gemeentelijke overheden. Wij organiseren deze bijeenkomsten op grond van twee overwegingen: het wegnemen van onrust in die gemeenten en vanuit onze verantwoordelijkheid voor grondwater en veiligheid. We beginnen die bijeenkomsten met de stelling – niemand die er ook maar enige moeite mee heeft – dat de provincie wel belangen maar geen bevoegdheden in dezen heeft.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Dan moet u zo'n tekst eens lezen. Die is heel suggestief. Die komt bij mensen

in de brievenbus terecht en dan denkt men al snel, mijn God wat is er nu weer aan de hand, wordt er bij mij in de achtertuin kernafval opgeslagen. Ik pleit ervoor dat we dat soort zaken vermijden door betere communicatie met alle instanties, ook met die gemeenteraden, want de gemeenteraden, zeker de fracties in Valkenswaard, wisten van niets.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Een volgende vraag van de heer *Kerkhoff* was, waarom de gemeenten in Noord-Brabant niet veel eerder geïnformeerd zijn over het rapport van prof. Olsthoorn. Nogmaals, de standpuntbepaling in de gemeenteraad van Valkenswaard ging over de opslag van radioactief afval in Nederland. Het rapport van prof. Olsthoorn ging over België. Dat heeft dus niets met elkaar te maken. Zeker als je geen verwarring wilt zaaien, moet je die zaken niet door elkaar halen. Bovendien hebben we in september in het provinciehuis behoorlijk algemeen gecommuniceerd over de presentatie van het rapport van prof. Olsthoorn.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! De gedeputeerde heeft genoeg antwoorden gegeven, maar nogmaals, een betere communicatie zou tot veel minder onrust hebben geleid bij zeker een aantal gemeentes. Daar gaat het om.

De *voorzitter*: Als uw voorzitter zou ik aan dit punt nog willen toevoegen dat het misschien mogelijk is dat we u via de dagmail van de griffie over die bijeenkomsten die u als volksvertegenwoordiger in uw regio over gevoelige dossiers hebt, als het mogelijk is van te voren op de hoogte stellen. Dat zal uw rol als volksvertegenwoordiger misschien veraangename. Wij zullen in ieder geval dit thema verder bekijken om misverstanden in de communicatie te voorkomen.

Ik dank u voor uw vragen en de gedeputeerde voor de beantwoording.

We gaan nu over naar de tweede serie vragen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Mijn vragen gaan over de motie over het transitverbod van vrachtwagens op de N69. Ik wil nog uitleggen waarom ik die motie heb ingediend. Het staat los

van de discussie over de west parallel, in zo verre dat we nu te maken hebben met overlast in Aalst en Waalre. Het zijn sterk vervuilde plaatsen. In de top tien van meest vervuilde plaatsen staat Valkenswaard op 3 en Aalst op 9. Er is acuut aanleiding daaraan wat te doen. Andere ontwikkelingen zijn ook van belang. Dat is in een wat groter verband dat in België de N74 die zuidelijk van Eindhoven aansluit op de N69. Waarschijnlijk volgend jaar wordt gestart met een verdubbeling van die weg. Er komt dus feitelijk een snelweg te liggen vanaf Brussel via Leuven naar Eindhoven. Die snelweg zal stoppen bij de Nederlandse grens. Op dat moment zie ik qua verkeersafwikkeling grote problemen ontstaan aan Nederlandse zijde. Ik denk dat we niet nog meer vrachtwagens door Valkenswaard en Waalre willen hebben die daar niets te zoeken hebben. Een winkelier in Valkenswaard of Waalre kan zijn vrachtwagen gewoon via Valkenswaard laten rijden als hij uit België komt. Met name in Waalre bestaat nogal eens dat misverstand omdat ze de strekking van de motie niet helemaal begrijpen.

De vragen die ik heb gesteld, kan iedereen lezen. De belangrijkste vraag is, of GS van mening zijn dat doorgaand vrachtverkeer beter via de N69 door Valkenswaard en door Aalst kan rijden dan via de N396 en de A2, dus oostelijk langs deze plaatsen.

Ik ben benieuwd naar de antwoorden van de gedeputeerde en ik wil het sowieso in een later stadium graag teruggekoppeld hebben naar de commissie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De vragen van de PVV-fractie hebben betrekking op het besluit van GS een notitie naar de commissie te sturen met daarin gemotiveerd aangegeven wat de bevindingen zijn van ons college nadat de motie in de Staten was aangenomen. De motie droeg het college op in overleg te treden met de regio, de gemeenten en de bedrijven in het betrokken gebied om de proef om het doorgaand vrachtverkeer te weren te starten. In het overleg geven wij aan dat het de wens van de Staten is een proef met het weren van doorgaand vrachtverkeer in beide kernen te doen. Daarover is bij de

betrokken gemeentes uitvoerig gediscussieerd en de conclusie is dat bij de betrokken gemeentes noch bij het bedrijfsleven op dit moment voldoende draagvlak is om die proef uit te voeren. Men heeft er twee redenen voor. Het onderzoek naar het weren van doorgaand vrachtverkeer en de effecten op het onderliggend wegennet zijn in 2008 onderzocht. Toen is in regionaal verband besloten de maatregel niet direct uit te voeren maar op te nemen in samenhang met het maken van een nieuwe infrastructuur, zodat er een goed alternatief is voor het doorgaand vrachtverkeer.

De heer *Van den Berg* (PVV): Daar zit de crux. Het is een ander type verbod dan in 2008. In 2008 was de planning om grofweg gezegd tussen Valkenswaard en Aalst een slagboom over de weg te plaatsen, zodat er geen vrachtwagen meer door kon. Nu gaat het om een totaal ander plan met heel andere gevolgen. Er zijn kentekenscans gedaan in 2010. Daaruit blijkt dat in het doorgaande verkeer tussen noord en zuid waar niets is aangegeven 250 vrachtwagens per dag langskomen en van zuid naar noord waar op de rotonde bij Valkenswaard een bordje met “Eindhoven rechtsaf” staat, gaan toch nog 180 vrachtwagens over de N69. Dus alleen al dat ene bord levert een besparing op van 70 vrachtwagens. We praten over 400 vrachtwagens per dag, evengoed 2500 km vrachtwagens per jaar dat we die dorpen besparen. Ik geloof niet dat de N396 en de A2 dat niet zouden kunnen hebben. Een bijkomend voordeel is dat vrachtwagens meteen op de hoofdrijbaan van de A2 terecht komen, waardoor ook nog de parallelweg, de N2, wordt ontlast. Die dreigt namelijk ook vol te lopen. Ik zie aan alle kanten voordelen. Nogmaals, voor verkeer dat in Valkenswaard of Waalre zelf moet zijn, verandert er helemaal niets. Ik heb het idee dat die boodschap niet wil overkomen in de betrokken gemeenten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb precies gedaan wat de motie opdroeg, namelijk in overleg treden met het lokale bedrijfsleven en de gemeenten. Wij rapporteren wat dat overleg heeft opgeleverd. Men heeft naar mijn idee goed in de

gaten wat de proef behelst. Men vindt ook dat het bieden van een alternatief voorrang heeft boven het nu aanpakken van het verkeer op de N69. De wettelijke normen worden overigens nog niet overschreden zoals blijkt uit de metingen.

Dat brengt mij op de rapportage aan de Staten. De Staten hebben ons opgedragen dit te doen en wij rapporteren daarover. Wij hebben op basis van het ontbreken van een draagvlak nog een overleg gevoerd met de regionale politie, want wij weten ook dat het instellen van een vrachtwagenverbod alleen kan en effectief zal zijn als de handhaving adequaat is. Die adequate handhaving moet mogelijk zijn, er moet capaciteit voor zijn en er moet prioriteit aan gegeven kunnen worden en dat gedurende langere periode om effect te sorteren. Dat overleg hebben wij nog niet gehad omdat er vooralsnog bij de diverse gemeenten in het bestuurlijk overleg dat wij daarover hebben, nog geen draagvlak bestaat om deze proef uit te voeren. Men is wel een groot voorstander van een vrachtwagenverbod voor doorgaand vrachtverkeer, maar alleen als het onderdeel uitmaakt van het totale pakket met aanleg van nieuwe infrastructuur en andere additionele maatregelen. Die rapportage heeft het college in een notitie aan de commissie aangeboden. Wij zijn graag bereid er in de commissievergadering verder met u van gedachten te wisselen.

De heer *Van den Berg* (PVV): De gedeputeerde wil dus sowieso wachten met een eventueel transitverbod voor vrachtwagens totdat de nieuwe infrastructuur is aangelegd. In België gaat de rechter de tweede helft van dit jaar bepalen of ze daar van start kunnen met de omleiding Houthalen-Helchteren. Vergist u zich niet, er komt echt een snelweg te liggen van Brussel naar Eindhoven. Dan krijgen we de situatie zoals bij de A61 in Duitsland die bij Venlo doodliep, wat nu eindelijk wordt opgelost. De gedeputeerde zegt dus dat dit allemaal niet uitmaakt en dat we pas over zo'n vrachtwagenverbod gaan praten op het moment dat ook andere infrastructuur wordt aangelegd. Daar zit voor mij nu juist het pijnpunt. Ik heb het idee dat de situatie wat urgenter is dan ik bij de gedeputeerde beluister.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De N69 is een provinciale weg. Het simpelweg plaatsen van borden met "verboden voor doorgaand wegverkeer" betekent dat wij onze weg afsluiten voor dat internationale doorgaande vrachtverkeer, terwijl de weg in feite bedoeld is als een internationale verbinding. Dat verkeer leiden wij dan af naar gemeentelijke wegen, waarvan wij moeten constateren dat dit altijd gepaard kan gaan met ongewenste neveneffecten, namelijk dat het verkeer op plaatsen komt waar het nieuwe knelpunten of nieuwe ongemakken gaat veroorzaken. Als vervolgens gemeenten op hun grondgebied ook weer borden gaan plaatsen om het verkeer daar tegen te houden, krijgen we een chaos in de regio. Net zo goed als wij het verstandig vinden dat als het Rijk maatregelen neemt, dit gebeurt in overleg met provincie en gemeenten over het onderliggende netwerk en de consequenties daarvan, is dat hier ook gebeurd. Nogmaals, er is een groot draagvlak om de maatregel te nemen, maar alleen in samenhang met het goed kunnen afleiden van het verkeer op andere routes. Men heeft op dit moment, gelet ook op de enorme discussie in het gebied over de maatregelen in hun totaliteit, geen behoefte om snel even een proefje doen, omdat dat leidt tot nieuwe onrust in de broze samenwerking waarin men tracht gezamenlijk een totaalpakket aan maatregelen in dit gebied te organiseren, te financieren en uit te voeren. Dat is gewoon het resultaat van het overleg over de motie zoals die in de Staten is aangenomen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Ik stel voor dat we daar in de commissie nog op terugkomen, want er stond in die motie ook nog iets over valide argumenten. Daar kunnen we dan nog even over discussiëren. Dat lijkt mij hier niet de plaats voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik constateer een feitelijke onjuistheid in de beantwoording van de gedeputeerde. Hij zegt dat de afwikkeling plaatsvindt op gemeentelijke wegen, maar we hebben het hier enkel over een afwikkeling op de N396, de zuidelijke randweg Valkenswaard en de Leenderweg in Leende. Dat is een provinciale

weg. Ik snap niet hoe hij erbij komt dat dit een afwikkeling op gemeentelijke wegen betreft.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voor het verkeer dat oostelijk van Eindhoven moet zijn, zal dit de route zijn. Het verkeer dat westelijk van Eindhoven moet zijn, zal al eerder op andere wegen worden afgeleid, waaronder de Fressenvenweg en de wegen langs Bergeijk en Eersel. Dat is simpelweg omdat ze geen alternatief meer hebben. Daardoor zal het verkeer ook in andere gemeentes en op andere wegen terechtkomen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Daar is onze motie specifiek niet voor bedoeld. Zij is enkel en alleen bedoeld voor Valkenswaard en Aalst en niet voor de afwikkeling op de Fressenvenweg. Dat willen we juist voorkomen door het enkel te beperken tot Valkenswaard en Aalst zodat dat verkeer enkel over de N396 gaat en niet via de Fressenvenweg en het Stuivertje. Dat willen we echt voorkomen. Daar is het op gericht en ik begrijp niet dat dit niet is doorgekomen in de plannen zoals die zijn uitgelegd voor de gemeenten. Volgens mij is een totaal verkeerde beeldvorming ontstaan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik denk dat u de gemeentes onderschat. Men heeft de motie uitermate goed gelezen. U zet weliswaar het bord verboden voor vrachtverkeer een stukje verderop, maar het vrachtverkeer zal de kortste route kiezen, als dat niet meer een doorgaande route is naar Eindhoven en Veldhoven en zal dus eerder afslaan. Daarmee leidt je toch een deel van het verkeer af op wegen die daarvoor niet geschikt zijn. Met Iersel, Bergeijk, Valkenswaard en Aalst is er uitvoerig over gediscussieerd en men vindt het op het ogenblik geen verstandig besluit. Ze zeggen er op dit moment geen draagvlak voor te hebben om een snelle proef te doen. Ze vinden het een belangrijke maatregel maar wel in samenhang in het totale gebied.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Het is een iets andere perceptie van de werkelijkheid. Volgens mij heeft de gemeente Valkenswaard gezegd dat ze er wel interesse in heeft. Los daarvan, de heer Van

den Berg zei dat het verstandig is dit onderwerp in de commissie te behandelen. Ik wil daarom de gedeputeerde vragen de notitie, waarvan niet bekend is hoe en waar deze geland is, te bespreken in de eerstkomende vergadering van de commissie M en F.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De commissie-notitie staat sinds gistermiddag op het systeem en maakt onderdeel uit van de stukken die voor de behandeling op 10 februari aan de commissie zijn toegezonden. Indien de leden dat bij de commissie aangegeven, kunnen zij dit stuk ter bespreking vragen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Dat is dan bij dezen gebeurd.

De *voorzitter*: Nu de gedeputeerde dit heeft toegezegd lijkt het mij dat in voldoende mate aanvullende vragen zijn gesteld. Ik sluit hiermee de beantwoording van dit vragenuurtje.

Interpellatiedebat

De *voorzitter*: Hierbij zijn tevens aan de orde de vragen van de heer Van Hattem over het Natuurakkoord.

Het woord is aan de indiener van het verzoek tot het houden van een interpellatie, de heer Van Hattem.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Op 27 december jl. gaf gedeputeerde Van den Hout voor Omroep Brabant aan dat hij verwacht dat Provinciale Staten alsnog zullen instemmen met het Natuurakkoord. Deze verwachting spreekt hij expliciet uit over de fractie van zijn eigen partij, de Statenfractie van de SP, en over de fractie van de PVV.

1. Waarop baseerde de gedeputeerde deze uitspraak en hoe kan de gedeputeerde verantwoorden dat hij binnen het duale stelsel een voorschot neemt op het stemgedrag van andere fracties, zonder dat er een gesprek of debat heeft

plaatsgevonden en dit onderwerp niet eens formeel geagendeerd is?

2. a) Waarom respecteert de gedeputeerde een meerderheidsbesluit van PS niet door het Natuurakkoord opnieuw in stemming te willen brengen? Dit met inachtneming van het feit dat er vanuit het Rijk geen beleidswijzigingen zullen plaatsvinden (staatssecretaris Bleker gaf diezelfde 27e december immers aan niet af te zullen wijken van het Natuurakkoord en dat van heropening van de onderhandelingen ook geen sprake kan zijn).

b) Hoe verhoudt deze uitspraak van de gedeputeerde zich met zijn uitspraak van 23 december jl. op Omroep Brabant Televisie: “Het besluit van Provinciale Staten staat vast en daar ga ik ook van uit”?

3. a) Op Omroep Brabant Radio van 27 december jl. stelde de gedeputeerde dat Provinciale Staten het akkoord hebben afgewezen vanwege de €600 mln. euro bezuiniging op natuurbeleid. Waarop baseert de gedeputeerde deze uitspraak en waarom gaat de gedeputeerde hier voorbij aan het feit dat de PVV-fractie juist andere bezwaren had, namelijk de halfslachtige houding van de gedeputeerde ten aanzien van het de uitvoering, en in PS had aangegeven het Natuurakkoord en daarmee de bezuiniging an sich juist wél te steunen?

b) In deze uitzending stelt de gedeputeerde tevens dat het naar zijn zeggen voor Provinciale Staten cruciale punt van €600 mln. bezuiniging achterhaald is, omdat de Tweede Kamer de begroting heeft goedgekeurd. In de Statenvergadering was dit voor de gedeputeerde echter géén punt van discussie, hij stelde letterlijk “de staatssecretaris heeft dit akkoord niet nodig, de bezuiniging gaat door”. Waarom draait de gedeputeerde nu de rollen om door te suggereren dat goedkeuring van de begroting door de kamer nog een rol speelde in de Statenvergadering, terwijl dit feitelijk niet het geval was? Hoe kan de gedeputeerde deze onjuiste voorstelling van zaken verantwoorden?

4. Hoe kan de gedeputeerde zijn uitspraken in de Volkskrant van 27 december jl. met elkaar rijmen, waarin hij enerzijds pleit om verder verzet tegen het Natuurakkoord te staken, maar tegelijkertijd

stelt dat Bleker een te rooskleurige voorstelling van zaken geeft? Acht de gedeputeerde het Natuurakkoord onverkort uitvoerbaar met deze volgens hem te rooskleurige voorstelling van zaken?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Allereerst wil ik meer in het algemeen zeggen dat als je iets voor de televisie of op de radio hoort of in de krant leest, het goed is te weten dat het allemaal een fragment is van een interview dat bijvoorbeeld tien minuten heeft geduurd en dat naar believen verknipt kan worden. Ik ga niets terugnemen van wat in de krant heeft gestaan of op de radio te horen was.

In antwoord op de eerste vraag kan ik zeggen dat ik goede contacten heb met de SP en dat ondanks het dualisme ik die mensen ook wel eens zie en wij het hebben over politiek interessante zaken, o.a. over het Natuurakkoord. De heer Van Hattem stelt dat ik het Natuurakkoord opnieuw in stemming ga brengen. Zoals hij zelf al constateert staat het niet op de agenda, toen hij de vragen indiende niet en ook vandaag niet. Het Natuurakkoord is zoals hij in zijn laatste vraag ook stelt, wat mij betreft een gepasseerd station. Dat is hier in stemming geweest en in alle andere provincies. Een meerderheid heeft het aanvaard. Het is ook in stemming geweest in de Tweede Kamer en daarmee is het een fact of life en komt het niet opnieuw hier in stemming. Waar ik het destijds bij Omroep Brabant over had was dat dit akkoord maar een heel klein onderdeel is. Het werk gaat wel verder. Er komt nog een memorie van toelichting, er komt nog een gesprek, volgende week al, tussen Bleker en IPO over de vervolgstappen op dit akkoord. Er moeten nog onderhandelingen plaatsvinden in IPO-verband tussen de provincies over de vervolgstappen naar aanleiding van dit akkoord. Gegarandeerd komt het nog een keer terug in deze Staten. Mijn verwachting is dat dan de SP-fractie – ik heb net verteld waarom ik denk dat te weten – daarmee zal instemmen. Waarom denk ik te weten dat de PVV ermee zal instemmen, want er is nog geen debat geweest? We hebben hier een debat over het Natuurakkoord gehad. Ik heb twee termijnen van de heer Van Hattem aangehoord en alleen maar

begrepen dat hij een groot voorstander is van het voorstel van de heer Bleker. Sterker nog, dat schrijft hij zelf ook in de volgende vragen van deze interpellatie. Op 24 december liet hij bij monde van zijn fractievoorzitter de heer Dol in het Brabants Dagblad weten dat de PVV “in de Brabantse Staten eist dat SP-gedeputeerde Van den Hout het natuurakkoord met staatssecretaris Bleker onverkort en onvoorwaardelijk uitvoert.” Op basis daarvan verwacht ik dat hij daar een voorstander van is. Dat lijkt mij helemaal niet zo vreemd.

Op zijn vraag waarom de gedeputeerde niet een meerderheidsbesluit van PS respecteert heb ik net al geantwoord dat er geen sprake is van het opnieuw in stemming brengen van het Natuurakkoord.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! De toelichting in het Brabants Dagblad is vooral bedoeld om onze insteek aan te geven waarom wij eigenlijk destijds tegen het Natuurakkoord hebben gestemd. Dat was omdat de gedeputeerde aangaf het Natuurakkoord niet onverkort te willen of kunnen uitvoeren. Daar zat voor ons de crux. Dat is een iets ander verhaal dan daaruit de verwachting halen dat we er alsnog mee zullen instemmen. Wat zijn verwachting betreft van zijn eigen SP-fractie verbaast het mij nog meer dat hij zich daarop baseert, want in een uitzending van de kamer van Brabant van 18 december, dus enkele dagen voordat hij deze uitspraken deed, zei SP-voorzitter Slegers het een slecht akkoord te vinden. Dat is een zeer negatieve uitspraak over het akkoord en ik begrijp dus niet dat hij er dan heel veel vertrouwen in krijgt dat er alsnog mee wordt ingestemd. Ik vraag mij ook af of hij die visie van zijn partijgenoot deelt. Wat mij nog meer verbaast is dat wij op 9 januari via de dagmail van PS een brief ontvingen van zijn partijgenoot Henk van Gerven uit de Tweede Kamer en mevrouw Mineur uit de Provinciale Staten van Utrecht....

De *voorzitter*: Ik weet niet hoe lang uw betoog nog duurt, maar een interruptie kenmerkt zich doorgaans door een korte en bondige interventie. U heeft een tweede termijn om al het andere te

zeggen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik zal het afronden. In die brief wordt in felle bewoordingen geageerd tegen de bezuinigingen. Ik vraag mij dan af, hoe de gedeputeerde daar tegenover staat. Hij zegt dat hij erop vertrouwt dat de SP ermee instemt, maar ik hoor hele andere geluiden.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Misschien moet ik dan maar beginnen met het beantwoorden van vraag 4, want die gaat over dit misverstand. De heer Van Hattem begrijpt niet dat ik aan de ene kant vind dat we het verzet tegen het Natuurakkoord moeten staken en tegelijkertijd vind dat het Natuurakkoord geen goede zaak is voor de natuur. Die twee dingen gaan uitstekend hand in hand. Over het Natuurakkoord is in alle provincies gestemd en een meerderheid heeft het aanvaard. Als de Tweede Kamer het Natuurakkoord aanvaard heeft, is dat voor mij een goede reden om het verzet ertegen te staken. Dat doet niets af aan eventuele inhoudelijke meningen over dat akkoord of over die bezuinigingen. Die kunnen gewoon overeind blijven. Die twee hebben niets met elkaar te maken.

Dan wil ik nog even terugkomen op de vraag waarom ik denk dat de PVV voorstander is van het deelakkoord natuur. Dat heb ik net aangegeven. In twee termijnen van een debat was hij er voorstander van. Zelfs als PS tegen het akkoord stemmen, pleit hij ervoor dat ik het alsnog ga uitvoeren. Dat is volgens mij niet te rijmen met het respect dat je moet opbrengen voor een besluit van PS.

De heer *Van Hattem* (PVV): Begrijp ik hieruit goed dat u ook al vraag 4 beantwoord hebt?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja, ik vind van wel.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat de gedeputeerde eerst zijn beantwoording afmaakt en dat we dan het debat vervolgen. U krijgt dadelijk gewoon als eerste het woord om te reageren.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Gevraagd is waarop

ik baseerde dat het akkoord hier is afgewezen op grond van de bezuinigingen in plaats van de decentralisatieopgave in het akkoord. Dat baseer ik op het debat dat hier urenlang is gevoerd en daarin veruit de meeste argumenten van de tegenstemmers erop gegrond waren hoe slecht het nationale beleid zou uitpakken voor de natuur en niet op de decentralisatieopdracht. Het debat hier in PS is in groter verband dan alleen dat van de PVV-fractie.

Dat de bezuiniging van €600 mln. in mijn ogen sowieso zou doorgaan en dat ik dat ook heb gezegd tijdens het debat over het deelakkoord doet niets af aan het feit dat nog een flink aantal Statenleden die geen voorstander waren van het akkoord dit niet waren in verband met de bezuinigingen die eraan gekoppeld waren, of dat nu relevant is of niet.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik vind de beantwoording van de gedeputeerde ver tekort schieten. Hij is aan vele punten gewoon voorbij gegaan, onder andere de te rooskleurige voorstelling van zaken waarop ik in vraag 4 doelde. Daar heb ik helemaal geen antwoord op gehad. Hij gaat ook vrij gemakkelijk aan een hoop zaken voorbij, onder andere dat hij in een paar dagen tijd toch andere dingen zei dan hij eerder deed, bijvoorbeeld op 23 december uitgaan van het besluit van Provinciale Staten en een paar dagen later er toch weer aan voorbijgaan. Vandaag hebben we gezien dat twee van zijn partijgenoten uit deze Staten zijn opgestapt juist vanwege dit akkoord. Ik weet niet hoe hard zijn woorden zijn en waar hij zich op baseert want hier zit blijkbaar toch een grote crux achter.

De heer *Heijmans* (SP): Wilt u die fantastische informatie van u dat twee leden van mijn fractie zijn opgestapt vanwege het deelakkoord, met mij delen? Mij is dat niet bekend. Waar heeft u dat vandaan?

De heer *Van Hattem* (PVV): Zo heb ik het begrepen uit de signalen zoals die zijn afgegeven. Als het anders is hoor ik het wel.

De heer *Heijmans* (SP): Heeft u het via tweets en zo?

De heer *Van Hattem* (PVV): Uw eigen interviews op Omroep Brabant....

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb niets gezegd.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het waren verschillende berichten, maar als het niet klopt nodig ik u uit een toelichting te geven. Ik heb begrepen dat dat de voornaamste aanleiding was om op te stappen.

De heer *Heijmans* (SP): Nee, mijnheer Van Hattem, hier staat niet ter discussie wat de reden ervan is, maar de discussie gaat erover of wat u zegt, juist is of niet. Ik zeg dat wat u zegt onjuist is.

De heer *Van Hattem* (PVV): Als u dat zegt, is dat aan u. Een feit is wel dat de helft van de SP-fractie in december tegen het Natuurakkoord heeft gestemd en dat er wel degelijk een groot probleem wat dat betreft in uw partij bestaat.

Ik wil nog een paar aanvullingen op de vragen geven. Bij vraag 2 zie ik een ommezwaai van de gedeputeerde. Eerst zegt hij uit te gaan van het besluit van PS en later probeert hij toch nog aan te sturen richting een nieuwe stemming en nog steeds proef ik in zijn woorden dat hij toch nog probeert het akkoord door te voeren. Is er sprake van interne druk vanuit uw collega's in GS of vanuit het Rijk op u uitgeoefend om vier dagen later alsnog aan Provinciale Staten voorbij te gaan om het akkoord opnieuw te agenderen?

Bij vraag vier heb ik nog aan de aanvullende vraag of de kritiek die gedeputeerde Van den Hout heeft uitgeoefend op de staatssecretaris dat deze een te groot kleurig beeld schetst, door het hele college van GS wordt gedeeld? Ziet de gedeputeerde de tegenstem van de Brabantse Staten als ongewenst verzet tegen het Natuurakkoord en wil de gedeputeerde hiermee uitdrukken dat een democratisch genomen meerderheidsbesluit in de Staten zorgt voor financiële schade zoals we konden opmaken uit het artikel in de Volkskrant van 27 december?

Waarom gaf de gedeputeerde op 12 januari jongstleden op twitter wel aan dat hij in overleg is geweest met het IPO over het Natuurakkoord en gaf hij verder geen inhoudelijk commentaar terwijl hij wel suggestieve opmerkingen maakte via de social media maar geen transparantie richting het democratisch gekozen orgaan de Staten gaf?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Van Hattem. Als ik uw verhaal zo aanhoor vraag ik mij af wat u eigenlijk met uw betoog wilt bereiken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat is heel simpel. Ik wil duidelijkheid van de gedeputeerde over hoe hij zich opstelt in de omgang met een in meerderheid genomen besluit van Provinciale Staten. Nu zien we eigenlijk een beetje wankelmoedig beleid. Enerzijds zegt hij dat het wel in meerderheid is aangenomen maar aan de andere kant zegt hij toch door te gaan met de plannen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik vraag dit omdat ik eerlijk moet zeggen dat ik vind dat we onze tijd hier een beetje aan het verdoen zijn. Het is een heel opgeklopt verhaal. Ik vind eerlijk gezegd dat de PVV de vorige keer helemaal niet heeft tegengestemd omdat – de heer Dol heeft het mij 5 minuten voor de stemming toen nog gezegd – het een berekenende stemming was. De PVV kijkt gewoon wat er zou gebeuren omdat de SP op een manier stemde die de PVV zeer welgevallig uitkwam. De heer Van Hattem moet dat eerlijk zeggen en er hier niet zo geweldige vertoning van maken. Wat hij hier allemaal zegt is heel boeiend, maar het is geen onderwerp voor een interpellatie en er is in deze Staten tegen dat Natuurakkoord gestemd wat de situatie van dit moment is. Dat voert de gedeputeerde gewoon uit.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik moet er toch ernstig bezwaar tegen maken dat mijn woorden worden vervormd. Ik heb inderdaad met mevrouw Geeraedts en met mevrouw Kerkhof gesproken en ik heb gezegd dat wij niet tegen de bezuiniging van €600 mln. van het Natuurakkoord zijn maar dat wij tegen het voorstel zijn omdat de gedeputeerde draait en geen duidelijke standpunten inneemt

over de uitvoering daarvan. Dat zijn letterlijk mijn woorden geweest.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dan moet ik de heer Dol toch er even aan herinneren dat hij dat in ieder geval niet tegen mij hebt gezegd. Hij hebt letterlijk tegen mij gezegd: Wij kunnen als PVV voorstemmen en wij kunnen als PVV tegenstemmen. Toen heb ik tegen hem gezegd: Dan zult u ongetwijfeld gezien de situatie tegenstemmen. En dat klopt.

De heer *Dol* (PVV): Nu trekt mevrouw Geeraedts inderdaad de juiste conclusie. Wij konden inderdaad voor of tegen stemmen. Dat kan volgens mij iedereen in deze Staten. Daar zie ik het probleem niet van. Het was alleen afhankelijk van de situatie die er lag, welke keuze wij zouden doen. Op het moment dat deze gedeputeerde niet in staat was zijn beleid op een goede manier aan ons te melden, was het voor ons heel duidelijk en waren wij tegen het akkoord en ging het ons alleen om de bezuiniging van €600 mln.. Daarvan heeft deze gedeputeerde gezegd dat die €600 mln. Bezuiniging er toch komt. Dat was voor ons een reden om te zeggen dat als die €600 mln. bezuiniging er toch doorkomt, het voor ons zaak is tegen het natuurakkoord te stemmen, omdat deze gedeputeerde niet in staat is het op een goede manier uit te voeren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Waar blijkt uit dat deze gedeputeerde niet in staat is dat goed uit te voeren?

De heer *Dol* (PVV): Dan had u goed moeten luisteren in dat debat.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb heel goed geluisterd maar ik heb niet gehoord dat hij heeft gezegd het niet uit te voeren.

De *voorzitter*: Ik meen dat we deze discussie nu voldoende hebben gevoerd.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik kan mij voor een deel aansluiten bij wat mijn fractievoorzitter heeft

gezegd. Aanvullend daarop: Ik heb toen in eerste en in tweede termijn heel duidelijk gezegd dat wij zeer ongelukkig zijn met het feit dat de gedeputeerde niet bereid is het onverkort uit te voeren en dat hij op bepaalde punten terughoudend is. Juist die punten gaan we zo meteen bespreken bij het volgende stuk waarbij de inhoud aan de orde komt. Dan is er nog kans daarover uitvoering van gedachten te wisselen.

De voorzitter: Dan is nu het woord aan de andere fracties voor zover zij er nog behoefte aan hebben er nog iets aan toe te voegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat heb ik net al gedaan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Wij hebben er niets aan toe te voegen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zou zeker niets aan wat de interpellant heeft ingebracht willen toevoegen. Ik zou er vooral op willen afdingen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Er zijn nog een paar dingen blijven liggen. Partijpolitieke problemen zijn geen problemen van dit college. Daar moet men mij als gedeputeerde niet op aanspreken. Stelt Bleker het te rooskleurig voor? Ik had de indruk dat de inhoud straks pas zou worden behandeld, maar vooruit. Bij twee zaken maken we een voorbehoud, ik niet alleen maar ook de commissie Van der Vlist die door het IPO is ingesteld en heeft onderzocht wat onze internationale verplichtingen zijn en wat dit akkoord voorstelt. Het eerste punt waarop we wat terughoudend zijn betreft de vraag of het aantal hectares grond voldoende is om de ontwikkelopgave helemaal rond te krijgen. Dat is waarschijnlijk wel het geval maar het hangt helemaal van de marktsituatie af als de grond wordt verkocht en wat we ervoor kunnen terugkopen.

Erger en duidelijker is dat met deze ontwikkelopgave de internationale doelstellingen waarschijnlijk niet worden gehaald. Er zijn maar weinig mensen die denken dat dat wel kan

gebeuren. Niet voor niets is in 2016 een evaluatiemoment afgesproken waarop we zullen bezien of met het beleid dat is ingezet door deze staatssecretaris de internationale verplichtingen die wij als land zijn aangegaan en waarvoor het Rijk verantwoordelijk is, gehaald worden. Dat is wat u, denk ik, begrijpt als ik zeg dat Bleker de zaken te rooskleurig voorstelt. Dat is het enige bezwaar dat ik heb ingebracht in het debat over het Natuurakkoord, niet dat GS het Natuurakkoord niet zouden willen of kunnen uitvoeren. Het zou wel heel bijzonder zijn om als dat het geval is voor te stellen er wel mee in te stemmen. Het moet toch op zijn minst een hint zijn dat wij denken als u ermee instemt, het te kunnen en zullen uitvoeren. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat dit college meerderheidsbeslissingen van PS niet zou accepteren.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik dacht even dat we dit onderwerp hadden gehad en dat we over zouden gaan naar de inhoud maar de gedeputeerde gaat nu zelf over naar de inhoud en dan heb ik er behoefte aan erop te reageren.

De voorzitter: Dan ga ik dat meteen stoppen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): We gaan dan opeens een debat voeren. Dat moeten we niet over doen. Er is een besluit genomen op 9 december en dat moet de gedeputeerde uitvoeren.

De voorzitter: We gaan de inhoud straks bespreken. De gedeputeerde had het over rooskleurig voorstellen. Daar zit dan ook de grens met het straks te voeren debat over de motie vreemd aan de orde van de dag.

Ik stel vast dat de gedeputeerde zijn beantwoording heeft beëindigd.

De heer *Van Haltem* (PVV): Om die discussie over de inhoud te vermijden, mij gaat het erom dat als de gedeputeerde ziet dat Bleker een te rooskleurige voorstelling van zaken heeft gegeven, die mening door het hele college wordt gedeeld.

De voorzitter: Ik sluit hiermee nu dit debat met dank

aan de vragensteller en de gedeputeerde voor zijn antwoorden.

We komen nu toe aan de moties vreemd aan de orde van de dag. Het zijn er vijf en ik stel voor er twee te behandelen voor een korte pauze. Er staat namelijk iets voor u klaar en ik kan mij voorstellen dat sommigen van u een kleine snack willen eten.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Gelet op het voorgaande onderwerp zou ik willen voorstellen eerst motie twee en de mondelinge vragen daarbij aan de orde te stellen, zodat we bij dit onderwerp kunnen blijven.

De *voorzitter*: Ik heb er geen bezwaar tegen en ik voel een zekere instemming met uw voorstel. Ik ben graag bereid het te honoreren.

Motie M2 vreemd aan de orde van de dag

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het is duidelijk. De Staten hebben besloten niet in te stemmen met het Natuurakkoord. Daarna is in de Tweede Kamer de motie Koopmans aangenomen waarmee staatssecretaris Bleker gelegitimeerd werd verder te onderhandelen met de provincies die ja hebben gezegd. Daarnaast heeft de Tweede Kamer ook nog heel duidelijk bepaald dat alle provincies, dus ook die provincies die tegen het Natuurakkoord hebben ingestemd, het akkoord gewoon moeten uitvoeren. Dat onderhandelen gaat dan over de verdeling van de hectares van de verschillende provincies die ontwikkeld gaan worden voor de Nationale ecologische hoofdstructuur. Er ligt een ontwikkelopgave van 17.000 ha, waarvan 5000 contractueel is bepaald en 12.000 ha vrij is te verdelen. Het betekent dat bij het toekennen voor de ontwikkelopgave per provincie van de aantallen hectares de provincies grond krijgen om de aankoop en de inrichting van die Nationale EHS te financieren. Als wij dus niet bij de onderhandelingen zitten betekent dat dat wij het risico lopen dat andere provincies beslissen wat Brabant krijgt of dat we misschien grond krijgen die we niet willen hebben.

Een tweede punt is dat als we niet bij de onderhandelingen zitten, zo heb ik zelf gehoord van de heer Koopmans op een bijeenkomst voorafgaande aan de nieuwjaarsreceptie in dit provinciehuis, het Rijk de Nationale EHS in Brabant gaat herijken. Dat gaat bij wet en daar hebben we dan niets meer over te vertellen want dat bepaalt het Rijk dan.

De heer *Van der Wel* (PvdD): De heer Koopmans maakt de wet niet. Dus alles wat hij zegt moeten we misschien maar zien in het perspectief van zijn partijachtergrond.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou je kunnen zeggen maar ik heb begrepen dat de Tweede Kamer het ook vindt. De provincies die hebben tegengestemd zullen de van Rijksweg opgelegd krijgen hoe de Nationale EHS eruit gaat zien. Dat betekent gewoon dat het Rijk dat inpassingsplan kan maken voor Brabant en dat is dan de Nationale EHS. De heer Koopmans heeft dat hier uiteengezet maar dat is dus niet alleen namens zichzelf.

Het derde punt dat ik hier aan de orde wil stellen is dat er een commissie van deskundigen is benoemd voor die ontwikkelopgave. Die gaat met name criteria ontwikkelen voor bijvoorbeeld de oplossing van de stikstofproblematiek. Het is belangrijk daarbij te zitten want als we er niet bij zitten hebben we er ook verder geen zeggenschap over. Dat is de reden waarom wij, de VVD-fractie, de CDA-fractie en de SP-fractie, toch willen dat het college deelneemt aan de onderhandelingen over de uitwerking van het deelakkoord en waar mogelijk een actieve inbreng levert voor eventuele gesprekken tussen het IPO en de staatssecretaris. Daarom hebben wij een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik hoor nu geen nieuwe informatie dan wat in het debat al is besproken. Kennende die risico's dat wij niet aan de onderhandelingstafel zitten, hebben wij tegengestemd. Mevrouw Geeraedts heeft het over risico's, er komt misschien een wet, er gaat misschien iets gebeuren. Waar zijn haar bewijzen?

Zij wil graag bewijzen hebben. Ik ben niet bang voor de toekomst. Ik ben een realist; ik leef met de dag. Ik vind het een beetje moeilijk verhaal zo. Wij moeten nu beslissen over iets wat zou kunnen gaan gebeuren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat hoort de heer Van der Wel mij niet zeggen. In het IPO wordt met de provincies die ja hebben gezegd onderhandeld over de ontwikkelopgave, over het toekennen van de hectares grond. Als je daar niet bijzit heb je er niets over te vertellen. Je krijgt dan of heel weinig of de verkeerde grond of geen grond, ik weet het niet. In ieder geval hebben op het moment dat je er niet bij zit, de andere provincies die wel ja hebben gezegd en die aan de onderhandelingstafel zitten, het voor het zeggen hebben. Wil de heer Van der Wel dat?

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ook voor mij is het buigen voor chantage. Of we hebben hier op 9 december over gebakken lucht gepraat omdat we blijkbaar al vonden dat het er niet toe deed.

Mevrouw *Geeraedts* noemt drie onderdelen uit het akkoord en er staan nog wel meer dingen in. Bedoelt zij nu met deze motie het uitwerken van het deelakkoord of doelt zij op de drie onderdelen die zij net noemde? Dit is een puur informatieve vraag van mij.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik bedoel alleen maar dat wij niet aan de onderhandelingstafel zitten om mee te kunnen bepalen wat er gaat gebeuren aan die ontwikkelopgave. Als we er bij zitten kunnen we misschien ook invloed uit te oefenen ten voordele van Brabant.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): De motie gaat over het uitwerken van het akkoord.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er staat in: aan alle onderhandelingen over de uitwerking van het deelakkoord. De uitwerking is onder andere de ontwikkelopgave.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb een drietal vragen over deze motie. Hoe ziet mevrouw

Geeraedts deze motie in relatie tot het meerderheidsbesluit van de Staten? Hoe kan zij dat met elkaar rijmen?

Zijn de tot nu toe gevoerde besprekingen door de gedeputeerde dan niet legitiem geweest zonder dat deze motie eraan ten grondslag lag?

Wat wordt verstaan onder een voor Brabant zo positief mogelijk uitwerking? Zou dat ook kunnen behelzen dat de €600 mln. bezuiniging verder ter discussie wordt gesteld? Daarover zou ik wel eerst duidelijkheid willen hebben voordat wij kunnen beslissen deze motie al dan niet te steunen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik neem aan dat de heer Van Hattem goed geïnformeerd is – dat laat hij hier tenminste merken – en dan weet hij net zo goed als ik dat aan die bezuiniging van €600 mln. niet wordt getornd. Dat heeft ook de Kamer gezegd. Het is niet anders. Dat bedrag verandert niet. Dat heeft de gedeputeerde hier de vorige keer uitvoerig aan de orde gesteld en dat was voor de heer Van Hattem geen punt. Hij was tegen het akkoord. Dat heeft wel consequenties. Hij kan hier wel met droge ogen zeggen dat hij tegen het akkoord is, maar dat betekent wel iets. Die consequenties zijn bijvoorbeeld zoals ik daarnet al heb geprobeerd uit te leggen, dat we voor de grond voor die Nationale EHS helemaal niet aanmerking komen en helemaal niets krijgen want de provincies die wel ja zeiden zullen wel zeggen: Pik in wat je kunt krijgen. Heel logisch natuurlijk. Daarom lijkt het mij niet verstandig. Vandaar dat wij zeggen dat wij het toch wel graag zouden willen. De gedeputeerde onderhandelt nu niet en dat kan hij ook niet want wij hebben hier in de Staten tegengestemd. De motie is bedoeld om de gedeputeerde alsnog te legitimeren om aan die onderhandelingstafel te gaan zitten. Dat is in het belang van de EHS van Brabant.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik kan niet uit de tekst van de motie halen of de motie daarmee ook uitsluit dat de gedeputeerde naar het IPO gaat en daar voorstelt de bezuiniging alsnog ter discussie te stellen. Dat zou deze motie ook kunnen behelzen. Dat willen wij echt voorkomen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als u de discussie in de Kamer had gevolgd zou u weten dat er aan die €600 mln. niet valt te tornen, mijnheer Van Hattem. Daar hoeft u niet over te gaan onderhandelen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb het niet over de Kamer maar over de insteek waarmee de gedeputeerde de opdracht die hij op zak krijgt naar Den Haag gaat. Als ik dan brieven krijg zoals die van de heer van Gerven en van andere partijgenoten van deze gedeputeerde, dat de bezuinigingen absoluut van tafel moeten, moet ik deze gedeputeerde dan geloven dat hij naar Den Haag gaat met de boodschap dat die bezuiniging van €600 mln. koste wat het kost doorgaat?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou ik gewoon doen.

De heer *Dol* (PVV): In dit kader heb ik nog wel een vraag ook voor de gedeputeerde. Als mevrouw Geeraedts zegt dat de gedeputeerde op dit moment geen mandaat heeft om te gaan onderhandelen dan zou ik toch wel heel graag weten wat de tweet van de heer Van den Hout betekent waarin hij zegt: Ik kom net uit Den Haag en ik heb bij het IPO gesproken over het Natuurakkoord.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk dat de gedeputeerde dat zelf wel kan vertellen. Ik weet ook niet of het spreken in dit verband betekent onderhandelen.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik vind dat de heer Van Hattem wel een punt heeft als hij spreekt over zo positief mogelijke, actieve inbreng en dat soort zaken. Kan mevrouw Geeraedts aangeven, als GS daar aan tafel gaan zitten, bij welke stukken van de EHS prioriteit wordt gelegd en welke belangrijk worden gevonden om daarmee de onderhandelingen in te gaan?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het gaat alleen maar over de Nationale EHS. In de ontwikkelopgave die wij krijgen ligt de prioriteit bij de Nationale EHS,

dus de Natura 2000 gebieden en de kaderrichtlijn watergebieden. Over de provinciale EHS gaan we zelf.

De heer *Van Hattem* (PVV): Even een vraag van een andere orde. Dit college gebruikt graag de term integraal. Alles moet integraal gebeuren. Dan zie ik ook een integrale overheid voor me. Waar kunnen we als integrale overheid het meest mee besparen, met een provincie die het uitvoert of met een Rijksinpassingsplan? Waar is de belastingbetaler gemiddeld gezien het meest voordelig mee uit zodat zo min mogelijk geld van die belastingbetaler wordt uitgegeven? Heeft u daar enig beeld van, mevrouw Geeraedts?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, daar heb ik helemaal geen beeld van want ik weet ook niet wat het betekent. Wij hebben er een bepaald idee van hoe die EHS in Brabant eruit moet zien maar het Rijk heeft misschien een heel ander idee over. Dat wordt ons dan opgelegd. Dat kan ik helemaal niet beoordelen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts zegt dat als wij niet aan die tafel zitten, er in Brabant dingen gebeuren waar we geen invloed op kunnen uitoefenen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat de Rijksoverheid in Brabant beslissingen neemt over de EHS of andere dingen. Dat kan de overheid niet hard maken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind het leuk dat de heer Van der Wel dit zo opmerkt en er ook nog stralend bij kijkt, maar het Rijk kan bijvoorbeeld onze hele verordening ruimte buiten werking stellen. Het Rijk heeft gewoon vergaande bevoegdheden volgens de wet. Dat zegt het Rijk ook. Het maakt gewoon een inpassingsplan om te bepalen hoe die nationale EHS gaat lopen. Brabant hoeft zich daar helemaal niet druk over te maken dat regelt het Rijk wel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dan zit u toch bij de verkeerde partij.

De heer *Kuijken* (CDA): We moeten niet vergeten

wat de strekking van de motie is. Er is Brabant schade aangedaan door het afschieten van het Natuurakkoord. Door daar aan tafel te gaan zitten kunnen we nog proberen zoveel mogelijk aanspraak te maken op die BBL (Bureau beheer landbouwgronden) gronden. Daarnaast is er ook nog geld in het vooruitzicht gesteld door de motie Dijkgraaf/Koopmans doordat door een krimp van de DLG (Dienst Landelijk Gebied) er extra gelden vrijkomen voor hydrologische maatregelen. Het zou voor Brabant goed zijn als wij met z'n allen daar achter staan om te proberen daar nog zoveel mogelijk uit te halen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is een goede aanvulling. Er is inderdaad nog 3000 ha extra grond te verdelen en bovendien wordt ook via een Kamermotie €15 mln. vrijgemaakt voor hydrologische maatregelen. Ook daar hebben we dus niets over te vertellen als we niet aan de onderhandelingstafel zitten.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik wil toch graag even reageren op de opmerking van mevrouw Geeraedts dat het Rijk ons kan overrulen. Juridisch gezien kan het Rijk dat maar als het Rijk de arrogantie heeft, zo zou ik het bijna willen noemen, om te denken dat zij weten hoe wij hier in Brabant de natuur willen inrichten, dan zou ik zeggen, kom maar op.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! De heer Kuijken zei dat er door PS in deze Staten schade is aangericht omdat het Natuurakkoord is afgeschoten zoals hij het zei. Ik moet hem er dan toch even op wijzen dat het zijn eigen coalitiepartner de SP is geweest die ervoor heeft gezorgd dat het geen meerderheid heeft gehaald.

De heer *Altundal* (SP): Ik wil toch even reageren op de opmerking van D66. Als vakbondsbestuurder had ik het gevoel dat we er tegenaan gaan, maar volgens mij moesten we dat doen toen we tegenstemden om te voorkomen dat het deelakkoord er kwam. Nu het er ligt hebben we te maken met het feit. De vraag is nu hoe we in de onderhandelingen het maximale weer binnenhalen

binnen dat negatieve scenario.

De heer *Kuijken* (CDA): Er wordt misschien schade aangericht maar ik kan mij herinneren dat de landelijke partij waartoe de heer Dol behoort achter deze bezuiniging staat. Hij heeft het misschien wel uit opportunistische redenen afgeschoten. Hij heeft er zelf ook aan meegewerkt.

De *voorzitter*: Ik vraag de indienster van de motie of zij haar betoog over de motie heeft afgerond.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil nog even reageren op de woorden van de heer Altundal van de SP.

De *voorzitter*: Nee, daar geef ik geen gelegenheid meer voor. De algemene beschouwingen hebben we nu genoeg gehad. Het gaat om de motie vreemd aan de orde van de dag. Ik constateer dat de indienster van de motie heeft gezegd wat zij te zeggen had en ik geef nu indien zij daar behoefte aan hebben het woord aan de fracties over de motie.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts heeft onze inbreng voortreffelijk verwoord.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Gaat het nu alleen over de motie of is dit een termijn waarin ik ook mijn vragen kan stellen?

De *voorzitter*: U zou uw vragen betrekken bij de behandeling van deze motie, dus uw moment is nu gekomen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Met de volgende vragen wil de PVV-fractie voorkomen dat gedeputeerde Van den Hout aanstuurt op een onderprestatie in 2016 en de provincie bij het Rijk moet aankloppen om extra geld. Dat is namelijk iets waar wij erg bang voor zijn. Ik heb de volgende vragen.

Ontwikkelopgave voor de herijkte EHS, waarvan in 2016 toetsing plaatsvindt of aanname realistisch was. Is gedeputeerde Van den Hout bereid om

afstand te nemen van zijn uitspraak vooraf dat deze ontwikkelopgave onrealistisch is? Zo niet, waarom willen GS hiervoor dan verantwoordelijkheid dragen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Even een punt van orde. Wij hebben alle vragen voor ons liggen. Moeten die dan opgelezen worden?

De *voorzitter*: Dat hoeft natuurlijk niet in die extensie maar hij mag uiteraard de redengeving voor de vragen die hij stelt even toelichten. Ik stel voor, mijnheer van Hattem, dat u dat probeert te doen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik zal het omwille van de tijd kort houden. Iedereen kan ze lezen en ze zullen ook in het verslag worden meegenomen. Mijn insteek is of we erop kunnen vertrouwen dat de gedeputeerde op deze manier volledige en onvoorwaardelijke uitvoering geeft aan de punten die hierin worden genoemd. Dat vinden wij van groot belang en ook dat het college daar volledig achter staat en we hier een volledig antwoord op krijgen. Ik vraag ook naar ramingen. Ik hoor nu opmerkingen als dat we het niet gaan redden voor 2016 en dat we de internationale verplichtingen niet halen. Dat vind ik allemaal heel interessante uitspraken maar ik wil weten waarop ze gebaseerd zijn en ik wil er cijfermatig en beleidsmatig onderbouwde ramingen over zien. Anders geloof ik er geen klap van en blijf ik volhouden dat mogelijk wordt aangestuurd op onderprestatie. Dus eerst boter bij de vis en duidelijkheid hierover. Ik kan er genoeg mee nemen als deze punten schriftelijk worden afgedaan.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zal mij erg beperken want ik heb maar een korte vraag aan de gedeputeerde, nadat ik heb gesteld dat het duidelijk is dat na aanneming van deze motie vreemd aan de orde van de dag wij niet terugkomen op eerdere besluitvorming in deze Staten. Laat dat absoluut duidelijk zijn. Mevrouw Geeraerts heeft het ook duidelijk gezegd. Ik wil het graag nog eens herhalen. Er gaat onderhandeld worden over de ontwikkel-

opgave en over het verdelen van €25 mln. onder de provincies. Dan vinden wij het van belang dat ook de provincie Brabant daarin meedeelt en meediscussieert en probeert er het beste voor Brabant uit te halen. Dat is de intentie van deze motie. Mijn vraag aan de gedeputeerde is: Kan hij niet gewoon aanschuiven in IPO verband, heeft hij het mandaat van deze Staten nodig om weer aan te kunnen schuiven en mee te onderhandelen over de kwesties die mevrouw Geeraedts aan de orde heeft gesteld waarvan die €25 mln. natuurlijk een belangrijk onderdeel is.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Heijmans. Als je gaat onderhandelen over de uitwerking van een akkoord beschouw je daarmee dan niet impliciet het akkoord als een gegeven en stem je er stilzwijgend dan niet mee in?

De heer *Heijmans* (SP): Heeft u tegen de begroting gestemd? Dan kunt u een jaar vrij nemen want we zijn een jaar bezig met het uitwerken van de begroting waar u tegen heeft gestemd.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Een begroting is een voldongen feit. Ik kan wel een jaar niets doen maar dan gebeurt er ook niets met onze inbreng. Dit is geen voldongen feit. Er hebben vier provincies tegengestemd. Staatssecretaris Bleker heeft altijd gezegd dat als een provincie tegenstemt er geen akkoord is. De commissaris van de Koningin in Noord-Holland, Johan Remkes, voorzitter van het IPO, zegt in Trouw: Bleker moet opnieuw onderhandelen om alle provincies op één lijn te krijgen. Dus we nemen nu een besluit waarmee we impliciet toch nog met het akkoord instemmen terwijl er nog ruimte is om te onderhandelen.

De heer *Heijmans* (SP): Mijnheer Smeulders, een voldongen feit is dat er €25 mln. te verdelen is. Daar willen we over meepraten. Een voldongen feit is dat er een ontwikkelopgave ligt van een aantal duizenden hectaren. Een voldongen feit is ook dat deze provincie heeft tegengestemd. Dat zijn de voldongen feiten die er liggen. Als ik

meedoe aan het ene voldongen feit, meediscussiëren over de verdeling van die €25 mln. zodat ook een deel naar Brabant gaat, dan wil dat niet zeggen dat je impliciet of expliciet, via een omweg of via een u-bocht alsnog zegt in te stemmen met dat deelakkoord, want dat besluit van deze Staten ligt er en dat gaat niet van tafel. Die €25 mln. onder andere is een voldongen feit.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De heer Heijmans vroeg net of hij tegen de begroting had gestemd. Het gaat niet om een partij die tegen de begroting heeft gestemd maar om een meerderheid van de Staten die tegen het Natuurakkoord heeft gestemd. Dat vind ik wat anders dan wanneer u aan een partij vraagt of ze tegen de begroting heeft gestemd. Als wij als Staten in meerderheid tegen de begroting hadden gestemd hadden we ook geen begroting gehad.

De heer *Heijmans* (SP): Het gaat om het principe dat de heer Smeulders zei, dat als je ergens tegen hebt gestemd en je vervolgens gaat meepraten over iets dat het gevolg is van datgene waar je tegen hebt gestemd, je dan impliciet zegt dat je ermee instemt. Ik heb met het voorbeeld van de begroting duidelijk willen maken dat daar absoluut geen sprake van is.

De heer *Kuijken* (CDA): Het gaat hier echt om de strekking van de motie. Anders mogen de partijen die straks misschien tegen deze motie gaan stemmen gewoon toegeven dat ze liever hebben dat Brabant bij die onderhandelingsstafel wegblijft en dat we niet participeren in die €25 mln. en die BBL gronden, waarmee we dan onze onderhandelingspositie grof onderuithalen. Wij vinden het gewoon erg belangrijk dat we daar wel aan tafel zitten.

De *voorzitter*: Dit punt van de motie lijkt mij wel helder.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik begrijp deze motie eigenlijk niet helemaal goed. We zijn in december duidelijk geweest: Provinciale Staten van Brabant zijn in meerderheid tegen het

Natuurakkoord. Vervolgens vragen we onze gedeputeerde ons belang te dienen. Dat doen we altijd. Geen enkele provincie heeft met applaus ingestemd en er is dus nog ruimte. De gedeputeerde moet dus onze zorgen overbrengen, anderen overtuigen, doen wat nodig is en alles doen wat in zijn macht ligt. Hij heeft ons in december gehoord. Waarom moeten we dan nu een gesprek voeren om hem de ruimte te geven met de provincies te doen wat nodig is? Toch niet om net te doen alsof wij het akkoord accepteren. Gedeputeerde, blijf in overleg uw collega's in het belang van Brabant overtuigen van onze zorgen, zoek ook binnen onze eigen begroting en bij het Rijk naar middelen samen met de anderen en doe dat om de ambities van Brabant te bereiken. Uitwerking van het liggende Natuurakkoord kan niet, dat is niet uw opdracht, mocht dat de agenda zijn van de andere provincies. Dus niet opnieuw praten maar sec uitwerken alsof het op al zijn onderdelen akkoord is, sluit niet aan bij onze afspraak en kan hij ook niet aansluiten. Uw collega in Drenthe vertrouwt het niet en sluit ook niet aan. Als hij daarom niet wordt toegelaten tot het overleg van zijn collega's en het kabinet dan krijgen we een heel ander probleem in dit land. We laten ons niet chanteren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik heb geen woord meer toe te voegen aan het betoog van mevrouw Knoet; mijn complimenten daarvoor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Precies hetzelfde geldt voor ons.

De heer *Krol* (50PLUS): Ik ben het geheel eens met de Partij van de Arbeid.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij sluiten ons aan bij de woorden van de PvdA.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mag ik nog even wat zeggen naar aanleiding van het betoog van mevrouw Knoet? Ik zou willen dat we het nog konden veranderen.

De *voorzitter*: U kunt niet meer interromperen als

een soort van nabrander.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! De bedoeling van mijn interruptie bij mevrouw Geeraedts was na te gaan met welke intentie GS de onderhandelingsstafel betreden. Dan bedoel ik niet zo positief mogelijk of zo maximaal mogelijk resultaat. Maar hebben wij nu al feiten waaruit we kunnen afleiden dat de flora en de fauna in een bepaald gebied, bijvoorbeeld de beekdalen, er meer mee gebaat zijn dan een ander gebied dat echt primair agrarisch is? Kunnen wij dan zeggen dat als we die onderhandelingen ingaan, we die en die prioriteiten voor die en die gebieden hebben?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): ik kan de motie maar op één manier uitleggen, namelijk als een oproep van de indieners om de belangen van Brabant daar waar maar enigszins mogelijk zo goed mogelijk te dienen. Wat wordt gevraagd is om in IPO-verband, dus tussen de provincies, deel te nemen aan de onderhandelingen over de uitwerking van het deelakkoord. Dat zijn geen gesprekken met Bleker en niet met het Rijk, maar gesprekken tussen de provincies over de verdeling van de ontwikkelopgave in hectares en in geld. De tweede opdracht is om waar mogelijk actief inbreng te leveren voor gesprekken tussen het IPO en de staatssecretaris. Die gaan over verbeteringen die nog aan te brengen zijn en die voor een deel tegemoet komen aan bezwaren tegen het deelakkoord, zoals onduidelijkheden die er nog altijd instaan en door de memorie van toelichting opgehelderd zouden kunnen worden. Het gaat om discrepanties tussen het concept-natuurwet dat nu voorligt en het deelakkoord over decentralisatie. Er zijn twijfels over de kosten van de pasregeling, zaken die allemaal wat breder zijn dan dit akkoord maar er wel annex aan zijn. Daarover kan met deze staatssecretaris worden gesproken. Ik lees deze motie als: maak dat het Brabantse belang daar gediend wordt. Ik lees nergens in deze motie en zo zou ik haar ook niet willen lezen dat we nu achteraf instemmen met een akkoord, dat overigens intussen een gepasseerd station is.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik mag toch hopen

dat de gedeputeerde geen motie nodig heeft om het beste te doen voor Brabant want dat is wat hij nu bijna zegt. Het is duidelijk wat in december door ons aan hem is gevraagd en volgens mij is er nog ruimte zat om ontzettend zijn best te doen voor Noord-Brabant.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik heb geen motie nodig om in het algemeen mijn best te doen. Maar als nu al blijkt als ik toevallig twitter dat ik bij het IPO bij de geweest in verband met het Blekerakkoord en dit wordt gezien als geen respect te hebben voor de meerderheid van PS, dan denk ik dat het zinvol is de opdracht en het mandaat zoals in deze motie verwoord een keer letterlijk uit te spreken.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik begrijp het niet. Volgens mij is deze motie net zo overbodig als u voorheen betoogde bij de behandeling van het PMP dat moties overbodig zijn. Uw opdracht is duidelijk zoals mevrouw Knoet heeft betoogd. Kom op voor de belangen van de natuur in Brabant. We willen absoluut niet met welke motie dan ook de suggestie wekken dat we akkoord zouden gaan met het deelakkoord natuur dat nu voorligt.

De heer *Dol* (PVV): Ik word alleen maar benieuwder naar die tweet. De gedeputeerde zegt zelf iets te hebben getweet over het IPO en over het Natuurakkoord. Dan zou ik toch wel heel graag weten of hij daar is aangeschoven en heeft onderhandeld of wat zijn rol bij het IPO is geweest. Waarom heeft hij dan de Staten daarover niet ingelicht?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): U hebt het hier ter sprake gebracht en nu blijkt dat u niet weet wat daar stond, mijnheer Dol.

De heer *Dol* (PVV): Nee, u probeert nu de zaken om te draaien. U weet heel goed wat in uw eigen tweet stond: ik ben terug onderweg naar Den Bosch van het IPO en we hebben gesproken over het Natuurakkoord. Henk Leenders heeft daarop gereageerd en gevraagd wat daar de onder-

handelingen waren. Het enige wat ik van u wil weten en daar gaat het om is of u daar heeft onderhandeld over het Natuurakkoord en wat de strekking van uw bezoek daar was.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het was een periodiek overleg van alle portefeuillehouders van natuur binnen het IPO. We vergaderen elke twee weken als het niet al elke week is. Begrijpelijkwijze werd er in de vergadering besproken wat er zoal in alle provincies is gebeurd, wie wat heeft gestemd, wat bij de provincies de voorwaarden waren als werd ingestemd. Verder hebben we gekeken hoe het proces binnen het IPO verder vorm moet worden gegeven.

De heer *Dol* (PVV): In dat gesprek behandelt u onze zaken naar eer en geweten in het voordeel van Brabant en dan is deze motie dus overbodig.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): De gedeputeerde maakt nu een heel duidelijk onderscheid tussen wat hij bij het IPO bespreekt en wat hij met Bleker zou bespreken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ja.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Kan ik hieruit afleiden dat de gedeputeerde wel gewoon met Bleker gaat bespreken dat Brabant tegen het akkoord is en dat er een nieuw akkoord moet komen? Het is natuurlijk heel gek als je met het IPO bezig bent het geld te verdelen en dan nog naar Bleker gaat en zegt dat er wel een nieuw akkoord moet komen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik ga niet tegen de staatssecretaris zeggen dat er een nieuw akkoord moet komen want dat is volstrekt achterhaald. Ik kan wel zeggen dat nog een aantal verbeteringen mogelijk zijn in dit akkoord en in de uitleg van dat akkoord. Ik denk dat ook in het akkoord vervat moet worden dat wat de Tweede Kamer aan de staatssecretaris heeft opgedragen, namelijk het inzetten van die €25 mln. extra hydrologische maatregelen en 3000 ha extra BBL gronden. Dat staat niet in het akkoord dat is aangenomen en dat

moet er wel in verwerkt worden. Daar wil ik wel mijn best voor doen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Wat mij betreft gaan we snel stemmen over deze motie want als gedeputeerde Van den Hout zegt dat hij niet tegen Bleker gaat zeggen dat er een nieuw akkoord moet komen, vraag ik mij af wat wij hebben gedaan in december.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De heer Smeulders kan dat nu wel de hele tijd ach en wee roepen, maar – ik weet niet of hij ervan op de hoogte is – de Tweede Kamer heeft geëist dat dit Natuurakkoord wordt uitgevoerd. Hoezo moet het dan veranderen? Moet Bleker dan tegen de Kamer zeggen: ik doe niet wat jullie willen? Dat moeten we hier eens zien als het college dat zegt.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Als ik staatssecretaris Bleker was – ik ben ontzettend blij dat ik dat niet ben – dan zou ik tegen de Kamer zeggen dat ik oorspronkelijk tegen de provincies heb gezegd dat als één provincie tegen is er geen akkoord is. Er zijn zelfs vier provincies nu tegen en met Flevoland wordt nog onderhandeld, dus misschien zelfs vijf. Hij kan dan zeggen dat er geen akkoord is en dat hij de ruimte moet krijgen om te onderhandelen. Zoals het nu gaat gaan wij in dit land niet met andere overheden om, zou ik zeggen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U bent de heer Bleker niet, mijnheer Smeulders, dus dat is niet aan de orde. Bovendien zal de Kamer dan zeggen: beste mijnheer Bleker, wij vinden dat het Natuurakkoord moet worden uitgevoerd, dus doe dat nu maar en ga maar snel aan het werk. U kunt het wel roepen en allemaal bedenken maar zo zit ons staatsrechtelijk stelsel niet in elkaar.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): In ons staatsrechtelijk stelsel hebben wij naast de Tweede Kamer ook een Eerste Kamer. In de Eerste Kamer is de SGP nodig om wetsvoorstellen door te voeren. Deze decentralisatie is een wetsvoorstel en de SGP heeft aangegeven onder deze

voorwaarden daarmee niet te zullen instemmen. Dan moet Bleker opnieuw terug naar de Tweede Kamer. Er wordt hier gesproken alsof het een voldongen feit is maar dat is simpelweg niet zo.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik vind dat we de laatste vijf minuten een beetje afdwalen van waar het nu om gaat. Volgens mij heeft de gedeputeerde deze motie niet nodig en moet hij gewoon zijn best gaan doen. Met wie hij moet gaan spreken en hoe vaak hij naar het IPO moet, één ding is zeker, er is hier tegen het natuurakkoord gestemd en we gaan ook niet doen net alsof. Daarom vind ik deze motie overbodig en de schijn wekken. Daar willen we niet aan meedoen.

De heer *Kap* (OSN): Ik heb nog geen antwoord gehad op mijn vraag over de intenties bij de onderhandelingen.

De *voorzitter*: U vroeg volgens mij enkele specifieke zaken zoals welke delen precies in bescherming zouden kunnen worden genomen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar valt geen zinnig woord over te zeggen.

De heer *Kap* (OSN): Dat ben ik zo langzamerhand wel gewend, maar het is toch heel normaal dat ik gewoon in het kader van onze flora en fauna vraag waar met de beperkte middelen die er zijn de prioriteit ligt.

De *voorzitter*: Dat mag u best vragen maar dat is nu niet aan de orde.

Ik stel voor de beraadslaging te sluiten en over te gaan tot de stemming. Door de Partij voor de Dieren is hoofdelijke stemming gevraagd.

In stemming komt motie M2.

De *voorzitter*: De stemming begint bij nummer 51.

Vóór stemmen de leden Burger Dirven, Altundal, Wijers, Van Vugt, Van Gruijthuijsen, Van Lopik, mw. Prins-Afman, Van Vught, Koevoets, mw. Van Iersel, mw. Van Extel-van Katwijk, Kuijken,

mw. Arts, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Keijzers-Verschelling, Heijmans, Kouthoofd, mw. Geeraedts, Van Agtmaal, Ten Harmsen van der Beek, mw. Aarts-van de Loo, Verhees, mw. Kerkhof-Mos, Brenninkmeijer, Vissers, mw. Slegers en mw. Aarts-Engbers.

Tegen stemmen de leden Van der Wel, P. Smeulders, mw. Brunklaus, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Klitsie, Kerkhoff, mw. Frijters-Klijnen, Wagemakers, Dol en Van Hattem.

De heer *Van Hattem* (PVV): Mijn stemverklaring is dat de voor Brabant zo positief mogelijke uitwerking te breed kan worden opgevat en ik vind deze motie overbodig.

Tegen stemmen verder de leden mw. Van der Kammen, Hageman, Krol, mw. Tetteroo, mw. Knoet-Michels, S. Smeulders, mw. Kardol, mw. Wijnands, Van Liempd, Leenders, Bouwman en Kap.

De *voorzitter*: Ik constateer deze 27 leden voor de motie hebben gestemd en 23 leden daartegen, zodat zij motie is aangenomen.

Er staat iets voor ons te wachten buiten de zaal en daarom schors ik de vergadering voor een kwartiertje.

De vergadering wordt voor een kwartier geschorst.

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Deze motie is ingediend door de Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Met de motie wordt beoogd een uitsterfconstructie voor de pelsdierhouderij in Noord-Brabant te maken. Zoals u wellicht weet, is ook op nationaal niveau al het een en ander in beweging. Ik vind eigenlijk dat dit niet snel genoeg gaat en daarom heb ik deze motie ingediend. Het doel is hervestiging en omschakeling van een bedrijf naar een

pelsdierhouderij onmogelijk te maken waardoor een soort uitsterfconstructie ontstaat. Deze motie heeft natuurlijk te maken met dierenwelzijnseisen. Daarnaast wijs ik erop dat er heel veel kunstbont op de markt is die gewoon niet van echt is te onderscheiden. Wat mij betreft maken we dus een eind aan deze pelsdierhouderij in Noord-Brabant. Ik roep dan ook elke partij op deze motie te steunen.

De *voorzitter*: Nu uw oproep aan uw collega's is gericht, stel ik voor eerst de Staten gelegenheid te geven hierop te reageren en daarna aan de gedeputeerde een reactie te vragen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij hebben geen behoefte eraan hierop te reageren. Wij willen graag eerst het standpunt van de gedeputeerde horen.

De *voorzitter*: Als dat bij anderen ook zo is, vraag ik de gedeputeerde eerst een reactie te geven.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Wij willen wel graag reageren voordat de gedeputeerde het woord voert, maar het kan heel kort zijn. D66 heeft landelijk in 2008 moties met een dergelijke strekking ingediend. Wij zouden de motie graag steunen omdat wij menen dat het een uitermate belangrijke zaak is, dat dit landelijk wordt opgepakt.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Wij volgen D66 hierin. Wij hadden de motie graag mede ingediend. Wij vinden het een prima motie en wij steunen haar.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik kan mij voorstellen dat het een sympathieke motie wordt gevonden. Daar hebben we daarstraks al over gesproken. Eigenlijk is de cirkel bijna rond, want we begonnen deze dag sprekend over dierenwelzijn, gezondheid en al dat soort zaken meer. Ik noem de moties M14 en M15 van de vorige vergadering.

Ik begrijp ook dat de heer Kap vanuit het argument dat hij tegen fokken en tegen bont is en

vanuit dierenwelzijn de motie op deze manier heeft verwoord.

Als je de grenzen van de verordening wilt verleggen, verruimen of verenigen, dan moet er altijd een noodzaak zijn. Die noodzaak ligt dan in de goede ruimtelijke ordening en dat betekent dat je dan ook goede ruimtelijke regels moet stellen. Daar kan hier op dit moment geen sprake van zijn. Dat is het probleem van deze motie. Het is niet mogelijk via ruimtelijke regels in de vrije keuze van bedrijfsvoering te treden. Het is niet alleen in strijd met de wet op de ruimtelijke ordening maar ook in strijd met het Europees verdrag voor de rechten van de mens. Dierenwelzijn op dit punt is dan ook geen ruimtelijk argument. De bevoegdheid ligt bij de nationale wetgever. Dat kan niet via een verordening. Hoe sympathiek de motie ook is, hoe goed ze ook ligt in de lijn van wat we vanmorgen hebben besproken, ik moet haar op de gronden die ik aangaf ontraden.

De heer *Kap* (OSN): Als ik het mij goed herinner staat er in de verordening ruimte wel het een en ander over geitenfokkerijen en dergelijke. Daarvoor kan het kennelijk wel. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer *De Boer* (GS;VVD): De stop op de geitenfokkerij is heel specifiek voor die bedrijfstak waar is aangetoond dat die specifieke tak van veeteelt direct heeft geleid tot de Q-koorts. Het causale verband is aangetoond en dan kun je in de verordening ruimte daar maatregelen voor nemen met ruimtelijke gevolgen. Dat kan hier nog niet omdat de specifieke aantoning daarvan nog niet aan de orde is. Dat hebben we daar straks ook gemeld bij motie M15. Wij hopen dat er in het derde kwartaal duidelijke criteria liggen op basis waarvan we dan met elkaar tot een ruimtelijke afspraak kunnen komen.

De heer *Kap* (OSN): Ik ben het wat dat betreft niet met u eens. U zegt eigenlijk dat er wel een relatie is met de volksgezondheid maar de ruimtelijke component met die Q-koorts en dergelijke ontbreekt mijns inziens ook. Ik vind eigenlijk dat u in dit geval appels met peren vergelijkt.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Wij zijn het daarover niet eens en dat is ook niet zo'n probleem. Wij proberen wel in deze zaal de zuiverheid zoveel mogelijk te bewaken. Dat houdt in dat we op het juiste moment met argumenten moeten komen die ruimtelijk vertaald kunnen worden. Dat is hierbij niet, nog niet aan de orde.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): De gedeputeerde zegt dat het niet is aangetoond dat er een relatie is met zoönose en deze pelsdieren maar dat is wel het geval. Kan hij keihard aantonen dat het niet zo is? Wil hij dan ook kijken naar de notitie alliantie gezondheidszorg en andere rapporten die hierover verschenen zijn? Het zijn juist de nertsen die de mrsa-bacterie verspreiden. Dat is ook de reden dat die motie is ingediend.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Nee, dat kan ik niet. Ik kan wel rapporten lezen en daarin het causale verband nog niet ontdekken. Dat is de reden waarom we het derde kwartaal afwachten als de Nationale gezondheidsraad zijn bevindingen op tafel heeft gelegd.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): In het rapport van de alliantie dat is besproken in de commissie natuur en samenleving, staat die relatie heel duidelijk. Die relatie is er wel degelijk. Ik zou graag van u het bewijs horen dat die relatie niet duidelijk genoeg is.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Het bewijs is er al op het moment dat de nationale overheid in dit geval geen stappen heeft genomen dan wel heeft kunnen ondernemen.

De *voorzitter*: Dan vraag ik nu of de fracties hierover het woord willen voeren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij vinden het op zich een heel sympathieke motie en daar kun je bijna niet tegen zijn. Het punt is wel dat ik denk dat het niet houdbaar is en ik denk dat ik daarmee ook het betoog van de gedeputeerde ondersteun. Volksgezondheid is een belang dat je kunt afwegen in het kader van de verordening

ruimte. Dat doen we ook met de intensieve veehouderij. Dat men dat bont niet wil, is geen afwegingsfactor. Ook ik denk dat het juridisch niet kan.

De heer *Van Vught* (CDA): Wij sluiten ons aan bij het standpunt van GS en van de VVD. Wij vinden het sectorbeleid eigenlijke rijksbeleid. Er zijn onvoldoende argumenten gegeven. Tot slot, ik vind het ook een beetje hap snap beleid om op vrijdagavond om 7 uur zo'n belangrijk besluit te nemen zonder een betere voorbereiding dan nu het geval is.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Volgens mij heeft het CDA gelijk en moeten we dit beslissen in het kader van een integrale besluitvorming over de transitie van het platteland. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of dit inderdaad het geval is en of het besluit op een andere manier kan worden genomen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Hoewel wij grote waarde hechten aan dierenwelzijn en volksgezondheid kunnen wij toch de uitleg van de gedeputeerde volgen en vinden we de motie op dit moment niet van toepassing. Wij kunnen er dus niet mee instemmen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): In het IRAS-rapport wordt wel degelijk een passage gewijd aan de relatie tussen nertsen en volksgezondheid. Wat dat betreft is er dus wel degelijk een gezondheidsprobleem aan de orde.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik zou het erg op prijs stellen als op een later moment – ik snap dat het nu hier misschien niet meer lukt – we meer en beter aandacht hieraan gaan besteden. Er wordt wel degelijk beweerd dat die relatie er is. Mijn verzoek aan de gedeputeerde is dus dat een keer in de commissie te doen.

De heer *Krol* (50PLUS): Ik begrijp dat de meerderheid het een sympathieke motie vindt maar dat die nu geen meerderheid zal halen. Misschien is het wijzer de motie aan te houden.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij zijn dezelfde mening toegedaan. Wij willen natuurlijk het probleem oplossen. Wij vragen de gedeputeerde te kijken naar de mogelijkheden en niet naar de onmogelijkheden van dit voorstel.

De heer *Kap* (OSN): Ik denk dat het goed is, alle partijen gehoord hebbende, dat er een nader onderzoek plaatsvindt naar de relatie tussen nertsen en de volksgezondheid. Het lijkt mij dan ook wijs dat ik op dit moment de motie aanhoud.

De *voorzitter*: Motie M1 wordt aangehouden en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Motie 3 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik zal het kort houden. We hebben allemaal de motie voor ons liggen en de essentie is duidelijk. In deze tijden van crisis vindt de PVV het zonde om meer dan €30.000 te besteden aan een nieuwjaarsreceptie en wil de PVV kijken of er alternatieven zijn die eventueel bij volgende nieuwjaarsrecepties gevolgd zouden kunnen worden.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik wijs allereerst op de dagmail van gisteren waarin de 3.2 vragen van 50PLUS zijn beantwoord. Het college voert een actief beleid wat dit soort ontvangsten betreft. Dat doen we niet voor niets. De Staten hebben er zelf voor gekozen in de Agenda van Brabant. Het was ook een bijeenkomst van GS en PS. Wij willen de komende jaren alle krachten van buiten de provinciale overheid mobiliseren door samen te werken, door te netwerken en een proactieve houding uit te stralen, slimme verbindingen te leggen en coalities te vormen. Dat doen we op formele en informele momenten. De nieuwjaarsreceptie was sober, eenvoudig en doelmatig. Er was veel belangstelling van al onze stakeholders en er was een keur aan artiesten uit eigen organisatie, onbetaald, en van de Fontys hogeschool eveneens onbetaald. Als ik dan de houding van de PVV lees en waarneem nog voordat de nieuwjaarsreceptie

heeft plaatsgevonden, dan voelt dat toch een beetje aan als de tv-recensent die zijn mening al klaar heeft terwijl hij nog niet eens naar het programma heeft gekeken. Het enige verschil is dat de tv-recensent kan kijken naar uitzending gemist wat uiteraard niet geldt voor deze nieuwjaarsreceptie.

De heer *Van Hattem* (PVV): U zegt dat het een bijeenkomst was namens GS en PS. Op de uitnodiging staat alleen het provinciaal bestuur van Noord-Brabant. In hoeverre zijn PS betrokken geweest bij de opstelling van de uitnodiging en bij de invulling van het programma? Mij is in ieder geval als PS-lid niets gevraagd.

De heer *Pauli* (GS;VVD): PS zijn hierbij al jaren betrokken via de voorzitter die jaarlijks ook zeer uitvoerig kijkt naar de lijst van uitnodigingen. Nogmaals, die receptie is bedoeld voor al onze stakeholders uit maatschappelijke groepen, uit onderwijsinstellingen, uit de wetenschap, uit de coöperatiewereld, van overheden, van de Rijksdienst voor Verkeer en Waterstaat, die met ons gedurende het hele jaar samenwerken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was in hoeverre PS bij de voorbereiding waren betrokken. Wie u uitnodigt is allemaal leuk en aardig maar de betrokkenheid van PS blijkt nergens uit.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik heb gezegd: via de voorzitter die tevens de voorzitter van het college is kijken we naar de uitnodiging voor onze stakeholders, met wie we samenwerken en proberen de Agenda van Brabant te realiseren. U wijst in de motie op toegankelijkheid. Ik wil er toch op wijzen dat daaraan in dit huis al ongehoorlijk veel gebeurt. Ik wijs op de nieuwjaarsconcerten, ik wijs op de herdenking in mei die gratis en vrij toegankelijk is voor iedereen ik wijs op de concerten van de Lions en het Liliane fonds die juist bedoeld zijn voor minderbedeelden en mensen die anders geen voorstelling zouden kunnen bezoeken. Verder wijs ik op de gratis betrokkenheid van het luchtmachtorkest waarbij we vertegenwoordigers van de voedselbanken en

van Vincentius hebben betrokken, verder de volkskersttag en zo kan ik nog wel even doorgaan. Er zijn letterlijk duizenden mensen bij betrokken. Kortom, het college is van mening dat op dit gebied wij een meer dan uitstekend beleid voeren, wat gezien de kosten, €30.000, echt past in ons beleid om in de komende jaren met andere partijen te gaan samenwerken. Wij ontraden derhalve deze motie.

De *voorzitter*: Dan geef ik nu aan andere fracties de mogelijkheid over deze motie het woord te voeren.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! De gedeputeerde heeft onze opvattingen uitstekend verwoord.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als u ons als PS maar niet wilt betrekken bij het uitnodigingen-beleid, want wij hebben al genoeg te doen.

De heer *Dol* (PVV): Wij hebben we er verder niets aan toe te voegen en willen de motie graag in stemming brengen.

In stemming komt motie M3.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, 50PLUS, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Motie 4 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Het is vijf voor twaalf voor het Brabants Orkest. De cultuurbezuinigingen van het Rijk zijn in Brabant keihard aangekomen en zijn ondanks de unanieme oproep van onze Staten niet of nauwelijks verzacht. Dat doet pijn maar Brabant zou Brabant niet zijn als we dit alles zomaar laten gebeuren. Het zal veel creativiteit van de sector vergen om deze kaalslag te boven te komen maar door intensief en creatief samen op te trekken moet het toch lukken om het hart van het cultuuraanbod in Brabant door de crisis heen te laten voortbestaan. Provinciale regie kan daarbij helpen. Het kan niet zo zijn dat wat met jaren hard en vernieuwend werken is opgebouwd, met één pennenstreek uit Den Haag ongedaan dreigt te worden gemaakt. Ik zeg dreigt, want voor het Brabants Orkest is het doek nog niet gevallen. Door een motie van het CDA en de PVV in de Tweede Kamer is op punten de bezuiniging van €200 mln. op de Nederlandse cultuursector iets aangepast, waaronder die op de regionale orkesten. Voor 1 februari aanstaande moet er een onderbouwd subsidieverzoek liggen van het orkest bij het Rijk om in elk geval nog kans te maken op €3 mln. Bij twee afzonderlijke orkesten of €7 mln. bij een regionaal Zuid-Nederlandse orkest. De steun aan het Brabants Orkest die de indieners van deze motie willen uitdrukken, is verre van symbolisch, maar kan daadwerkelijk het verschil maken tussen geen rijkssubsidie of wel rijkssubsidie. Verder is het Brabants Orkest cultuuricoon voor Brabant, met zowel op het amateur als op het professionele vlak een brede uitstraling naar veel Brabantse muzikanten, muziekgezelschappen en muziekopleidingen. Uiteraard gaan we als provincie niet in het financiële gat springen dat het Rijk hier veroorzaakt. Het Brabants Orkest zal zich noodgedwongen moeten richten op een toekomst

die minder afhankelijk is van overheidssubsidie door het zoeken van andere inkomsten, het verlagen van de kosten en het samenwerken met andere orkesten of gezelschappen, zoals het Limburgs orkest en Opera Zuid. Uiteraard gaat het ook niet over het overhevelen van geld van de ene instelling naar de andere, als die angst bij sommigen zou leven. Het gaat bij het Brabants Orkest om veel geld en inderdaad zou je daarvoor veel andere waardevolle gezelschappen mede kunnen ondersteunen. Alleen, het is niet ons geld. Op een toegangskaartje voor het orkest zit fors subsidie. Die moet ook even fors verminderen. De discussie is niet of we het geld hierin moeten stoppen of ergens anders in, het geld is simpelweg verdampt als het Brabants Orkest er niet in slaagt het naar Brabant te halen en het zal echter niet terugvloeien naar andere cultuurdragers in Brabant. Het terugdraaien van de bezuinigingen van juni 2011 is helaas een gepasseerd station. We moeten nu vooruit kijken en ervan maken wat ervan te maken valt. Dat betekent ook meekijken of er slimme, elkaar versterkende combinaties kunnen worden gemaakt met het geld dat ons resteert. Het betekent ook kleur bekennen als het gaat om de toegevoegde waarde van het Brabants Orkest voor ons culturele aanbod.

Voorzitter. De veranderingen die van het Brabants Orkest worden gevraagd om toe te groeien naar een nieuwe duurzame toekomst kosten uiteraard tijd. Ook hierbij is het begrip duurzaamheid van toepassing, duurzaam in de zin dat het Brabants Orkest ook in de nieuwe setting op een financieel gezonde, kwalitatief hoogwaardige manier kan voortbestaan. Duurzaam ook in de zin dat het wederzijds versterkend moet uitpakken in allerlei samenwerkingsverbanden. Wij vragen aan GS zich daarvoor in te spannen en te zien of de provincie Noord-Brabant in die transitie van het Brabants Orkest een rol van betekenis kan spelen en zo ja, welke.

Voorzitter. Zoals ik al zei, het is vijf voor twaalf voor het Brabants Orkest. Het is nu aan de Staten om te bepalen of ze die tikkende klok wensen te stoppen en het Brabants Orkest dat steuntje in de rug willen bieden om de kans op een Rijk steun te vergroten.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Mijnheer Brenninkmeijer, u vraagt in de motie bij het tweede gedachtestreepje aan GS een rol te spelen bij de transitie enzovoorts. Hoe stelt u zich dat voor?

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Dat leest u niet helemaal goed. Er staat letterlijk dat wij aan GS vragen te bezien of de provincie een rol moet spelen en zo ja welke. Wij laten het dus even bij GS om met berichten, zoals bij het derde bolletje staat, naar Provinciale Staten te komen of en zo ja welke inspanning wij als provincie zouden kunnen leveren. Dus niet: dat.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Voordat u eerst het woord geeft aan de gedeputeerde, wil ik een vraag stellen, zodat wordt voorkomen dat ik twee termijnen nodig heb. Om te beginnen kan ik namens de fractie van de PvdA zeggen dat wij volledig achter het signaal staan dat deze motie wil afgeven. Toch komt het onze fractie wel wat wrang over dat deze coalitie enkele maanden nadat zij zelf de zeis door het Brabantse culturele veld heeft gehaald, met dit initiatief komt. Ik heb destijds iets gezegd over met twee maten meten en dat houd ik staande.

Terugkeren tot de motie, wij willen het signaal graag ondersteunen als een ding wordt opgehelderd. Wij willen namelijk absoluut niet dat deze motie op een of andere manier ertoe leidt dat het geld dat nu is bestemd voor andere culturele gezelschappen in Brabant, anders wordt aangewend. Die toezegging willen wij heel hard hebben van de gedeputeerde.

De *voorzitter*: Bij afwezigheid van de betrokken gedeputeerde zal de heer Van den Hout de beantwoording voor zijn rekening nemen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het college onderschrijft het belang van het Brabants Orkest. Niet voor niets hebben wij het laten optreden bij ons nieuwjaarsconcert dit jaar. Wij zijn dan ook blij met dit heldere signaal van de Staten. Er is voor het orkest alleen toekomst, zo is het ook verwoord in de motie en in de speech van de heer

Brenninkmeijer, als samenwerking wordt gezocht, bijvoorbeeld met het Limburgs orkest, als er sprake is van innovatie en als er sprake is van het leggen van verbindingen tussen topcultuur en de breedtecultuur. Deze motie doet geen uitspraak over provinciale middelen en in die zin kan ik de Partij van de Arbeid dan ook gerust stellen. Het college beveelt deze motie aan en zal haar bezien in het bredere perspectief van de discussie over de Brabantse culturele infrastructuur. Het college zal ook zo snel mogelijk via de commissie cultuur en samenleving berichten of het mogelijk is de provincie een rol te laten spelen bij de transitie van het orkest en zo ja welke.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! De toezegging van de gedeputeerde is mij net niet specifiek genoeg. De motie roept wel op een rol te spelen of te bezien hoe de provincie een rol kan spelen bij de transitie. Neemt hij daar dan uitdrukkelijk als uitgangspunt bij mee dat er geen geld voor andere gezelschappen hieraan wordt uitgegeven? Deze motie geeft inderdaad geen cent uit maar vraagt wel aan hem iets te doen. Als hij ten gevolge van wat hij gaat doen toch geld uitgeeft dan kunnen we nu beter meteen zeggen dat we het daar niet mee eens zijn.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het lijkt mij handiger dat gewoon af te wachten en in de commissie te bespreken. Dan weten we waar we het over hebben. Nu is het een beetje speculeren.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Ik wil graag dat de gedeputeerde het als randvoorwaarde meeneemt.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Mijn vraag sluit hier eigenlijk bij aan. Misschien kan gedeputeerde Van den Hout daar geen antwoord op geven. Bij het eerste bolletje wordt gevraagd zich in te spannen voor een duurzame toekomst. Als hij dan zegt dat geen probleem te vinden, dan kost dat automatisch geld. Ieder uur dat eraan wordt besteed kost geld, net zoals uren voor andere instellingen en zaken. Kan hij aangeven wat dat inspannen zal kosten? Hij snapt wel dat ik heel veel voel voor de toevoeging van de PvdA.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daarvoor geldt hetzelfde antwoord. Laten we nu eens gewoon even bekijken welke überhaupt de mogelijkheden zijn voor een rol die de provincie zinvol kan spelen in de transitie van het orkest. Dan kunnen we in de commissie bekijken of u het daarmee eens kunt zijn of niet.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Mijn vraag is echt heel concreet. Ieder uur dat je erin stopt kost geld. Dat kunnen andere instellingen ook gebruiken. Ik zou dan heel graag concreet willen weten, misschien niet hier maar ik wil er wel antwoord op hebben, wat die inspanning kost, hoeveel tijd ermee gemoeid is en waar het geld vandaan wordt gehaald.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Deze motie roept op te bezien of er een mogelijke rol is voor de provincie en niet meer dan dat. Dat zullen we gaan bezien en dat leggen we aan de Staten voor in de commissie. Dan weten we waar we het over hebben en kunt u beslissen of u daar al of niet mee akkoord gaat.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Ik denk dat ik heel helder ben geweest in mijn toelichting. Het is zeker niet de bedoeling geweest van de indieners om geld over te hevelen van de ene sector naar de andere. Dat hebben we hier ook duidelijk als signaal neergelegd. Mevrouw Brunklaus zegt: nadenken kost geld. Ja, nadenken kost ook geld maar dat is geen verbod op nadenken. Op de voorgrond staat bij deze motie het signaal dat wij richting het Rijk willen afgeven dat wij het Brabants Orkest belangrijk vinden voor Brabant en niet zomaar weggeschreven willen zien. Secundair staat er bij dat wij aan GS vragen voor de periode die nu komen gaat, eens erover na te denken of en zo ja welke rol de provincie daarbij zou moeten spelen en dan bij de commissie terug te komen met ideeën daarover. Je zet namelijk niet zomaar een knop om bij het Brabants Orkest. Er zal een overgangperiode komen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb zelden zo'n duidelijke motie gezien. De motie vraagt aan het

college te bekijken welke rol zij kan spelen en kom dan vervolgens naar de commissie. Wij geven geen enkel mandaat om ook maar een stuiver uit te geven. Wij als commissie kunnen dan beoordelen of het de juiste weg is. Zijn er dan kosten aan verbonden dan wordt dat natuurlijk aan de commissie voorgelegd en kan de commissie het doorverwijzen naar de Staten en moet het een Statenvoorstel worden. Ik denk dat het een heel heldere besluitvorming is en dat het college zich op geen enkele manier gemandateerd kan voelen om gelden ergens weg te halen en gelden ergens uit te geven.

De heer *Dol* (PVV): Voor de PVV is het verhaal heel erg duidelijk geworden.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Ik vraag u om een paar minuten schorsing.

De *voorzitter*: Dat kan als ik in de procedure ben aangekomen bij de stemming, nu nog niet.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ik wil nog even aangeven dat wij zeer veel moeite hebben met deze motie. Dat ligt niet zozeer aan het Brabants Orkest want D66 is altijd een supporter geweest van het Brabants Orkest maar onze moeite zit in twee bezwaren. Het eerste is dat twee van de partijen die zo verantwoordelijk zijn voor de snoeiharde bezuiniging in de cultuursector, zich nu opwerpen als belangenbehartigers. D66 heeft eerder in de commissie een pleidooi gehouden voor het nadenken over een zachte landing voor cultuurinstellingen die geconfronteerd worden met een samenloop van bezuinigingen. Noch bij de CDA-gedeputeerde noch bij de coalitie was er enige animo om hierop in te gaan. Misschien heeft het CDA nu het licht gezien en hoort dat bij de herbronning of zo. Ook de motie die is ingediend om extra geld te krijgen voor problemen bij die instellingen die worden geconfronteerd met een samenloop van bezuinigingen is door de coalitiepartijen verworpen. D66 wil graag op de grote lijnen zitten en de levensvatbaarheid van de culturele infrastructuur, want dat is een provinciaal belang, bewaken. Wij vonden

daarvoor geen ingang bij de coalitie. Dat brengt mij bij het tweede bezwaar. De herkenbare problemen die hier zijn aangehaald, zijn volgens ons op meer instellingen van toepassing. We praten nu over het Brabants Orkest maar er zijn heel veel culturele instellingen die geconfronteerd worden met een samenloop van bezuinigingen. Daar hebben we het vandaag ineens niet meer over. We krijgen dan ook de indruk dat niet de zorg voor de gehele infrastructuur leidend is maar het krijgen van een vrijkaartje voor een uitvoering. D66 wenst daarom niet mee te doen aan deze krokodillentranen.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! De heer Hageman geeft aan dat er in de commissie en in de Staten eerder over gesproken is dat wij medeverantwoordelijk zouden zijn voor de bezuinigingen. Dat werp ik in ieder geval verre van mij. Dat er in de Tweede Kamer beslissingen zijn genomen is duidelijk. Wat wij hier in de Staten hebben gedaan is unaniem die bezuinigingen veroordelen, althans wat de wijze waarop ze in Brabant zijn terecht gekomen betreft. Daar heeft hij zelf ook over meegestemd evenals mijn fractie en alle andere fracties in de Staten. We zijn allemaal dezelfde mening toegedaan dat het bijzonder onrechtvaardig is zoals de bezuinigingen van het Rijk hier in Brabant zijn neergedaald. Wat echter het Brabants Orkest daarbij is overkomen overstijgt dat wat welke andere culturele instelling in Brabant ook is overkomen omdat het zo expliciet afhankelijk is van rijkssubsidie en zo fel wordt gekort dat wij hieraan een halt moeten toeroepen op de ene van de manier. Er moet in ieder geval voor worden gezorgd dat wat er overblijft we in ieder geval naar Brabant halen. Dat is het signaal dat we willen afgeven. Het is zeer betreutswaardig dat als hij zo sympathiek denkt over het Brabants Orkest, hij vervolgens uit politieke overwegingen zegt de motie toch maar niet te steunen. Ik vind dat een verkeerd signaal vanuit Brabant en ik doe een ernstig beroep op hem en zijn fractie toch mee te doen.

De heer *Hageman* (D66): Ik denk dat uw verhaal duidelijk is, mijnheer Brenninkmeijer. Ik heb

gezegd dat wij niet onsympathiek staan ten opzichte van het Brabants Orkest maar dat er op dit moment zeer veel culturele instellingen in de problemen zitten. Ik zou graag die sympathiebetuigingen van u willen vertalen naar andere instellingen om te voorkomen dat we met een soort symboolpolitiek bezig zijn.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Ik wil even herinneren aan het feit dat wij niet aansprakelijk zijn voor de bezuinigingen die ons landelijk zijn opgelegd. Ook herinner ik hem eraan dat wij als Statenleden met z'n allen naar Den Haag zijn getogen. Ik heb er nog een brief voor geschreven en door persoonlijke omstandigheden kon ik die niet overhandigen maar dat heeft mijn collega Ten Harmsen van der Beek gedaan. Dus ook ik werp die beschuldiging of aantijging of hoe u het ook wilt noemen verre van mij.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik stelde daarnet wat pietluttige vragen maar dat was toch om het wat helderder te krijgen. De motie is sympathiek. Natuurlijk willen we het Brabants Orkest houden waar ze zitten en we willen helemaal geen bezuinigingen op cultuur. Dat wil eigenlijk niemand volgens mij, als je het zo hoort. Wij zijn wel bereid de motie te steunen want het zou wel heel erg opportunistisch zijn als je van cultuur houdt en die ondersteunt om dan niet deze motie te steunen. Maar ik zie wel een gevaar en ik wil er wel over praten, maar niet vandaag. Ik hoop dat de VVD straks ook bereid is als het over andere instellingen gaat, ze op dezelfde manier te behandelen. Dat hebben we gezien bij de discussie over Boulevard. Die was niet uitgekozen bij die vijf festivals en van de kant van Boulevard werd toen gezegd dat zij zich redelijk afgewezen voelden of in ieder geval minder dan die andere vijf festivals. Dat is niet omdat wij als Staten niet hebben gezegd dat wij ze niet wilden steunen – ik zie de VVD al opstaan maar zo is het dus niet – maar wat voor signaal geeft zo'n motie af naar al die anderen die ook gekort zijn en waar wij als Staten niets aan hebben kunnen doen. Dat is het gevaar en daarom wil ik heel graag met uw steun straks praten over hoe we nog wat kunnen doen voor al die andere

instellingen.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Die ruil kan ik hier uiteraard niet zomaar toezeggen. Ik heb daarnet al tegen de heer Hageman gezegd dat het hier om een volstrekt andere situatie gaat, in die zin dat we hier met een instelling te maken hebben die voor het grootste deel met rijksgeld wordt gefinancierd en waar nu een grote streep doorheen getrokken lijkt te worden. Wij vinden allemaal dat het een zeer belangrijke instelling voor Brabant is en wij vinden eigenlijk allemaal diep in ons hart dat er een helder signaal naar het Rijk moet gaan dat dit niet zomaar kan, zoals we dat ook een half jaar geleden voor andere cultuurinstellingen in Brabant hebben gedaan. We hebben het toen niet gered; dat weet u ook. Dat is een gepasseerd station. Wij kunnen die dingen niet terugdraaien. Die bezuinigingen zijn een feit. De deur is op een kiertje gezet voor het Brabants Orkest en wat ik nu wil is die deur voor het Brabants Orkest verder openen, niet meer en niet minder. Wij kunnen straks altijd met elkaar spreken als in de commissie de plannen en de adviezen liggen op het gebied van de podiumkunsten, zoals we dat altijd doen. Maar wij gaan niet die deal aan. Eigenlijk zei de PvdA net ook dat zij niet willen dat er geld wordt overgeheveld van de ene sector naar de andere. Dat is wat u nu eigenlijk precies vraagt. Dat willen we dus ook niet. Later wel en als we straks over de voorstellen spreken zal dat ook gebeuren. Nu is het heel helder. Wij willen een duidelijk signaal voor het Brabants Orkest afgeven naar het Rijk. Blijkbaar bent u het daarmee eens.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Dat is precies het probleem dat wij hiermee hebben en ook andere partijen zo hoor ik. U maakt een uitzondering voor het Brabants Orkest en dat is prijzenswaardig. Het is prima dat u dat initiatief hebben genomen en wij steunen het ook. Alleen, hoewel u het niet zo voelt zal het naar de buitenwereld toe voelen alsof er met twee maten wordt gemeten, vooral omdat u in de vorige rondes niet hebt meegedaan met amendementen en moties waarin wij ervoor hebben gepleit een aantal andere bezuinigingen om te buigen of

ongedaan te maken.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Ik ben het er niet mee eens. Het gaat hier niet om geld dat van ons is. Het gaat erom dat we juist zeggen dat we die uitzondering willen maken om nog een beetje de kans te hebben dat geld naar Brabant toe te halen. Het heeft uiteraard wel met het Brabants Orkest te maken dat wij dit initiatief nemen, maar het gaat erom dat dit een van de laatste momenten is waarop we het Rijk nog duidelijk kunnen maken dat dat geld naar Brabant zal en moet komen. Daarom steunen we dat.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik begrijp heel goed wat u doet en ik heb ook gezegd dat ik het prima vindt en dat wij het steunen, maar – het is misschien pietluttig – het kost geld en het kost inspanning en die zouden we ook over moeten hebben voor al die andere instellingen. Daar laat ik het bij.

De heer *Krol* (50PLUS): Net als mevrouw Geeraedts ben ik ervoor dat we gaan stemmen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik zal persoonlijk steun betuigen aan het Brabants Orkest door vaker naar een concert te gaan maar ik ben niet van plan deze motie te steunen. Ik vind dat niet eerlijk ten opzichte van de andere cultuurinstellingen.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Mijnheer Van der Wel, ik vind het heel fijn dat u het Brabants Orkest wilt steunen door er vaker naar toe te gaan maar binnenkort kan dat misschien niet meer.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het ligt eraan hoeveel mensen er naartoe gaan. Dus doe die oproep, zou ik zeggen.

De *voorzitter*: Op verzoek van de fractie van de PvdA schors ik de vergadering voor enkele minuten.

De vergadering wordt voor 2 minuten geschorst.

In stemming komt motie M4.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Met een stemverklaring.

De *voorzitter*: Eerst voor of tegen en dan de verklaring.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Het mag volgens het reglement van orde allebei.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, dat hebben we net veranderd.

De *voorzitter*: We hebben het de vorige keer afgesproken.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen in met deze motie. Wij vinden het wel jammer dat de gedeputeerde eigenlijk weigert het financiële uitgangspunt dat wij zojuist hebben genoemd mee te nemen. Op het moment dat er straks een voorstel komt waarin de provincie een rol speelt en waarin geld van andere instellingen naar het Brabants Orkest zal moeten, zullen wij daar tegen zijn.

De heer *Hageman* (D66): Tegen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

Ik zou graag zien dat dit snel in de commissie terugkomt omdat met name de gedeputeerde die hierover gaat, er vandaag niet is.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

Wij hebben de indruk dat er hiervoor één pot is in Den Haag. Als we daar gaan lobbyen voor het

Brabants Orkest, betekent dat dat andere instellingen het niet krijgen. Wij vinden dat de inspanning op dit moment niet waard en niet eerlijk tegenover andere partijen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

Wij sluiten ons aan bij de argumentatie van de Partij voor de Dieren.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV de PvdA, GroenLinks en de 50PLUS voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Motie 5 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Deze motie is ingediend door een groot aantal fracties hetgeen enig optimisme rechtvaardigt over de tijd die we nodig hebben voor de behandeling ervan.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Ik mag mede namens het CDA, de VVD, de SP, D66, 50PLUS, de PvdD en OSN deze motie tot behoud van Omroep Brabant indienen. Ik mag inmiddels ook zeggen dat GroenLinks deze motie van harte steunt. Met deze motie willen wij onze voorkeur voor een onafhankelijke Omroep Brabant uitspreken. Gezien de recente landelijke ontwikkelingen maken wij ons namelijk zorgen over de toekomst van onze omroep als een regionale omroep van Brabant met een eigen net, een eigen redactie en een eigen programmering. We hopen dat de uitspraak die een grote meerderheid van onze Staten hopelijk zal doen, de gedeputeerde kan helpen bij het in Den Haag bepleiten van het voortbestaan van de onafhankelijkheid van onze Omroep Brabant. Daarom vragen wij de gedeputeerde de motie van een positief advies te voorzien.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wat al om vijf uur op de website van Omroep Brabant stond is dat de Staten zich uitspreken voor steun aan het Brabants Orkest. Ook op de website van Omroep Brabant

staat dat de Staten zich uitspreken voor de onafhankelijkheid van Omroep Brabant. Zo'n omroep gun je toch een onafhankelijke redactie. Het college onderschrijft dan ook het belang van Omroep Brabant, het belang van een regionale zender die vanuit een zekere zelfstandigheid kan opereren en het college beveelt de motie dan ook aan. Het college vindt het wel van belang dat ook de regionale omroepen bezien hoe efficiënter kan worden gewerkt, hoe beter samengewerkt kan worden en hoe met minder middelen kan worden toegekomen.

De *voorzitter*: Mij blijkt dat geen van de fracties hierover nog het woord wenst.

In stemming komt motie M5.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voor

De heer *Heijmans* (SP) Voor.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Tegen.

Wij vinden het wel een sympathieke motie maar wij lopen, om met het Brabants Orkest te spreken, voor de muziek uit. De herstructurering van het omroepbestel is nog niet rond en daarom vinden wij het te prematuur.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat zij is aangenomen.

Sluiting

De *voorzitter*: Aan het eind van deze lange dag dank ik iedereen van harte voor alle inbreng en alle voorbereidingen. Voor degenen die daar nu nog tijd voor hebben is er uiteraard een drankje op het Statenveld. U kunt daar ook zingen voor Mieke Grootswagers, onze notuliste die vandaag jarig is.

(Applaus).

De *voorzitter*: Ik wens u een mooi weekend toe.

De voorzitter sluit te 19.40 uur de vergadering.

Besluit 27/12

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 12 april 2012, nr. 3003939,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 20 januari 2012 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 11 mei 2012

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans